ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΔΑΝΙΗΛ

Καταγγέλλων τό μαρτύριον τοῦ Θεοῦ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ 2013

Καταγγέλλων τὸ μαρτύριον τοῦ Θεοῦ

Σειρά: «Χριστολογικά» ἀριθμ. 35

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΔΑΝΙΗΛ

Καταγγέλλων τὸ μαρτύριον τοῦ Θεοῦ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ 2013

Καταγγέλλων τὸ μαρτύριον τοῦ Θεοῦ

Κείμενον:
Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ
Δανιήλ

Στοιχειοθεσία, Διακόσμησις, Ἐπιμέλεια Ἐκδόσεως
Ἀδελφότης Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου Καρέα

Copyright: Ἱερὰ Μητρόπολις Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ
Λεωφόρος Φορμίωνος 83 - 161 21 Καισαριανή
Τηλ. 210.72.24.123

www.imkby.gr (e-mail) info@imkby.gr

ISBN: 978-960-6841-63-7

Περιεχόμενα

Πρόλογος 9

1. ΣΑΒΒΑΤΟ ΤΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ 11
   Οἱ δύο Ἀναστάσεις 13
2. ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ 25
   Α΄. Τέσσερις διαφορετικοὶ τρόποι ὑποδοχῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ 27
   Β΄. Ἡ ἀστάθεια καὶ τὸ εὐμετάβλητο τοῦ ὄχλου... 35
3. ΜΕΓΑΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ 41
4. ΜΕΓΑΛΗ ΤΡΙΤΗ 65
   Α΄. Ἐγρήγορση καὶ Ἑτοιμότητα 67
   Β΄. Ἡ ἐγκατάλειψη ἀπὸ τὸν Θεό 77
5. ΜΕΓΑΛΗ ΤΕΤΑΡΤΗ 95
   Α΄. Μετάνοια – Περιφρόνηση - Προδοσία 97
   Β΄. Ἡ ἐξάλειψη τῶν ἁμαρτιῶν μας μὲ τὴν μετάνοια 103
6. ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΜΠΤΗ 109
   Α΄. Ἡ Καινὴ Διαθήκη 111
   Β΄. Ὁ χαρακτήρας τῆς θείας Λειτουργίας 125
7. ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 131
   Α΄. «Τετέλεσται» 133
   Β΄. Διακονία τῆς ἐξαγορᾶς μας 147
   Γ΄. Ἰησοῦς Χριστός: Σοφία - Δικαιοσύνη - Ἁγιασμός - Ἀπολύτρωση 161
   Δ΄. Ἡ ἔλξις τοῦ Σταυροῦ 171

8. ΜΕΓΑ ΣΑΒΒΑΤΟ 175
Α΄. Πάσχα καθαρότητας καὶ ἀλήθειας 177
Β΄. Ἡ πάλη μὲ τὸν θάνατο 181
9. ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ 191
Α΄. Εἰρήνη – Θάρρος – Χαρά 195
Β΄. Ὁ σκοπὸς τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ 201
Γ΄. Ὁ θρίαμβος τῆς ἀναστάσεως 207
Ἐπίλογος 221

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν ἡμέρα τῆς ἀναστάσεώς Του ἐμφανίσθηκε στοὺς δύο μαθητὲς ποὺ πήγαιναν μὲ τὰ πόδια σ᾽ ἕνα χωριὸ κοντὰ στὰ Ἱεροσόλυμα ποὺ λεγόταν Ἐμμαοὺς καὶ συζητοῦσαν γιὰ ὅσα εἶχαν συμβεῖ τὶς προηγούμενες ἡμέρες στὰ Ἱεροσόλυμα, τὴν σύλληψη καὶ τὴν σταύρωση τοῦ Ἰησοῦ.

Τότε ὁ Ἰησοῦς πλησίασε καὶ βάδιζε μαζί τους. Στὸν δρόμο τοὺς ἐξηγοῦσε αὐτὰ ποὺ γράφουν τὰ βιβλία τοῦ Μωυσέως καὶ ὅλων τῶν ἄλλων Προφητῶν γιὰ τὸν Μεσσία, δηλαδὴ γιὰ τὸν ἑαυτό Του, καὶ τοὺς ἐρώτησε: «Αὐτὰ δὲν ἔπρεπε νὰ πάθει ὁ Μεσσίας γιὰ νὰ δοξασθεῖ;»[1].

1. Λουκᾶ κδ΄ 26.

Τὸ Πάθος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ὁ θάνατός Του στὸν σταυρὸ εἶναι ἡ δόξα Του[2].

Αὐτοῦ τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως μάρτυρες εἶναι οἱ μαθητές Του[3].

Ἡ Ἐκκλησία ἔτσι βιώνει τὸ σωτήριο πάθος τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ποὺ εἶναι λυτρωτικὸ γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Γι᾽ αὐτὸ τὸ ἑορτάζει κηρύττοντας τὸ σωτήριο σχέδιο τοῦ Θεοῦ μὲ τὸ ὁποῖο μᾶς χαρίσθηκε ἡ ἀπολύτρωση, ἡ σωτηρία, ὁ ἁγιασμός, ἡ υἱοθεσία, ἡ δόξα, ἡ κληρονομία τῆς Βασιλείας Του.

Μὲ τὶς σύντομες αὐτὲς μελέτες ποὺ περιέχονται σ᾽ αὐτὸ τὸ βιβλίο θέλουμε νὰ βοηθήσουμε τοὺς πιστοὺς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας νὰ ἐννοήσουν ὅσα ὑπερφυῆ τελεσιουργήθηκαν αὐτὴ τὴν ἑβδομάδα τὴν λεγομένη Μεγάλη Ἑβδομάδα.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ
Δανιήλ

Ἔγραφα στὴν Καισαριανὴ
τὴν Κυριακὴ τῆς Τυρινῆς
17 Μαρτίου 2013

2. Ἰωάννου ζ΄ 33.
3. Πράξεων α΄ 8.

1. Σαββατο τοῦ Λαζαρου

«Φίλος ἦν τοῦ Ἰησοῦ ὁ Λάζαρος, καὶ αἱ τούτου ἀδελφαί, Μάρθα καὶ Μαρία, αἵτινες καὶ ἐφιλοξένησαν αὐτόν, καὶ διηκόνησαν πολλάκις (Λουκᾶ, ι΄ 38-40, Ἰωάννου ιβ΄ 2-3). Ἦσαν δὲ ἐκ κώμης τινὸς τῆς Ἰουδαίας, Βηθανίας τὸ ὄνομα, κατὰ τοὺς πρὸς τὰ ἀνατολικὰ μέρη πρόποδας τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν κειμένης, ἐγγὺς τῆς Ἱερουσαλὴμ ἕως δύο μίλια ρωμαϊκά. Τούτου οὖν τοῦ Λαζάρου ἀσθενήσαντος ἡμέρας τινὰς πρὸ τοῦ σωτηρίου πάθους, διαμηνύουσιν τὴν ἀσθένειαν αὐτοῦ αἱ ἀδελφαὶ εἰς τὸν Ἰησοῦν, διατρίβοντα τότε ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. Ὁ δέ, μείνας ἐπίτηδες ἐκεῖ δύο ἡμέρας, ἕως οὗ ἀπέθανεν ὁ Λάζαρος, τότε εἶπε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα ξυπνήσω τὸν φίλον κοιμώμενον· ἐννοῶν δηλαδὴ τὸν βαρὺν τοῦ θανάτου ὕπνον. Φθάσας δὲ εἰς τὴν Βηθανίαν, παρεμύθησε

τὰς ἀδελφὰς τοῦ πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν τεθαμμένου ἤδη Λαζάρου· ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι, καὶ ἐτάραξεν ἑαυτὸν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀγαπητοῦ φίλου· ἠρώτησε· Ποῦ ἐναπετέθη τὸ λείψανον; ἐδάκρυσεν ἐπ' αὐτῷ· προσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον· προσέταξεν ἵνα ἄρωσι τὸν λίθον· ὕψωσεν ἄνω τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ καὶ Πατρί, ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ. Λάζαρε, δεῦρο ἔξω· καὶ τοῦ τεταρταίου νεκροῦ ἐξελθόντος εὐθύς, ἐντετυλιγμένου εἰς τὰ σάβανα, εἶπε πρὸς τοὺς παρεστῶτας· λύσατε αὐτόν, καὶ ἄφετε ὑπάγειν (Ἰωάννου ια΄).

Τοῦτό ἐστι τὸ ὑπερφυὲς τοῦ Σωτῆρος θαῦμα, ὅπερ ἑορτάζομεν σήμερον. Λέγεται δὲ ἐξ ἀρχαίας παραδόσεως ὅτι ὁ Λάζαρος ἦν τριακοντούτης ὅτε ἀνέστησεν αὐτὸν ὁ Κύριος· ὅτι ἐπιζήσας ἄλλα τριάκοντα ἐτελεύτησεν ἐν Κύπρῳ τὸ 63 ἔτος· καὶ ὅτι ὁ τάφος αὐτοῦ ἔκειτο πλησίον τῆς πόλεως τῶν Κιτιέων, ἔχων
12 ἐπιγραφήν· «Λάζαρος ὁ τετραήμερος καὶ φίλος τοῦ Χριστοῦ». Τῷ δὲ 890 ἔτει μετεκόμισεν εἰς Κωνσταντινούπολιν τὸ ἱερὸν αὐτοῦ λείψανον Λέων ὁ σοφός, ὅτε ἀναμφιβόλως ἐποίησε καὶ τὰ εἰς τὸν ἑσπερινὸν αὐτοῦ ἰδιόμελα· Κύριε, Λαζάρου θέλων τάφον ἰδεῖν κ.τ.λ.»[1].

*

1. Ἐκ τοῦ Μεγάλου Ὡρολογίου.

Οι δυο Αναστασεις

Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ὁ θεολόγος στὸ εὐαγγέλιό του καταγράφει τὸν διάλογο, ποὺ διεξήχθηκε μεταξὺ τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Μάρθας, τῆς ἀδελφῆς τοῦ Λαζάρου, λίγο πρὶν ὁ Κύριος τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου ἀνακαλέσει στὴν ζωὴ τὸν τετραήμερο κεκοιμημένο φίλο Του Λάζαρο.

«Τότε ὁ Ἰησοῦς τῆς εἶπε: Ἐγὼ εἶμαι ἡ ἀνάσταση καὶ ἡ ζωή· ἐκεῖνος ποὺ πιστεύει σὲ μένα, κι ἂν πεθάνει, θὰ ζήσει· καὶ καθένας ποὺ ζεῖ κι ἐμπιστεύεται σὲ μένα δὲν θὰ πεθάνει ποτέ. Τὸ πιστεύεις αὐτό; Ναί, Κύριε, τοῦ λέει, ἐγὼ τὸ ἔχω πιστέψει πὼς ἐσὺ εἶσαι ὁ Χριστός, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ποὺ περιμέναμε νὰ ἔρθει στὸν κόσμο»[2].

Ἀπὸ τὸν διεξαχθέντα μεταξὺ τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Μάρθας τῆς ἀδελφῆς τοῦ Λαζάρου διάλογο, ἐπιλέξαμε νὰ ἐπικεντρώσουμε τὴν προσοχή μας στὴν διδασκαλία περὶ τῶν δύο ἀναστάσεων, ὅπως ἀναπτύχθηκε ἀπὸ τὸν Κύριό μας:

2. «Εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή. ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται· καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. πιστεύεις τοῦτο; λέγει αὐτῷ· Ναί, Κύριε, ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος» (Ἰωάννου ια΄ 25-27).

1. *«Ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή».*

Ὁ διάλογος ἀνοίγει μὲ τὴν διακήρυξη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι ἔχει τὴν δύναμη καὶ τὴν ἐξουσία νὰ ἀνασταίνει, νὰ ἀνακαλεῖ δηλαδὴ στὴν ζωὴ τοὺς κεκοιμημένους λέγοντας, ὅτι ἐγὼ εἶμαι ἡ ἀνάσταση καὶ ἡ ζωή. Στὴν συνέχεια τοῦ διαλόγου ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς θὰ ἐξηγήσει τί ἐννοεῖ, λέγοντας:

«Ὅποιος πιστεύει σ' ἐμένα κι ἂν ἀποθάνει θὰ ζήσει· κι ὅποιος ζεῖ καὶ ἐμπιστεύεται ἐμένα δὲν θὰ πεθάνει ποτέ»[3].

Ἐπανειλημένως ὁ Κύριός μας διακήρυξε, τόσο στοὺς μαθητές Του ὅσο καὶ γενικότερα στοὺς Ἰουδαίους, ὅτι εἶναι ἡ ζωή, μὲ τοὺς λόγους Του:

«Ἐκεῖνος ποὺ πιστεύει στὸν Υἱὸ ἔχει αἰώνια ζωή, ἐκεῖνος ποὺ ἀρνεῖται νὰ πιστέψει στὸν Υἱὸ δὲν θὰ δεῖ τὴν ζωή, ἀλλὰ ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει πάνω του»[4].

14 «Σᾶς βεβαιώνω πὼς ὅποιος δέχεται τὰ λόγια μου καὶ πιστεύει σ' Αὐτὸν ποὺ μὲ ἔστειλε ἔχει κιόλας τὴν αἰώνια ζωὴ καὶ δὲν θὰ ἀντιμετωπίσει τὴν τελικὴ κρίση, ἀλλὰ ἔχει κιόλας περάσει ἀπὸ τὸν θάνατο στὴν ζωή»[5].

---

3. «Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται· καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα» (Ἰωάννου ια΄ 26).

4. «Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωήν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν» (Ἰωάννου γ΄ 36).

5. «Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ

«Γιατὶ ὅπως ὁ Πατέρας εἶναι πηγὴ ζωῆς, ἔτσι ἔκανε καὶ τὸν Υἱὸ πηγὴ ζωῆς»[6].

«Τὸ θέλημα Ἐκείνου ποὺ μὲ ἔστειλε εἶναι τοῦτο: Ὅποιος παραδέχεται τὸν Υἱὸ καὶ πιστεύει σ' Αὐτόν, νὰ ἀποκτήσει αἰώνια ζωή· κι ἐγὼ θὰ τὸν ἀναστήσω τὴν ἔσχατη ἡμέρα»[7].

«Ἐγὼ τοὺς δίνω αἰώνια ζωὴ καὶ δὲν θὰ χαθοῦν ποτέ, γιατὶ κανεὶς δὲν θὰ μπορέσει νὰ τ' ἁρπάξει ἀπὸ τὴν ἐξουσία μου»[8].

Ὁ ἀπόστολος Πέτρος μιλώντας τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς στὸ συγκεντρωμένο πλῆθος ἀποκάλεσε τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστὸ *«ἀρχηγὸ τῆς ζωῆς»*[9].

Βεβαίως ἐπιβάλλεται νὰ ἐξετάσουμε μὲ ποιὸ τρόπο ὁ Κύριος δίνει τὴν ζωή. Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος διευκρίνισε, λέγοντας *«ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ οὗτος φέρει καρπὸν πολύν»*[10], ἐννοώντας ὅτι ὅποιος ἑνωθεῖ μαζί Του ζωοποιεῖται.

ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν» (Ἰωάννου ε΄ 24).

6. «Ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ» (Ἰωάννου ε΄ 26).

7. «Τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ» (Ἰωάννου στ΄ 40).

8. «Κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου» (Ἰωάννου ι΄ 28).

9. Πράξεων γ΄ 15.

10. Ἰωάννου ιε΄ 5.

2. *«Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται».*

Στὴν συνέχεια τοῦ διαλόγου ὁ Κύριος ἀναφέρεται στὸν σωματικὸ καὶ πνευματικὸ θάνατο καὶ στὴν σωματικὴ καὶ πνευματικὴ ἀνάσταση.

Εἶπε: α) *«Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται»*, ἐννοώντας, τὴν σωματικὴ ἀνάσταση ποὺ θὰ συμβεῖ μετὰ τὸν σωματικὸ θάνατο καὶ β) *«ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα»*, ἐννοώντας τὴν πνευματικὴ ἀνάσταση ποὺ ἀποκλείει τὸν πνευματικὸ θάνατο.

Ὁ σωματικὸς θάνατος ἐπέρχεται μὲ τὸν χωρισμὸ τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὸ σῶμα. Συνεπῶς γιὰ νὰ ἀναστηθεῖ τὸ σῶμα πρέπει νὰ ἑνωθεῖ πάλι ἡ ψυχὴ μὲ αὐτό. Καὶ τὰ δύο ἀνήκουν στὴν ἐξουσία τοῦ Παντοδύναμου Κυρίου, ποὺ εἶναι ὁ *«νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύων ὡς ἀθάνατος Βασιλεύς»*.

16 Ἐνῶ ὁ θάνατος τοῦ σώματος συμβαίνει στὸν κάθε ἄνθρωπο χωριστά, μεμονωμένα, ἡ ἀνάσταση τῶν σωμάτων θὰ εἶναι καθολική, κοινὴ γιὰ ὁλόκληρο τὸ ἀνθρώπινο γένος ἀπὸ τοῦ Ἀδὰμ ἕως καὶ τοῦ τελευταίου ἀνθρώπου.

Ἡ διδασκαλία περὶ τῆς ἀναστάσεως τῶν σωμάτων προαναγγέλλεται ἀπὸ τοὺς Προφῆτες στὴν Παλαιὰ Διαθήκη:

«Ἀναστήσονται οἱ νεκροὶ καὶ ἐγερθήσονται οἱ ἐν τοῖς μνημείοις καὶ εὐφρανθήσονται οἱ ἐν τῇ γῇ» προαναγγέλλει ὁ προφήτης Ἡσαΐας [11].

Ὁ προφήτης Δανιὴλ διευκρινίζει, ὅτι θὰ συμβοῦν δύο διαφορετικοῦ χαρακτήρα ἀναστάσεις *«καὶ οὗτοι εἰς ζωὴν αἰώνιον καὶ οὗτοι εἰς ὀνειδισμὸν καὶ εἰς αἰσχύνην αἰώνιον»*[12]. Αὐτὸ τὸ ἐπιβεβαίωσε καὶ ὁ Κύριός μας στὴν διδασκαλία Του περὶ τῆς μελλούσης κρίσεως[13].

Σχετικὴ εἶναι καὶ ἡ προφητεία τοῦ προφήτου Ἰεζεκιήλ γιὰ τὴν ἀνάσταση μὲ τὰ ὀστᾶ τὰ ξερὰ καὶ γυμνὰ ποὺ ζωοποιήθηκαν:

«Ὁ Κύριος μὲ πλημμύρισε μὲ τὴν δυναμή Του, καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου μ' ἔφερε καὶ μὲ ἄφησε στὴν μέση μιᾶς πεδιάδας, ποὺ ἦταν γεμάτη ἀνθρώπινα ὀστᾶ. Μὲ περιέφερε κυκλικὰ πάνω τους καὶ εἶδα πὼς ὑπῆρχαν πάρα πολλὰ πάνω στὸ ἔδαφος τῆς πεδιάδας καὶ ἦταν κατάξερα. Ἔπειτα μὲ ρώτησε: Ἄνθρωπε, μποροῦν τὰ ὀστᾶ αὐτὰ νὰ ἀποκτήσουν ζωή; Κι ἐγὼ ἀπάντησα: Κύριε Θεέ, ἐσὺ τὰ ξέρεις αὐτά. Τότε μοῦ εἶπε: Μίλησε ἐκ μέρους μου σ' αὐτὰ τὰ ὀστᾶ καὶ πές τους: Ὀστᾶ ξερά, ἀκοῦστε τὸν λόγο τοῦ Κυρίου. Ὁ Κύριος λέει σ' αὐτὰ τὰ ὀστᾶ τὰ ἑξῆς: Προσέξτε, ἐγὼ θὰ δώσω σὲ σᾶς πνοὴ ζωῆς· θὰ σᾶς ἐφοδιάσω μὲ νεῦρα, θὰ κάνω ν' ἀποκτήσετε σάρκες, θὰ σᾶς καλύψω μὲ δέρμα, θὰ σᾶς δώσω τὸ πνεῦμα μου καὶ θὰ ζήσετε. Ἔτσι θὰ μάθετε ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ Κύριος. Μίλησα, λοιπόν, ἐξ ὀνόματος τοῦ Κυρίου, ὅπως μὲ εἶχε διατάξει.

11. Ἡσαΐου κστ΄19.
12. Δανιήλ ιβ΄ 2.
13. Ματθαίου κε΄ 31-46· Ἰωάννου ε΄ 25-29.

Κι ἐνῶ ἐγὼ μιλοῦσα, ἔγινε σεισμὸς ποὺ ἔφερε τὰ ὀστᾶ νὰ πλησιάσουν τὸ καθένα πρὸς τὴν ἄρθρωσή του μὲ τὸ ἄλλο. Ὕστερα κοίταξα καὶ εἶδα ὅτι νεῦρα καὶ σάρκες φύτρωναν πάνω στὰ κόκκαλα καὶ ἀπὸ πάνω καλύπτονταν μὲ δέρμα, ἦταν ὅμως χωρὶς πνοή. Τότε ὁ Κύριος μοῦ εἶπε: Μίλησε ἐκ μέρους μου στὴν πνοή, μίλησε ἄνθρωπε, καὶ πὲς στὴν πνοή: Ὁ Κύριος λέει τὰ ἑξῆς: Ἔλα ἀπὸ τοὺς τέσσερις ἀνέμους καὶ μπὲς μέσα σ' αὐτοὺς τοὺς νεκρούς, γιὰ νὰ πάρουν πάλι ζωή». Μίλησα, λοιπόν, ἐκ μέρους τοῦ Κυρίου, ὅπως μὲ εἶχε διατάξει. Μπῆκε τότε ἡ πνοὴ μέσα τους, κι αὐτοὶ πῆραν πάλι ζωὴ καὶ στάθηκαν στὰ πόδια τους, καὶ ἦταν μιὰ τεράστια συνάθροιση. Ἔπειτα ὁ Κύριος μοῦ μίλησε πάλι καὶ εἶπε: Ἄνθρωπε, τοῦτα τὰ ὀστᾶ συμβολίζουν ὅλο τὸν λαὸ τοῦ Ἰσραήλ, αὐτοὺς ποὺ λένε: Ξεράθηκαν τὰ κόκκαλά μας, χάθηκε ἡ ἐλπίδα μας, εἴμαστε χαμένοι. Γι' αὐτὸ προφήτευσε καὶ πές τους: Ὁ Κύριος λέει
18 τὰ ἑξῆς: Δεῖτε, ἐγὼ ἀνοίγω τοὺς τάφους σας· θὰ σᾶς βγάλω ἀπὸ τοὺς τάφους σας καὶ θὰ σᾶς φέρω στὴν χώρα τοῦ Ἰσραήλ. Ὅταν θὰ ἀνοίξω τοὺς τάφους σας, γιὰ νὰ βγάλω τὸν λαό μου ἀπὸ τοὺς τάφους, θὰ μάθετε ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ Κύριος. Θὰ σᾶς δώσω τὸ Πνεῦμα μου, καὶ θ' ἀποκτήσετε ξανὰ ζωή· θὰ σᾶς ἐγκαταστήσω στὴν χώρα σας, κι ἔτσι θὰ μάθετε ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ Κύριος· τὸ εἶπα καὶ θὰ τὸ κάνω, λέει ὁ Κύριος»[14].

14. «Καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ Κυρίου, καὶ ἐξήγαγέ με ἐν πνεύματι Κύριος καὶ ἔθηκέ με ἐν μέσῳ τοῦ πεδίου, καὶ τοῦτο ἦν μεστὸν ὀστέων ἀνθρωπίνων· καὶ περιήγαγέ με ἐπ' αὐτὰ κυκλόθεν

Ὁ Κύριός μας μὲ τὰ θαύματα ποὺ τέλεσε τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν α) τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας τῆς Ναΐν[15], β) τῆς θυγατέρας τοῦ Ἰαείρου[16] καὶ γ) τοῦ τετραήμερου Λαζάρου[17], ἐπιβεβαίωσε τὴν ἐξουσία ποὺ

κύκλῳ, καὶ ἰδοὺ πολλὰ σφόδρα ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου, ξηρὰ σφόδρα. καὶ εἶπε πρός με· υἱὲ ἀνθρώπου, εἰ ζήσεται τὰ ὀστέα ταῦτα; καὶ εἶπα· Κύριε Κύριε, σὺ ἐπίστῃ ταῦτα. καὶ εἶπε πρός με· προφήτευσον ἐπὶ τὰ ὀστᾶ ταῦτα καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς· τὰ ὀστᾶ τὰ ξηρά, ἀκούσατε λόγον Κυρίου. τάδε λέγει Κύριος τοῖς ὀστέοις τούτοις· ἰδοὺ ἐγὼ φέρω ἐφ᾽ ὑμᾶς πνεῦμα ζωῆς καὶ δώσω ἐφ᾽ ὑμᾶς νεῦρα καὶ ἀνάξω ἐφ᾽ ὑμᾶς σάρκας, καὶ ἐκτενῶ ἐφ᾽ ὑμᾶς δέρμα καὶ δώσω πνεῦμά μου εἰς ὑμᾶς, καὶ ζήσεσθε· καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος. καὶ ἐπροφήτευσα καθὼς ἐνετείλατό μοι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐμὲ προφητεῦσαι καὶ ἰδοὺ σεισμός, καὶ προσήγαγε τὰ ὀστᾶ ἑκάτερον πρὸς τὴν ἁρμονίαν αὐτοῦ. καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ἐπ᾽ αὐτὰ νεῦρα καὶ σάρκες ἐφύοντο, καὶ ἀνέβαινεν ἐπ᾽ αὐτὰ δέρμα ἐπάνω, καὶ πνεῦμα οὐκ ἦν ἐπ᾽ αὐτοῖς. καὶ εἶπε πρός με· προφήτευσον ἐπὶ τὸ πνεῦμα, προφήτευσον, υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ εἰπὸν τῷ πνεύματι· τάδε λέγει Κύριος· ἐκ τῶν τεσσάρων πνευμάτων ἐλθὲ καὶ ἐμφύσησον εἰς τοὺς νεκροὺς τούτους, καὶ ζησάτωσαν. καὶ ἐπροφήτευσα καθότι ἐνετείλατό μοι· καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτοὺς τὸ πνεῦμα, καὶ ἔζησαν καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῶν ποδῶν αὐτῶν, συναγωγὴ πολλὴ σφόδρα. καὶ ἐλάλησε Κύριος πρός με λέγων· υἱὲ ἀνθρώπου, τὰ ὀστᾶ ταῦτα πᾶς οἶκος Ἰσραήλ ἐστι, καὶ αὐτοὶ λέγουσι· ξηρὰ γέγονε τὰ ὀστᾶ ἡμῶν, ἀπόλωλεν ἡ ἐλπὶς ἡμῶν, διαπεφωνήκαμεν. διὰ τοῦτο προφήτευσον καὶ εἰπὸν πρὸς αὐτούς· τάδε λέγει Κύριος· ἰδοὺ ἐγὼ ἀνοίγω τὰ μνήματα ὑμῶν καὶ ἀνάξω ὑμᾶς ἐκ τῶν μνημάτων ὑμῶν καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος ἐν τῷ ἀνοῖξαί με τοὺς τάφους ὑμῶν τοῦ ἀναγαγεῖν με ἐκ τῶν τάφων τὸν λαόν μου. καὶ δώσω πνεῦμά μου εἰς ὑμᾶς, καὶ ζήσεσθε, καὶ θήσομαι ὑμᾶς ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος· λελάληκα καὶ ποιήσω, λέγει Κύριος» (λζ΄1-14).

15. Λουκᾶ ζ΄ 11.

16. Λουκᾶ η΄ 41.

17. Ἰωάννου ια΄ 38-41.

ἔχει πάνω στὸν θάνατο. Τέλος μὲ τὴν ἀνάστασή Του ἐπεσφράγισε ὅτι ἦταν ἀδύνατον νὰ παραμείνει νεκρός, ἐπειδὴ εἶναι ὁ ἀρχηγὸς καὶ χορηγὸς τῆς ζωῆς κατὰ τοὺς λόγους τοῦ ἀποστόλου Πέτρου:

«Ὁ Θεὸς ὅμως τὸν ἀνάστησε (δηλαδὴ τὸν Ἰησοῦ Χριστό), ἐλευθερώνοντάς Τον ἀπὸ τὰ δεσμὰ τοῦ θανάτου, γιατὶ ἦταν ἀδύνατο νὰ τὸν κρατήσει ὁ θάνατος»[18] καὶ

«Καὶ θανατώσατε Αὐτὸν ποὺ ἔφερε τὴν ζωή. Ὁ Θεὸς ὅμως Τὸν ἀνάστησε ἀπὸ τοὺς νεκρούς, καὶ γιὰ τὸ γεγονὸς αὐτὸ ἐμεῖς εἴμαστε μάρτυρες»[19].

Πνευματικὸς θάνατος εἶναι ὁ χωρισμὸς τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὸν Θεό. Γιὰ νὰ μὴν συμβεῖ στὸν ἄνθρωπο ὁ δεύτερος θάνατος, ποὺ εἶναι ὁ πνευματικὸς θάνατος κατὰ τὸν εὐαγγελιστὴ Ἰωάννη[20], πρέπει νὰ ἔχει λάβει μέρος στὴν ἀνάσταση τὴν πρώτη[21].

Ἀνάσταση πρώτη θεωρεῖται ἡ πίστη στὸν ἀληθινὸ
20 Θεό, ὅπως τόνισε ὁ Ἴδιος ὁ Κύριος «ὅτι ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα».

*

18. «Ὅν (δηλαδή τὸν Ἰησοῦν Χριστόν) ὁ Θεὸς ἀνέστησε λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ᾽ αὐτοῦ» (Πράξεων β΄ 24).

19. «Τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν» (Πράξεων γ΄ 15).

20. Ἀποκαλύψεως β΄ 11, καὶ 8.

21. Ἀποκαλύψεως κ΄ 6.

3. Πίστη καὶ Ὁμολογία.

Ὁ διάλογος τοῦ Κυρίου μὲ τὴν Μάρθα ὁλοκληρώνεται μὲ τὴν ἐρώτηση τοῦ Κυρίου πρὸς τὴν Μάρθα «πιστεύεις τοῦτο;». Τὴν ἐρωτᾶ ἐὰν πιστεύει ὅτι ἔχει τὴν δύναμη καὶ τὴν ἐξουσία νὰ ἐπαναφέρει στὴν ζωὴ τὸν ἀδελφό της Λάζαρο. Ἡ Μάρθα ἀπαντάει καὶ ὁμολογεῖ τὴν πίστη της, ὅτι ὁ Διδάσκαλος Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας, ποὺ προφητεύθηκε ὅτι θὰ ἔλθει στὸν κόσμο, ὁμολογεῖ καὶ τὴν θεότητά Του, ὅτι εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

«Ναί, Κύριε», τοῦ λέει, «ἐγὼ τὸ ἔχω πιστέψει πὼς ἐσὺ εἶσαι ὁ Χριστός, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ποὺ περιμέναμε νὰ ἔρθει στὸν κόσμο»[22].

Ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ νὰ συμβεῖ τὸ θαῦμα εἶναι ἡ πίστη στὴν θεότητα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ὁμολογία της.

*

4. Φανέρωση τῆς δόξας τοῦ Θεοῦ.

Ἐνῶ ἡ Μάρθα ὁμολόγησε τὴν πίστη της καὶ διακήρυξε τὴν θεότητα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅταν

22. «Λέγει αὐτῷ· Ναί, Κύριε, ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος» (Ἰωάννου ια΄ 27).

ὁ Κύριος ζήτησε νὰ σηκώσουν τὸν λίθο ἀπὸ τὸ μνημεῖο, ποὺ εἶχε ἐνταφιασθεῖ ὁ Λάζαρος, νά ἀνοίξουν δηλαδὴ τὸν τάφο, ἔδειξε νὰ κυριαρχεῖται ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη λογική, ποὺ τὴν ἐμπόδιζε νὰ ὑποταχθεῖ στὴν δύναμη καὶ τὴν ἐξουσία τοῦ Θεοῦ.

«Τοῦ λέει ἡ Μάρθα, ἡ ἀδελφὴ τοῦ νεκροῦ: Κύριε, τώρα πιὰ μυρίζει ἄσχημα· διότι εἶναι τέσσερις ἡμέρες νεκρός»[23].

Ὁ Κύριος ὅμως τῆς ἐπισημαίνει, ὅτι ἐὰν πιστεύει θὰ δεῖ τὴν δόξα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ θέα τῆς δόξας τοῦ Θεοῦ, ἡ ἐμπειρία τῆς κοινωνίας μὲ τὸν Θεό, ἀπαιτεῖ ὡς προϋπόθεση τὴν πίστη καὶ ὁλοτελῆ ἀποδοχὴ τοῦ ἀνθρώπου.

Γιὰ νὰ ἐπέμβει ὁ Θεὸς στὴν ζωὴ τῶν ἀνθρώπων ἀπαραιτήτως οἱ ἄνθρωποι ὀφείλουν νὰ Τὸν ἐμπιστεύονται. Αὐτὸ βεβαιώνουν τὰ πολλὰ θαύματα ποὺ ἐπιτέλεσε ὁ Κύριός μας λέγοντας «ἡ πίστη σου σὲ ἔσωσε»[24].

Ἡ ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου ἐπιβεβαιώνει καὶ μαρτυρεῖ τὴν ἀνάσταση τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀποτελεῖ προανάκρουσμα τῆς κοινῆς ἀναστάσεως ὅλου τοῦ ἀνθρώπινου γένους κατὰ τὰ ἔσχατα καὶ ἐπισφραγίζει τὴν ἐσχατολογικὴ προσδοκία τῶν πιστῶν,

23. «Λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τεθνηκότος, Μάρθα: Κύριε ἤδη ὄζει τεταρταῖος γάρ ἐστι» (Ἰωάννου ια΄ 39).

24. «Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε» (Ματθαίου θ΄ 22).

ὅτι δὲν θὰ χωρισθοῦν ἀπὸ τὸν Θεό (πνευματικὸς θάνατος). Αὐτὴ ἡ πίστη ὁμολογεῖται στὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως *«προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν»*.

* Σημείωση:

Στὶς ἡμερομηνίες ποὺ ἀναφέρονται στὸ ὑπόμνημα τοῦ Μεγάλου Ὡρολογίου γιὰ τὶς ἡμέρες τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος ποὺ παρατίθενται ἐδῶ, πρέπει νὰ προστεθοῦν 13 ἡμέρες γιὰ νὰ ἀντιστοιχοῦν στὸ διορθωμένο Ἰουλιανὸ Ἡμερολόγιο ποὺ ἀκολουθεῖ ἡ Ἐκκλησία μας.

Σύμφωνα μὲ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῆς Ἀστρονομίας ποὺ ἔλαβε ὑπ᾽ ὄψη της τὰ βιβλικὰ καὶ ἀστρονομικά δεδομένα, ὁ Κύριός μας πέθανε τὴν 14η τοῦ Ἰουδαϊκοῦ μηνὸς Νισάν, τοῦ ἔτους 30 μ. Χ. ποὺ ἀντιστοιχεῖ στὴν 7η Ἀπριλίου καὶ ἀναστήθηκε τὴν 16η τοῦ μηνός, δηλαδὴ τὴν 9η Ἀπριλίου.

2. ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ

«Κατὰ τὴν ιη΄ τοῦ Μαρτίου*, ἐν ἡμέρᾳ Κυριακῇ, πέντε ἡμέρας πρὸ τοῦ νομικοῦ (Ἰουδαϊκοῦ) Πάσχα, ἐρχόμενος ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Βηθανίας εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ἔφερον πρὸς αὐτὸν ὀνάριον, καὶ καθίσας ἐπ᾽ αὐτοῦ εἰσήρχετο εἰς τὴν πόλιν. Τὸ δὲ ἐν αὐτῇ πλῆθος εὐθὺς τοῦ λαοῦ, ἀκούσαντες ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται, λαβόντες εὐθὺς εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν βαΐα τῶν φοινίκων ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτοῦ· καὶ ἄλλοι μὲν διὰ τῶν ἑαυτῶν ἱματίων, ἄλλοι δὲ κόπτοντες κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων, ἐστρώννυον τὴν ὁδὸν δι᾽ ἧς ὁ Ἰησοῦς ἔμελλε διέρχεσθαι· καὶ πάντες ὁμοῦ, καὶ αὐτὰ ἔτι τὰ νήπια, προπορευόμενοι καὶ ἀκολουθοῦντες, ἔκραζον λέγοντες· Ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ (Ἰωάννου ιβ΄ 1-19). Καὶ ταύτην μὲν τὴν

λαμπρὰν καὶ ἔνδοξον πανήγυριν τῆς εἰς Ἱερουσαλὴμ εἰσόδου τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἑορτάζομεν σήμερον.

Ἐσήμαινον δὲ τὰ μὲν βαΐα, τουτέστιν οἱ ἁπαλοὶ τῶν φοινίκων κλάδοι, τὴν κατὰ τοῦ διαβόλου καὶ τοῦ θανάτου νίκην τοῦ Χριστοῦ. Τὸ δὲ Ὡσαννὰ ἑρμηνεύεται σῶσον παρακαλῶ, ἤ, σῶσον δή. Τὸ δὲ πωλάριον τοῦ ὄνου, καὶ τὸ κάθισμα τοῦ Ἰησοῦ ἐπ' αὐτοῦ, ζώου ἀδαμάστου ἔτι καὶ κατὰ τὸν νόμον ἀκαθάρτου, ἐσήμαινε τὴν πρώτην ἀκαθαρσίαν καὶ ἀγριότητα τῶν ἐθνῶν, καὶ τὴν μετὰ ταῦτα ὑποταγὴν αὐτῶν εἰς τὸν ἅγιον τοῦ Εὐαγγελίου νόμον»**[1].

** Σημείωση: Οἱ Ἅγιοι Πατέρες τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀποφάσισαν πότε θὰ ἑορτάζεται τὸ Πάσχα τῶν χριστιανῶν, ποὺ δὲν ἔπρεπε νὰ συμπίπτει μὲ τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων.

Τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων ἑορταζόταν σὲ σταθερὴ ἡμερομηνία τὴν 14η τοῦ μηνὸς Νισσάν. Ἡ 14η ἦταν ἡ ἡμέρα τῆς ἑβδομάδας ποὺ ἀκολουθοῦσε τὴν νύκτα ποὺ συνέβαινε ἡ πανσέληνος μετὰ τὴν ἐαρινὴ ἰσημερία.

Γι' αὐτὸ οἱ Πατέρες ὅρισαν τὸ Πάσχα τῶν χριστιανῶν νὰ ἑορτάζεται πάντοτε ἡμέρα Κυριακή, αὐτὴ ποὺ ἐρχόταν μετὰ τὴν Πανσέληνο ποὺ συμβαίνει μετὰ τὴν ἐαρινὴ ἰσημερία.

Γι' αὐτὸ ἡ ἑορτὴ εἶναι δυνατὸν νὰ συμπέσει ἀπὸ 22 Μαρτίου ἕως 25 Ἀπριλίου κατὰ τὸ Ἰουλιανὸ Ἡμερολόγιο ποὺ ἀντιστοιχεῖ στὸ διορθωμένο ποὺ ἀκολουθοῦμε ἀπὸ 4 Ἀπριλίου ἕως 8 Μαΐου.

1. Ἐκ τοῦ Μεγάλου Ὡρολογίου.

Δύο θέματα θὰ μᾶς ἀπασχολήσουν ἐξ ἀφορμῆς τῶν γεγονότων ποὺ συνέβησαν κατὰ τὴν Κυριακὴ τῶν Βαΐων, ποὺ τιμᾶται ἡ θριαμβευτικὴ εἴσοδος τοῦ Κυρίου μας στὰ Ἱεροσόλυμα.

Α΄. Τέσσερις διαφορετικοὶ τρόποι ὑποδοχῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ[2].

Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης καταγράφει τὸν τρόπο τῆς ὑποδοχῆς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ στὰ Ἱεροσόλυμα μετὰ τὴν ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου ἀπὸ διάφορα πρόσωπα ποὺ θὰ μελετήσουμε.

α΄. Ἡ ὑποδοχὴ τῆς Μαρίας, ἀδελφῆς τοῦ Λαζάρου.

«Ἔξι ἡμέρες πρὶν ἀπὸ τὸ Πάσχα, ἦρθε ὁ Ἰησοῦς στὴν Βηθανία, ὅπου ἔμενε ὁ Λάζαρος, ποὺ ὁ Ἰησοῦς τὸν εἶχε ἀναστήσει ἀπὸ τοὺς νεκρούς. Ἑτοίμασαν, λοιπόν, ἐκεῖ γιὰ χάρη Του δεῖπνο, καὶ ἡ Μάρθα ὑπηρετοῦσε, ἐνῶ ὁ Λάζαρος ἦταν ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ποὺ παρακάθονταν μαζὶ μὲ τὸν Ἰησοῦ στὸ δεῖπνο. Τότε ἡ Μαρία πῆρε μία φιάλη ἀπὸ τὸ πιὸ ἀκριβὸ ἄρωμα τῆς νάρδου καὶ ἄλειψε τὰ πόδια τοῦ Ἰησοῦ. Ἔπειτα σκούπισε μὲ τὰ μαλλιά της τὰ πόδια Του καὶ ὅλο τὸ σπίτι γέμισε μὲ τὴν εὐωδία τοῦ μύρου»[3].

2. Ἰωάννου ιβ΄ 1-19.

3. Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ Πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκώς, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. Ἐποί-

Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἀναφέρει, ὅτι ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς φιλοξενήθηκε στὴν οἰκία τοῦ Λαζάρου καὶ τῶν ἀδελφῶν του Μάρθας καὶ Μαρίας μετὰ τὴν ἀνάστασή του. Προφανῶς αὐτὴ ἡ φιλοξενία συνέβη τὸ βράδυ τῆς Κυριακῆς μετὰ καὶ ἀπὸ τὴν θριαμβευτικὴ ὑποδοχή Του ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων στὰ Ἱεροσόλυμα. Ἐκεῖ Τοῦ παρέθεσαν δεῖπνο. Κατὰ τὴν ὥρα τοῦ δείπνου, ποὺ παρέθεσαν γιὰ νὰ τιμήσουν τὸν Κύριο καὶ νὰ ἐκφράσουν τὴν εὐγνωμοσύνη τους, ἡ Μαρία προέβη σὲ μία ἐνέργεια γιὰ νὰ εὐχαριστήσει τὸν Κύριο γιὰ τὴν ἀνάσταση τοῦ ἀποθανόντος ἀδελφοῦ της. Ἡ Μαρία πῆρε μία φιάλη ποὺ περιεῖχε τὸ πιὸ ἀκριβὸ ἄρωμα, ποὺ ἦταν ὁ νάρδος καὶ ἄλειψε τὰ πόδια τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὰ σπόγγισε μὲ τὰ μάλλιά της. Μ' αὐτὴ τὴν ἐνέργειά της ἐκδήλωσε α) τὴν εὐγνωμοσύνη της, β) τὸν σεβασμό της καὶ γ) τὴν πίστη της στὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό.

28 Ἡ ζωὴ καὶ ἡ στάση τῆς Μαρίας χαρακτηρίζεται ἀπὸ μία ἄδολη καὶ ταπεινὴ ἀγάπη. Αὐθόρμητα καὶ ἀνεπιφύλακτα προσφέρει τὴν λατρεία της, δὲν συλλογίζεται τὶς ἀντιδράσεις τῶν ἄλλων, οὔτε καὶ τῶν μαθητῶν ἀκόμη, ὅπως τοῦ Ἰούδα, δὲν ἀσχολεῖται μὲ τὸ ἂν ὁ Κύριός της εἶναι ἀξιότερος ἀπὸ ὁποιοδήποτε

ησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ. Ἡ οὖν Μαρία, λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ» (Ἰωάννου ιβ΄ 1-3).

πτωχό. Ἡ Μαρία τὴν κρίσιμη ἐκείνη ὥρα ἐκφράζει τὸν ἑαυτό της, τὴν ποιότητα τῆς ἀγάπης καὶ τὸ βάθος τῆς βαθιᾶς δικῆς της πίστεως στὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἦταν ὑποδοχὴ σεβασμοῦ, τιμῆς καὶ πίστεως.

β΄. Ἡ ὑποδοχὴ τοῦ Ἰούδα.

«Λέει τότε ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, ἕνας ἀπὸ τοὺς μαθητές Του, αὐτὸς ποὺ σκόπευε νὰ τὸν προδώσει: Γιατί νὰ μὴν πουληθεῖ αὐτὸ τὸ μῦρο γιὰ τριακόσια ἀργυρᾶ νομίσματα, καὶ τὰ χρήματα νὰ διανεμηθοῦν στοὺς φτωχούς; Καὶ τὸ εἶπε αὐτό, ὄχι γιατὶ νοιαζόταν γιὰ τοὺς φτωχούς, ἀλλὰ γιατὶ ἦταν κλέφτης καί, καθὼς διαχειριζόταν τὸ κοινὸ ταμεῖο, συχνὰ κρατοῦσε γιὰ τὸν ἑαυτό του ἀπὸ τὰ χρήματα ποὺ ἔβαζαν σ' αὐτό. Εἶπε τότε ὁ Ἰησοῦς: Ἄφησέ την ἥσυχη, αὐτὸ ποὺ κάνει εἶναι γιὰ τὴν ἡμέρα τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου. Οἱ φτωχοὶ πάντοτε θὰ ὑπάρχουν κοντά σας, ἐμένα ὅμως δὲν θὰ μὲ ἔχετε πάντοτε»[4].

4. «Λέγει οὖν εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι· Διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; εἶπε δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· Ἄφες αὐτήν, εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τετήρηκεν αὐτό. τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε» (Ἰωάννου ιβ΄ 4-8).

Στὴν ἐνέργεια τῆς Μαρίας, τῆς ἀδελφῆς τοῦ Λαζάρου, ἀντέδρασε διαμαρτυρόμενος ὁ Ἰούδας, ἕνας ἀπὸ τοὺς δώδεκα μαθητὲς τοῦ Κυρίου μας. Θεώρησε ἀνεπίτρεπη σπατάλη τὴν ἀπώλεια τοῦ μύρου μὲ τὸ ὁποῖο ἄλειψε τὰ πόδια τοῦ Ἰησοῦ ἡ Μαρία. Εἶχε τὴν γνώμη, ὅτι τὸ ἀκριβὸ ἄρωμα ἔπρεπε νὰ πουληθεῖ ἀντὶ τριακοσίων δηναρίων καὶ νὰ μοιρασθεῖ στοὺς πτωχούς. Ὁ εὐαγγελιστὴς ὅμως Ἰωάννης ἐξήγησε αὐτὴ τὴν διαμαρτυρία τοῦ Ἰούδα, γιὰ τήν, ὅπως πίστευε, ἀπώλεια τοῦ μύρου, ὅτι δὲν ἐνδιαφερόταν, ὅπως αὐτὸς ἰσχυρίστηκε, γιὰ τοὺς πτωχούς, ἀλλὰ γιὰ τὸ συμφέρον του, ἐπειδὴ ἦταν ὁ ταμίας τοῦ ἱεροῦ συλλόγου τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ θὰ διαχειριζόταν τὸ ποσό. Στὴν ἐκδηλούμενη φιλοπτωχία του κρυβόταν ἡ ἀπεχθὴς φιλαργυρία του.

Ἡ ὑμνολογία τῆς Ἐκκλησίας σχολιάζει τὴν συμπεριφορὰ τοῦ μαθητοῦ, ὅτι ὁ Ἰούδας φάνηκε ἀγνώμονας, πονηρὸς καὶ ζηλότυπος.

30 *«Ἀγνώμων φανείς, καὶ πονηρὸς ζηλότυπος, δῶρον ἀξιόθεον λογοπρατεῖ, δι' οὗ ὀφειλέσιον ἐλύθη ἁμαρτημάτων, καπηλεύων ὁ δεινός, Ἰούδας τὴν φιλόθεον χάριν· Φεῖσαι τῶν ψυχῶν ἡμῶν, Χριστὲ ὁ Θεὸς καὶ σῶσον ἡμᾶς»*[5].

Ἦταν ὑποδοχὴ ὑποκρισίας καὶ δολιότητας.

5. Τροπάριο τῆς θ΄ ᾠδῆς τοῦ Ὄρθρου τῆς Μεγάλης Τετάρτης.

γ΄. Ἡ ὑποδοχὴ τοῦ ὄχλου.

«Τὴν ἄλλη ἡμέρα, τὸ μεγάλο πλῆθος ποὺ εἶχε ἔρθει γιὰ τὴν ἑορτὴ τοῦ Πάσχα, ὅταν ἄκουσαν ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς στὰ Ἱεροσόλυμα, πῆραν κλαδιὰ φοινικιᾶς, καὶ βγῆκαν ἀπὸ τὴν πόλη νὰ Τὸν προϋπαντήσουν, καὶ κραύγαζαν: Δόξα στὸν Θεό! Εὐλογημένος αὐτὸς ποὺ ἔρχεται σταλμένος ἀπὸ τὸν Κύριο! Εὐλογημένος ὁ βασιλιὰς τοῦ Ἰσραήλ! Ὁ Ἰησοῦς εἶχε βρεῖ ἕνα γαϊδουράκι καὶ κάθισε πάνω του, ὅπως λέει ἡ Γραφή: Μὴ φοβᾶσαι θυγατέρα μου, πόλη τῆς Σιών· νάτος ἔρχεται σὲ σένα ὁ βασιλιάς σου, σὲ γαϊδουράκι πάνω καθισμένος»[6].

Ὁ Ἰουδαϊκὸς ὄχλος ὑποδέχθηκε τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστὸ ὡς Μεσσία, ποὺ ἐρχόταν ἐξ ὀνόματος Κυρίου καὶ ὡς Βασιλιά. Ἡ ὑποδοχὴ εἶχε ἔκδηλα μεσσιανικὸ χαρακτήρα κατὰ τὶς προφητεῖες Ἡσαΐου καὶ Ζαχαρίου[7]. Ὁ Κύριος κατευθύνθηκε στὸν Ναὸ τῶν Ἱεροσολύμων, ὅπου ἔβγαλε ἔξω ἀπὸ τὸν Ναὸ τοὺς ἐμπόρους καὶ θεράπευσε διάφορους ἀσθενεῖς. Ὅλα αὐτὰ θορύβησαν τὴν πνευματικὴ καὶ θρησκευτικὴ ἡγεσία τῶν Ἰουδαίων, ὅπως ἀναφέρουν οἱ ἱεροὶ Εὐαγγελιστές.

6. «Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραύγαζον· Ὡσαννά· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ᾽ αὐτό, καθώς ἐστι γεγραμμένον· Μὴ φοβοῦ, θύγατερ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου» (Ἰωάννου ιβ΄ 12-15).

7. Ἡσαΐου ξβ΄ 11 καὶ Ζαχαρίου θ΄ 9.

«Ὁ Ἰησοῦς μπῆκε στὸν ναὸ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐδίωξε ὅλους αὐτοὺς ποὺ πουλοῦσαν καὶ ἀγόραζαν στὸν χῶρο τοῦ ναοῦ, καὶ ἀναποδογύρισε τὰ τραπέζια τῶν ἀργυραμοιβῶν καὶ τὰ καθίσματα αὐτῶν ποὺ πουλοῦσαν περιστέρια. Καὶ τοὺς εἶπε: Ἡ Γραφὴ λέει: Ὁ οἶκος μου πρέπει νὰ εἶναι οἶκος προσευχῆς· ἐσεῖς ὅμως τὸν κάνετε σπήλαιο ληστῶν. Ἐκεῖ στὸν ναὸ τὸν πλησίασαν κουτσοὶ καὶ τυφλοί, καὶ τοὺς θεράπευσε. Ὅταν εἶδαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαύματα ποὺ ἔκανε, καὶ τὰ παιδιὰ νὰ φωνάζουν μέσα στὸν ναὸ καὶ νὰ λένε δόξα στὸν Υἱὸ τοῦ Δαβίδ, ἀγανάκτησαν καὶ τοῦ εἶπαν: «Δὲν ἀκοῦς τί λένε αὐτοί;» Κι ὁ Ἰησοῦς τοὺς λέει: «Καὶ βέβαια τ' ἄκουσα. Ἀλλὰ κι ἐσεῖς δὲ διαβάσατε ποτὲ στὴν Γραφὴ πὼς ἀπὸ τὸ στόμα τῶν νηπίων καὶ τῶν βρεφῶν ἔκανες νὰ βγεῖ τέλειος ὕμνος;». Τοὺς ἄφησε καὶ βγῆκε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη, στὴν Βηθανία, καὶ διανυκτέρευσε ἐκεῖ»[8].

8. «Καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψε καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς, καὶ λέγει αὐτοῖς· Γέγραπται, ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ χωλοὶ καὶ τυφλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε καὶ τοὺς παῖδας κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας, ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυΐδ, ἠγανάκτησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· Ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ» (Ματθαίου κα΄ 12-17).

Ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ὄχλου ὅπως μᾶς πληροφοροῦν οἱ ἱεροὶ εὐαγγελιστὲς γρήγορα ἐξαφανίσθηκε καὶ μεταστράφηκε σὲ ἀποδοκιμασία καὶ ἐχθρότητα. Ὁ θορυβώδης ὄχλος ἀντιπροσωπεύει ὅλους ἐκείνους ποὺ χωρὶς παιδεία καὶ πνευματικὸ περιεχόμενο εὔκολα παρασύρονται εἴτε σὲ ἐνθουσιώδεις ἐκδηλώσεις εἴτε σὲ πεζοδρομιακὲς θρησκευτικὲς ἀρές (κατάρες).

Ἦταν ὑποδοχὴ πρόσκαιρου ἐνθουσιασμοῦ.

δ΄. Ἡ ὑποδοχὴ τῶν Φαρισαίων.

«Οἱ Φαρισαῖοι τότε εἶπαν μεταξύ τους: «Βλέπετε πὼς ἡ ἀναβολὴ δὲν ὠφελεῖ· νὰ ποὺ ὅλος ὁ κόσμος ἔτρεξε πίσω του»[9].

Οἱ πνευματικοὶ ἡγέτες τῶν Ἰουδαίων θορυβημένοι ἀπὸ τὴν ἐπιρροὴ ποὺ ἀσκοῦσε ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ἂν καὶ σκέφτονταν κατ' ἀρχὴν νὰ ἀποφύγουν κατὰ τὴν περίοδο τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα, ποὺ συνέρρεαν οἱ Ἰουδαῖοι στὰ Ἱεροσόλυμα ἀπὸ τοὺς τόπους διαμονῆς τους, νὰ Τὸν συλλάβουν καὶ νὰ Τὸν θανατώσουν[10], παρ' ὅλα αὐτά, ὅταν διαπίστωσαν, ὅτι ὁ λαὸς ἀκολουθοῦσε τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό, ἀποφάσισαν νὰ ἐπισπεύσουν τὴν σύλληψη, ἔστω κι ἂν συνέβαινε κατὰ τὶς ἡμέρες πρὸ τῆς ἑορτῆς, ποὺ εἶχαν συγκεντρωθεῖ

9. «Οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς· Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖται οὐδέν; ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν» (Ἰωάννου ιβ΄ 19).

10. Ματθαίου κστ΄ 3-5 καὶ Λουκᾶ κβ΄ 1-6.

πλήθη Ἰουδαίων στὰ Ἱεροσόλυμα γιὰ νὰ ἑορτάσουν τὸ Πάσχα, καὶ νὰ προσφέρουν τὴν θυσία τοῦ ἀμνοῦ.

Ἡ πνευματικὴ ἡγεσία δὲν συμμεριζόταν τὸν ἐνθουσιασμὸ τοῦ λαοῦ. Ἐνοχλοῦντο ἀπὸ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ καὶ τὴν ἀποδοχὴ τοῦ κηρύγματός Του ἀπὸ τὸ πλῆθος τοῦ κόσμου, γι' αὐτὸ ἀποφάσισαν νὰ Τὸν ἐξοντώσουν.

Αὐτοὶ ἀντιπροσωπεύουν ἄλλη ὁμάδα ἀνθρώπων, τοὺς κλασικὰ καὶ παραδοσιακὰ διαμορφωμένους, ποὺ ἔχουν ἔντονα στοιχεῖα θρησκευτικῆς τυπολατρείας καὶ κραυγαλέας ὑποκρισίας. Ἀκολουθοῦσαν τὸν Κύριο ὄχι ὡς θεολόγοι, καὶ ἑρμηνευτὲς τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ μὲ πνευματικὰ ἐνδιαφέροντα, ἀλλὰ ὡς ἐπικριτὲς μὲ ἐχθρικὴ στάση ἐναντίον κάθε διαφορετικοῦ ἀπὸ τὸν δικό τους θεολογικὸ λόγο καὶ σὲ κάθε πνευματικὸ στοχασμὸ ποὺ μπορεῖ νὰ δημιουργήσει μία νέα παράδοση. Πρόκειται γιὰ ἀνθρώπους ποὺ ἐκμεταλλεύονται τὴν θρησκευτικὴ ἐξουσία γιὰ προσωπικό, οἰκονομικὸ καὶ κοινωνικὸ ὄφελος. Εἶναι αὐτοὶ ποὺ αὐθαδιάζουν καὶ αὐθαιρετοῦν χρησιμοποιώντας τὴν θρησκεία.

Ὑποδοχὴ ἀποφασισμένων ἐχθρῶν.

Καθὼς εἰσερχόμαστε στὴν Ἁγία καὶ Μεγάλη Ἑβδομάδα καὶ ὁ Κύριός μας ἔρχεται ἐπὶ τὸ ἑκούσιο πάθος ἡ Ἐκκλησία μᾶς προβάλλει αὐτοὺς τοὺς διαφορετικοὺς τρόπους ὑποδοχῆς Του γιὰ νὰ μᾶς ὑποδείξει ὅτι πρέπει νὰ δεχθοῦμε τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστὸ μὲ ἄδολη πίστη καὶ ταπείνωση.

Β΄. Ἡ ἀστάθεια καὶ τὸ εὐμετάβλητο τοῦ ὄχλου.

Στὰ γεγονότα τῶν ἕξι τελευταίων ἡμερῶν τῆς ἐπίγειας ζωῆς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁ Ἰουδαϊκὸς ὄχλος ἀποδείχθηκε ἐξαιρετικὰ ἀσταθὴς καὶ εὐμετάβλητος.

Τὴν Κυριακὴ ὑποδέχθηκε μὲ ἐνθουσιασμὸ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ ὡς Μεσσία καὶ Βασιλιὰ καὶ μετὰ ἕξι ἡμέρες τὴν Παρασκευὴ ἀπαιτοῦσε ἀπὸ τὸν Πιλᾶτο τὴν σταύρωσή Του, νά τιμωρηθεῖ ὡς βλάσφημος καὶ νὰ Τοῦ ἐπιβληθεῖ ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου.

1. Τά γεγονότα ποὺ διαδραματίσθηκαν ἐπιβεβαιώνουν αὐτὴ τὴν ἀστάθεια.

α΄. Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς εἰσῆλθε στὴν πόλη τῶν Ἱεροσολύμων, ὅπως εἶχε προφητεύσει ὁ προφήτης Ζαχαρίας[11] καθισμένος ἐπάνω σὲ ἕνα ὑποζύγιο καὶ σὲ ἕνα νεαρὸ πουλάρι πρᾶος, εἰρηνικός, καταδεκτικός.

Ὅμως ὁ ὄχλος τῶν Ἰουδαίων ζήτησε ἀπὸ τὸν Πιλᾶτο νὰ ἐλευθερώσει τὸν *«διὰ στάσιν καὶ φόνον»* φυλακισμένο Βαραββᾶ[12].

Στὴν κρίση τοῦ ὄχλου οὔτε ἡ πραότητα, οὔτε ἡ ἀκακία, οὔτε ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ ἐπέδρασαν. Ἀντίθετα μάλιστα Τὸν συνέκριναν μὲ τὸν ληστὴ Βαραββᾶ καὶ Τὸν θεώρησαν τὸν πιὸ ἐπικίνδυνο.

11. Ζαχαρίου θ΄ 9.
12. Λουκᾶ κγ΄ 19.

Ἡ ὑμνολογία τῆς Ἐκκλησίας σχολιάζει αὐτὴ τὴν συμπεριφορά:

«Τὸ ἄθροισμα τῶν Ἰουδαίων, τῷ Πιλάτῳ ᾐτήσαντο, σταυρωθῆναί σε Κύριε· αἰτίαν γὰρ ἐν σοὶ μὴ εὑρόντες, τὸν ὑπεύθυνον Βαραββᾶν ἠλευθέρωσαν καὶ σὲ τὸν δίκαιον κατεδίκασαν, μιαιροφονίας ἔγκλημα κληρωσάμενοι. Ἀλλὰ δὸς αὐτοῖς Κύριε, τὸ ἀνταπόδομα αὐτῶν, ὅτι κενὰ κατὰ σοῦ ἐμελέτησαν»[13].

β΄. Τὴν Κυριακὴ Τὸν ἐπευφημοῦσαν ὡς Μεσσία καὶ Βασιλέα τους κραυγάζοντας:

«Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυΐδ»[14] καὶ *«Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ»*[15]. Τὸ περιεχόμενο καὶ τὸ νόημα αὐτῶν τῶν ἐπευφημιῶν ἔχει ὁλοφάνερα μεσσιανικὸ χαρακτήρα. Γι᾽ αὐτὸ καὶ οἱ πνευματικοὶ ἡγέτες τῶν Ἰουδαίων διαμαρτυρήθηκαν στὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό, ἐπειδὴ δεχόταν αὐτὴ τὴν ἐπευφημία, ποὺ ἀνῆκε μόνο στὸν Μεσσία[16].

36 Ὁ ἴδιος ὅμως ὄχλος παρασυρμένος, «πεισμένος» ἀπὸ τὴν πνευματικὴ ἡγεσία του φώναξε μὲ πεῖσμα στὸν Πιλᾶτο μετὰ ἕξι ἡμέρες, τὴν Παρασκευή, «Ἆρον, ἆρον, σταύρωσον αὐτόν»[17].

*

13. Τροπάριο πλαγίου β΄ ἤχου τοῦ ιγ΄ Ἀντιφώνου τῆς Ἀκολουθίας τῶν ἁγίων Παθῶν.

14. Ματθαίου κα΄ 15.

15. Ἰωάννου ιβ΄ 13.

16. Ματθαίου κα΄ 16.

17. Ἰωάννου ιθ΄ 15.

2. Ἡ μεταστροφὴ αὐτὴ τοῦ ὄχλου τῶν Ἰουδαίων ὀφείλεται:

α΄. Στὴν ἐλλιπῆ πνευματικὴ κατάρτισή του, ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ ἀντιληφθεῖ τὸ βαθύτερο νόημα τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, ποὺ τὸ τόνιζαν οἱ φωτισμένοι ἀπὸ τὸν Θεὸ ἄνδρες. Αὐτὴ τὴν ἀνεπαρκῆ πνευματικὴ κατάρτιση τοῦ λαοῦ ὁμολογοῦσαν καὶ οἱ πνευματικοὶ ἡγέτες του, ὅπως διαπιστώνουμε ἀπὸ τὰ περιστατικὰ ποὺ θὰ ἀναφέρουμε.

Οἱ πνευματικοὶ ἡγέτες τῶν Ἰουδαίων ἔστειλαν τοὺς ὑπηρέτες τους γιὰ νὰ συλλάβουν τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Ἐκεῖνοι ἐπέστρεψαν ἐνθουσιασμένοι ἀπὸ τὸ κήρυγμά Του χωρὶς νὰ συλλάβουν καὶ νὰ ὁδηγήσουν τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ ἐνώπιόν τους, λέγοντάς τους, ὅτι *«οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος»*[18].

Τότε οἱ Φαρισαῖοι τοὺς ἔκαναν τὴν παρατήρηση, ὅτι τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ ἀκολουθοῦν οἱ ἀπαίδευτοι ποὺ εἶναι καταραμένοι:

«Μήπως παρασυρθήκατε κι ἐσεῖς; Πίστεψε σ' αὐτὸν κανένα μέλος τοῦ συνεδρίου ἢ κανεὶς ἀπὸ τοὺς Φαρισαίους; Πιστεύει μόνο αὐτὸς ὁ ὄχλος, ποὺ δὲν ξέρουν τὸν νόμο τοῦ Μωυσῆ καὶ γι' αὐτὸ εἶναι καταραμένοι»[19].

18. Ἰωάννου ζ΄ 46.

19. «Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπικατάρατοί εἰσι» (Ἰωάννου ζ΄ 47-49).

Ὁμοίως καὶ στὸν θεραπευμένο ἐκ γενετῆς τυφλὸ οἱ Φαρισαῖοι ὅταν διεπίστωσαν, ὅτι δὲν δεχόταν νὰ καταδικάσει τὸν εὐεργέτη του τὸν ἐπιτίμησαν λέγοντάς του:

«Ἐσὺ εἶσαι βουτηγμένος στὴν ἁμαρτία ἀπὸ τότε ποὺ γεννήθηκες καὶ κάνεις ἐσὺ τὸν δάσκαλο σ' ἐμᾶς; Καὶ τὸν πέταξαν ἔξω»[20].

β΄. Στὶς παχυλὲς ἀντιλήψεις περὶ τοῦ Μεσσία καὶ τῆς ἐξουσίας Του.

Ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς ποὺ ζοῦσε κάτω ἀπὸ τὴν ἐξουσία τῶν Ρωμαίων ὁραματιζόταν μία ἐθνικὴ ἀποκατάσταση. Σ' αὐτὴ τὴν ἐθνικὴ ἀποκατάσταση πίστευαν, ὅτι θὰ ἐπαληθευθοῦν οἱ προφητεῖες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Οἱ ἀντιλήψεις αὐτὲς φαίνεται, ὅτι ἐπηρέαζαν καὶ τοὺς μαθητὲς τοῦ Κυρίου, ὅπως μαρτυροῦν ὡρισμένα περιστατικά.

Τὸ αἴτημα τῶν υἱῶν τοῦ Ζεββεδαίου ἀδελφῶν Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου:

«Τὸν πλησίασε τότε ἡ μητέρα τῶν υἱῶν τοῦ Ζεβεδαίου μὲ τοὺς υἱούς της καὶ τὸν προσκύνησε ζητώντας του μία χάρη. Κι Αὐτὸς τῆς εἶπε: Τί θέλεις; Καὶ τοῦ λέει: Πὲς νὰ καθίσουν αὐτοὶ οἱ δύο υἱοί μου στὴν βασιλεία σου ἕνας στὰ δεξιά σου κι ἕνας στ' ἀριστερά σου. Κι ὁ Ἰησοῦς ἀποκρίθηκε: Δὲν ξέρετε τί ζητᾶτε.

---

20. «Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω» (Ἰωάννου θ΄ 34).

Μπορεῖτε νὰ πιεῖτε τὸ ποτήρι τοῦ πάθους ποὺ θὰ πιῶ ἐγὼ ἢ νὰ βαφτιστεῖτε μὲ τὸ βάπτισμα μὲ τὸ ὁποῖο θὰ βαφτιστῶ ἐγώ; Τοῦ λένε: Μποροῦμε»[21].

Ἡ ἐρώτηση τῶν μαθητῶν Του μετὰ τὴν ἀνάσταση Του:

«Οἱ μαθητές, λοιπόν, συγκεντρώθηκαν μία ἡμέρα καὶ τὸν ρωτοῦσαν: «Κύριε, ἔφτασε ἄραγε ἡ ὥρα νὰ ἀποκαταστήσεις τὴν βασιλεία στὸν Ἰσραήλ;» Κι Αὐτὸς τοὺς εἶπε: «Ἐσεῖς δὲν μπορεῖτε νὰ γνωρίζετε τὸν ἀκριβῆ χρόνο· αὐτὸν τὸν κρατάει ὁ Πατέρας στὴν ἀποκλειστική Του ἐξουσία»[22].

Ἀργότερα οἱ μαθητὲς μετὰ τὴν ἔλευση τοῦ ἁγίου Πνεύματος κατανόησαν τὴν διδασκαλία τοῦ Κυρίου καὶ συνέλαβαν *«πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν»*[23].

γ΄. Στὸν καταναγκασμὸ τῶν Ἀρχόντων.

«Στὸ μεταξὺ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ

21. «Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ᾽ αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Τί θέλεις; λέγει αὐτῷ· εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; λέγουσιν αὐτῷ· δυνάμεθα» (Ματθαίου κ΄ 20-22).

22. «Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Οὐχ ὑμῶν ἐστι γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ» (Πράξεων α΄ 6-7).

23. Ἰωάννου ιστ΄ 13.

συνεδρίου ἔπεισαν τὸ πλῆθος νὰ ζητήσουν νὰ ἐλευθερωθεῖ ὁ Βαραββᾶς καὶ νὰ θανατωθεῖ ὁ Ἰησοῦς»[24].

Ὁ Ἰουδαϊκὸς λαὸς πολὺ εὔκολα μεταστράφηκε καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸ καὶ θαυμασμό του πρὸς τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό, τὸν μετέβαλε σὲ ἀποδοκιμασία καὶ ἐπιθετικότητα.

Βέβαια σ' αὐτὴ τὴν μεταστροφὴ πρωτοστάτησαν οἱ ἡγέτες τοῦ λαοῦ, ποὺ τὸν καθοδήγησαν πολὺ εὔκολα καὶ ἔγινε ὄργανο τῶν σχεδίων τους γιὰ τὴν ἐξόντωση τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

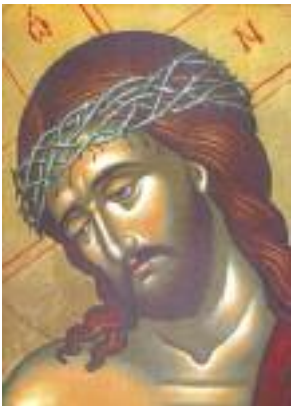
Ὁ λαὸς εἶναι εὐάλωτος σὲ μεθοδεύσεις καὶ χειρισμοὺς τῆς ἡγεσίας του.

Πολλοὶ καὶ σήμερα συμπεριφέρονται μὲ τὴν ἴδια ἀστάθεια στὴν πνευματικὴ ζωὴ καὶ σὲ θέματα τῆς πίστεως. Εὔκολα ἐνθουσιάζονται ἐπιφανειακά, εὔκολα ὅμως καὶ ἀπογοητεύονται. Δὲν διαθέτουν ἀσφαλῆ κριτήρια γιὰ τὶς ἐπιλογές τους, ἀλλὰ εὐκαιριακὰ ἀκολουθοῦν αὐτοὺς ποὺ τοὺς χειραγωγοῦν.

Ὁ Κύριος ὅπως στήριξε τοὺς μαθητές Του, στηρίζει τὸν κάθε πιστό, ὅταν ὅμως κι αὐτὸς Τὸν ἐμπιστευθεῖ.

Ἡ πνευματικὴ ζωὴ ἀπαιτεῖ βαθειὰ καλλιέργεια, σωστὴ κατανόηση τῶν θεμάτων τῆς πίστεως, ἀπόρριψη κάθε ἐξωτερικοῦ καταναγκασμοῦ.

24. «Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν» (Ματθαίου κζ΄ 20).

3. Μεγαλη Δευτερα

«Ἀπὸ τῆς σήμερον ἄρχονται τὰ ἅγια πάθη τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν· καὶ πρῶτον πάντων λαμβάνεται εἰς τύπον αὐτοῦ Ἰωσὴφ ὁ πάγκαλος. Ἦν δὲ οὗτος υἱὸς τοῦ Ἰακὼβ ἑνδέκατος· ὅστις φθονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἰδίων ἀδελφῶν καὶ εἰς λάκκον βληθείς, εἶτα πωληθεὶς εἰς ἀλλοφύλους, καὶ ὑπ' ἐκείνων πάλιν εἰς Αἴγυπτον, καὶ διὰ τὴν σωφροσύνην αὐτοῦ συκοφαντηθεὶς καὶ εἰς φυλακὴν καταδικασθείς, καὶ τελευταῖον ἐξαχθεὶς ἐκεῖθεν μετὰ δόξης πολλῆς καὶ τιμηθεὶς ὡς βασιλεύς, καὶ γενόμενος κύριος πάσης γῆς Αἰγύπτου καὶ σιτοδότης παντὸς τοῦ λαοῦ, διὰ τούτων πάντων ἐτύπωσεν εἰς ἑαυτὸν τὰ πάθη καὶ τὴν μετὰ ταῦτα δόξαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εἰς τὴν μνήμην ταύτην τοῦ Ἰωσὴφ ἐπισυνάπτεται καὶ ἡ ἱστορία τῆς ὑπὸ τοῦ Κυρίου, κατὰ τὴν σήμε-

ρον τὸ πρωΐ, ιθ΄ Μαρτίου, καταραθείσης καὶ ξηρανθείσης συκῆς διὰ τὴν ἑαυτῆς ἀκαρπίαν. Εἰκόνιζε δὲ αὕτη τῶν Ἰουδαίων τὴν συναγωγήν, ἥτις, μὴ ἔχουσα τὸν ἀπαιτούμενον καρπὸν τῆς ἀρετῆς καὶ εὐσεβείας, ἐγυμνώθη πάσης χάριτος πνευματικῆς διὰ τῆς κατάρας»[1].

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσὴφ τὸν προσκυνοῦν.
(Ἀπὸ τὸ βιβλίο: «ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ ΝΗΣΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ»).

1. Ἐκ τοῦ Μεγάλου Ὡρολογίου.

Ὁ Ἰωσὴφ προεικόνιση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Θὰ παραθέσουμε τὰ κείμενα τῆς ἁγίας Γραφῆς ποὺ ἀποδεικνύουν σὲ ποιὰ σημεῖα ὁ Ἰωσὴφ ὁ πάγκαλος προεικόνιζε τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό.

α΄. Υἱὸς ἀγαπητός.

Γιὰ τὸν Ἰωσὴφ διαβάζουμε ὅτι:

«Ὁ Ἰακὼβ ὅμως ἀγαποῦσε τὸν Ἰωσὴφ περισσότερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα παιδιά του, καὶ γιὰ τὸν λόγο ὅτι ἦταν υἱὸς γεννημένος στὰ γεράματα αὐτοῦ. Ἀπὸ τὴν ἀγάπη αὐτὴ κινούμενος τοῦ κατεσκεύασε ἕνα πολύχρωμο χιτώνα»[2].

Γιὰ τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστὸ διαβάζουμε, ὅτι ὁ Θεὸς Πατέρας Τὸν ἀπεκάλεσε *«υἱὸν ἀγαπητόν»*:

Στὸν Ἰορδάνη:

«Αὐτὸς εἶναι ὁ ἀγαπημένος μου Υἱός, αὐτὸς εἶναι ὁ ἐκλεκτός μου»[3]. 43

καὶ στὸ Θαβώρ:

«Ἐνῶ μιλοῦσε ἀκόμα, ἕνα φωτεινὸ σύννεφο τοὺς σκέπασε, καὶ μέσα ἀπὸ τὸ σύννεφο ἀκούστηκε μία

2. «Ἰακὼβ δὲ ἠγάπα τὸν Ἰωσὴφ παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, ὅτι υἱὸς γήρως ἦν αὐτῷ· ἐποίησε δὲ αὐτῷ χιτῶνα ποικίλον» (Γενέσεως λζ΄ 3).

3. «Καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα» (Ματθαίου γ΄ 17).

φωνὴ ποὺ ἔλεγε: Αὐτὸς εἶναι ὁ ἀγαπημένος μου υἱός, αὐτὸς εἶναι ὁ ἐκλεκτός μου· αὐτὸν νὰ ἀκοῦτε»[4].

β΄. Ποιμήν.

Γιὰ τὸν Ἰωσὴφ διαβάζουμε ὅτι ἦταν ποιμένας:

«Ὁ Ἰωσὴφ σὲ ἡλικία δέκα ἑπτὰ ἐτῶν, ἔβοσκε τὰ πρόβατα τοῦ πατέρα του, μαζὶ μὲ τοὺς ἀδελφούς του»[5].

Γιὰ τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστὸ διαβάζουμε, ὅτι κήρυξε ὁ Ἴδιος ὅτι εἶναι ὁ καλὸς ποιμένας:

«Ἐγὼ εἶμαι ὁ καλὸς ποιμένας. Ὁ καλὸς ποιμένας θυσιάζει τὴν ζωή του γιὰ χάρη τῶν προβάτων»[6].

γ΄. Πλοῦτος χαρισμάτων.

Γιὰ τὸν Ἰωσήφ διαβάζουμε ὅτι ἦταν προικισμένος μὲ ἐξαιρετικὰ χαρίσματα:

44 «Κάποτε ὁ Ἰωσὴφ εἶδε ἕνα παράδοξο ὄνειρο, τὸ ὁποῖο καὶ ἀνέφερε στοὺς ἀδελφούς του. Εἶπε σ' αὐτούς· ἀκοῦστε αὐτὸ τὸ ὄνειρο, ποὺ εἶδα ἀπόψε στὸν ὕπνο μου. Μοῦ φαινόταν ὅτι σεῖς δένατε δεμάτια ἀπὸ στάχυα στὸ μέσο τῶν χωραφιῶν τῆς πεδιάδας. Σηκώ-

4. «Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε» (Ματθαίου ιζ΄ 5).

5. «Ἰωσὴφ δὲ δέκα καὶ ἑπτὰ ἐτῶν ἦν, ποιμαίνων τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ» (Γενέσεως λζ΄ 2).

6. «Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων» (Ἰωάννου ι΄ 11).

θηκε τὸ δικό μου δέμα καὶ ἔμεινε ὄρθιο, τὰ δικά σας δεμάτια στράφηκαν πρὸς τὸ δικό μου δεμάτι καὶ τὸ προσκύνησαν''. Ἀπάντησαν σ' αὐτὸν οἱ ἀδελφοί του· μήπως θὰ γίνεις βασιλιάς, γιὰ νὰ βασιλεύσεις πάνω μας ἢ κύριος καὶ ἀφέντης μας; Ἐξ αἰτίας τοῦ ὀνείρου αὐτοῦ καὶ τῶν λόγων ποὺ τοὺς εἶπε, τὸν μισήσανε ἀκόμη περισσότερο. Εἶδε ὅμως καὶ ἕνα ἄλλο ὄνειρο, ποὺ διηγήθηκε στὸν πατέρα καὶ στὰ ἀδέλφια του, καὶ εἶπε· Νὰ σὲ ἕνα ἄλλο ὄνειρο, ποὺ εἶδα, μοῦ φάνηκε σὰν ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη καὶ ἕνδεκα ἀστέρες νὰ μὲ προσκυνοῦσαν''. Ὁ πατέρας του τὸν ἐπέπληξε (γιατὶ ἀνακοίνωσε καὶ αὐτὸ τὸ ὄνειρο) καὶ τοῦ εἶπε· τί νομίζεις ὅτι σημαίνει αὐτὸ τὸ ὄνειρο, ποὺ εἶδες; Μήπως θέλεις νὰ πεῖς ὅτι ἐγώ, ἡ μητέρα σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου θὰ ἔλθουμε νὰ σὲ προσκυνήσουμε μέχρι τὸ ἔδαφος; Καὶ γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ τὰ ἀδέλφια του τὸν φθόνησαν ἀκόμη περισσότερο. Ἀλλὰ ὁ πατέρας του φύλαξε μέσα στὴν καρδιά του τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Ἰωσήφ»[7]. 45

7. «Ἐνυπνιασθεὶς δὲ Ἰωσὴφ ἐνύπνιον ἀπήγγειλεν αὐτὸ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἀκούσατε τοῦ ἐνυπνίου τούτου, οὗ ἐνυπνιάσθην· ὥμην ὑμᾶς δεσμεύειν δράγματα ἐν μέσῳ τῷ πεδίῳ, καὶ ἀνέστη τὸ ἐμὸν δράγμα καὶ ὠρθώθη, περιστραφέντα δὲ τὰ δράγματα ὑμῶν προσεκύνησαν τὸ ἐμὸν δράγμα. εἶπαν δὲ αὐτῷ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· μὴ βασιλεύων βασιλεύσεις ἐφ' ἡμᾶς ἢ κυριεύων κυριεύσεις ἡμῶν; καὶ προσέθεντο ἔτι μισεῖν αὐτὸν ἕνεκεν τῶν ἐνυπνίων αὐτοῦ καὶ ἕνεκεν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ. εἶδε δὲ ἐνύπνιον ἕτερον καὶ διηγήσατο αὐτῷ τῷ πατρὶ αὐτοῦ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἐνυπνιασάμην ἐνύπνιον ἕτερον, ὥσπερ ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη καὶ ἕνδεκα ἀστέρες προσεκύνουν με. καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ· τί τὸ ἐνύπνιον τοῦτο, ὃ ἐνυπνι-

Γιὰ τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστὸ διαβάζουμε, ὅτι ἦταν *«πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας»*:

«Τὸ παιδὶ στὸ μεταξὺ μεγάλωνε καὶ δυνάμωνε στὸ πνεῦμα, γέμιζε ἀπὸ σοφία, καὶ ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ ἦταν μαζί του»[8].

«Ὁ Λόγος ἔγινε ἄνθρωπος. Κι ἔστησε τὴ σκηνή Του ἀνάμεσά μας, καὶ εἴδαμε τὴν θεϊκή Του δόξα, τὴν δόξα ποὺ ὁ μοναχογιὸς τὴν ἔχει ἀπ' τὸν Πατέρα, κι ἦρθε γεμᾶτος χάρη θεϊκὴ κι ἀλήθεια γιὰ μᾶς»[9].

δ΄. Μῖσος - Φθόνος.

Γιὰ τὸν Ἰωσήφ διαβάζουμε, ὅτι μισήθηκε, φθονήθηκε ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς του, ἐπειδὴ τὸν ἀγαποῦσε ὁ πατέρας του καὶ δὲν ἤθελαν οὔτε ἕνα εἰρηνικὸ λόγο νὰ τοῦ λένε:

«Ὅταν οἱ ἀδελφοί του εἶδαν ὅτι ὁ πατέρας τους ἀγαπᾶ περισσότερο ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα παιδιά του τὸν Ἰωσήφ, τὸν φθόνησαν καὶ τὸν μίσησαν. Δὲν μποροῦσαν νὰ μιλήσουν πρὸς αὐτὸν τίποτε τὸ εἰρηνικὸ καὶ φιλικό»[10].

άσθης; ἆρά γε ἐλθόντες ἐλευσόμεθα ἐγώ τε καὶ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου προσκυνῆσαί σοι ἐπὶ τὴν γῆν; ἐζήλωσαν δὲ αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ διετήρησε τὸ ῥῆμα» (Γενέσεως λζ΄ 5-11).

8. «Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό». (Λουκᾶ β΄ 40).

9. «Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας» (Ἰωάννου α΄ 14).

10. «Ἰδόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὸν ὁ πατὴρ φιλεῖ

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς μισήθηκε: «Ἂν δὲν εἶχα κάνει ἀνάμεσά τους τὰ ἔργα ποὺ κανεὶς ἄλλος δὲν ἔκανε, δὲν θὰ εἶχαν ἁμαρτία. Τώρα ὅμως καὶ τὰ ἔργα ἔχουν δεῖ καὶ μᾶς ἔχουν μισήσει κι ἐμένα καὶ τὸν Πατέρα μου. Ἀλλὰ αὐτὸ γίνεται γιὰ νὰ ἐκπληρωθεῖ ὁ λόγος ποὺ εἶναι γραμμένος στὸν νόμο τους: μὲ μίσησαν χωρὶς καμία αἰτία»[11].

Γιὰ τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστὸ ὁ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος μᾶς ἐξηγεῖ ὅτι ὁ Πιλᾶτος εἶχε ἀντιληφθεῖ ὅτι ἕνεκα φθόνου συνέλαβαν τὸν Ἰησοῦ καὶ τὸν παρέδωκαν σ' αὐτὸν νὰ ἐπικυρώσει τὴν θανατικὴ ποινή:

«Γιατὶ εἶχε καταλάβει πὼς ἀπὸ φθόνο καὶ μόνο τοῦ εἶχαν παραδώσει τὸν Ἰησοῦ»[12].

ε΄. Ἔκδυση.

Γιὰ τὸν Ἰωσὴφ διαβάζουμε ὅτι οἱ ἀδελφοί του *«ἐξέδυσαν αὐτόν»*. Τοῦ πῆραν τὸν ποικίλο χιτῶνα ποὺ τοῦ εἶχε φτιάξει ὁ πατέρας του Ἰακώβ[13].

ἐκ πάντων τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ἐμίσησαν αὐτὸν καὶ οὐκ ἠδύναντο λαλεῖν αὐτῷ οὐδὲν εἰρηνικόν» (Γενέσεως λζ΄ 4).

11. «Εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος πεποίηκεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχον· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασι καὶ μεμισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου». Ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν, ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν» (Ἰωάννου ιε΄ 24-25).

12. «Ἤδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν». (Ματθαίου κζ΄ 18).

13. Γενέσεως λζ΄ 23.

Γιὰ τὸν Κυριό μας Ἰησοῦ Χριστὸ ὅτι οἱ στρατιῶτες Τὸν σταύρωσαν, ἀφοῦ Τοῦ ἔβγαλαν τὰ ροῦχα ποὺ φοροῦσε[14].

ς΄. Πώληση.

Γιὰ τὸν Ἰωσὴφ διαβάζουμε ὅτι οἱ ἀδελφοί του «τὸν πούλησαν στοὺς Ἰσμαηλίτες ἀντὶ εἴκοσι χρυσῶν νομισμάτων. Ἐκεῖνοι ἔφεραν τὸν Ἰωσήφ δοῦλο γιὰ νὰ τὸν πουλήσουν στὴν Αἴγυπτο».[15]

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς πουλήθηκε ἀπὸ τὸν μαθητή Του ἀντὶ τριάκοντα ἀργυρίων:

«Τί θὰ μοῦ δώσετε κι ἐγὼ θὰ σᾶς τὸν παραδώσω; Κι αὐτοὶ τοῦ μέτρησαν τριάντα ἀργύρια»[16].

ζ΄. Στὸν λάκκο.

Γιὰ τὸν Ἰωσὴφ διαβάζουμε, ὅτι οἱ ἀδελφοί του τὸν ἔρριξαν σὲ λάκκο:

48 «Ἔπειτα τὸν πῆραν καὶ τὸν ἔριξαν σ' ἕνα λάκκο. Ὁ λάκκος ἦταν ξερός, δὲν εἶχε νερό»[17].

Ὁμοίως καὶ ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς ἐνταφιάσθηκε σὲ λαξεμένο τάφο:

---

14. «Ἐκδύσαντες αὐτόν» (Ματθαίου κζ΄ 28).

15. «Καὶ ἀπέδοντο τὸν Ἰωσὴφ τοῖς Ἰσμαηλίταις εἴκοσι χρυσῶν, καὶ κατήγαγον τὸν Ἰωσὴφ εἰς Αἴγυπτον» (Γενέσεως λζ΄ 28).

16. «Τί θέλετέ μοι δοῦναι, καὶ ἐγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια». (Ματθαίου κστ΄ 15).

17. «Καὶ λαβόντες αὐτὸν ἔῤῥιψαν εἰς τὸν λάκκον· ὁ δὲ λάκκος κενός, ὕδωρ οὐκ εἶχεν» (Γενέσεως λζ΄ 24).

«Ὁ Ἰωσὴφ ἀγόρασε ἕνα σεντόνι, κατέβασε τὸν Ἰησοῦ, τὸν τύλιξε στὸ σεντόνι καὶ τὸν τοποθέτησε σὲ μνῆμα λαξεμένο σὲ βράχο· κατόπιν κύλισε ἕνα λιθάρι κι ἔκλεισε τὴν εἴσοδο τοῦ μνήματος»[18].

Στὸν Χριστολογικὸ Ψαλμὸ ὁ Μεσσίας ἀπευθύνεται στὸν Θεὸ Πατέρα ἐξομολογούμενος τὰ ἑξῆς:

«Μὲ θεωροῦσαν μεταξὺ ἐκείνων ποὺ βαδίζουν πρὸς τὸν τάφο»[19].

η΄. Δοῦλος ὑπάκουος.

Τὸν Ἰωσὴφ ἀγόρασε ἀπὸ τοὺς Αἰγύπτιους ἐμπόρους ὁ Πετεφρῆς ποὺ ἦταν ὁ ἀρχιμάγειρας τοῦ Φαραώ. Ὁ Ἰωσὴφ κέρδισε τὴν εὐαρέσκεια τοῦ κυρίου του ποὺ τὸν διόρισε ἐπιστάτη στὸν οἶκο του.

«Ὁ Ἰωσὴφ μεταφέρθηκε ἀπὸ τοὺς Ἰσμαηλίτες στὴν Αἴγυπτο. Ἐκεῖ τὸν ἀγόρασε ἀπὸ τοὺς Ἰσμαηλίτες ὁ Πετεφρής, ἕνας ἀπὸ τοὺς αὐλικούς, ὁ ἀρχιμάγειρας τοῦ Φαραώ. Ὁ δὲ Θεὸς ἦταν πάντοτε μαζὶ μὲ τὸν Ἰωσήφ. Γι᾽ αὐτὸ καὶ ἔρχονταν ὅλα σ᾽ αὐτὸν κατ᾽ εὐχήν. Ἔμενε στὸ σπίτι τοῦ Πετεφρῆ τοῦ Αἰγύπτιου τοῦ κυρίου του. Ὁ κύριος τοῦ Ἰωσὴφ γνώριζε ὅτι ὁ Θεὸς ἦταν μαζὶ μὲ τὸν Ἰωσὴφ καὶ ὅτι ὅσα αὐτὸς ἔπραττε, τὰ

18. «Καὶ ἀγοράσας σινδόνα καὶ καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησε τῇ σινδόνι καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου» (Μάρκου ιε΄ 46).

19. «Προσελογίσθην μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον» (Ψαλμοῦ πη΄ 5).

ἔφερνε ὁ Θεὸς σὲ αἴσιο πέρας. Ἀπέκτησε ὁ Ἰωσὴφ τὴν ἐκτίμηση τοῦ κυρίου του, ἦταν εὐάρεστος καὶ ἀφοσιωμένος σ' αὐτὸν καὶ ἐκεῖνος τὸν διώρισε ἐπιστάτη σ' ὅλο τὸ σπίτι του· καὶ ὅλα ὅσα εἶχε τὰ παρέδωσε μὲ ἐμπιστοσύνη στὰ χέρια τοῦ Ἰωσήφ. Συνέβη δέ, ὥστε, ὅταν ὁ Πετεφρῆς διόρισε αὐτὸν ἐπιστάτη στὸ σπίτι του καὶ σ' ὅλα ὅσα εἶχε, εὐλόγησε ὁ κύριος τὸ σπίτι τοῦ Αἰγύπτιου αὐτοῦ ἄρχοντα πρὸς χάριν τοῦ Ἰωσήφ. Καὶ ἡ εὐλογία αὐτὴ ἁπλώθηκε σ' ὅλα ὅσα ὑπῆρχαν στὸ σπίτι του καὶ στοὺς ἀγρούς του. Γι' αὐτὸ ὁ Πετεφρῆς ἐμπιστεύθηκε ὅλα ὅσα εἶχε πλήρως στὰ χέρια τοῦ Ἰωσὴφ καὶ δὲν γνώριζε οὔτε φρόντιζε νὰ μάθει τίποτα ἄλλο πλὴν τῆς τροφῆς αὐτοῦ. Εἶχε ὁ Ἰωσὴφ καλὴ καὶ ἑλκυστικὴ ἐμφάνιση, ὡραιότατο τὸ πρόσωπο»[20].

---

20. «Ἰωσὴφ δὲ κατήχθη εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐκτήσατο αὐτὸν
50 Πετεφρὴς ὁ εὐνοῦχος Φαραώ, ὁ ἀρχιμάγειρος, ἀνὴρ Αἰγύπτιος, ἐκ χειρῶν τῶν Ἰσμαηλιτῶν, οἳ κατήγαγον αὐτὸν ἐκεῖ. καὶ ἦν Κύριος μετὰ Ἰωσήφ, καὶ ἦν ἀνὴρ ἐπιτυγχάνων καὶ ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ παρὰ τῷ κυρίῳ αὐτοῦ τῷ Αἰγυπτίῳ. ᾔδει δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ, ὅτι ὁ Κύριος ἦν μετ' αὐτοῦ καὶ ὅσα ἐὰν ποιῇ, Κύριος εὐοδοῖ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ. καὶ εὗρεν Ἰωσὴφ χάριν ἐναντίον τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ εὐηρέστησεν αὐτῷ, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ πάντα, ὅσα ἦν αὐτῷ, ἔδωκε διὰ χειρὸς Ἰωσήφ. ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ καταστῆναι αὐτὸν ἐπὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ ἐπὶ πάντα, ὅσα ἦν αὐτῷ, καὶ ηὐλόγησε Κύριος τὸν οἶκον τοῦ Αἰγυπτίου διὰ Ἰωσήφ, καὶ ἐγενήθη εὐλογία Κυρίου ἐν πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτῷ ἐν τῷ οἴκῳ καὶ ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. καὶ ἐπέτρεψε πάντα, ὅσα ἦν αὐτῷ, εἰς χεῖρας Ἰωσὴφ καὶ οὐκ ᾔδει τῶν καθ' αὑτὸν οὐδὲν πλὴν τοῦ ἄρτου, οὗ ἤσθιεν αὐτός. Καὶ ἦν Ἰωσὴφ καλὸς τῷ εἴδει καὶ ὡραῖος τῇ ὄψει σφόδρα» (Γενέσεως λθ΄ 1-6).

Γιὰ τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστὸ ὅτι:

«Ταπεινώθηκε θεληματικὰ ὑπακούοντας μέχρι θανάτου καὶ μάλιστα θανάτου σταυρικοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Θεὸς τὸν ἀνέβασε πολὺ ψηλὰ καὶ τοῦ χάρισε τὸ ὄνομα ποὺ εἶναι πάνω ἀπ' ὅλα τὰ ὀνόματα. Κι ἔτσι, στὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ ὅλα τὰ ἐπουράνια, τὰ ἐπίγεια καὶ τὰ ὑποχθόνια θὰ προσκυνήσουν, καὶ κάθε γλώσσα θὰ ὁμολογήσει ὅτι Κύριος εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, γιὰ νὰ δοξάζεται ἔτσι ὁ Θεὸς Πατέρας»[21].

θ΄. Ψευδὴς κατηγορία.

Γιὰ τὸν Ἰωσὴφ διαβάζουμε, ὅτι κατηγορήθηκε ψευδῶς ἀπὸ τὴν φιλήδονη σύζυγο τοῦ Πετεφρῆ:

«Φώναξε (ἡ γυναίκα τοῦ ἀφεντικοῦ του) τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ βρίσκονταν στὸ σπίτι, καὶ τοὺς εἶπε· Δεῖτε, ὁ σύζυγός μου ἔβαλε μέσα στὸ σπίτι μας αὐτὸν τὸν Ἑβραῖο δοῦλο, γιὰ νὰ μᾶς ἐξευτελίσει. Αὐτὸς μπῆκε στὸν κοιτώνα μου καὶ μοῦ εἶπε· κοιμήσου μαζί μου. Ἐγὼ ὅμως ἔβγαλα μεγάλη φωνή»[22].

21. «Ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ πατρός» (Φιλιππησίους β΄ 8-11).

22. «Ἐκάλεσε τοὺς ὄντας ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ εἶπεν αὐτοῖς λέγουσα· ἴδετε, εἰσήγαγεν ἡμῖν παῖδα Ἑβραῖον ἐμπαίζειν ἡμῖν· εἰσῆλθε πρός με λέγων· κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ, καὶ ἐβόησα φωνῇ μεγάλῃ» (Γενέσεως λθ΄14).

Γιὰ τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστὸ διαβάζουμε, ὅτι ἐπίσης κατηγορήθηκε ψευδῶς:

«Πολλοὶ τὸν κατηγοροῦσαν μὲ ψεύτικες μαρτυρίες, μὰ οἱ μαρτυρίες δὲν συμφωνοῦσαν μεταξύ τους. Παρουσιάστηκαν τότε μερικοὶ καὶ ἄρχισαν νὰ ψευδομαρτυροῦν ἐναντιόν Του λέγοντας»[23].

ι΄. Ἄρνηση τῆς ἁμαρτίας.

Γιὰ τὸν Ἰωσὴφ διαβάζουμε ὅτι ἀντιστάθηκε στὶς ἀσελγεῖς προτάσεις τῆς συζύγου τοῦ κυρίου του:

«Εἶχε ὁ Ἰωσὴφ καλὴ καὶ ἑλκυστικὴ ἐμφάνιση, ὡραιότατο τὸ πρόσωπο. Ἔπειτα ἀπὸ τὰ γεγονότα αὐτά, ἡ γυναίκα τοῦ Πετεφρῆ ἔστρεψε μὲ ἐπιμονὴ καὶ μὲ πόθο τὰ βλέμματά της στὸν Ἰωσὴφ καὶ τοῦ εἶπε· Κοιμήσου μαζί μου. Αὐτὸς ὅμως δὲν ἤθελε καὶ ἀρνιόταν συνεχῶς λέγοντας στὴν γυναίκα τοῦ Πετεφρῆ: "Ἀφοῦ ὁ κύριός μου ἔχει τόση ἐμπιστοσύνη σὲ μένα, ὥστε τίποτε πλέον δὲν γνωρίζει καὶ δὲν παρακολουθεῖ ἀπὸ τὸ σπίτι του, μοῦ ἔχει παραδώσει τὰ πάντα στὰ χέρια μου καὶ κανεὶς δὲν εἶναι ἀνώτερός μου σ' αὐτὸ τὸ σπίτι οὔτε ἔχει ἐξαιρεθεῖ ἀπὸ τὴν δικαιοδοσία μου κανείς, πλὴν ἀπὸ ἐσένα ποὺ εἶσαι σύζυγός του, πῶς ἐγὼ θὰ πράξω τὴν πονηρὴ αὐτὴ πράξη καὶ θὰ ἁμαρτήσω ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ;". Μολονότι δὲ ἐκείνη κάθε μέρα μι-

23. «Πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. καί τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ λέγοντες» (Μάρκου ιδ΄ 56-57).

λοῦσε δελεαστικὰ στὸν Ἰωσὴφ καὶ προσπαθοῦσε νὰ τὸν παρασύρει, ἐκεῖνος δὲν ὑποχωροῦσε, ὥστε νὰ κοιμηθεῖ μαζί της καὶ νὰ ἔλθει σὲ συνάφειαν μὲ αὐτή. Κάποια ὅμως μέρα, ὅταν ὁ Ἰωσὴφ μπῆκε στὸ σπίτι, γιὰ νὰ ἀσχοληθεῖ μὲ τὰ συνήθη ἔργα του, καὶ κανεὶς ἄλλος δὲν βρισκόταν στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ σπιτιοῦ, ἡ γυναίκα τοῦ Πετεφρῆ ἐπωφελήθηκε ἀπὸ τὴν εὐκαιρία αὐτή, τράβηξε αὐτὸν ἀπὸ τὸ ροῦχο καὶ τοῦ ἔλεγε· Κοιμήσου μαζί μου. Ὁ Ἰωσὴφ ἄφησε στὰ χέρια της τὸ ροῦχο του, ἔφυγε, καὶ βγῆκε ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι. Ἐκείνη, ὅταν εἶδε ὅτι ὁ Ἰωσὴφ ἄφησε στὰ χέρια της τὸ ροῦχο του, ἔφυγε καὶ βγῆκε ἀπὸ τὸ σπίτι, κατελήφθηκε ἀπὸ ἄγρια μανία ἐκδικήσεως, φώναξε τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ βρίσκονταν στὸ σπίτι, καὶ τοὺς εἶπε· Δεῖτε ὁ σύζυγός μου ἔβαλε μέσα στὸ σπίτι μας αὐτὸν τὸν Ἑβραῖο δοῦλο, γιὰ νὰ μᾶς ἐξευτελίσει. Αὐτὸς μπῆκε στὸν κοιτώνα μου καὶ μοῦ εἶπε· Κοιμήσου μαζί μου. Ἐγὼ ὅμως ἔβγαλα μεγάλη φωνή. Ἐκεῖνος ὅταν ἤκουσε ὅτι ὕψωσα τὴν φωνή μου καὶ ἔκραζα, ἄφησε στὰ χέρια μου τὸ ροῦχο του, ἔφυγε καὶ βγῆκε ἀπὸ τὸ σπίτι. Ἡ γυναίκα αὐτὴ ἄφησε κοντά της τὸ ροῦχο τοῦ Ἰωσήφ, μέχρις ὅτου ἦρθε ὁ σύζυγός της στὸ σπίτι, ποὺ τοῦ εἶπε τὰ ἴδια λόγια· Ὁ Ἑβραῖος αὐτὸς δοῦλος, ποὺ σὺ τοποθέτησες γενικὸ ἐπόπτη στὸ σπίτι σου, μπῆκε στὸν κοιτώνα μου, γιὰ νὰ μὲ ἐξευτελίσει καὶ μοῦ εἶπε· θὰ κοιμηθῶ μαζί σου. Ἀλλὰ ἐγὼ φώναξα μὲ ὅλη μου τὴν δύναμη. Ὅταν ἐκεῖνος ἄκουσε ὅτι ὕψωσα τὴν φωνή μου καὶ φώναξα, ἄφησε τὸ ροῦχο του κοντά μου, ἔφυγε καὶ βγῆκε ἔξω ἀπὸ

τὸ σπίτι. Ὅταν ὁ κύριος τοῦ Ἰωσὴφ ἄκουσε τὰ λόγια αὐτὰ τῆς γυναίκας του, ποὺ τοῦ εἶπε ὅτι αὐτὰ μοῦ ἔκαμε ὁ δοῦλος σου, κατελήφθηκε ἀπὸ μεγάλη ὀργή. Καὶ ἀφοῦ πῆρε τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἔριξε στὴν φυλακή, στὸν τόπο, ὅπου οἱ φυλακισμένοι τοῦ βασιλιὰ κρατοῦνται κλεισμένοι. Ὁ Κύριος ὅμως καὶ Θεὸς ἦταν μαζὶ μὲ τὸν Ἰωσήφ, ἔστειλε σ' αὐτὸν τὸ ἔλεός του, ὥστε νὰ βρεῖ ὁ Ἰωσὴφ εὐμενῆ ὑποδοχὴ ἀπὸ τὸν ἀρχιδεσμοφύλακα. Ὁ ἀρχιδεσμοφύλακας, ἐπειδὴ γνώρισε τὴν ἐντιμότητα τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ ἐμπιστεύθηκε τὴν φυλακὴ καὶ ὅλους τους ἔγκλειστους στὴν φυλακή. Καὶ ἔτσι περιῆλθαν στὰ χέρια τοῦ Ἰωσὴφ ὅλα, ὅσα γίνονται στὴν φυλακή. Ὁ δὲ ἀρχιδεσμοφύλακας γιὰ τὴν ἐμπιστοσύνη ποὺ εἶχε στὸν Ἰωσήφ, τίποτε πλέον δὲν γνώριζε ἀπὸ ὅσα γίνονταν στὴν φυλακὴ γιατί ὅλα βρίσκονταν στὴν συνετὴ διαχείριση τοῦ Ἰωσήφ, ἐπειδὴ ὁ Κύριος ἦταν μαζί του. Ὅλα ὅσα ἔκανε ὁ Ἰωσήφ, τὰ κατευώδωνε ὁ
54 Κύριος καὶ εὐλογοῦσε τὰ ἔργα τῶν χεριῶν του»[24].

24. «Καὶ ἦν Ἰωσὴφ καλὸς τῷ εἴδει καὶ ὡραῖος τῇ ὄψει σφόδρα. καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα καὶ ἐπέβαλεν ἡ γυνὴ τοῦ κυρίου αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς ἐπὶ Ἰωσὴφ καὶ εἶπε· κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ. ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, εἶπε δὲ τῇ γυναικὶ τοῦ κυρίου αὐτοῦ· εἰ ὁ κύριός μου οὐ γινώσκει δι' ἐμὲ οὐδὲν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πάντα, ὅσα ἐστὶν αὐτῷ, ἔδωκεν εἰς τὰς χεῖράς μου καὶ οὐχ ὑπερέχει ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ οὐδὲν ἐμοῦ, οὐδὲ ὑπεξῄρηται ἀπ' ἐμοῦ οὐδὲν πλὴν σοῦ, διὰ τὸ σὲ γυναῖκα αὐτοῦ εἶναι, καὶ πῶς ποιήσω τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τοῦτο, καὶ ἁμαρτήσομαι ἐναντίον τοῦ Θεοῦ; ἡνίκα δὲ ἐλάλει τῷ Ἰωσὴφ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, καὶ οὐχ ὑπήκουεν αὐτῇ

Γιὰ τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστὸ διαβάζουμε ὅτι ἀντιστάθηκε σὲ κάθε ἁμαρτία:

«Αὐτὸς ἁμαρτία δὲν ἔκανε, καὶ δόλος στὸ στόμα του δὲν βρέθηκε»[25].

καθεύδειν μετ᾽ αὐτῆς τοῦ συγγενέσθαι αὐτῇ. ἐγένετο δὲ τοιαύτη τις ἡμέρα, καὶ εἰσῆλθεν Ἰωσὴφ εἰς τὴν οἰκίαν ποιεῖν τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἦν τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔσω, καὶ ἐπεσπάσατο αὐτὸν τῶν ἱματίων λέγουσα· κοιμήθητι μετ᾽ ἐμοῦ. καὶ καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς ἔφυγε καὶ ἐξῆλθεν ἔξω. καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν, ὅτι καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς ἔφυγε καὶ ἐξῆλθεν ἔξω, καὶ ἐκάλεσε τοὺς ὄντας ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ εἶπεν αὐτοῖς λέγουσα· ἴδετε, εἰσήγαγεν ἡμῖν παῖδα Ἑβραῖον ἐμπαίζειν ἡμῖν· εἰσῆλθε πρός με λέγων· κοιμήθητι μετ᾽ ἐμοῦ, καὶ ἐβόησα φωνῇ μεγάλῃ· ἐν δὲ τῷ ἀκοῦσαι αὐτὸν ὅτι ὕψωσα τὴν φωνήν μου καὶ ἐβόησα, καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ παρ᾽ ἐμοὶ ἔφυγε καὶ ἐξῆλθεν ἔξω. καὶ καταλιμπάνει τὰ ἱμάτια παρ᾽ ἑαυτῇ, ἕως ἦλθεν ὁ κύριος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα λέγουσα· εἰσῆλθε πρός με ὁ παῖς ὁ Ἑβραῖος, ὃν εἰσήγαγες πρὸς ἡμᾶς, ἐμπαῖξαί μοι καὶ εἶπέ μοι· κοιμηθήσομαι μετὰ σοῦ· ὡς δὲ ἤκουσεν ὅτι ὕψωσα τὴν φωνήν μου καὶ ἐβόησα, καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ παρ᾽ ἐμοὶ ἔφυγε καὶ ἐξῆλθεν ἔξω. ἐγένετο δέ, ὡς ἤκουσεν ὁ κύριος αὐτοῦ τὰ ῥήματα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ὅσα ἐλάλησε πρὸς αὐτόν, λέγουσα· οὕτως ἐποίησέ μοι ὁ παῖς σου, καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ. καὶ λαβὼν ὁ κύριος Ἰωσὴφ ἐνέβαλεν αὐτὸν εἰς τὸ ὀχύρωμα, εἰς τὸν τόπον, ἐν ᾧ οἱ δεσμῶται τοῦ βασιλέως κατέχονται ἐκεῖ ἐν τῷ ὀχυρώματι. Καὶ ἦν Κύριος μετὰ Ἰωσὴφ καὶ κατέχεεν αὐτοῦ ἔλεος καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν ἐναντίον τοῦ ἀρχιδεσμοφύλακος, καὶ ἔδωκεν ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ τὸ δεσμωτήριον διὰ χειρὸς Ἰωσὴφ καὶ πάντας τοὺς ἀπηγμένους, ὅσοι ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, καὶ πάντα ὅσα ποιοῦσιν ἐκεῖ, αὐτὸς ἦν ποιῶν. οὐκ ἦν ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ τοῦ δεσμωτηρίου γινώσκων δι᾽ αὐτὸν οὐδέν· πάντα γὰρ ἦν διὰ χειρὸς Ἰωσὴφ διὰ τὸ τὸν Κύριον μετ᾽ αὐτοῦ εἶναι, καὶ ὅσα αὐτὸς ἐποίει, ὁ Κύριος εὐώδου ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ» (Γενέσεως λθ΄ 6-23).

25. «Ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ» (Α΄ Πέτρου β΄ 22).

ια΄. Φυλάκιση.

Γιὰ τὸν Ἰωσὴφ διαβάζουμε ὅτι ὁ Αἰγύπτιος ἄρχοντας Πετεφρῆς τὸν φυλάκισε:

«Καὶ ἀφοῦ ἔπιασε τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἔριξε στὴν ὀχυρὴ φυλακή, στὸν τόπο, ποὺ οἱ φυλακισμένοι τοῦ βασιλιᾶ κρατοῦνται κλεισμένοι»[26].

Γιὰ τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστὸ διαβάζουμε, ὅτι ὁμοίως φυλακίσθηκε, ὅπως προφήτευσε ὁ Ἡσαΐας:

«Μέσα στὴν ταπείνωση καὶ τὸν ἐξευτελισμό, ποὺ βυθίσθηκε, παραγνωρίσθηκε καὶ καταπατήθηκε τὸ δίκιό Του στὴν κρίση. Ὕστερα ἀπὸ τὰ παθήματά Του καὶ τὸν ἄδικο θάνατό Του, ποιὸς θὰ ὑπάρξει καὶ ποιὸς θὰ τολμήσει νὰ διηγηθεῖ τὴν γενεὰ αὐτοῦ; Γιατί ἀφαιρέθηκε βίαια καὶ ἄδικα ἀπὸ τὴν γῆ ἡ ζωή Του. Ἐξαιτίας τῶν ἁμαρτιῶν τῶν ἀνθρώπων ὁδηγήθηκε στὸν θάνατο»[27].

ιβ΄. Κλάμα.

Γιὰ τὸν Ἰωσὴφ διαβάζουμε, ὅτι ἔκλαψε ἀπὸ συγκίνηση ὅταν συναντήθηκε μὲ τοὺς ἀδελφούς του:

«Ἔκλαψε ὁ Ἰωσήφ, ἐνῶ ἐκεῖνοι τοῦ μιλοῦσαν ἀκόμη»[28].

---

26. «Καὶ λαβὼν ὁ κύριος Ἰωσὴφ ἐνέβαλεν αὐτὸν εἰς τὸ ὀχύρωμα, εἰς τὸν τόπον, ἐν ᾧ οἱ δεσμῶται τοῦ βασιλέως κατέχονται ἐκεῖ ἐν τῷ ὀχυρώματι» (Γενέσεως λθ΄ 20).

27. «Ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ τὶς διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν τοῦ λαοῦ μου ἦχθη εἰς θάνατον» (Ἡσαΐου νγ΄ 8).

28. «Καὶ ἔκλαυσεν Ἰωσὴφ λαλούντων αὐτῶν πρὸς αὐτόν». (Γενέσεως ν΄ 17).

«Καὶ φώναξε δυνατὰ μὲ κλάμα»[29].

Ὁμοίως ἡ ἀγάπη τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ γιὰ τοὺς μαθητές Του κορυφώθηκε πρὸ τοῦ πάθους Του[30]. Καὶ ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς δάκρυσε.

«Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς»[31].

ιγ΄. Δόξα.

Γιὰ τὸν Ἰωσὴφ διαβάζουμε ὅτι ὁ Φαραὼ ἐκτιμώντας τὴν ἐξυπνάδα καὶ τὴν σύνεση τοῦ Ἰωσὴφ τοῦ ἔδωσε ἐξουσία νὰ κυβερνήσει μαζί του τὴν Αἴγυπτο.

«Εἶπε πρὸς αὐτούς· μήπως τάχα θὰ βροῦμε τέτοιον ἄνθρωπο σὰν τὸν Ἰωσήφ, ποὺ ἔχει Πνεῦμα Θεοῦ μέσα του; Γι᾽ αὐτὸ εἶπε ὁ Φαραὼ στὸν Ἰωσήφ· ἐπειδὴ ὁ Θεὸς φανέρωσε σ᾽ ἐσένα ὅλα αὐτά, ἄλλος ἄνθρωπος ἐξυπνότερος καὶ σοφώτερος ἀπὸ σένα δὲν ὑπάρχει, σὺ θὰ γίνεις ἄρχοντας σ᾽ ὅλο τὸ σπίτι μου καὶ στὶς διαταγές σου θὰ ὑπακούει ὅλος ὁ λαός μου. Μόνο κατὰ τὸν βασιλικὸ θρόνο θὰ εἶμαι ἐγὼ ἀνώτερός σου. Τοῦ εἶπε ἀκόμη ὁ Φαραώ· νά, σὲ διορίζω σήμερα καὶ σὲ ἐγκαθιστῶ ἀντιβασιλέα σ᾽ ὅλη τὴν χώρα τῆς Αἰγύπτου. Ἔβγαλε ὁ Φαραὼ ἀπὸ τὸ χέρι του τὸ δακτυλίδι, τὸ ἔβαλε στὸ χέρι τοῦ Ἰωσήφ, τὸν ἔντυσε μὲ πολύτιμη λινὴ στολὴ ἀπὸ βύσσο καὶ τοῦ κρέμασε στὸν τράχηλό του

29. «Καὶ ἀφῆκε φωνὴν μετὰ κλαυθμοῦ» (Γενέσεως με΄ 2).
30. Ἰωάννου ιγ΄ 1.
31. Ἰωάννου ια΄ 35.

ἁλυσίδα χρυσή. Ἀνέβασε αὐτὸν στὸ δεύτερο ἀπὸ τὰ βασιλικά του ἅρματα καὶ ἕνας κήρυκας προπορευόταν καὶ τὸν ἀνήγγειλε στὸν λαό. Ἔτσι ἀνέδειξε αὐτὸν ὁ Φαραὼ ἀντιβασιλέα σ' ὅλη τὴν χώρα τῆς Αἰγύπτου. Εἶπε στὸν Ἰωσήφ· ἐγὼ ὁ Φαραὼ διατάζω· κανεὶς δὲν θὰ κουνήσει τὸ χέρι του νὰ κάνει κάτι σ' ὅλη τὴν γῆ τῆς Αἰγύπτου χωρὶς τὴν ἔγκρισή σου''. Ὀνόμασε ὁ Φαραὼ τὸν Ἰωσὴφ τροφοδότη τῆς γῆς. Ἔδωσε σ' αὐτὸν ὡς γυναίκα τὴν Ἀσεννέθ, κόρη τοῦ Πετεφρῆ, ὄχι τοῦ ἀρχιμαγείρου, ἄλλα τοῦ ἱερέα τῆς Ἡλιουπόλεως. Ἦταν τότε ὁ Ἰωσὴφ τριάντα χρονῶν, ὅταν ἐμφανίσθηκε μπροστὰ στὸν Φαραὼ βασιλιᾶ τῆς Αἰγύπτου. Βγῆκε ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα τοῦ Φαραὼ καί, ὡς ἀντιβασιλέας πιά, περιόδευσε ὅλη τὴν χώρα τῆς Αἰγύπτου»[32].

---

32. «Καὶ εἶπε Φαραὼ πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ· μὴ εὑρήσομεν ἄνθρωπον τοιοῦτον, ὃς ἔχει πνεῦμα Θεοῦ ἐν αὐτῷ; εἶπε δὲ
58 Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ· ἐπειδὴ ἔδειξεν ὁ Θεός σοι πάντα ταῦτα, οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος φρονιμώτερος καὶ συνετώτερός σου· σὺ ἔσῃ ἐπὶ τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἐπὶ τῷ στόματί σου ὑπακούσεται πᾶς ὁ λαός μου· πλὴν τὸν θρόνον ὑπερέξω σου ἐγώ. εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ· ἰδοὺ καθίστημί σε σήμερον ἐπὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου. καὶ περιελόμενος Φαραὼ τὸν δακτύλιον ἀπὸ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, περιέθηκεν αὐτὸν ἐπί τὴν χεῖρα Ἰωσὴφ καὶ ἐνέδυσεν αὐτὸν στολὴν βυσσίνην καὶ περιέθηκε κλοιὸν χρυσοῦν περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ· καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα τὸ δεύτερον τῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκήρυξεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ κήρυξ· καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐφ' ὅλης γῆς Αἰγύπτου εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ· ἐγὼ Φαραώ, ἄνευ σοῦ οὐκ ἐξαρεῖ οὐδεὶς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου. καὶ ἐκάλεσε Φαραὼ τὸ ὄνομα Ἰωσήφ, Ψονθομφανήχ· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν Ἀσεννὲθ θυγατέρα Πετεφρῆ ἱερέως Ἡλιουπόλεως αὐτῷ εἰς γυναῖκα. Ἰωσὴφ δὲ ἦν ἐτῶν τριάκοντα, ὅτε ἔστη ἐναντίον Φαραὼ βα-

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τὴν ἀνάστασή Του εἶπε στοὺς μαθητὲς Του:

«Μοῦ δόθηκε κάθε ἐξουσία στὸν οὐρανὸ καὶ στὴν γῆ»[33].

ιδ΄. Συγγνώμη.

Γιὰ τὸν Ἰωσὴφ διαβάζουμε, ὅτι συγχώρεσε τ' ἀδέλφια του γιὰ ὅσα τοῦ ἔκαμαν:

«Αὐτὰ νὰ πεῖτε στὸν Ἰωσήφ: Συγχώρησε στοὺς ἀδελφούς σου τὴν ἀδικία καὶ τὴν ἁμαρτία τους, διότι πράγματι σοῦ ἔκαναν μεγάλα κακά. Τώρα, λοιπόν, δέξου τὴν μετάνοιά τους καὶ συγχώρεσε τὴν ἀδικία τῶν δούλων αὐτῶν τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πατέρα σου. Συγκινήθηκε βαθύτατα ὁ Ἰωσὴφ καὶ ἔκλαψε, ἐνῶ ἐκεῖνοι τοῦ μιλοῦσαν ἀκόμη. Αὐτοὶ πλησίασαν περισσότερο τὸν ἀδελφό τους καὶ συντετριμμένοι τοῦ εἶπαν· "Νά, ἐμεῖς εἴμαστε καὶ θὰ μείνουμε δοῦλοι σου". Ἀπάντησε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰωσήφ· μὴ φοβᾶσθε! Τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος εἶμαι ἐγώ, ἀγαθὸς καὶ ἀμνησίκακος. Καὶ ἐπανέλαβε πρὸς αὐτούς· μὴ φοβᾶσθε ! Ἐγώ, ὄχι μόνον δὲν θὰ σᾶς ἐκδικηθῶ, ἀλλὰ θὰ θρέψω καὶ σᾶς καὶ τὶς οἰκογένειές σας. Τοὺς παρηγόρησε, τοὺς ἐνθάρρυνε καὶ μίλησε μὲ αὐτὸ τὸν καλὸ τρόπο στὶς καρδιές τους»[34].

σιλέως Αἰγύπτου. Ἐξῆλθε δὲ Ἰωσὴφ ἀπὸ προσώπου Φαραώ, καὶ διῆλθε πᾶσαν γῆν Αἰγύπτου» (Γενέσεως μα΄ 38-46).

33. «Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς» (Ματθαίου κη΄ 18).

34. «Οὕτως εἴπατε Ἰωσήφ· ἄφες αὐτοῖς τὴν ἀδικίαν καὶ τὴν

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς συγχώρησε τοὺς σταυρωτές Του:

«Ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε: «Πατέρα, συγχώρεσέ τους, δὲν ξέρουν τί κάνουν». Ἐκεῖνοι μοιράστηκαν τὰ ροῦχα του ρίχνοντας κλῆρο»[35].

ιε΄. Σιτοδότης.

Γιὰ τὸν Ἰωσὴφ διαβάζουμε, ὅτι ἔθρεψε τ' ἀδέλφια του:

«Ἐγὼ θὰ σὲ θρέψω ἐκεῖ· πέντε χρόνια θὰ κρατήσει ἀκόμη ὁ λιμός. Ἔλα, γιὰ νὰ μὴν ἐξαφανισθεῖτε ἀπὸ τὴν πείνα ἐσὺ καὶ τὰ παιδιά σου καὶ ὅλα τὰ ζῶα σου»[36].

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ἄρτος τῆς ζωῆς:

---

60 ἁμαρτίαν αὐτῶν, ὅτι πονηρά σοι ἐνεδείξαντο· καὶ νῦν δέξαι τὴν ἀδικίαν τῶν θεραπόντων τοῦ Θεοῦ τοῦ πατρός σου. καὶ ἔκλαυσεν Ἰωσὴφ λαλούντων αὐτῶν πρὸς αὐτόν. καὶ ἐλθόντες πρὸς αὐτὸν εἶπαν· οἵδε ἡμεῖς σοὶ ἱκέται. καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἰωσήφ· μὴ φοβεῖσθε, τοῦ γὰρ Θεοῦ εἰμι ἐγώ. ὑμεῖς ἐβουλεύσασθε κατ' ἐμοῦ εἰς πονηρά, ὁ δὲ Θεὸς ἐβουλεύσατο περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγαθά, ὅπως ἂν γεννηθῇ ὡς σήμερον καὶ τραφῇ λαὸς πολύς. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· μὴ φοβεῖσθε· ἐγὼ διαθρέψω ὑμᾶς καὶ τὰς οἰκίας ὑμῶν. καὶ παρεκάλεσεν αὐτοὺς καὶ ἐλάλησεν αὐτῶν εἰς τὴν καρδίαν» (Γενέσεως ν΄ 17-21).

35. «Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγε· Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι. διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον κλῆρον» (Λουκᾶ κγ΄ 34).

36. «Καὶ ἐκθρέψω σε ἐκεῖ· ἔτι γὰρ πέντε ἔτη λιμός· ἵνα μὴ ἐκτριβῇς σὺ καὶ οἱ υἱοί σου καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντά σου» (Γενέσεως με΄ 11).

«Ἀγανακτοῦσαν τότε οἱ Ἰουδαῖοι ποὺ εἶπε γιὰ τὸν ἑαυτό Του: «Ἐγὼ εἶμαι ὁ ἄρτος ποὺ κατέβηκε ἀπὸ τὸν οὐρανό»[37].

ις΄. Πρόνοια καὶ εὐεργεσία γιὰ τοὺς οἰκείους.

Γιὰ τὸν Ἰωσὴφ διαβάζουμε, ὅτι πῆρε καὶ ἔβαλε τὴν οἰκογένειά του στὸν καλύτερο τόπο τῆς Αἰγύπτου:

«Εἶπε ὁ Φαραὼ πρὸς τὸν Ἰωσὴφ καὶ τὰ ἑξῆς· εἶδα ὅτι ὁ πατέρας σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔχουν ἔλθει σὲ σένα. Νά, ἐνώπιόν σου βρίσκεται ἡ χώρα τῆς Αἰγύπτου στὴν διάθεσή σου. Στὴν καλύτερη περιοχὴ νὰ ἐγκαταστήσεις τὸν πατέρα σου καὶ τοὺς ἀδελφούς σου»[38].

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς ὑπόσχεται στοὺς πιστοὺς οὐράνια πατρίδα:

«Ὅποιος θέλει νὰ μὲ ὑπηρετεῖ ἂς ἀκολουθεῖ τὸ δικό μου δρόμο. Κι ὅπου εἶμαι ἐγώ, ἐκεῖ θὰ εἶναι καί ὁ δικός μου ὑπηρέτης. Κι ὁ Πατέρας μου θὰ τιμήσει ὅποιον μὲ ὑπηρετεῖ»[39].

37. «Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι εἶπεν, ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ» (Ἰωάννου στ΄ 41).

38. «Καὶ εἶπε Φαραὼ πρὸς Ἰωσὴφ λέγων· ὁ πατήρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἥκασι πρὸς σέ· ἰδοὺ ἡ γῆ Αἰγύπτου ἐναντίον σου ἐστίν· ἐν τῇ βελτίστῃ γῇ κατοίκισον τὸν πατέρα σου καὶ τοὺς ἀδελφούς σου» (Γενέσεως μζ΄ 6).

39. «Ἐὰν ἐμοί διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολουθείτω, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· καὶ ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ» (Ἰωάννου ιβ΄ 26).

«Στὸ σπίτι τοῦ Πατέρα μου ὑπάρχουν πολλοὶ τόποι διαμονῆς· ἂν δὲν ὑπῆρχαν, θὰ σᾶς τὸ ἔλεγα· ἐγὼ πηγαίνω νὰ σᾶς ἑτοιμάσω τόπο»[40].

«Πατέρα, αὐτοὶ ποὺ μοῦ ἔδωσες θέλω ὅπου εἶμαι ἐγὼ νὰ εἶναι κι ἐκεῖνοι μαζί μου, γιὰ νὰ μποροῦν νὰ βλέπουν τὴν δόξα τὴν δική μου, τὴν δόξα ποὺ μοῦ χάρισες, γιατὶ μὲ ἀγάπησες προτοῦ νὰ γίνει ὁ κόσμος»[41].

«Δὲν εἶστε, λοιπόν, πιὰ ξένοι καὶ χωρὶς δικαιώματα, ἀλλὰ ἀνήκετε στὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ, στὴν οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ. Προστεθήκατε κι ἐσεῖς στὸ οἰκοδόμημα ποὺ ἔχει θεμέλιο τοὺς ἀποστόλους καὶ τοὺς προφῆτες κι ἀκρογωνιαῖο λίθο αὐτὸν τὸν ἴδιο τὸν Χριστό. Μ' αὐτὸν δένεται ὁλόκληρο τὸ οἰκοδόμημα καὶ μεγαλώνει, ὥστε νὰ γίνει ναὸς ἅγιος γιὰ τὸν Κύριο. Ὁ Κύριος οἰκοδομεῖ κι ἐσᾶς μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους, γιὰ νὰ γίνετε πνευματικὴ κατοικία τοῦ Θεοῦ»[42].

«Ἀγαπητοί μου, τώρα εἴμαστε παιδιὰ τοῦ Θεοῦ.
62 Τί πρόκειται νὰ γίνουμε στὸ μέλλον δὲν ἔχει ἀκόμα φα-

40. «Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν. πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν» (Ἰωάννου ιδ΄ 2).

41. «Πάτερ, οὓς δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι ὦσι μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν ἣν δέδωκάς μοι, ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου» (Ἰωάννου ιζ΄ 24).

42. «Ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ συμπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ, ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ πᾶσα ἡ οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ· ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν Πνεύματι» (πρὸς Ἐφεσίους β΄ 19-22).

νερωθεῖ. Ξέρουμε ὅμως πὼς ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθεῖ στὴν δευτέρα παρουσία Του, θὰ γίνουμε ὅμοιοι μ' Αὐτόν, γιατὶ θὰ τὸν δοῦμε ὅπως πραγματικὰ εἶναι»[43].

«Τότε ἄκουσα μία δυνατὴ φωνὴ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ νὰ λέει: Τώρα πιὰ ἡ κατοικία τοῦ Θεοῦ εἶναι μαζὶ μὲ τοὺς ἀνθρώπους. Θὰ κατοικήσει μαζί τους, κι αὐτοὶ θ' ἀποτελοῦν τὸν λαό Του. Ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς θὰ εἶναι μαζί τους, θὰ διώξει κάθε δάκρυ ἀπὸ τὰ μάτια τους, κι ὁ θάνατος δὲν θὰ ὑπάρχει πιά· οὔτε πένθος οὔτε κλάμα οὔτε πόνος θὰ ὑπάρχει πιά, γιατὶ τὰ παλιὰ πέρασαν. Καὶ εἶπε αὐτὸς ποὺ καθόταν στὸν θρόνο: Τώρα, ὅλα τὰ κάνω καινούργια. Καὶ μοῦ λέει: Γράψε, γιατὶ τὰ λόγια μου εἶναι ἀξιόπιστα κι ἀληθινά»[44].

*

43. «Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα Θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἴδαμεν δὲ ὅτι ἐὰν φανερωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὀψόμεθα αὐτὸν καθώς ἐστι» (Ἰωάννου Α΄ γ΄ 2).

44. «Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης· Ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαὸς αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν ἔσται, καὶ ἐξαλείψει ἀπ' αὐτῶν ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι· ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθον. Καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ· Ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα. καὶ λέγει μοι· Γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί εἰσι» (Ἀποκαλύψεως κα΄ 3-5).

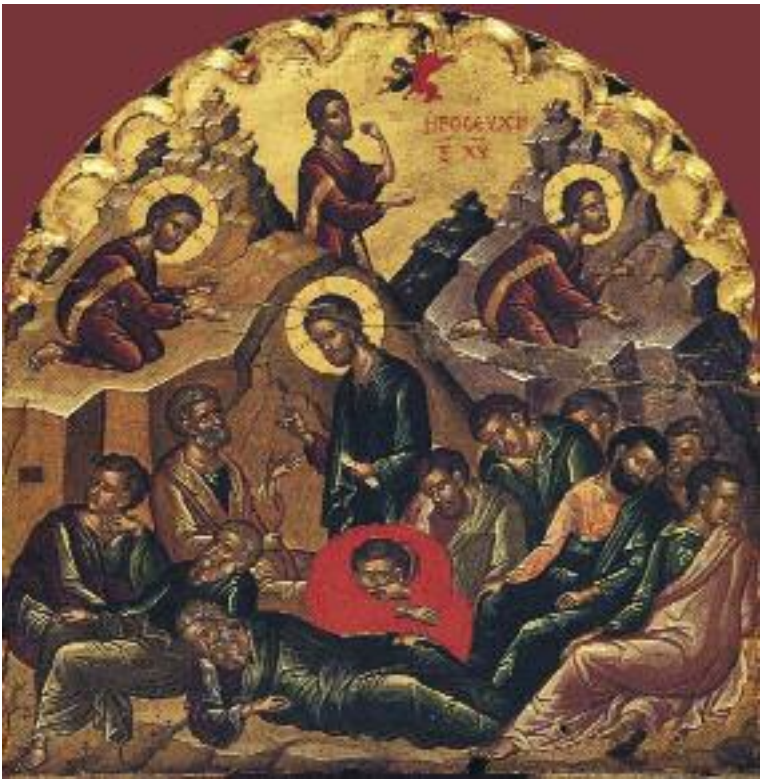
Ἡ παραβολὴ τῶν δέκα Παρθένων.

4. Μεγαλη Τριτη

«Τῆς τῶν δέκα παρθένων παραβολῆς τὴν ἀνάμνησιν ποιούμεθα σήμερον, ἣν ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς μετὰ καὶ ἄλλων τοιούτων παραβολῶν, ἐρχόμενος ἐπὶ τὸ πάθος. Διδάσκει δὲ ἡμᾶς ἡ παραβολὴ αὕτη, ἵνα μὴ τὸ μέγα τῆς παρθενίας ἔργον κατορθοῦντες ἀμελῶμεν τῶν λοιπῶν, καὶ μάλιστα τῆς ἐλεημοσύνης, δι' ἧς ἡ λαμπὰς τῆς παρθενίας φαιδρύνεται. Ἔτι δὲ ἵνα, τὸ τέλος τῆς ζωῆς ἡμῶν ἀγνοοῦντες, ὑπάρχωμεν πάσαν ὥραν ἕτοιμοι πρὸς αὐτό, ὡς αἱ φρόνιμοι παρθένοι, πρὸς τὴν τοῦ νυμφίου ἀπάντησιν, μήποτε, αἰφνιδίως ἐλθόντος αὐτοῦ, καὶ κλεισθείσης τῆς θύρας τοῦ οὐρανίου νυμφῶνος, ἀκούσωμεν καὶ ἡμεῖς, ὡς αἱ μωραί, τὴν φρικτὴν ἐκείνην ἀπόφασιν. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς»[1].

1. Ἐκ τοῦ Μεγάλου Ὡρολογίου.

Ἡ Προσευχὴ τοῦ Ἰησοῦ.
Ἀπὸ τὸ βιβλίο «Εἰκόνες Ἰησοῦ Χριστοῦ».
Χρυσ. Μπαλτογιάννη.

Α΄. Ἐγρήγορση καὶ Ἑτοιμότητα.

Ἡ παραβολὴ τῶν δέκα Παρθένων μαζὶ μὲ τὴν παραβολὴ τοῦ ἔμπιστου καὶ συνετοῦ δούλου ἐντάσσονται στὴν διδασκαλία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ γιὰ τὸν αἰφνίδιο ἐρχομὸ τοῦ τέλους τῆς ζωῆς. Στὴν παραβολὴ τῶν δέκα παρθένων ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς συμβολίζεται μὲ τὸν νυμφίο. Μὲ τὴν παραβολὴ ἐπισημαίνεται στοὺς πιστοὺς ἡ ἀνάγκη τῆς ἐγρήγορσης καὶ ἑτοιμότητας.

«Ὁ ἐρχομὸς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ θὰ εἶναι ὅμοιος μὲ ὅ,τι ἔγινε μὲ τὶς δέκα παρθένες, ποὺ πῆραν τὰ λυχνάρια τους καὶ βγῆκαν νὰ προϋπαντήσουν τὸν νυμφίο. Πέντε ἀπ' αὐτὲς ἦταν συνετὲς καὶ πέντε ἀνόητες. Οἱ ἀνόητες πῆραν τὰ λυχνάρια τους, μὰ δὲν πῆραν μαζί τους καὶ λάδι. Ἀπεναντίας, οἱ συνετὲς πῆραν μαζὶ μὲ τὰ λυχνάρια τους καὶ λάδι στὰ δοχεῖα τους. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ νυμφίος ἀργοποροῦσε, ὅλες νύσταξαν καὶ κοιμήθηκαν. Κατὰ τὰ μεσάνυχτα ἀκούστηκε μία φωνή: ὁ νυμφίος ἔρχεται· βγεῖτε νὰ τὸν προϋπαντήσετε! Ὅλες οἱ παρθένες σηκώθηκαν καὶ τακτοποίησαν τὰ λυχνάρια τους. Οἱ ἀνόητες εἶπαν τότε στὶς συνετές: δῶστε μας ἀπὸ τὸ λάδι σας, γιατί τὰ λυχνάρια μας σβήνουν. Οἱ συνετὲς ὅμως τοὺς ἀπάντησαν: Δὲν μποροῦμε νὰ σᾶς δώσουμε, γιατὶ ὑπάρχει φόβος νὰ μὴ φτάσει τὸ λάδι καὶ γιὰ μᾶς καὶ γιὰ σᾶς. Πηγαίνετε καλύτερα στοὺς πωλητὲς ν' ἀγοράσετε γιὰ τὸν ἑαυτό σας. Ἀλλὰ ἐνῶ πήγαιναν ν' ἀγοράσουν λάδι, ἦρθε ὁ νυμφίος. Οἱ ἕτοιμες μπῆκαν μαζί του στὴν γιορτὴ τοῦ γάμου, κι ἡ πόρτα

ἔκλεισε. Ὕστερα ἀπὸ λίγο φτάνουν καὶ οἱ ὑπόλοιπες παρθένες καὶ λένε: Κύριε, κύριε, ἄνοιξέ μας. Αὐτὸς ὅμως τοὺς ἀποκρίθηκε: Ἀλήθεια σᾶς λέω, δέν σᾶς γνωρίζω. Ἀγρυπνᾶτε λοιπόν, γιατὶ δὲν ξέρετε οὔτε τὴν ἡμέρα οὔτε τὴν ὥρα ποὺ θὰ ἔρθει ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου»[2].

1. Οἱ προτροπὲς τοῦ Κυρίου γιὰ ἐγρήγορση.

Πολλάκις ὁ Κύριος συνέστησε στοὺς μαθητές Του νὰ βρίσκονται σὲ ἐγρήγορση καὶ ἑτοιμότητα μὲ τοὺς λόγους Του.

«Ἡ μέση σας ἂς εἶναι ζωσμένη καλά, καὶ τὰ λυχνάρια σας ἂς εἶναι πάντοτε ἀναμμένα. Νὰ συμπεριφέρεστε σὰν τοὺς ἀνθρώπους ποὺ περιμένουν τὸν Κύ-

2. «Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου. πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι καὶ αἱ πέντε μωραὶ. αἵτινες μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν οὐκ ἔλαβον μεθ᾽ ἑαυτῶν ἔλαιον· αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν. χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν. αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον· δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι· μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ᾽ αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι· κύριε κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται» (Ματθαίου κε΄1-13).

ριό τους πότε θὰ γυρίσει ἀπὸ τὸν γάμο, ὥστε, μόλις ἔρθει καὶ χτυπήσει τὴν πόρτα, ἀμέσως νὰ τοῦ ἀνοίξουν. Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι ποὺ ὁ Κύριός τους θὰ τοὺς βρεῖ ξύπνιους. Σᾶς βεβαιώνω πὼς θ' ἀνασκουμπωθεῖ, θὰ τοὺς βάλει νὰ καθίσουν καὶ θὰ τοὺς περιποιηθεῖ»[3].

«Νὰ ἀγρυπνεῖτε, λοιπόν, γιατὶ δὲν ξέρετε ποιὰ ἡμέρα θὰ ἔρθει ὁ Κύριός σας»[4].

«Ξύπνα καὶ στήριξε τοὺς ἄλλους γιατὶ κινδυνεύουν νὰ πεθάνουν. Σὲ δοκίμασα καὶ βρῆκα πὼς τὰ ὡς τώρα ἔργα σου δὲν μποροῦν νὰ σταθοῦν μπροστὰ στὸν Θεὸ μου»[5].

«Ἀκοῦστε! Ἔρχομαι ξαφνικὰ σὰν κλέφτης· μακάριος εἶναι ἐκεῖνος ποὺ μένει ξάγρυπνος καὶ φυλάει τὰ ροῦχα του, γιὰ νὰ μὴ βρεθεῖ νὰ περπατάει γυμνὸς καὶ τὸν βλέπουν οἱ ἄλλοι καὶ ντρέπεται»[6].

3. «Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν πότε ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτούς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς» (Λουκᾶ ιβ΄ 35-37).

4. «Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ὥρᾳ ὁ Κύριος ὑμῶν ἔρχεται» (Ματθαίου κδ΄ 42).

5. «Γίνου γρηγορῶν, καὶ στήριξον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελλον ἀποθνήσκειν· οὐ γὰρ εὕρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ μου» (Ἀποκαλύψεως γ΄ 2).

6. «Ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς κλέπτης· μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ

2. Ὁ σκοπὸς τῆς ἐγρηγόρσεως.

Γρηγορῶ στὴν πνευματικὴ ζωὴ σημαίνει εἶμαι προσεκτικός, ἀγωνίζομαι ἐνάντια στὴν ἀποχαύνωση καὶ στὴν ἀμέλεια γιὰ νὰ φθάσω στὸν ἐπιδιωκόμενο σκοπό.

Γιὰ τὸν πιστό, ὁ σκοπὸς εἶναι νὰ βρεθεῖ ἕτοιμος νὰ ὑποδεχθεῖ τὸν Κύριο, ὅταν θὰ ἔλθει ἡ Ἡμέρα Του. Γι' αὐτὸ γρηγορεῖ, μένει ἄγρυπνος καὶ προσέχει, ὥστε ζώντας μέσα στὴν νύχτα νὰ μὴν εἶναι ἄνθρωπος τῆς νύχτας.

Ἡ παρότρυνση γιὰ ἐγρήγορση εἶναι ἡ κυριότερη συμβουλή, ποὺ δίνει ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς στοὺς μαθητὲς Του ὡς συμπέρασμα τῆς ὁμιλίας Του γιὰ τὴν τελικὴ κρίση καὶ τὴν ἔλευση τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου[7].

«Νὰ ἀγρυπνεῖτε, λοιπόν, γιατὶ δὲν ξέρετε ποιὰ ἡμέρα θὰ ἔρθει ὁ Κύριός σας»[8].

Γιὰ νὰ δείξει, ὅτι ἡ ἐπιστροφή Του εἶναι ἀπρόβλεπτη ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς χρησιμοποιεῖ διάφορες παρομοιώσεις καὶ παραβολὲς ἀπὸ τὶς ὁποῖες ξεκινάει ἡ χρήση τοῦ ρήματος γρηγορῶ (δέν κοιμᾶμαι). Ὁ ἐρχομὸς τοῦ Κυρίου θὰ εἶναι ἀπρόβλεπτος ὅπως:

τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ καὶ βλέπωσι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ» (Ἀποκαλύψεως ιστ΄ 15).

7. Μάρκου ιγ΄ 33-37.

8. «Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ὥρᾳ ὁ Κύριος ὑμῶν ἔρχεται» (Ματθαίου κδ΄ 42).

Ὁ ἐρχομὸς ἑνὸς κλέπτη τὴν νύκτα[9].

Ὁ ἐρχομὸς ἑνὸς κυρίου, ποὺ ἐπιστρέφει τὴν νύκτα στὸ σπίτι του χωρὶς νὰ ἔχει εἰδοποιήσει τοὺς ὑπηρέτες του[10].

Ὁ χριστιανός, ἀκριβῶς ὅπως ὁ συνετὸς οἰκογενειάρχης ἢ ὁ καλὸς ὑπηρέτης, δὲν πρέπει νὰ ἀφήσει τὸν ἑαυτό του νὰ καταληφθεῖ ἀπὸ τὸν ὕπνο, ἀλλὰ ὀφείλει νὰ γρηγορεῖ, δηλαδὴ νὰ εἶναι προσεκτικὸς καὶ νὰ εἶναι ἕτοιμος νὰ ὑποδεχθεῖ τὸν Κύριο.

Ἡ ἐγρήγορση χαρακτηρίζει τὴν στάση τοῦ μαθητὴ ποὺ ἐλπίζει καὶ περιμένει τὴν ἐπιστροφὴ τοῦ Ἰησοῦ. Σημαίνει πρὸ πάντων ὅτι βρίσκεται σὲ κατάσταση συναγερμοῦ καὶ ἑπομένως ἀπαιτεῖται ἡ ἀπόσταση ἀπὸ τὶς ἐπίγειες ἀπολαύσεις καὶ τὰ ἐπίγεια ἀγαθά[11].

Ἐπειδὴ ἡ ὥρα τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι ἀπρόβλεπτη ὁ Κύριός μας συνιστᾶ στοὺς μαθητές Του, ὅτι πρέπει νὰ λάβουν τὰ ἀπαραίτητα μέτρα, ἐπειδὴ θὰ ἀργοποροῦσε. Αὐτὸ εἶναι τὸ 71
νόημα τῆς παραβολῆς τῶν δέκα παρθένων[12].

Στὶς ἐπιστολὲς τοῦ ἀποστόλου Παύλου κυριαρχεῖ ἡ ἐσχατολογικὴ προοπτικὴ τῆς εὐαγγελικῆς παραινέσεως γιὰ ἐργήγορση, ἰδιαίτερα στὴν πρὸς Θεσσαλονικεῖς[13]:

9. Ματθαίου κδ΄ 43 καὶ ἑξῆς.
10. Μάρκου ιγ΄ 35 καὶ ἑξῆς.
11. Λουκᾶ κα΄ 34 καὶ ἑξῆς.
12. Ματθαίου κε΄ 1-13.
13. Α΄ ε΄ 17.

«Δὲν ἀνήκουμε στὴ νύχτα οὔτε στὸ σκοτάδι. Ἂς μὴν κοιμόμαστε, λοιπόν, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι, ἀλλὰ ἂς εἴμαστε ἄγρυπνοι καὶ νηφάλιοι»[14].

Ὁ χριστιανὸς ἐπειδὴ ἀκριβῶς ἐπέστρεψε στὸν Θεὸ εἶναι *«υἱὸς φωτός»* καὶ ὀφείλει συνεπῶς νὰ βρίσκεται σὲ ἐγρήγορση καὶ νὰ ἀντιστέκεται στὸ σκοτάδι, τὸ σύμβολο τοῦ κακοῦ, διαφορετικὰ κινδυνεύει νὰ ξαφνιαστεῖ ἀπὸ τὴν παρουσία τοῦ Κυρίου.

Αὐτὴ ἡ ἄγρυπνη στάση ἐπιβάλλει τὴν ἐγκράτεια, δηλαδὴ τὴν ἀποχὴ ἀπὸ τὶς «νυχτερινές» παρεκτροπὲς καὶ ἀπὸ κάθε ἐνέργεια ἢ συμπεριφορὰ ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ ἀποσπάσει τὴν προσοχὴ τοῦ πιστοῦ ἀπὸ τὴν ἀναμονὴ τοῦ Κυρίου καὶ συγχρόνως ἀπαιτεῖ νὰ περιβληθεῖ ὁ πιστὸς τὴν πνευματικὴ πανοπλία:

«Φορώντας τὴν πίστη καὶ τὴν ἀγάπη γιὰ θώρακα καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας γιὰ περικεφαλαία»[15].

Σὲ μία ἄλλη ἐπιστολή, ὁ ἀπόστολος ἀνησυχών-
72 τας μήπως οἱ χριστιανοὶ ἐγκατέλειψαν τὸν πρῶτο ζῆλο τους, τοὺς καλεῖ νὰ ξυπνήσουν, νὰ συνέλθουν ἀπὸ τὸν ὕπνο τους καὶ νὰ ἑτοιμασθοῦν γιὰ τὴν ὑποδοχὴ τῆς ὁριστικῆς σωτηρίας[16].

---

14. «Οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους. ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς καὶ οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν» (πρὸς Θεσσαλονικεῖς Α΄ ε΄ 5 καὶ ἑξῆς).

15. «Ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας» (πρὸς Θεσσαλονικεῖς Α΄ ε΄ 8).

16. Πρὸς Ρωμαίους ιγ΄ 11-14.

3. Ἐγρήγορση μπροστὰ στοὺς καθημερινοὺς πειρασμούς.

Ἡ ἐγρήγορση ποὺ εἶναι καρτερικὴ ἀναμονὴ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, πρέπει σὲ ὅλη τὴν διάρκεια τῆς χριστιανικῆς ζωῆς νὰ ἐκδηλώνεται στὸν ἀγώνα ἐνάντια στοὺς καθημερινοὺς πειρασμούς, ποὺ προμηνύουν τὸν μεγάλο ἐσχατολογικὸ πόλεμο.

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὑπόδειγμα ἐγρηγόρσεως τὴν στιγμὴ τοῦ πειρασμοῦ. Ἀντιθέτως οἱ μαθητές Του παρουσιάζονται ἀπαθεῖς καὶ ὑποκύπτουν παρὰ τὴν παραίνεση τοῦ Διδασκάλου:

«Μένετε ἄγρυπνοι καὶ προσεύχεστε, γιὰ νὰ μὴ σᾶς νικήσει ὁ πειρασμός»[17].

Αὐτὴ ἡ σύσταση τοῦ Κυρίου μας ἀπευθύνεται σ' ὅλους τοὺς χριστιανούς.

Ἀνάλογο εἶναι καὶ τὸ τελευταῖο αἴτημα τῆς Κυριακῆς προσευχῆς ποὺ ὁ πιστὸς ζητεῖ τὴν θεία βοήθεια κατὰ τὸν ἀγώνα ὁλόκληρης τῆς χριστιανικῆς ζωῆς.

Ἡ παραίνεση γιὰ ἐγρήγορση ἐξαιτίας τῶν κινδύνων τῆς παρούσης ζωῆς ἐπανέρχεται πολλὲς φορὲς στὶς ἐποστολὲς τοῦ ἀποστόλου Παύλου[18].

17. «Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθετε εἰς πειρασμόν» (Ματθαίου κστ΄ 41).

18. Πρὸς Κορινθίους Α΄ ιστ΄ 13· πρὸς Κολοσσαεῖς δ΄ 2· πρὸς Ἐφεσίους στ΄ 10-20).

Εἶναι διατυπωμένη κατὰ τρόπο ἰδιαίτερα ἐκφραστικὸ στὸ χωρίο:

«Νὰ εἶστε νηφάλιοι κι ἄγρυπνοι. Ὁ ἀντίπαλός σας ὁ διάβολος περιφέρεται σὰν τὸ λιοντάρι ποὺ βρυχᾶται, ζητώντας κάποιον νὰ καταβροχθίσει»[19].

Ἐδῶ ὅπως καὶ στὸ πρὸς Ἐφεσίους στ΄ 10 καὶ ἑξῆς ὁ ἐχθρός ὑποδεικνύεται ἀπερίφραστα μὲ ἄσπονδο μῖσος. Ὁ διάβολος καὶ οἱ συνεργάτες του παραμονεύουν διαρκῶς τὸν μαθητὴ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ γιὰ νὰ τὸν κάνουν νὰ ἀρνηθεῖ τὸν Κύριό του.

Ὁ χριστιανὸς ὀφείλει νὰ εἶναι πάντοτε προσεκτικός, νὰ προσεύχεται μὲ πίστη, νὰ ἀποφεύγει μὲ τὶς στερήσεις του τὶς παγίδες τοῦ ἀντιπάλου.

4. Ἡ ὁλονύκτια προσευχή.

Στὴν πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολὴ στ΄ 18 καὶ στὴν πρὸς Κολοσσαεῖς δ΄ 2 ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὑπαινίσσεται προφανῶς μία τακτικὴ τῶν πρώτων χριστιανικῶν κοινοτήτων δηλαδή τὶς ὁλονύκτιες προσευχές:

«Προσεύχεστε συνεχῶς καὶ ἀπευθύνετε τὰ αἰτήματά σας σὲ κάθε περίσταση πρὸς τὸν Θεό, ὁδηγημένοι ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα Του. Νὰ εἶστε ἄγρυπνοι καὶ νὰ μὴν παύετε νὰ προσεύχεστε γιὰ ὅλο τὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ».[20]

---

19. «Νήψατε, γρηγορήσατε· ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπίῃ» (Α΄ Πέτρου ε΄ 8).

20. «Διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως, προσευχόμενοι ἐν

«Ἐκεῖνες τὶς ἡμέρες ἀνέβηκε ὁ Ἰησοῦς στὸ βουνὸ γιὰ νὰ προσευχηθεῖ. Ὅλη τὴν νύχτα προσευχόταν στὸν Θεό»[21].

«Νὰ ζεῖτε μὲ ταπείνωση, πραότητα καὶ ὑπομονή· νὰ ἀνέχεστε μὲ ἀγάπη ὁ ἕνας τὸν ἄλλο»[22].

Ἡ ἀγρυπνία εἶναι μία ζωντανὴ ἐπίτευξη τῆς χριστιανικῆς ἐγρήγορσης καὶ ἡ μίμηση τῆς ὁλονύκτιας προσευχῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ ἐγρήγορση, ποὺ τὴν ἀπαιτεῖ ὁ Κύριος, χαρακτηρίζει λοιπὸν τὸν χριστιανό, ποὺ ὀφείλει νὰ ἀντιστέκεται στὴν ἀποστασία καὶ νὰ ἀγωνίζεται καθημερινὰ ἐναντίον τοῦ πονηροῦ.

Ἡ ἐγρήγορση ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὸν πιστὸ προσευχὴ καὶ ἐγκράτεια ἀδιάκοπα:

«Ὅπου νά ’ναι, ὅλα τελειώνουν. Γι’ αὐτὸ πρέπει νὰ εἶστε ἐγκρατεῖς καὶ νηφάλιοι, γιὰ νὰ μπορεῖτε νὰ προσεύχεστε»[23].

παντὶ καιρῷ ἐν Πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ τοῦτο ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων» (πρὸς Ἐφεσίους στ΄ 18).

21. «Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ Θεοῦ» (Λουκᾶ στ΄ 12).

22. «Μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραότητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ» (πρὸς Ἐφεσίους δ΄ 2).

23. «Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικε· σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε εἰς τὰς προσευχάς». (Α΄ Πέτρου δ΄ 7.)

«Νὰ εἶστε νηφάλιοι κι ἄγρυπνοι. Ὁ ἀντίπαλός σας ὁ διάβολος περιφέρεται σὰν τὸ λιοντάρι ποὺ βρυχᾶται, ζητώντας κάποιον νὰ καταβροχθίσει»[24].

Ἄγγελος κρατῶν τὸν σταυρόν,
τὸ σύμβολον τοῦ θείου Πάθους.

24. «Νήψατε, γρηγορήσατε· ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπίῃ». (Α΄ Πέτρου ε΄ 8).

Β΄. Ἡ ἐγκατάλειψη ἀπὸ τὸν Θεό.

«Ἰερουσαλήμ, Ἰερουσαλήμ, ποὺ σκοτώνεις τοὺς προφῆτες καί λιθοβολεῖς ὅσους στέλνει ὁ Θεός σὲ σένα, πόσες φορὲς θέλησα νὰ συνάξω τὰ παιδιά σου ὅπως ἡ κλώσα συνάζει τὰ κλωσόπουλα κάτω ἀπ᾽ τὶς φτεροῦγες της, κι ἐσεῖς δὲν τὸ θελήσατε. Ἰδοὺ ἐγκαταλείπεται ἡ πόλη σας καὶ ὁ ναός σας ἔρημος καὶ ἀπροστάτευτος ἀπὸ τὸν Θεό»[25].

Μὲ τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς ἐξέφρασε τὴν ἀπογοήτευσή Του γιὰ τὴν ἄρνηση τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ νὰ συναχθεῖ κάτω ἀπὸ τὴν διδασκαλία Του. Μετὰ ἀπὸ τὴν ἀποτυχία κάθε προσπάθειας στὸ παρελθὸν καὶ αὐτῆς τῆς τελευταίας ποὺ εἶναι ἡ κορυφαία ἀνήγγειλε τὴν ὁριστικὴ ἐγκατάληψη τῶν Ἰουδαίων, ἐφ᾽ ὅσον ἀρνήθηκαν νὰ Τὸν ἀναγνωρίσουν καὶ νὰ Τὸν δεχθοῦν ὡς τὸν ἀναμενόμενο Μεσσία, ἐφ᾽ ὅσον δὲν ἔμειναν πιστοὶ στὴν Διαθήκη ποὺ συνάφθηκε μὲ τὸν Μωυσῆ στὸ Σινᾶ.

Δύο πράγματα ἔχουμε νὰ παρατηρήσουμε:

α΄. Ὅτι ὅπως ὁ Θεὸς εἶναι ἀξιόπιστος στὶς ἐπαγγελίες Του, τὸ ἴδιο ἀπαιτεῖ καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους νὰ εἶναι συνεπεῖς στὶς ὑποχρεώσεις τους.

---

25. «Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀποκτέννουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν! ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ὄρνις ἐπισυνάγει τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος» (Ματθαίου κγ΄ 37-38).

β΄. Ὅτι γιὰ νὰ συμμετάσχει ὁ ἄνθρωπος στὶς δωρεὲς τῆς σταυρικῆς θυσίας τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπαιτεῖται πίστη καὶ ὁμολογία στὴν θεότητα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ στὴν ἀνάστασή Του, ὅπως διδάσκει ὁ ἀπόστολος Παῦλος:

«Ἀλλὰ τί λέει ἡ Ἁγία Γραφὴ γιὰ τὴν σωτηρία ἀπὸ τὴν πίστη; Λέει τὰ ἑξῆς: Εἶναι κοντά σου ὁ λόγος, στὸ στόμα σου καὶ στὴν καρδιά σου. Κι ἐννοεῖ τὸν λόγο τῆς πίστεως ποὺ κηρύττουμε, διότι ἂν ὁμολογήσεις μὲ τὸ στόμα σου πὼς ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Κύριος καὶ πιστέψεις μὲ τὴν καρδιά σου πὼς ὁ Θεὸς τὸν ἀνάστησε ἀπὸ τοὺς νεκρούς, θὰ βρεῖς τὴν σωτηρία. Πραγματικά, ὅποιος πιστεύει μὲ τὴν καρδιά του ὁδηγεῖται στὴν δικαίωση, κι ὅποιος ὁμολογεῖ μὲ τὸ στόμα ὁδηγεῖται στὴν σωτηρία. Ὅπως λέει καὶ ἡ Γραφή: Ὅποιος πιστεύει σ' Αὐτὸν δὲ θὰ ντροπιαστεῖ»[26].

Τὴν ἐγκατάλειψη τοῦ Θεοῦ ἀκολουθοῦν φοβερὲς
78 συνέπειες ποὺ προκαλοῦν ὀδύνη στὸν ἄνθρωπο καὶ ποὺ ἀδυνατεῖ νὰ τὶς ἀντιμετωπίσει.

26. «Ἀλλὰ τί λέγει; ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τοῦτ' ἔστι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν. ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ· καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. λέγει γὰρ ἡ γραφή· πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται» (πρὸς Ρωμαίους ι΄ 8-11).

1. Παραδείγματα ἐγκαταλείψεως ἀπὸ τὸν Θεό.

Στὴν Ἁγία Γραφὴ ἀναφέρονται οἱ ὀδυνηρὲς συνέπειες σὲ περιπτώσεις ἐγκαταλείψεως τοῦ Θεοῦ:

α΄. Τοῦ Σαούλ, ὅταν τὸν ἄφησε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.

Ὁ προφήτης Σαμουὴλ ἤλεγξε τὸν πρῶτο βασιλιὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τοῦ δήλωσε, ὅτι θὰ τὸν ἐγκαταλείψει ὁ Θεός, ἐπειδὴ καταφρόνησε τὴν ἐντολὴ τοῦ Κυρίου καὶ ὅτι θὰ χάσει τὴν βασιλικὴ ἐξουσία. Ὁ Σαοὺλ ἐγκαταλελειμμένος ἀπὸ τὸν Θεὸ καταλήφθηκε ἀπὸ πονηρὸ πνεῦμα. Μή ἔχοντας βοήθεια ἀπὸ τὸν Θεὸ κατέφυγε παρὰ τὴν αὐστηρὴ ἀπαγόρευση τοῦ Θεοῦ σὲ μάντισσα, ὄργανο τοῦ πονηροῦ πνεύματος. Ὅταν ὁ Θεὸς ἐγκαταλείψει τὸν ἄνθρωπο ὁ νοῦς του σκοτίζεται καὶ πράττει αὐτὰ ποὺ ὁ Θεὸς ἀπαγορεύει καὶ ἀτιμάζουν τὴν ψυχή του.

«Ὁ Σαμουὴλ εἶπε πρὸς τὸν Σαούλ· δὲν θὰ εἶμαι πιὰ μαζί σου, διότι καταφρόνησες τὴν ἐντολὴ τοῦ Κυ- 79
ρίου. Γι᾽ αὐτὸ θὰ σὲ ἐξουθενώσει ὁ Κύριος, ὥστε νὰ μὴ εἶσαι πιὰ βασιλιὰς τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ. Καὶ ὁ Σαμουὴλ γύρισε τὸ πρόσωπό του, γιὰ νὰ ἀπομακρυνθεῖ ἀπὸ τὸν Σαούλ. Ἐκεῖνος κράτησε τὸ ἄκρο ἀπὸ τὸ ἐπανωφόρι τοῦ Σαμουὴλ καὶ τὸ ἔσχισε. Ὁ Σαμουὴλ τοῦ εἶπε τότε· ἔσχισε ὁ Κύριος τὴν βασιλεία σου κατὰ τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ σήμερα. Τὴν πῆρε ἀπὸ τὰ χέρια σου καὶ θὰ τὴν δώσει στὸν διπλανό σου, ποὺ θὰ εἶναι πολὺ καλύτερος ἀπὸ σένα»[27].

27. «Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαούλ· οὐκ ἀναστρέφω μετὰ

«Κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου εἶχε ἀπομακρυνθεῖ ἀπὸ τὸν Σαούλ. Ἕνα ἄλλο πνεῦμα, κατὰ παραχώρηση Θεοῦ, πνεῦμα πονηρὸ τάραζε αὐτόν»[28].

«Ὁ Σαοὺλ εἶδε τὸ στρατόπεδο τῶν Φιλισταίων καὶ καταλήφθηκε ἀπὸ φόβο. Δείλιασε ἡ καρδιά του πάρα πολύ. Θέλησε νὰ μάθει γιὰ τὴν ἔκβαση τοῦ πολέμου καὶ ρώτησε τὸν Κύριο. Ὁ Κύριος ὅμως δὲν ἀπάντησε σ᾽ αὐτόν, οὔτε μὲ τὰ ἐνύπνια, οὔτε μὲ τὴν "δήλωση" καὶ τὴν "ἀλήθεια", οὔτε μὲ κανένα ἀπὸ τοὺς προφῆτες. Εἶπε τότε ὁ Σαοὺλ στοὺς δούλους του· ἀναζητεῖστε καὶ φροντῖστε νὰ μοῦ βρεῖτε γυναίκα μάντισσα, γιὰ νὰ πάω πρὸς αὐτὴ καὶ νὰ τὴν συμβουλευθῶ. Εἶπαν οἱ δοῦλοι του πρὸς αὐτόν· νά, ὑπάρχει μία μάντισσα στὴν Ἀενδώρ»[29].

σοῦ, ὅτι ἐξουδένωσας τὸ ῥῆμα Κυρίου, καὶ ἐξουδενώσει σε Κύριος
80 τοῦ μὴ εἶναι βασιλέα ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. καὶ ἐπέστρεψε Σαμουὴλ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ ἀπελθεῖν. καὶ ἐκράτησε Σαοὺλ τοῦ πτερυγίου τῆς διπλοΐδος αὐτοῦ καὶ διέῤῥηξεν αὐτό· καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Σαμουήλ· διέῤῥηξε Κύριος τὴν βασιλείαν σου ἀπὸ Ἰσραὴλ ἐκ χειρός σου σήμερον καὶ δώσει αὐτὴν τῷ πλησίον σου τῷ ἀγαθῷ ὑπὲρ σέ» (Α΄ Βασιλειῶν ιε΄ 26-28).

28. «Καὶ πνεῦμα Κυρίου ἀπέστη ἀπὸ Σαούλ, καὶ ἔπνιγεν αὐτὸν πνεῦμα πονηρὸν παρὰ Κυρίου» (Α΄ Βασιλειῶν ιστ΄ 14).

29. «Εἶδε Σαοὺλ τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων καὶ ἐφοβήθη, καὶ ἐξέστη ἡ καρδία αὐτοῦ σφόδρα. καὶ ἐπηρώτησε Σαοὺλ διὰ Κυρίου, καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ Κύριος ἐν τοῖς ἐνυπνίοις καὶ ἐν τοῖς δήλοις καὶ ἐν τοῖς προφήταις. καὶ εἶπε Σαοὺλ τοῖς παισὶν αὐτοῦ· ζητήσατέ μοι γυναῖκα ἐγγαστρίμυθον, καὶ πορεύσομαι πρὸς αὐτὴν καὶ ζητήσω ἐν αὐτῇ· καὶ εἶπαν οἱ παῖδες αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· ἰδοὺ γυνὴ ἐγγαστρίμυθος ἐν Ἀενδώρ» (Α΄ Βασιλειῶν κη΄ 5-7).

β΄. Τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ λόγῳ τῆς ἁμαρτίας του καὶ τῆς ἀποστασίας του.

Οἱ δέκα φυλὲς τῶν Ἰσραηλιτῶν μετὰ τὸν θάνατο τοῦ βασιλιᾶ Σολομῶντος ἀποσχίσθηκαν ἀπὸ τὶς ὑπόλοιπες δύο φυλὲς καὶ ἔτσι δημιουργήθηκαν δύο βασίλεια. Τὸ βασίλειο τοῦ Ἰσραὴλ στὸν βορρᾶ ἀπὸ τὶς δέκα φυλὲς μὲ πρωτεύουσα τὴν Σαμάρεια καὶ ἀπὸ τὶς δύο φυλὲς τὸ βασίλειο στὸν νότο τοῦ Ἰούδα, μὲ πρωτεύουσα τὴν Ἱερουσαλήμ.

Αὐτὴ ἡ ἀπόσχιση καὶ διαίρεση συνοδευόταν καὶ ἀπὸ τὴν ἀπόρριψη τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀποδοχὴ τῆς εἰδωλολατρίας ἀπὸ τὸ βασίλειο τοῦ Ἰσραήλ. Ἡ ἀπομάκρυνση αὐτὴ τῶν δέκα φυλῶν, θρησκευτικὴ καὶ πολιτική, ἀπὸ τὸν ἀληθινὸ Θεὸ ἐπισφραγίσθηκε μὲ τὴν ἀνάδειξη τοῦ Ἱεροβοὰμ ὡς βασιλιά τους, ποὺ ὁδήγησε τοὺς Ἰσραηλίτες στὴν ἀσέβεια τῆς εἰδωλολατρίας. Ὁ Θεὸς βλέποντας τὴν ἀπομάκρυνση τῶν δέκα φυλῶν ἀπ᾽ Αὐτὸν τοὺς παρέδωσε στοὺς ἐχθρούς τους ποὺ τοὺς ἐπιτίθεντο καὶ τοὺς λεηλατοῦσαν.

«Αὐτοὶ εἶχαν ἀπωθήσει τὸν Κύριο. Γι᾽ αὐτὸ ὁ Κύριος ὀργίσθηκε ἐναντίον ὅλου τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ, συντάραξε αὐτοὺς καὶ τοὺς παρέδωσε στὰ χέρια τῶν ἐχθρῶν, ποὺ ὁρμοῦσαν στὴν χώρα τους καὶ ἐπιδίδονταν σὲ ἁρπαγές, μέχρι ποὺ τοὺς ἀπέρριψε ὁ Κύριος ἀπὸ τὸ πρόσωπό του. Ἄλλο μεγάλο ἁμάρτημά τους εἶναι ὅτι οἱ δέκα φυλὲς τοῦ Ἰσραὴλ ξέκοψαν ἀπὸ τὸν οἶκο Δαβὶδ καὶ ἀνακήρυξαν γιὰ τὸν ἑαυτό τους βασι-

λιὰ τὸν Ἱεροβοάμ, τὸν υἱὸ τοῦ Ναβάτ. Ὁ Ἱεροβοὰμ ἀπομάκρυνε καὶ ξέκοψε τὸν ἰσραηλιτικὸ λαὸ ἀπὸ τὶς ὁδοὺς τοῦ Κυρίου καὶ ὁδήγησε αὐτὸν στὴν μεγάλη ἀσέβεια καὶ ἁμαρτία τῆς εἰδωλολατρίας. Ἔτσι οἱ Ἰσραηλίτες πορεύθηκαν σ' ὅλες τὶς ἁμαρτίες τοῦ Ἱεροβοάμ, τὶς ὁποῖες αὐτὸς εἶχε διαπράξει, καὶ δὲν ἀπομακρύνθηκαν καθόλου ἀπ' αὐτές, μέχρι ποὺ ὁ Κύριος τοὺς ἀπέρριψε ἀπὸ τὸ πρόσωπό του καὶ στέρησεν ἀπὸ τὴν προστασία του τὸν ἰσραηλιτικὸ λαό. Αὐτὸ ἄλλωστε εἶχε προείπει ὁ Κύριος διὰ μέσου ὅλων τῶν δούλων Του τῶν προφητῶν. Καὶ πρὸς τιμωρία του ὁ ἰσραηλιτικὸς λαὸς ἀπήχθηκε αἰχμάλωτος ἀπὸ τὴν χώρα του στὴν χώρα τῶν Ἀσσυρίων μέχρι τὴν ἡμέρα αὐτή»[30].

γ΄. Τῆς σκηνῆς Σηλὼμ κατὰ τὸ Α΄ Βασιλειῶν.

Στὴν Σηλὼμ βρισκόταν ἡ κιβωτὸς τῆς Διαθήκης καὶ ἐκεῖ ἦταν τὸ θρησκευτικὸ καὶ πολιτικὸ κέντρο τῶν Ἰσραηλιτῶν τὴν περίοδο πρὶν τοῦ βασιλιᾶ Δαβίδ. Ὁ βα-

30. «Καὶ ἀπεώσαντο τὸν Κύριον, καὶ ἐθυμώθη Κύριος παντὶ σπέρματι Ἰσραὴλ καὶ ἐσάλευσεν αὐτοὺς καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ διαρπαζόντων αὐτούς, ἕως οὗ ἀπέῤῥιψεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. ὅτι πλὴν Ἰσραὴλ ἐπάνωθεν οἴκου Δαυὶδ καὶ ἐβασίλευσαν τὸν Ἱεροβοὰμ υἱὸν Ναβάτ, καὶ ἐξέωσεν Ἱεροβοὰμ τὸν Ἰσραὴλ ἐξόπισθεν Κυρίου καὶ ἐξήμαρτεν αὐτοὺς ἁμαρτίαν μεγάλην. καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν πάσῃ ἁμαρτίᾳ Ἱεροβοάμ, ᾗ ἐποίησεν, οὐκ ἀπέστησαν ἀπ' αὐτῆς, ἕως οὗ μετέστησε Κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, καθὼς ἐλάλησε Κύριος ἐν χειρὶ πάντων τῶν δούλων αὐτοῦ τῶν προφητῶν, καὶ ἀπῳκίσθη Ἰσραὴλ ἐπάνωθεν τῆς γῆς αὐτοῦ εἰς Ἀσσυρίους ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης» (Δ΄ Βασιλειῶν ιζ΄ 20-23).

σιλιὰς Δαβὶδ ἔκαμε τὴν Ἱερουσαλὴμ πρωτεύουσα τοῦ Κράτους τοῦ Ἰσραὴλ καὶ μετέφερε σ' αὐτὴ καὶ τὴν Κιβωτὸ τῆς Διαθήκης.

Σὲ μία ἐπίθεση τῶν Φιλισταίων ποὺ ἦταν λαὸς ἐχθρικὸς γιὰ τοὺς Ἰσραηλίτες φονεύθηκαν τέσσερις χιλιάδες Ἰσραηλίτες. Γιὰ νὰ ἐμψυχωθοῦν οἱ Ἰσραηλίτες στὶς μάχες μετέφεραν τὴν Κιβωτὸ τῆς Διαθήκης, ὅ,τι ἱερώτερο εἶχαν, στὸν τόπο τῆς μάχης. Ὁ Θεὸς ὅμως ἕνεκα τῆς ἀποστασίας τους δὲν προστάτευσε τοὺς Ἰσραηλίτες καὶ φονεύθηκαν στὴν μάχη τριάκοντα χιλιάδες μαζὶ μ' αὐτοὺς καὶ οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Ἀρχιερέως Ἠλί, ὁ Ὀφνὶ καὶ ὁ Φινεές, ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης αἰχμαλωτίσθηκε καὶ οἱ ἐναπομείναντες Ἰσραηλίτες διαλύθηκαν. Ἕνας ἀγγελιοφόρος ἀνάγγειλε τὰ γεγονότα αὐτὰ στὸν Ἀρχιερέα Ἠλί, ποὺ ἦταν ὁ πολιτικὸς καὶ θρησκευτικὸς ἡγέτης τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐκεῖνο τὸν καιρὸ ποὺ καθόταν πάνω σὲ εἰδικὴ ἐξέδρα γιὰ νὰ παρακολουθεῖ ἀπὸ μακριὰ τὶς ἐξελίξεις.

Ὅταν ἔφτασε ὁ ἀγγελιοφόρος μὲ τὶς δυσάρεστες εἰδήσεις, ὁ Ἀρχιερέας ποὺ ἦταν ἐννενήντα ἐτῶν κατάπεσε μὲ τὴν πλάτη ἀπὸ τὴν ἐξέδρα καὶ συντρίφτηκε καὶ πέθανε. Ἡ νύφη του, ἡ γυναίκα τοῦ υἱοῦ του Φινεές, ἦταν ἔγγυος καὶ ὅταν ἔμαθε τὴν ἔκβαση τῆς μάχης, ὅτι φονεύθηκε ὁ σύζυγός της καὶ αἰχμαλωτίσθηκε ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης καὶ πέθανε ὁ πενθερός της ταράχθηκε, γέννησε ἄρρεν καὶ πέθανε.

Ὅλα αὐτὰ συνέβησαν ἐπειδὴ ἡ *«δόξα Κυρίου»* ἐγκατέλειψε τὴν Σηλώμ.

Ὅταν ἀποσύρθηκε ἡ δόξα Κυρίου ἀπὸ τὸν ναὸ τῆς Σηλὼμ στὸν πόλεμο μὲ τοὺς ἀλλοφύλους Φιλισταίους ἡττήθηκαν καὶ φονεύθηκαν τριάντα χιλιάδες Ἰσραηλίτες καὶ αἰχμαλωτίσθηκε ἡ Κιβωτός τῆς Διαθήκης.

«Ἐπρόλαβε ὅμως (ἡ νύφη τοῦ Ἀρχιερέα Ἠλί) καὶ ὀνόμασε τὸ νεογέννητο παιδὶ "Οὐαὶ Βαρχαβώθ", δηλαδὴ χάθηκε ἡ δόξα! Τοῦ ἔδωσε αὐτὸ τὸ ὄνομα γιὰ τὴν αἰχμαλωσία τῆς Κιβωτοῦ, γιὰ τὸν θάνατο τοῦ πενθεροῦ της καὶ γιὰ τὸν φόνο τοῦ συζύγου της. Οἱ Ἰσραηλίτες κατόπιν αὐτῶν τῶν συμφορῶν εἶπαν· ἡ δόξα τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ ἔφυγε πλέον λόγω τῆς αἰχμαλωσίας τῆς Κιβωτοῦ τοῦ Κυρίου !»[31].

Τὸ γεγονὸς σχολιάζεται καὶ ἀπὸ τὸν Ψαλμωδό:

«Αὐτοὶ ὅμως ἔβαλαν σὲ δοκιμασία τὸν Θεό, παραπίκραναν καὶ ἐξόργισαν τὸν Ὕψιστο, καὶ τὶς ἐντολές Του δὲν τήρησαν. Ἀπομακρύνθηκαν ἀπ' Αὐτόν, ἀρνήθηκαν καὶ παρέβησαν τὶς ἐντολές Του, ὅπως καὶ οἱ πρόγονοί τους, καὶ ἔγιναν σὰν τὸ στρεβλὸ τόξο, ποὺ δὲν ρίχνει μὲ εὐθυβολία. Τὸν ἐξώργισαν μὲ τὴν εἰδωλολατρία τους πάνω στὰ βουνά. Προκάλεσαν τὴν ζηλοτυπία Του μὲ τὰ γλυπτὰ εἴδωλα, ποὺ λάτρευαν ἐκεῖ. Ὁ Κύριος ἄκουσε τὶς εἰδωλολατρικές τους προσευχές, ἀπέστρεψε ἀπὸ αὐτοὺς τὸ βλέμμα Του, γιὰ νὰ μὴ τοὺς

31. «Καὶ ἐκάλεσε (ἡ νύφη τοῦ Ἀρχιερέα Ἠλί) τὸ παιδάριον Οὐαὶ Βαρχαβὼθ ὑπὲρ τῆς κιβωτοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ πενθεροῦ αὐτῆς καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς. καὶ εἶπαν· ἀπῴκισται δόξα Ἰσραὴλ ἐν τῷ ληφθῆναι τὴν κιβωτὸν Κυρίου» (Α΄ Βασιλειῶν δ΄ 21-22).

βλέπει, καὶ παρέδωσε σὲ ἐξουθένωση καὶ καταφρόνηση μεγάλη τὸν ἰσραηλιτικὸ λαό. Ἀπώθησε καὶ στέρησε τὴν πόλη Σηλὼμ ἀπὸ τὴν προστασία Του, τὴν ὁποία πόλη ὁ Ἴδιος εἶχε ἐκλέξει, γιὰ νὰ ἐγκατασταθεῖ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἡ Σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου του. Παρέδωσε στὰ χέρια τῶν ἐχθρῶν τους, στοὺς Φιλισταίους, τὴν δύναμή τους, ὅπως ἐπίσης καὶ τὸ λαμπρό τους στόλισμα, δηλαδὴ τὴν Κιβωτὸ τοῦ Μαρτυρίου»[32].

δ΄. Τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα λόγῳ τῆς ἀσέβειας καὶ τῆς εἰδωλολατρίας.

Ὁ Θεὸς ἀναγγέλλει στὸν προφήτη Ἱερεμία, ὅτι θὰ ἐγκαταλείψει τὴν Ἰουδαία καὶ τὸν λαό της, ἐπειδὴ δὲν ὑπακούουν στοὺς λόγους Του καὶ συμπεριφέρονται σύμφωνα μὲ τὶς ἐπιθυμίες τῶν καρδιῶν τους καὶ προσκυνοῦν τοὺς ψευδεῖς καὶ ἀνύπαρκτους Θεούς.

Γι' αὐτὸ ὁ Θεὸς δίνει ἐντολὴ στὸν προφήτη Ἱερεμία:

«Θὰ πεῖς πρὸς τὸν λαὸ αὐτόν· κάθε ἀσκὸς θὰ γε- 85
μίσει ἀπὸ κρασί. Ἐὰν ὅμως ἐκεῖνοι σοῦ ποῦν· Μήπως, τάχα, καὶ δὲν γνωρίζουμε ἐμεῖς, ὅτι κάθε ἀσκὸς θὰ γε-

32. «Καὶ ἐπείρασαν καὶ παρεπίκραναν τὸν Θεὸν τὸν Ὕψιστον καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ οὐκ ἐφυλάξαντο καὶ ἀπέστρεψαν καὶ ἠθέτησαν, καθὼς καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν, μετεστράφησαν εἰς τόξον στρεβλὸν καὶ παρώργισαν αὐτὸν ἐν τοῖς βουνοῖς αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν παρεζήλωσαν αὐτόν. ἤκουσεν ὁ Θεὸς καὶ ὑπερεῖδε καὶ ἐξουδένωσε σφόδρα τὸν Ἰσραήλ. καὶ ἀπώσατο τὴν σκηνὴν Σιλώμ, σκήνωμα, ὃ κατεσκήνωσεν ἐν ἀνθρώποις. καὶ παρέδωκεν εἰς αἰχμαλωσίαν τὴν ἰσχὺν αὐτῶν καὶ τὴν καλλονὴν αὐτῶν εἰς χεῖρα ἐχθρῶν» (Ψαλμοῦ οζ΄ (οη΄) 77, 56-61).

μίσει μὲ κρασί; Θὰ ἀπαντήσεις πρὸς αὐτούς· αὐτὰ λέει ὁ Κύριος· Νά, ἐγὼ θὰ γεμίσω μὲ μέθη τοὺς κατοίκους τῆς χώρας αὐτῆς καὶ τοὺς βασιλεῖς τους, τοὺς ἀπογόνους τοῦ Δαβίδ, ποὺ κάθονται στὸν θρόνο του, τοὺς ἱερεῖς, τοὺς προφῆτες, ὅλους τοὺς Ἰουδαίους καὶ μάλιστα τοὺς κατοίκους τῆς Ἱερουσαλήμ. Καὶ θὰ διασκορπίσω ὅλους αὐτούς, ἕνα πρὸς ἕνα, ἄνδρες καὶ τοὺς ἀδελφούς τους καὶ τοὺς πατέρες τους καὶ τὰ παιδιά τους συγχρόνως. Δὲν θὰ αἰσθανθῶ κανένα πόθο γι᾽ αὐτούς, λέει ὁ Κύριος. Δὲν θὰ τοὺς λυπηθῶ, δὲν θὰ τοὺς σπλαγχνισθῶ στὴν συμφορά τους αὐτή»[33].

«Γιὰ τὶς παρανομίες τους ἔχω ἐγκαταλείψει τὸν οἶκό μου, ἄφησα τὴν κληρονομιά μου, παρέδωσα τὴν ἀγαπημένη μου ψυχή, τὸν λαό μου, στὰ χέρια τῶν ἐχθρῶν τους»[34].

Συνέπεια τῆς ἐγκαταλείψεως τῶν Ἰουδαίων ἀπὸ

33. «Καὶ ἐρεῖς πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον· πᾶς ἀσκὸς πληρωθήσεται οἴνου. καὶ ἔσται ἐὰν εἴπωσι πρός σε· μὴ γνόντες οὐ γνωσόμεθα ὅτι πᾶς ἀσκὸς πληρωθήσεται οἴνου; καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· τάδε λέγει Κύριος· ἰδοὺ ἐγὼ πληρῶ τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύτην καὶ τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν τοὺς καθημένους υἱοὺς τοῦ Δαυὶδ ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ καὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς προφήτας καὶ τὸν Ἰούδαν καὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλὴμ μεθύσματι καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς ἄνδρα καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ τοὺς πατέρας αὐτῶν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἐν τῷ αὐτῷ. οὐκ ἐπιποθήσω, λέγει Κύριος, καὶ οὐ φείσομαι, καὶ οὐκ οἰκτειρήσω ἀπὸ διαφθορᾶς αὐτῶν» (Ἱερεμίου ιγ΄ 12-14).

34. «Ἐγκαταλέλοιπα τὸν οἶκόν μου, ἀφῆκα τὴν κληρονομίαν μου, ἔδωκα τὴν ἠγαπημένην ψυχήν μου εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῆς» (Ἱερεμίου ιβ΄ 7).

τόν Θεὸ εἶναι ἡ ἐρήμωση τῆς Ἰουδαίας. Ὁ Ἱερεμίας παρακαλεῖ τὸν Θεὸ νὰ μὴν ἐγκαταλείψει τὸν λαό Του. Ὁ Θεὸς ὅμως τοῦ λέει νὰ μὴν προσεύχεται γιὰ τὸν ἀπιστήσαντα λαὸ καὶ ὅτι κι ἂν ὁ Μωυσῆς καὶ ὁ Σαμουὴλ παρουσιασθοῦν νὰ τὸν παρακαλέσουν γι' αὐτὸν δὲν θὰ τοὺς ἀκούσει.

«Λόγος Κυρίου ἀπευθύνθηκε στὸν Ἱερεμία περὶ ἀνομβρίας. Ἡ περιοχὴ τῆς Ἰουδαίας πενθεῖ, οἱ πῦλες τῶν πόλεων ἔμειναν ἀδειανές, γιατὶ δὲν ὑπάρχουν εἰσερχόμενοι καὶ ἐξερχόμενοι ἔπεσαν κατεστραμμένοι καὶ ἄχρηστοι στὴν γῆ. Καὶ ἡ κραυγὴ τῶν κατοίκων τῆς Ἱερουσαλὴμ ἀνέβηκε ὡς τὸν οὐρανό. Οἱ ἄρχοντες τῆς πόλεως αὐτῆς ἔστειλαν τοὺς νεώτερους ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτες τους σὲ ἀναζήτηση νεροῦ. Ἦρθαν στὰ φρέατα, δὲν βρῆκαν νερὸ καὶ ἐπέστρεψαν μὲ ἄδεια τὰ δοχεῖα τους. Τὰ γεωργικὰ ἔργα σταμάτησαν, γιατὶ δὲν εἶχε πέσει βροχή. Ἀποκαρδιώθηκαν καὶ πτοήθηκαν οἱ γεωργοί. Σὲ ἀπόγνωση βρισκόμενοι ἔβαλαν τὰ χέρια τους πάνω στὰ κεφάλια τους. Τὰ ἐλάφια γεννοῦσαν στοὺς ἀγροὺς καὶ ἐγκατέλειψαν τὰ τέκνα τους, γιατὶ δὲν ὑπῆρχε χλόη. Τὰ ἄγρια γαϊδούρια στέκονταν ὄρθια στὶς κοιλάδες, ἀνάπνεαν τὸν ἄνεμο, μήπως αἰσθανθοῦν πουθενὰ ἴχνος ὑγρασίας ἢ χλόης. Ἔσβησαν τὰ μάτια τους, γιατὶ δὲν ὑπῆρξε πουθενὰ χλόη. Καὶ αὐτὰ ἐξ αἰτίας τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ. Κύριε, μολονότι οἱ ἁμαρτίες μας καταμαρτυροῦν ἐναντίον μας, κάνε πρὸς ἐμᾶς αὐτὸ ποὺ πρέπει σὲ δόξα τοῦ Ὀνόματός Σου. Γιατὶ πράγματι πολλὲς εἶναι οἱ ἁμαρτίες μας

ἐνώπιόν σου. Σὲ σένα ἁμαρτήσαμε. Σὺ ὅμως, Κύριε, εἶσαι ἡ ἐλπίδα καὶ ἡ προσμονὴ τοῦ ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ καὶ μᾶς σώζεις σὲ ἐποχὲς συμφορῶν καὶ θλίψεων. Γιατὶ φαίνεται σὰν νὰ ἔγινες τώρα ἀπέναντί μας ξένος ἄνθρωπος στὴν χώρα αὐτή, ἢ σὰν ντόπιος ὁ ὁποῖος προχωρεῖ σὲ ἀναζήτηση καταλύματος, γιὰ νὰ ἡσυχάσει γιὰ λίγο καὶ κατόπιν ν' ἀναχωρήσει; Μήπως, τάχα, μοιάζεις μὲ ἄνθρωπο, ποὺ κοιμᾶται, ἢ μὲ ἄντρα ποὺ δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ δώσει βοήθεια; Σὺ ὅμως, Κύριε, τὸ γνωρίζουμε, βρίσκεσαι ἀνάμεσά μας πάντοτε. Ἐμεῖς ἐπικαλούμαστε τὸ Ὄνομά Σου σὲ βοήθειά μας. Μὴ μᾶς λησμονήσεις, Κύριε. Ἀλλ' ὁ Κύριος αὐτὰ λέει στὸν λαὸ αὐτό· Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἀγάπησαν νὰ τρέχουν ἀπὸ δῶ καὶ ἀπὸ κεῖ, δὲν δυσκολεύθηκαν νὰ ὑποβληθοῦν στοὺς κόπους γιὰ ἁμαρτωλὰ ἔργα. Γι' αὐτὸ ὁ Θεὸς δὲν εὐαρεστήθηκε μὲ αὐτούς. Τώρα θὰ θυμηθεῖ τὶς ἀδικίες τους, γιὰ νὰ στείλει τὴν παιδαγωγική του τιμωρία σ'
88 αὐτούς. Εἶπε ὁ Κύριος πρὸς ἐμένα· Μὴν προσεύχεσαι γιὰ τὸν λαὸ ζητώντας ἀγαθὰ γι' αὐτόν»[35].

35. «Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν περὶ τῆς ἀβροχίας. Ἐπένθησεν ἡ Ἰουδαία, καὶ αἱ πύλαι αὐτῆς ἐκενώθησαν καὶ ἐσκοτώθησαν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἡ κραυγὴ τῆς Ἰερουσαλὴμ ἀνέβη. καὶ οἱ μεγιστᾶνες αὐτῆς ἀπέστειλαν τοὺς νεωτέρους αὐτῶν ἐφ' ὕδωρ· ἦλθοσαν ἐπὶ τὰ φρέατα καὶ οὐχ εὕροσαν ὕδωρ καὶ ἀπέστρεψαν τὰ ἀγγεῖα αὐτῶν κενά. καὶ τὰ ἔργα τῆς γῆς ἐξέλιπεν, ὅτι οὐκ ἦν ὑετός· ἠσχύνθησαν οἱ γεωργοί, ἐπεκάλυψαν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν. καὶ ἔλαφοι ἐν ἀγρῷ ἔτεκον καὶ ἐγκατέλιπον, ὅτι οὐκ ἦν βοτάνη. ὄνοι ἄγριοι ἔστησαν ἐπὶ νάπας· εἵλκυσαν ἄνεμον, ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν, ὅτι οὐκ ἦν χόρτος ἀπὸ λαοῦ ἀδικίας. εἰ αἱ

«Ὁ Κύριος εἶπε σὲ μένα· Ἐὰν καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ Μωυσῆς καὶ ὁ Σαμουὴλ σταθοῦν μπροστά μου καὶ προσευχηθοῦν γιὰ ἐκείνους, ἡ ψυχή μου δὲν θὰ κλίνει μὲ τὸ μέρος τους, δὲν θὰ τοὺς λυπηθεῖ. Στεῖλε μακριὰ ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ τὸν λαὸ αὐτό, ἂς ἐξέλθουν ἀπὸ τὴν Ἰουδαία»[36].

ε΄. Τοῦ ναοῦ τῆς Ἱερουσαλήμ,
ὅταν ὁ Ἰησοῦς ἐγκατέλειψε τοὺς Ἰουδαίους
προλέγοντας τὴν τελεία καταστροφή του.

Ὁ Κύριος ἀναγγέλει τὴν καταστροφὴ τῆς Ἱερουσαλήμ, ἐπειδὴ δὲν ἔδωσε σημασία, ὅταν τὴν ἐπισκέφθηκε ὁ Θεός.

«Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἐσὺ ποὺ σκοτώνεις τοὺς προφῆτες καὶ λιθοβολεῖς ὅσους στέλνει ὁ Θεὸς σ' ἐσένα! Πόσες φορὲς θέλησα νὰ μαζέψω τὰ παιδιά σου,

ἁμαρτίαι ἡμῶν ἀντέστησαν ἡμῖν, Κύριε, ποίησον ἡμῖν ἕνεκέν σου, ὅτι πολλαὶ αἱ ἁμαρτίαι ἡμῶν ἐναντίον σου, ὅτι σοὶ ἡμάρτομεν. ὑπομονὴ Ἰσραήλ, Κύριε, καὶ σῴζεις ἐν καιρῷ κακῶν· ἱνατί ἐγενήθης ὡσεὶ πάροικος ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὡς αὐτόχθων ἐκκλίνων εἰς κατάλυμα; μὴ ἔσῃ ὥσπερ ἄνθρωπος ὑπνῶν ἢ ὡς ἀνὴρ οὐ δυνάμενος σῴζειν; καὶ σὺ ἐν ἡμῖν εἶ, Κύριε, καὶ τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐφ' ἡμᾶς· μὴ ἐπιλάθῃ ἡμῶν. οὕτως λέγει Κύριος τῷ λαῷ τούτῳ· ἠγάπησαν κινεῖν πόδας αὐτῶν καὶ οὐκ ἐφείσαντο, καὶ ὁ Θεὸς οὐκ εὐδόκησεν ἐν αὐτοῖς· νῦν μνησθήσεται τῆς ἀδικίας αὐτῶν. καὶ εἶπε Κύριος πρός με· μὴ προσεύχου περὶ τοῦ λαοῦ τούτου εἰς ἀγαθά·» (Ἱερεμίου ιδ΄ 1-11).

36. «Καὶ εἶπε Κύριος πρός με· ἐὰν στῇ Μωϋσῆς καὶ Σαμουὴλ πρὸ προσώπου μου, οὐκ ἔστιν ἡ ψυχή μου πρὸς αὐτούς· ἐξαπόστειλον τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ ἐξελθέτωσαν» (Ἱερεμίου ιε΄ 1).

ὅπως ἡ κλώσα τὰ κλωσόπουλά της κάτω ἀπὸ τὶς φτεροῦγες της. Κι ἐσεῖς δὲν τὸ θελήσατε! Γι' αὐτὸ θὰ ἐρημωθεῖ ὁ τόπος σας. Σᾶς βεβαιώνω πὼς δὲ θὰ μὲ δεῖτε, ὥσπου νὰ ἔρθει καιρὸς νὰ πεῖτε, εὐλογημένος νὰ εἶναι αὐτὸς ποὺ ἔρχεται σταλμένος ἀπὸ τὸν Κύριο!»[37].

«Γιατί θὰ ἔρθουν γιὰ σένα ἡμέρες ποὺ οἱ ἐχθροί σου θὰ σὲ ζώσουν μὲ χαρακώματα, θὰ σὲ περικυκλώσουν καὶ θὰ σὲ πολιορκήσουν ἀπὸ παντοῦ. Θὰ ἀφανίσουν κι ἐσένα καὶ τὰ παιδιά σου καὶ δὲ θὰ σοῦ ἀφήσουν πέτρα πάνω στὴν πέτρα. Κι ὅλα αὐτά, γιατί δὲν ἔδωσες σημασία τὴν ἡμέρα ποὺ σ' ἐπισκέφτηκε ὁ Θεός»[38].

ς΄. Τοῦ εἰδωλολατρικοῦ κόσμου, τὸν ὁποῖο ὁ Θεὸς παρέδωσε στὶς σαρκικὲς ἐπιθυμίες καὶ τὴν εἰδωλολατρία.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος θεωρεῖ ὅτι ἡ ἀπομάκρυνση τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ ἡ διακοπὴ τῆς κοινωνίας μαζί Του σκότισε τὸν νοῦ τους μὲ συνέπεια νὰ

37. «Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀποκτέννουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν! ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε! ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ με ἴδητε ἕως ἂν ἥξῃ ὅτε εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου» (Λουκᾶ ιγ΄ 34-35).

38. «Ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σὲ καὶ περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι καὶ περικυκλώσουσί σε καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν, καὶ ἐδαφιοῦσί σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου» (Λουκᾶ ιθ΄ 43-44).

ἀναγνωρίσουν ὡς θεοὺς τὰ δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ παραδοθοῦν σὲ πάθη ἀτιμίας καὶ ντροπῆς.

«Γι' αὐτὸ τοὺς παρέδωσε ὁ Θεὸς στὶς βρωμερὲς ἐπιθυμίες τους καὶ τοὺς ἄφησε νὰ ἀτιμάζουν μόνοι τους τὰ σώματά τους. Γιατὶ στὴν θέση τῆς ἀλήθειας τοῦ Θεοῦ ἔβαλαν τὸ ψέμα καὶ σεβάστηκαν καὶ λάτρεψαν τὴν κτίση ἀντὶ γιὰ τὸν κτίστη - ἂς εἶναι εὐλογημένος αἰώνια· ἀμήν. Γι' αὐτὸ τὸν λόγο, λοιπόν, τοὺς παρέδωσε ὁ Θεὸς σὲ ἐπαίσχυντα πάθη: ἔτσι, οἱ γυναῖκες ἀντικατέστησαν τὶς φυσικὲς σχέσεις μὲ ἀφύσικες. Τὸ ἴδιο καὶ οἱ ἄντρες ἄφησαν τὴν φυσικὴ σχέση μὲ τὴν γυναίκα καὶ φλογίστηκαν μὲ σφοδρὸ πάθος ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλο, διαπράττοντας ἀσχήμιες ἀρσενικοὶ μ' ἀρσενικούς, καὶ πληρώνοντας ἔτσι μὲ τὸ ἴδιο τους τὸ σῶμα τὸ τίμημα ποὺ ταιρίαζε στὴν πλάνη τους. Κι ἀφοῦ τὸ θεώρησαν περιττὸ νὰ γνωρίσουν τὸν Θεὸ ἐνσυνείδητα, τοὺς παρέδωσε ὁ Θεὸς στὴν μωρία τους, κι ἔτσι κάνουν ἀνάρμοστα πράγματα»[39].

39. «Διὸ καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας. αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν, ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἄρσενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες. Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν

ζ΄. Τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ
ποὺ ἐγκαταλείφθηκε στὸν σταυρὸ ἀπὸ τὸν Θεὸ γιὰ
τὶς ἁμαρτίες μας γιὰ νὰ μὴν ἐγκαταλειφθοῦμε ἐμεῖς.

«Γύρω στὶς τρεῖς κραύγασε ὁ Ἰησοῦς μὲ δυνατὴ φωνή: «Ἠλὶ ἠλὶ λιμὰ σαβαχθανὶ» δηλαδή, «Θεέ μου, Θεέ μου, γιατὶ μὲ ἐγκατέλειψες;»[40].

«Ὁ Χριστὸς μᾶς ἐξαγόρασε ἀπὸ τὴν κατάρα τοῦ νόμου, ἀφοῦ ἔγινε κατάρα γιὰ χάρη μας. Γιατὶ εἶναι γραμμένο: Καταραμένος ὅποιος κρεμιέται πάνω σὲ ξύλο»[41].

2. Ἡ δέηση τοῦ πιστοῦ.

Ὁ πιστὸς γνωρίζοντας ὅτι ἡ ἐγκατάλειψή του ἀπὸ τὸν Θεὸ θὰ ἐπιφέρει ὀλέθριες συνέπειες στὴν ζωή του δέεται:

«Μὴ μὲ ἐγκαταλίπεις, Κύριε καὶ Θεέ μου, μὴ ἀπομακρύνεσαι ἀπὸ ἐμένα. Σπεῦσε, Κύριε, στὴν βοήθειά μου, σὺ ποὺ εἶσαι ἡ μοναδική μου σωτηρία»[42].

Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα» (πρὸς Ρωμαίους α΄ 24-28).

40. «Περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων· Ἠλὶ ἠλί, λιμᾶ σαβαχθανί; τοῦτ᾽ ἔστι Θεέ μου, Θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλιπες;» (Ματθαίου κζ΄ 46).

41. «Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· γέγραπται γάρ· ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου·» (πρὸς Γαλάτας γ΄ 13).

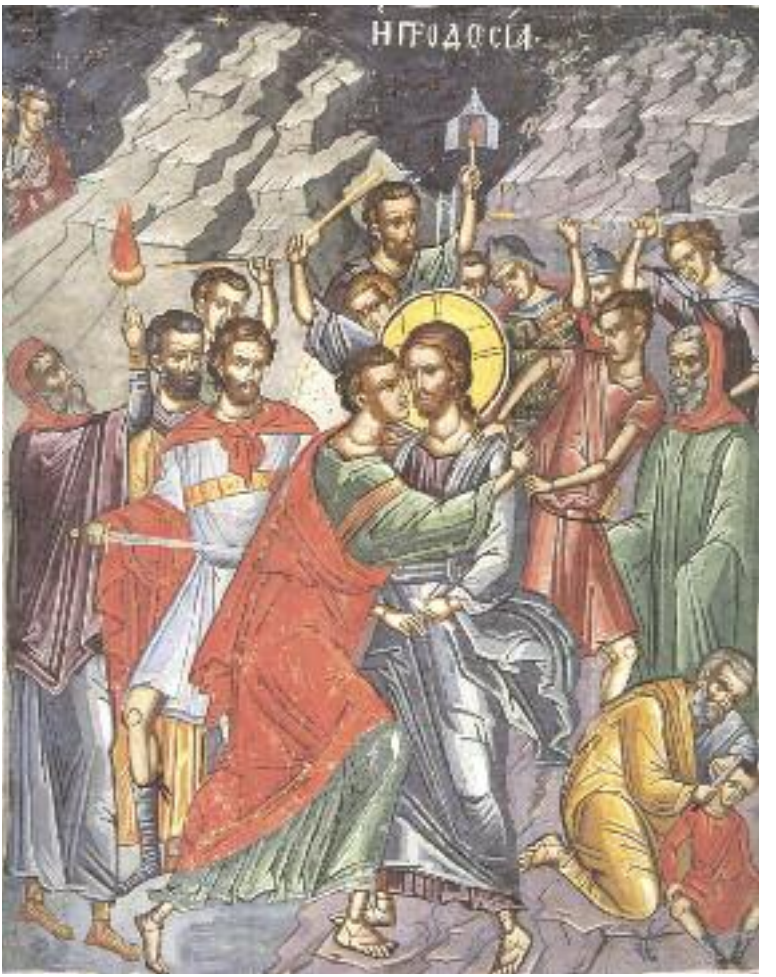
42. «Μὴ ἐγκαταλίπῃς με, Κύριε· ὁ Θεός μου, μὴ ἀποστῇς ἀπ᾽ ἐμοῦ· πρόσχες εἰς τὴν βοήθειάν μου, Κύριε τῆς σωτηρίας μου» (Ψαλμοῦ λζ΄ (λη΄) 37, 22-23).

«Θεέ μου, Θεέ μου, δῶσε προσοχὴ στὸν πόνο μου. Γιατί μὲ ἔχεις ἐγκαταλείψει; Βλέπω, ὅτι ἡ σωτηρία μου εἶναι πολὺ μακριά. Ἔχω βυθισθεῖ σὲ ἀπύθμενο βάθος ὀδύνης, καὶ σὺ δὲν ἀκοῦς τὶς θρηνώδεις κραυγὲς τῆς προσευχῆς μου»[43].

Ὁ ἅγιος Σεραφεὶμ τοῦ Σάρωφ.

43. «Ὁ Θεός, ὁ Θεός μου, πρόσχες μοι· ἵνα τί ἐγκατέλιπές με; μακρὰν ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου οἱ λόγοι τῶν παραπτωμάτων μου» (Ψαλμοῦ κα΄ (κβ΄) 21,2).

Ἡ Προδοσία.
Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Διονυσίου. Ἅγιον Ὄρος.

5. Μεγαλη Τεταρτη

«Δύο γυναῖκες, λέγουσιν οἱ κριτικώτεροι τῶν Εὐαγγελίων ἑρμηνευταί, ἤλειψαν τὸν Κύριον μύρῳ, ἡ μὲν πολὺν καιρὸν πρὸ τοῦ πάθους αὐτοῦ, ἡ δὲ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν· καὶ ἡ μὲν ὑπῆρχε πόρνη καὶ ἁμαρτωλή, ἡ δὲ σώφρων καὶ ἐνάρετος. Τοῦ εὐλαβοῦς τούτου ἔργου τὴν μνήμην ἐπιτελοῦσα σήμερον ἡ Ἐκκλησία, καὶ εἰς τὸ πρόσωπον τῆς πόρνης αὐτὸ ἀναφέρουσα, συναναφέρει ἐνταυτῷ καὶ τὴν προδοσίαν τοῦ Ἰούδα, ἅπερ ἀμφότερα ἐπράχθησαν, κατὰ τὴν ἱστορικὴν τοῦ Ματθαίου σειράν, δύο ἡμέρας πρὸ τοῦ νομικοῦ πάσχα, Μαρτίου κα΄, ἡμέρα Τετράδι τῆς ἑβδομάδος.

Ἡ γυνὴ λοιπὸν ἐκείνη ἤλειψε διὰ τοῦ μύρου τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ διὰ τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἀπεσπόγγισεν αὐτούς. Τὸ πολύτιμον ἐκεῖνο μύρον ἐξετιμήθη 300 δηνάρια, ἢ περίπου

15 φλωρία βενετικά. Ἐκ τῶν μαθητῶν ἐξόχως ὁ φιλάργυρος Ἰούδας σκανδαλίζεται, τάχα διὰ τὴν ἀπώλειαν τοιούτου μύρου. Ὁ Ἰησοῦς ἐπιπλήττει αὐτόν, ἵνα μὴ ἐνοχλῇ τὴν γυναίκα· καὶ ὁ Ἰούδας ἀγανακτῶν πορεύεται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, συνηγμένους εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Καϊάφα καὶ συμβουλευομένους ἤδη κατὰ τοῦ Ἰησοῦ· καὶ συμφωνήσας μετ' αὐτῶν τὴν προδοσίαν τοῦ διδασκάλου διὰ τριάκοντα ἀργύρια, ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ. Ἕνεκα τούτου ἔλαβεν ἀρχὴν ἀπ' αὐτῶν τῶν ἀποστολικῶν χρόνων ἡ νηστεία τῆς Τετράδος»[1].

Ἄγγελοι Κυρίου.

1. Ἐκ τοῦ Μεγάλου Ὡρολογίου.

Α΄. Μετάνοια - Περιφρόνηση - Προδοσία.

«Στὸ μεταξὺ ὁ Ἰησοῦς πῆγε στὴν Βηθανία στὸ σπίτι τοῦ Σίμωνα τοῦ λεπροῦ. Ἐκεῖ τὸν πλησίασε μία γυναίκα ποὺ κρατοῦσε ἕνα ἀλαβάστρινο δοχεῖο μὲ πάρα πολὺ ἀκριβό μύρο κι ἔχυσε τὸ μύρο στὸ κεφάλι του καθὼς ὁ Ἰησοῦς ἔτρωγε. Βλέποντάς το αὐτὸ οἱ μαθητές, ἀγανάκτησαν κι ἔλεγαν: Πρός τί αὐτὴ ἡ σπατάλη; Θά μποροῦσε αὐτὸ τὸ μύρο νὰ πουληθεῖ ἀκριβὰ καὶ τὸ ἀντίτιμο νὰ δοθεῖ στοὺς φτωχούς. Ὁ Ἰησοῦς ὅμως κατάλαβε καὶ τοὺς εἶπε: Γιατί δημιουργεῖτε προβλήματα στὴν γυναίκα; Ἔκανε μία καλὴ πράξη γιὰ μένα. Ὅσο γιὰ τοὺς φτωχούς, αὐτοὺς πάντοτε θὰ τοὺς ἔχετε μαζί σας, ἐμένα ὅμως δὲν θὰ μ' ἔχετε πάντοτε. Τὸ μύρο ποὺ ἔριξε στὸ σῶμα μου αὐτὴ ἡ γυναίκα ἦταν προετοιμασία γιὰ τὴν ταφή μου. Σᾶς βεβαιώνω ὅμως πὼς σ' ὅλο τὸν κόσμο, ὅπου κι ἂν κηρυχτεῖ τὸ εὐαγγέλιο, θὰ γίνεται λόγος καὶ γιὰ τὴν πράξη της, καὶ ἔτσι θὰ τὴν θυμοῦνται. Τότε ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, ἕνας ἀπὸ τοὺς δώδεκα μαθητές, σηκώθηκε καὶ πῆγε στοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς εἶπε: Τί θὰ μοῦ δώσετε; κι ἐγὼ θὰ σᾶς τὸν παραδώσω. Κι αὐτοὶ τοῦ μέτρησαν τριάντα ἀργύρια. Ἀπὸ τότε ζητοῦσε νὰ βρεῖ κατάλληλη εὐκαιρία γιὰ νὰ τὸν παραδώσει»[2].

2. «Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλάβαστρον μύρου ἔχουσα βαρυτίμου, καὶ κατέχεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνακειμένου ἰδόν-

Στὴν οἰκία τοῦ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, ποὺ φιλοξενήθηκε ὁ Κύριός μας τὸ βράδυ τῆς Μεγάλης Τετάρτης διαδραματίσθηκαν τὰ γεγονότα ποὺ θὰ σχολιάσουμε:

*

α΄. Ἡ μετάνοια τῆς ἁμαρτωλῆς γυναίκας.

Ἡ ἁμαρτωλὴ γυναίκα μὲ τὰ δάκρυά της ἔδειξε τὴν μετάνοιά της γιὰ τὴν ζωή της. Ὁ Κύριός μας δέχθηκε τὴν μετάνοιά της καὶ τῆς ἔδωσε τὴν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν της:

«Γι' αὐτό, λοιπόν, σὲ βεβαιώνω πὼς οἱ πολλές της ἁμαρτίες συγχωρήθηκαν, ὅπως δείχνει ἡ πολλὴ εὐγνωμοσύνη της. Σ' ὅποιον συγχωροῦνται λίγες ἁμαρτίες, αὐτὸς δείχνει λίγη εὐγνωμοσύνη. Καὶ εἶπε στὴν γυναίκα: Οἱ ἁμαρτίες σου συγχωρήθηκαν. Ὅσοι κάθονταν μαζὶ μὲ τὸν Ἰησοῦ στὸ τραπέζι ἄρχισαν νὰ λένε μεταξύ τους: Ποιὸς εἶναι αὐτὸς ποὺ ἀκόμη καὶ

τες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠγανάκτησαν λέγοντες· Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη; ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς. γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο εἰς ἐμέ. τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς. Τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς εἶπε· Τί θέλετέ μοι δοῦναι, καὶ ἐγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια. καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ» (Ματθαίου κστ΄ 6-16).

ἁμαρτίες συγχωρεῖ; Κι ὁ Ἰησοῦς εἶπε στὴν γυναίκα: Ἡ πίστη σου σ' ἔσωσε· πήγαινε μὲ τὴν καρδιά σου γεμάτη εἰρήνη»[3].

Ἡ γυναίκα αὐτὴ ἔγινε παράδειγμα ζωῆς γιὰ ὅλους τοὺς ἁμαρτωλούς.

*

β΄. Ἡ παράλειψη τοῦ Φαρισαίου.

Σύμφωνα μὲ τὶς ἰουδαϊκὲς παραδόσεις ὁ οἰκοδεσπότης, ὅταν φιλοξενοῦσε στὸ σπίτι του ξένους ἔπρεπε νὰ πλύνει τὰ πόδια τους καὶ νὰ ἀλείψει μὲ λάδι ἀρωματικὸ τὸ κεφάλι τους, ὅπως ἔκανε ὁ Ἀβραάμ, ὅταν ὑποδέχθηκε τοὺς τρεῖς ἀγγέλους καὶ τοὺς φιλοξένησε κάτω ἀπὸ τὴν δρῦ Μαβρῆ, εἶπε:

«Ἂς μοῦ ἐπιτραπεῖ, λοιπόν, νὰ φέρω νερὸ γιὰ νὰ πλύνουν οἱ δοῦλοι μου τὰ πόδια σας, καὶ νὰ δροσισθεῖτε κάτω ἀπὸ τὸ δέντρο»[4].

Τό ἴδιο ἔπραξε καὶ ὁ Κύριός μας στὸν Μυστικὸ Δεῖπνο ὅταν ἔνιψε τὰ πόδια τῶν Μαθητῶν Του[5]. 99

Ὁ Φαρισαῖος ποὺ φιλοξενοῦσε τὸν Κύριό μας δὲν

3. «Οὗ χάριν λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησε πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. εἶπε δὲ αὐτῇ· Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι. καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν; εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην» (Λουκᾶ ζ΄ 47-50).

4. «Ληφθήτω δὴ ὕδωρ, καὶ νιψάτωσαν τοὺς πόδας ὑμῶν, καὶ καταψύξατε ὑπὸ τὸ δένδρον» (Γενέσεως ιη΄ 4).

5. Ἰωάννου ιγ΄ 1-11.

τήρησε αὐτὲς τὶς παραδόσεις, προφανῶς περιφρονώντας τὸν Κύριο, ἂν καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἦταν οἱ κατ' ἐξοχὴν τηρητὲς τῶν διατάξεων τῶν νόμων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης . Γι' αὐτὸ ὁ Κύριος τὸν παρατήρησε ὡς ἑξῆς:

«Καὶ ρίχνοντας τὴν ματιά του στὴν γυναίκα τοῦ Σίμωνα εἶπε: βλέπεις αὐτὴ τὴν γυναίκα; Ὅταν μπῆκα στὸ σπίτι σου, δὲν μοῦ ἔπλυνες τὰ πόδια μὲ νερό. Αὐτή, ἀντίθετα, μὲ τὰ δάκρυά της ἔπλυνε τὰ πόδια μου καὶ μοῦ τὰ σκούπισε μὲ τὰ μαλλιά της. Ἕνα φίλημα δὲν μοῦ ἔδωσες ἐνῶ αὐτή, ἀπὸ τὴν στιγμὴ ποὺ μπῆκε, δὲν ἔπαψε νὰ μοῦ φιλάει τὰ πόδια. Τὸ κεφάλι μου δὲν μοῦ τὸ ἄλειψες μὲ λάδι, ἐνῶ αὐτὴ μοῦ ἄλειψε μὲ μύρο τὰ πόδια»[6].

*

γ΄. Ἡ προδοσία τοῦ Ἰούδα.

Ὁ Ἰούδας σκανδαλισμένος ἀπὸ ὅσα συνέβησαν καὶ κυρίως ἀπογοητευμένος ἐγκατέλειψε τὸν Διδάσκαλο, ἀποξενώθηκε τελείως ἀπ' Αὐτὸν καὶ ἀποφάσισε νὰ παραδώσει τὸν Κύριο καὶ Διδάσκαλό του σ' ὅσους Τὸν φθονοῦσαν καὶ ἐπιδίωκαν νὰ Τὸν συλλάβουν γιὰ νὰ Τὸν θανατώσουν συμφωνώντας μαζί τους τὴν ἀμοιβὴ τῆς προδοσίας.

100

6. «Στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη· Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου τοὺς πόδας καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξε. φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ' ἧς εἰσῆλθεν οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέ μου τοὺς πόδας» (Λουκᾶ ζ΄ 44-46).

Ἡ προδοσία τοῦ Ἰούδα ἔχει σχολιασθεῖ ἀπὸ πολλοὺς ποὺ ἀναζητοῦν τὴν αἰτία τῆς ἐνέργειάς του. Ἐμεῖς θὰ δεχθοῦμε τὴν ἐξήγηση ποὺ δίνουν οἱ Εὐαγγελιστὲς ὅτι *«ὁ σατανᾶς εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν»*[7]. Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι ἡ ἐνέργεια τοῦ προδότου δὲν ἐπιδέχεται φυσικὴ ἐξήγηση. Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ὅμως ποὺ μιλάει μὲ ἀποτροπιασμὸ γι᾽αὐτὸ λέει, ὅτι ἦταν κλέπτης, ὅτι ἡ προδοσία ὀφειλόταν στὴν φιλαργυρία του. Τὸ πάθος τῆς φιλοχρηματίας τὸν ἀπομάκρυνε ἀπὸ τὸν Διδάσκαλό Του.

«Καὶ τὸ εἶπε αὐτό, ὄχι γιατὶ νοιαζόταν γιὰ τοὺς φτωχούς, ἀλλὰ γιατὶ ἦταν κλέφτης καί, καθὼς διαχειριζόταν τὸ κοινὸ ταμεῖο, συχνὰ κρατοῦσε γιὰ τὸν ἑαυτό του ἀπὸ τὰ χρήματα ποὺ ἔβαζαν σ᾽ αὐτό»[8].

Ἡ Ἐκκλησία μας στὴν ὑμνολογία της ἀποδέχεται τὴν μαρτυρία τῶν Εὐαγγελιστῶν:

«Σήμερον ὁ Ἰούδας καταλιμπάνει τὸν διδάσκαλον καὶ παραλαμβάνει τὸν διάβολον· τυφλοῦται τῷ πάθει τῆς φιλαργυρίας, ἐκπίπτει τοῦ φωτὸς ὁ ἐσκοτισμένος· πῶς γὰρ ἠδύνατο βλέπειν ὁ τὸν φωστῆρα πωλήσας τριάκοντα ἀργυρίων; ἀλλ᾽ ἡμῖν ἀνέτειλεν ὁ παθὼν ὑπὲρ τοῦ κόσμου· πρὸς ὃν βοήσωμεν· Ὁ παθὼν καὶ συμπαθῶν ἀνθρώποις, δόξα σοι»[9].

7. Λουκᾶ κβ΄ 3.

8. «Εἶπε δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ᾽ ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν» (Ἰωάννου ιβ΄ 6).

9. Τροπάριον τοῦ Ἀντιφώνου τῆς Ἀκολουθίας τῶν ἁγίων Παθῶν.

Ἡ ἐπιστροφὴ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ
καὶ ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ Πατέρα.

Β΄. Ἡ ἐξάλειψη τῶν ἁμαρτιῶν μας μὲ τὴν μετάνοια.

Ἡ ἐξάλειψη, δηλαδὴ ἡ ἐξαφάνιση τῶν ἁμαρτιῶν εἶναι τὸ μέγα μυστήριο τῆς ἀγάπης καὶ τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ, ποὺ δέχεται τὸν ἁμαρτωλό, ὅταν μετανοήσει.

Γιὰ νὰ κατανοήσουμε τὸ θέμα θὰ ἐπισημάνουμε τοὺς βασικοὺς ἄξονες τῆς διδασκαλίας τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας μας.

α΄. Ὁ Θεὸς ἔδωσε τὶς ἐντολὲς καὶ μ' αὐτὲς ἔδειξε τί θεωρεῖ ἀρετὴ καὶ τί κακία. Φανέρωσε στοὺς ἀνθρώπους τί εἶναι ἁμαρτία, ὅπως διδάσκει ὁ ἀπόστολος Παῦλος:

«Μὲ τὸν νόμο συνειδητοποιεῖται ἡ δύναμη τῆς ἁμαρτίας»[10].

β΄. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως δὲν τήρησε τὶς ἐντολές, τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἡ παράβαση τῶν ἐντολῶν ἐπιφέρει ὀλέθριες συνέπειες καὶ καθιστᾶ τὸν ἄνθρωπο ὑπόδικο στὴν κρίση τοῦ Θεοῦ.

«Ξέρουμε πὼς ὅσα λέει ὁ νόμος ἰσχύουν γιὰ ὅσους ζοῦν κάτω ἀπὸ τὴν ἐξουσία τοῦ νόμου. Καὶ τὰ παραπάνω τὰ λέει γιὰ νὰ κλείσει κάθε στόμα, καὶ γιὰ ν' ἀποδειχτεῖ ὅτι ὅλη ἡ ἀνθρωπότητα εἶναι ὑπόδικη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ»[11].

---

10. «Διά γάρ νόμου ἡ ἐπίγνωσις τῆς ἁμαρτίας» (πρὸς Ρωμαίους γ΄ 20).

11. «Οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λα-

«Γιατί, ἂν ὁ λόγος ποὺ δόθηκε ἄλλοτε μέσω ἀγγέλων, ἀποδείχτηκε ἀληθινός, κι ὅσοι τὸν παρέβηκαν ἢ δὲν ὑπάκουσαν σ' αὐτὸν δέχτηκαν τὴν τιμωρία ποὺ τοὺς ἔπρεπε, πῶς ἐμεῖς θὰ ξεφύγουμε τὴν τιμωρία, ἐὰν ἀμελήσουμε μία τόσο μεγάλη σωτηρία;»[12].

γ΄. Ὁ Θεὸς ποὺ εἶναι ὁ νομοθέτης εἶναι καὶ ὁ κριτής. Γι' αὐτὸ ἔχει ἐξουσία νὰ συγχωρεῖ ἁμαρτίες. Αὐτὸς ἀνέχεται τὸν ἁμαρτωλὸ καὶ δὲν ἐπιβάλλει τὴν ποινὴ στὸν παραβάτη τῶν ἐντολῶν Του. Πότε ὅμως;

Ὅταν ὁ παραβάτης τῶν ἐντολῶν μετανοήσει γιὰ τὶς ἁμαρτίες ποὺ διέπραξε καὶ ζητήσει τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ.

Ἂς δοῦμε ἑπομένως τὸ θέμα τῆς μετάνοιας στὴν ζωὴ τῶν ἀνθρώπων

Ὁ Θεὸς καλεῖ τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἔλθουν σὲ κοινωνία μαζί Του. Πρόκειται ὅμως γιὰ ἁμαρτωλοὺς ἀνθρώπους, ποὺ εἶναι ἁμαρτωλοὶ εἴτε ἐκ γενετῆς[13] ἀφοῦ ἀπὸ τὸ σφάλμα τοῦ Προπάτορά τους «*ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθε*»[14] καὶ ἀπὸ τότε κατοικεῖ στὰ ἐν-

λεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ Θεῷ» (πρὸς Ρωμαίους γ΄ 19).

12. «Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν, πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας;» (πρὸς Ἑβραίους β΄ 2-3).

13. κατὰ τὸν Ψαλμό Ν΄ 7,

14. Πρὸς Ρωμαίους ε΄ 12.

δόμυχα τοῦ *«ἐγώ»* τους[15], εἴτε ἀπὸ προσωπική τους ἐνοχή, ἐπειδὴ ὁ καθένας ἀπ' αὐτοὺς εἶναι *«πεπραμένος ὑπό τὴν ἁμαρτίαν»*[16], δέχτηκε δηλαδὴ θεληματικὰ τὸν ζυγὸ τῶν ἁμαρτωλῶν παθῶν[17].

Ἡ ἀνταπόκριση στὴν πρόσκληση τοῦ Θεοῦ θὰ ἀπαιτήσει λοιπὸν ἀπ' αὐτοὺς στὴν ἀρχὴ μεταστροφὴ κι ἔπειτα σ' ὅλη τὴν διάρκεια τῆς ζωῆς τους μία στάση μετάνοιας.

Στὴν Ἁγία Γραφὴ χρησιμοποιοῦνται κι οἱ δύο λέξεις καὶ ἔννοιες τῆς μεταστροφῆς καὶ τῆς μετάνοιας.

Μεταστροφὴ σημαίνει, ὅτι ὁ ἁμαρτωλὸς ἀπομακρύνεται ἀπ' ὅ, τι εἶναι κακὸ καὶ στρέφεται πρὸς τὸν Θεό. Αὐτὸ προσδιορίζει τὴν οὐσία τῆς μεταστροφῆς, ἡ ὁποία συνεπάγεται ἀλλαγὴ συμπεριφορᾶς, νέο προσανατολισμὸ ὅλης τῆς διαγωγῆς τῶν ἀνθρώπων.

Μὲ τὴν λέξη μετάνοια σημαίνεται ἡ ἐσωτερικὴ μεταστροφὴ ποὺ συντελεῖται στὸν νοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐκδηλώνεται μὲ ἐξωτερικὲς πράξεις μεταστροφῆς. 105

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Δαβὶδ οἱ Προφῆτες διδάσκουν τὴν μετάνοια, ποὺ πρέπει νὰ εἶναι οὐσιαστική, ἐσωτερικὴ δηλαδὴ κατάσταση καὶ νὰ ἐκδηλώνεται μὲ τὶς τελετουργίες τοῦ ἐξιλασμοῦ[18].

15. Πρὸς Ρωμαίους ζ΄ 20.
16. Πρὸς Ρωμαίους ζ΄ 14.
17. Πρὸς Ρωμαίους ζ΄ 5.
18. Λευιτικοῦ δ΄, ε΄, ιστ΄.

Στά πρόθυρα τῆς Καινῆς Διαθήκης τὸ προφητικὸ μήνυμα γιὰ μετάνοια διατυπώνεται σ' ὅλη του τὴν καθαρότητα στὸ κήρυγμα τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου. Ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς συνοψίζει τὴν ἀποστολή του ἔτσι:

«Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν»[19].

Μία φράση περικλείει τὸ μήνυμά του: «*Μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν*»[20].

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὀφείλουν νὰ παραδεχθοῦν, ὅτι εἶναι ἁμαρτωλοί, νά φέρουν «*καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας*»[21] , νά υἱοθετήσουν μία νέα διαγωγή, ποὺ νὰ ταιριάζει στὴν κατάστασή τους[22].

Ὡς σημεῖο, δηλαδὴ ἀπόδειξη αὐτῆς τῆς μετάνοιας ὁ Ἰωάννης θὰ ἐπιτελεῖ ἕνα βάπτισμα στὸ νερό, τό ὁποῖο θὰ προετοιμάσει ὅσους μετανοοῦν γιὰ τὸ βάπτισμα τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ποὺ θὰ
106 εἶναι ἔργο τοῦ Μεσσία[23].

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπαναλαμβάνει λέξη πρὸς λέξη στὴν ἀρχὴ τῆς ἀποστολῆς Του τὴν κλήση σὲ μετάνοια, ὅπως ὁ Πρόδρομος καὶ Βαπτιστὴς Ἰωάννης[24]. Ἡ ἀποστολή Του εἶναι νὰ καλέσει «*ἁμαρτω-*

19. Λουκᾶ α΄ 16· Μαλαχίου β΄ 6.
20. Ματθαίου γ΄ 2.
21. Ματθαίου γ΄ 8.
22. Λουκᾶ γ΄ 10-14.
23. Ματθαίου γ΄ 11.
24. Μάρκου α΄ 15 καὶ Ματθαίου δ΄ 17.

λοὺς εἰς μετάνοιαν»[25]. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ συνειδητοποιεῖ τὴν ἁμαρτωλὴ κατάστασή του μπορεῖ ἄλλωστε νὰ στραφεῖ στὸν Ἰησοῦ μὲ ἐμπιστοσύνη ἐπειδὴ *«ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας»*[26].

Ἡ κλήση σὲ μετάνοια προσκρούει στὴν ἀνθρώπινη αὐτάρκεια σ' ὅλες τὶς μορφές της, ἀπὸ τὴν προσκόλληση στὸν πλοῦτο[27] ὡς τὴν ἀλαζονικὴ βεβαιότητα τῶν Φαρισαίων[28].

Ἂν οἱ ἀμετανόητοι δὲν ἀλλάξουν συμπεριφορὰ θὰ χαθοῦν[29].

Στὴν διάρκεια τῆς ζωῆς Του ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἶχε ἤδη ἀποστείλει τοὺς Ἀποστόλους νὰ κηρύξουν τὴν μεταστροφή, ἀναγγέλλοντας τὸ εὐαγγέλιο τῆς Βασιλείας[30]. Μετὰ τὴν ἀνάστασή Του τοὺς ἀνανεώνει αὐτὴ τὴν ἀποστολή, νά κηρύξουν στὸ ὄνομά Του τὴν μετάνοια σ' ὅλα τὰ ἔθνη γιὰ νὰ λάβουν τὴν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν[31], ἀφοῦ θὰ συγχωρηθοῦν οἱ ἁμαρτίες αὐτῶν, ποὺ οἱ Ἀπόστολοι θὰ συγχωρήσουν.

*

25. Λουκᾶ ε΄ 32.
26. Ματθαίου θ΄ 6.
27. Μάρκου ι΄ 21-25.
28. Λουκᾶ ιη΄ 9.
29. Λουκᾶ ιγ΄ 1-5.
30. Ματθαίου ι΄ 5-15.
31. Λουκᾶ κδ΄47.

Τό μυστήριο τοῦ Βαπτίσματος σφραγίζει τὴν μετάνοια καὶ ἐπιστροφὴ τοῦ ἀνθρώπου στὸν Θεὸ μία γιὰ πάντα. Ἡ χάρη αὐτὴ μένει ἀνεξάληπτη καὶ δὲν χρειάζεται νὰ ἀνανεωθεῖ[32]. Ὅμως οἱ βαπτισμένοι εἶναι δυνατὸν νὰ ξαναπέσουν στὴν ἁμαρτία. Σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση ἡ μετάνοια εἶναι ἀναγκαία, ἂν θέλει κανεὶς νὰ συμμετάσχει στὴν σωτηρία.

Ἡ ἀρετὴ τῆς μετάνοιας ἐκδηλώνεται σ' ὁλόκληρη τὴν χριστιανικὴ ζωή, ὡς συνεχὴς ἐπέκταση τῆς μεταστροφῆς ποὺ σφραγίζεται μὲ τὸ βάπτισμα.

Πράγματι μόνο ἡ μετάνοια προετοιμάζει τὸν ἄνθρωπο νὰ ἀντιμετωπίσει τὴν κρίση τοῦ Θεοῦ[33]. Καὶ ἡ ἱστορία τοῦ κόσμου βαδίζει πρὸς αὐτὴ τὴν κρίση. Ἂν ὁ ἐρχομός της φαίνεται νὰ βραδύνει, αὐτὸ ὀφείλεται μόνο στὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Θεός:

«Δείχνει τὴν μακροθυμία Του σὲ μᾶς, διότι δὲν θέλει νὰ χαθοῦν οὔτε λίγοι, ἀλλὰ θέλει ὅλοι νὰ προσ-
108 χωρήσουν στὴν μετανοια»[34].

*

32. Πρὸς Ἑβραίους στ΄ 6.

33. Πράξεων ιζ΄ 30.

34. «Μακροθυμεῖ εἰς ἡμᾶς, μὴ βουλόμενός τινας ἀπολέσθαι, ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι» (Β΄ Πέτρου γ΄ 9).

6. Μεγαλη Πεμπτη

«Κατὰ τὸ ἑσπέρας τῆς σήμερον, ἥτις ἦν τότε ἡ πρὸ τῶν ἀζύμων ἡμέρα, τουτέστιν ἡ τοῦ νομικοῦ πάσχα παραμονή, Μαρτίου κβ΄ ἡμέρα Πέμπτη τῆς ἑβδομάδος, συνεδείπνησεν ἐν τῇ πόλει ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν δώδεκα μαθητῶν. Εὐλόγησε τὸν ἄρτον καὶ τὸν οἶνον, καὶ παρέδωκε τὸ μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας. Ἔνιψε τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, εἰς ὑπόδειγμα ταπεινώσεως. Εἶπε παρρησίᾳ, ὅτι εἷς ἐξ αὐτῶν ἐμελέτα τὴν κατ᾽ αὐτοῦ προδοσίαν· καὶ ἔδειξε τὸν προδότην, δοὺς εἰς τὸν Ἰούδαν ἄρτου τεμάχιον βεβαμμένον εἰς τοῦ τρυβλίου τὸν ζωμόν. Ἐξελθόντος ἐκείνου παρευθείς, ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς τὰ ὑπερφυὰ καὶ τελευταῖα μαθήματα, ὅσα ἐμπεριέχονται εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, καὶ ἐκεῖ ἄρχεται λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. Ἀναχωρεῖ κατ᾽ ἰδίαν, καὶ κλίνας τὰ γόνατα προσεύχεται ἐκτενῶς·

καὶ ἐκ τῆς πολλῆς ἀγωνίας γίνεται ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡς αἵματος πηκτοῦ κόμβοι, πίπτοντες εἰς τὴν γῆν. Μόλις πληροῖ τὴν ἐναγώνιον ἐκείνην προσευχὴν καὶ ἰδοὺ φθάνει καὶ ὁ Ἰούδας μετὰ στρατιωτῶν ἐνόπλων καὶ ὄχλου πολλοῦ, καὶ χαιρετίσας, καὶ φιλήσας δολίως τὸν διδάσκαλον, παραδίδει αὐτόν.

Συλλαμβάνεται λοιπὸν ὁ Ἰησοῦς καὶ φέρεται δέσμιος πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς Ἄνναν καὶ Καϊάφαν. Οἱ μαθηταὶ σκορπίζονται· καὶ ὁ θερμότερος τῶν ἄλλων Πέτρος, ἀκολουθήσας αὐτῷ μέχρι τῆς ἀρχιερατικῆς αὐλῆς, ἀρνεῖται καὶ αὐτὸς τελευταῖον ὅτι ἐστὶν αὐτοῦ μαθητής. Ὁ δὲ θεῖος διδάσκαλος παριστάνεται ἔμπροσθεν τοῦ παρανόμου συνεδρίου, ἐξετάζεται περὶ τῶν μαθητῶν καὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ, ἐξορκίζεται εἰς τὸν Θεόν, ἵνα εἴπῃ ἐὰν αὐτὸς ὑπάρχῃ τῳόντι ὁ Χριστός· καὶ εἰπὼν τὴν ἀλήθειαν κρίνεται θανάτου ἔνοχος, τάχα ὡς βλασφημήσας. Ἐφεξῆς ἐμπτύεται εἰς τὸ πρόσωπον, ραπίζεται, ἐμπαίζεται παντοιοτρόπως δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἕως πρωΐας»[1].

*

1. Ἐκ τοῦ Μεγάλου Ὡρολογίου.

Ὁ Κύριος στὸ ὑπερῶο τῆς Ἱερουσαλὴμ τέλεσε γιὰ πρώτη φορὰ τὸ μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας. Εὐλόγησε τὸν ἄρτο καὶ τὸν οἶνο καὶ τὰ πρόσφερε στοὺς μαθητές Του, καλώντας τους νὰ πιοῦν ἀπὸ τὸ ποτήριο ποὺ περιέχει τὸ αἷμα Του τὸ ὁποῖο ἐπισφραγίζει τὴν Καινή Διαθήκη, ὅτι ὁ Θεὸς συγχωρεῖ τὶς ἁμαρτίες ὅλου τοῦ ἀνθρώπινου γένους στὸ ὄνομα τῆς προσφορᾶς τῆς θυσίας τῆς ζωῆς τοῦ Υἱοῦ Του.

Ἐπιβάλλεται συνεπῶς νὰ ἀφιερώσουμε τὸν λόγο στὴν ἔννοια τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Α΄. Ἡ Καινή Διαθήκη.

Ὡς συνέπεια τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τοὺς Πρωτοπλάστους ἐπῆλθε ἡ διακοπὴ τῆς κοινωνίας τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεό.

Ἡ ἀλήθεια αὐτὴ τονίσθηκε μὲ πολλοὺς τρόπους, κυρίως ὅμως μὲ τὴν ἐκδίωξη ἀπὸ τὸν Παράδεισο. Ἐπίσης ὅταν ὁ Θεὸς παρέδωσε στοὺς Ἰσραηλίτες τὶς ἐντολὲς στὸ Σινᾶ, διαπιστώνουμε τὴν ἀπόσταση ποὺ ὑπάρχει ἀνάμεσα στὸν Θεὸ καὶ στὸν λαό. Τό κήρυγμα τῶν Προφητῶν ὑπενθύμιζε αὐτὴ τὴν διακοπὴ τῆς κοινωνίας:

«Ἀλλὰ τὰ ἁμαρτήματά σας δημιουργοῦν χωρισμὸ καὶ ἐμπόδιο ἀνάμεσα σ' ἐσᾶς καὶ στὸν Θεό, καὶ γιὰ τὶς ἁμαρτίες σας ἀπέστρεψε ὁ Κύριος τὸ πρόσωπό του ἀπὸ σᾶς, γιὰ νὰ μὴ σᾶς ἐλέησει»[2].

2. «Ἀλλὰ τὰ ἁμαρτήματα ὑμῶν διϊστῶσιν ἀναμέσον ὑμῶν

Ὁ Θεὸς ὅμως ἐπιθυμεῖ νὰ φέρει τοὺς ἀνθρώπους σὲ μία ζωὴ κοινωνίας μαζί Του. Αὐτὴ τὴν βασικὴ γιὰ τὴν διδασκαλία τῆς σωτηρίας ἰδέα ἐκφράζει τὸ θέμα τῆς Διαθήκης.

Στὴν Παλαιὰ Διαθήκη διαπιστώνουμε, ὅτι τὸ θέμα αὐτὸ δεσπόζει σ' ὅλη τὴν θρησκευτικὴ σκέψη, καὶ προχωρεῖ σὲ βάθος μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου.

Στὴν Καινὴ Διαθήκη ἀποκτᾶ μία πληρότητα μοναδική, ἐπειδὴ ἔχει στὸ ἑξῆς ὡς περιεχόμενο ὁλόκληρο τὸ μυστήριο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Στὸ μικρὸ αὐτὸ κείμενό μας θὰ ἀναπτύξουμε συνοπτικὰ τὸ θέμα γιὰ νὰ βοηθήσουμε τοὺς πιστοὺς νὰ ἀντιληφθοῦν καὶ τὴν πράξη καὶ τοὺς λόγους καὶ τὴν σημασία ὅσων συνέβησαν στὸ ὑπερῶο τῶν Ἱεροσολύμων σ' ἐκεῖνο τὸ τελευταῖο πρὸ τοῦ πάθους καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δεῖπνο.

*

1. Ἡ ἔννοια τῆς Διαθήκης τὴν περίοδο πρὸ τῆς νομοδοσίας τοῦ Σινᾶ.

Ἡ ἔννοια τῆς Διαθήκης πρὶν ἀκόμη ἀναφερθεῖ στὶς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων μὲ τὸν Θεὸ ἀνῆκε στὴν κοινωνικὴ καὶ νομικὴ ἐμπειρία τῶν ἀνθρώπων.

Ἔχουμε μαρτυρίες, ὅτι αὐτὴ τὴν περίοδο οἱ ἄνθρωποι συνδέονται μεταξύ τους μὲ συνθῆκες καὶ συμ-

---

καὶ ἀναμέσον τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν τοῦ μὴ ἐλεῆσαι» (Ἡσαΐου νθ΄ 2).

βόλαια ποὺ συνεπάγονται δικαιώματα καὶ καθήκοντα τὶς πιὸ πολλὲς φορὲς ἀμοιβαῖα.

Διακρίνουμε συμφωνίες ἀνάμεσα σὲ ὁμάδες ἢ πρόσωπα ἴσα μεταξύ τους, ποὺ ἀποβλέπουν στὴν ἀλληλοβοήθεια. Τέτοιες εἶναι οἱ συνθῆκες φιλίας, οἱ συμφωνίες μεταξὺ ἀδελφῶν καὶ ἄλλες.

Ἐπίσης ὑπάρχουν καὶ οἱ ἄνισες συμβάσεις, ὅπου ὁ ἰσχυρὸς ὑπόσχεται τὴν προστασία του στὸν ἀδύνατο, ἐνῶ αὐτός ὑποχρεώνεται νὰ τὸν ὑπηρετήσει. Σ' αὐτὲς τὶς περιπτώσεις ὁ κατώτερος μπορεῖ νὰ ἐπιδιώκει τὴν συνθήκη, ὁ ἰσχυρὸς ὅμως τὴν παραχωρεῖ, ὅπως αὐτὸς τὴν θέλει καὶ ὑπαγορεύει τοὺς ὅρους Του.

Ἡ σύναψη συνθήκης γίνεται σύμφωνα μ' ἕνα τυπικὸ καθιερωμένο ἀπὸ τὴν συνήθεια. Τά συμβαλλόμενα μέρη δεσμεύονται μὲ ὅρκο. Μ' αὐτὰ τὰ δεδομένα τῆς θεμελιώδους ἐμπειρίας ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς προσπάθησε νὰ ἀντιληφθεῖ τὶς σχέσεις του μὲ τὸν Θεό.

*

2. Ἡ Διαθήκη τοῦ Θεοῦ μὲ τοὺς Ἰσραηλίτες στὸ Σινᾶ.

Στὸ Σινᾶ ὁ ἀπελευθερωμένος Ἰσραηλιτικὸς λαὸς συνῆψε συνθήκη μὲ τὸν Θεό, κι ἔτσι ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ ἔγινε ἡ ἐθνική του λατρεία. Αὐτὴ ἡ συνθήκη δὲν εἶναι βέβαια μία συμφωνία μεταξὺ ἴσων. Ὁ Θεὸς ἀποφάσισε μὲ ἀπόλυτη ἐλευθερία νὰ συνάψει συμφωνία φιλίας μὲ τὸν Ἰσραηλιτικὸ λαό καὶ ὑπαγόρευσε τοὺς ὅρους Του.

Τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴν Διαθήκη περιλαμβάνει τὰ ἑξῆς:

α΄. Τὴν Διαθήκη.

«Ὁ Μωυσῆς ἀνέβηκε στὸ ὄρος τοῦ Θεοῦ. Κάλεσε αὐτὸν ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸ ὄρος καὶ τοῦ εἶπε· αὐτὰ θὰ πεῖς στοὺς ἀπογόνους τοῦ Ἰακώβ, αὐτὰ θὰ ἀναγγείλεις στοὺς ἀπογόνους τοῦ Ἰσραήλ. Σεῖς οἱ ἴδιοι μὲ τὰ ἴδια σας τὰ μάτια εἴδατε πόσα ἐγὼ ἔκανα σὲ τιμωρία τῶν Αἰγυπτίων, πῶς πῆρα ἐσᾶς σὰν σὲ πτέρυγες ἀετῶν καὶ σᾶς ἔκανα δικούς μου, λαὸ δικό μου. Καὶ τώρα ἐὰν προσεκτικὰ ἀκούσετε τὴν ἐντολή μου καὶ φυλάξετε τὴν διαθήκη μου, θὰ εἶσθε σὲ μένα λαὸς ἐκλεκτὸς μεταξὺ ὅλων τῶν ἄλλων ἐθνῶν, τὰ ὁποῖα, εἴτε τὸ θέλουν εἴτε ὄχι, εἶναι καὶ αὐτὰ ὑπὸ τὴν ἐξουσία μου, γιατὶ ἰδική μου εἶναι ὅλη ἡ γῆ. Σεῖς ὅμως θὰ εἶσθε δικό μου ἰδιαίτερο βασίλειο ἱερέων καὶ ἔθνος ἅγιο. Αὐτὰ τὰ λόγια θὰ πεῖς στοὺς Ἰσραηλίτες»[3].

Ὁ Θεὸς ἐξέλεξε τὸν Ἰσραηλιτικὸ λαὸ χωρὶς νὰ τὸ

3. «Μωϋσῆς ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος τοῦ Θεοῦ· καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐκ τοῦ ὄρους λέγων· τάδε ἐρεῖς τῷ οἴκῳ Ἰακὼβ καὶ ἀναγγελεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· αὐτοὶ ἑωράκατε ὅσα πεποίηκα τοῖς Αἰγυπτίοις, καὶ ἀνέλαβον ὑμᾶς ὡσεὶ ἐπὶ πτερύγων ἀετῶν καὶ προσηγαγόμην ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν. καὶ νῦν ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητε τῆς ἐμῆς φωνῆς καὶ φυλάξητε τὴν διαθήκην μου, ἔσεσθέ μοι λαὸς περιούσιος ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν· ἐμὴ γάρ ἐστι πᾶσα ἡ γῆ· ὑμεῖς δὲ ἔσεσθέ μοι βασίλειον ἱεράτευμα καὶ ἔθνος ἅγιον. ταῦτα τὰ ῥήματα ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ» (Ἐξόδου ιθ΄ 3-6).

ἀξίζει[4], ἐπειδὴ τὸν ἀγαπᾶ καὶ ἐπειδὴ θέλει νὰ εἶναι συνεπὴς στὸν ὅρκο ποὺ ἔδωσε στοὺς προγόνους του[5].

Διαχωρίζοντάς τον ἀπὸ τὰ εἰδωλολατρικά ἔθνη τὸν κρατᾶ ἀποκλειστικὰ γιὰ τὸν ἑαυτό Του. Ὁ Ἰσραὴλ θὰ εἶναι ὁ λαός Του, θὰ Τὸν ὑπηρετεῖ μὲ τὴν λατρεία του, θὰ γίνει τὸ βασίλειό Του. Σὲ ἀντάλλαγμα ὁ Θεὸς θὰ τοῦ διασφαλίσει βοήθεια καὶ προστασία.

Ὁ Θεὸς καλεῖ τὸν Ἰσραηλιτικὸ λαό νὰ δείξει ἐμπιστοσύνη στὶς ὑποσχέσεις Του ἐπικαλούμενος τὶς μέχρι τότε ἐνέργειες Του γι' αὐτόν, ὅτι τὸν μετέφερε ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, τὴν γῆ τῆς δουλείας, σὰν πάνω σὲ πτέρυγες ἀετῶν καὶ τὸν ὁδήγησε πλησίον Του.

Τώρα τοῦ ὑπόσχεται γιὰ τὸ μέλλον, ὅτι ὁ Ἄγγελός Του θὰ βαδίζει μπροστά του γιὰ νὰ τὸν διευκολύνει στὴν κατάκτηση τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας. Ἐκεῖ ὁ Θεὸς θὰ τοῦ δώσει ἄφθονες τὶς εὐλογίες Του καὶ θὰ τοῦ ἐξασφαλίσει τὴν ζωὴ καὶ τὴν εἰρήνη[6].

β΄. Τοὺς ὅρους της.

Συνάπτοντας τὴν Διαθήκη Του ὁ Θεὸς μὲ τὸν Ἰσραηλιτικὸ λαὸ καὶ δίνοντας τὶς ὑποσχέσεις Του, τοῦ ἐπιβάλλει καὶ τοὺς ὅρους ποὺ πρέπει νὰ τηρηθοῦν πιστά.

«Ἐκτὸς ἀπὸ μένα δὲν πρέπει νὰ ἔχεις ἄλλους

4. Δευτερονομίου θ΄ 4 καὶ ἑξῆς.
5. Δευτερονομίου ζ΄ 6 .
6. Ἐξόδου κγ΄ 30-33.

θεοὺς γιὰ νὰ τοῦς λατρεύεις ὅπως οἱ ἄλλοι λαοί»[7].

«Δὲν θὰ ἔχεις ἄλλους θεούς, γιὰ νὰ λατρεύεις ἐμπρός μου»[8].

«Ἐὰν ἀκούσετε μὲ προσοχὴ τὰ λόγια μου καὶ κάνετε ὅσα ἐγὼ διατάσσω καὶ φυλάξετε τὴν διαθήκη μου, θὰ εἶσθε γιὰ μένα ὁ ἐκλεκτὸς λαὸς μεταξὺ ὅλων τῶν ἄλλων ἐθνῶν. Δική μου βέβαια εἶναι ἡ γῆ καὶ ὅλα τὰ ἔθνη, ἀλλὰ σεῖς μόνον θὰ εἶσθε γιὰ μένα βασίλειο ἱερέων, ἔθνος ἅγιο. Αὐτὰ θὰ πεῖς στοὺς Ἰσραηλίτες· Ἐὰν ὑπακούσετε στὰ λόγιά μου καὶ κάνετε ὅλα ὅσα θὰ σᾶς πῶ, θὰ εἶμαι ἐχθρὸς στοὺς ἐχθρούς σας καὶ θὰ ἀντιπαρατάσσομαι ἐναντίον ἐκείνων, ποὺ ἀντιστέκονται σὲ σᾶς»[9].

Ὁ πρῶτος ὅρος ἀφορᾶ στὴν λατρεία τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀπογόρευση τῆς εἰδωλολατρίας. Ἄμεση συνέπεια αὐτοῦ τοῦ ὅρου συνιστᾶ ἡ ἄρνηση κάθε συμβιβασμοῦ ἢ κάθε συμμαχίας μὲ τὰ εἰδωλολατρικὰ ἔθνη.

116 Ὁ ἑπόμενος ὅρος ἀφορᾶ στὴν ὑποχρέωση τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ νὰ ἀποδεχθεῖ στὸ σύνολό του τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ποὺ θὰ περιτειχίσει ὅλη τὴν ὕπαρξή

7. «Οὐκ ἔσονταί σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ» (Ἐξόδου κ΄ 3).

8. «Οὐκ ἔσονταί σοι θεοὶ ἕτεροι πρὸ προσώπου μου» (Δευτερονομίου ε΄ 7).

9. «Ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητε τῆς ἐμῆς φωνῆς καὶ ποιήσῃς πάντα, ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι, καὶ φυλάξητε τὴν διαθήκην μου, ἔσεσθέ μοι λαὸς περιούσιος ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν· ἐμὴ γάρ ἐστι πᾶσα ἡ γῆ, ὑμεῖς δὲ ἔσεσθέ μοι βασίλειον ἱεράτευμα καὶ ἔθνος ἅγιον. ταῦτα τὰ ῥήματα ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητε τῆς φωνῆς μου καὶ ποιήσητε πάντα ὅσα ἂν εἴπω σοι, ἐχθρεύ

του, τόσο πολιτικὴ ὅσο καὶ θρησκευτικὴ μ' ἕνα πυκνὸ πλέγμα ἀπαγορεύσεων.

Ὁ Μωυσῆς «κάλεσε τοὺς γεροντότερους τοῦ λαοῦ καὶ ἔθεσε ἐνώπιόν τους ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους, ποὺ εἶχε παραγγείλει σ' αὐτὸν ὁ Θεός. Ὅλος ὁ λαὸς μὲ μία ψυχὴ καὶ φωνὴ ἀποκρίθηκε· ὅλα ὅσα διέταξε ὁ Θεὸς θὰ ἐφαρμόσουμε»[10].

Ὁ σεβασμὸς σ' αὐτὴ τὴν ἐπίσημη δέσμευση θὰ καθορίσει γιὰ πάντα τὸ ἱστορικὸ πεπρωμένο τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ. Ἂν ὑπακούει, θὰ ἐξασφαλίσει τὶς εὐλογίες τοῦ Θεοῦ, ἂν ἀθετεῖ τὴν ὑπόσχεσή του θὰ καταδικάζει ὁ ἴδιος τὸν ἑαυτό του στὶς συνέπειες[11].

γ΄. Τήν ἐπισφράγιση τῆς Διαθήκης.

Ἡ ἐπισφράγιση τῆς Διαθήκης ἔγινε μ' ἕνα ἐπίσημο τελετουργικὸ τρόπο ποὺ περιλάμβανε ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ θυσίες. Ἕνα μέρος ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν θυσιῶν προσφέρθηκε ἀπὸ τὸν Μωυσῆ καὶ τὸν Ἀαρὼν στὸ θυσιαστήριο. Ὁ λαὸς ραντίσθηκε μὲ ἕνα ἄλλο μέρος. Ἑπομένως τὸ αἷμα τῆς Διαθήκης ἔχει οὐσιαστικὴ σημασία[12].

σω τοῖς ἐχθροῖς σου καὶ ἀντικείσομαι τοῖς ἀντικειμένοις σοι». (Ἐξόδου κγ΄ 22).

10. «Παρέθηκεν αὐτοῖς πάντας τοὺς λόγους τούτους, οὓς συνέταξεν αὐτῷ ὁ Θεός. ἀπεκρίθη δὲ πᾶς ὁ λαὸς ὁμοθυμαδὸν καὶ εἶπαν· πάντα, ὅσα εἶπεν ὁ Θεός, ποιήσομεν» (Ἐξόδου ιθ΄ 7-8).

11. Ἐξόδου κγ΄ 20-23, καὶ Λευτικοῦ κστ΄.

12. Ἐξόδου κδ΄ 5-8.

δ΄. Τὴν ἐμβάνθυνση καὶ κατανόηση τοῦ νοήματος τῆς Διαθήκης.

Μετὰ τὸν Μωυσῆ οἱ Προφῆτες μὲ τὸ κήρυγμά τους βοήθησαν τὸν Ἰσραηλιτικὸ λαὸ νὰ ἐμβαθύνει στὸ νόημα καὶ τὴν οὐσία αὐτῆς τῆς Διαθήκης καὶ νὰ τοῦ ὑπενθυμίσουν τὶς συνέπειες τῆς ἀθετήσεώς της.

*

3. Ἡ ἀθέτηση τῆς Διαθήκης.

Ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς δὲν ἔμεινε πιστὸς στὴν Διαθήκη. Γι' αὐτὸ ἡ παλαιὰ συνθήκη καταλύθηκε καὶ ἐπῆλθαν οἱ ὀδυνηρὲς συνέπειες τῆς ἀθετήσεως τῆς Διαθήκης, ὅπως περιγράφονται στὰ προφητικὰ κείμενα τοῦ προφήτου Ἱερεμίου.

«Διάφορα ἔθνη θὰ περάσουν μέσα ἀπὸ τὴν πόλη αὐτὴ καὶ ὁ καθένας ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς θὰ λέει πρὸς τὸν διπλανό του· Γιατὶ ὁ Κύριος ἔφερε τέ-
118 τοια καταστροφὴ στὴν μεγάλη αὐτὴ πόλη; Καὶ θὰ πάρουν ὡς ἀπάντηση· γιατὶ οἱ ἄνθρωποι τῆς πόλεως αὐτῆς ἐγκατέλειψαν τὴν διαθήκη Κυρίου τοῦ Θεοῦ τους, προσκύνησαν ξένους θεοὺς καὶ ἔγιναν δοῦλοι στὰ εἴδωλα»[13].

«Νὰ ἀναγγείλει ὅτι καὶ οἱ τελευταῖες διέξοδοι

13. «Διελεύσονται ἔθνη διὰ τῆς πόλεως ταύτης καὶ ἐρεῖ ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ· διατί ἐποίησε Κύριος οὕτως τῇ πόλει ταύτῃ τῇ μεγάλῃ; καὶ ἐροῦσιν· ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπον τὴν διαθήκην Κυρίου Θεοῦ αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν θεοῖς ἀλλοτρίοις καὶ ἐδούλευσαν αὐτοῖς» (Ἱερεμίου κβ΄ 8-9).

σωτηρίας ἀπὸ τὴν πόλη ἔχουν καταληφθεῖ ἀπὸ τὸν ἐχθρό· καὶ ὅτι τὰ ὀχυρωματικὰ ἔργα τῆς πόλεως παραδόθηκαν στὴν φωτιά, οἱ δὲ πολεμικοὶ ἄνδρες ἐγκαταλείπουν τὶς θέσεις τους πανικόβλητοι καὶ βγαίνουν ἀπὸ τὰ χαρακώματά τους»[14].

Δὲν εἶναι ὅμως ὁ Θεὸς πρωταίτιος αὐτῆς τῆς ρήξεως. Γιὰ τὴν κατάλυση τῆς Διαθήκης εὐθύνεται ἡ ἀπιστία τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ. Γι' αὐτὸ ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς ὑπέστη δίκαια τὶς συνέπειες ποὺ ἐπῆλθαν μὲ τὶς ἐθνικὲς δοκιμασίες, δηλαδὴ τὴν ὑποδούλωση τῆς Ἱερουσαλὴμ στοὺς εἰδωλολάτρες, τὴν καταστροφὴ τοῦ ναοῦ, τήν ἁρπαγὴ τῶν ἱερῶν σκευῶν, τὴν αἰχμαλωσία τοῦ λαοῦ, τὴν ἐξορία του, τὴν διασπορά του.

*

4. Ἡ ὑπόσχεση γιὰ νέα Διαθήκη.

Παρ' ὅλα αὐτὰ τὸ ἀποκεκαλυμμένο ἀπὸ τὸν Θεὸ σχέδιο τῆς Διαθήκης παραμένει ἀμετάβλητο. Ὁ Θεὸς ὑπόσχεται, ὅτι ὅταν ἔλθει τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου θὰ προκύψει μία νέα Διαθήκη.

«Νά, ἔρχονται εὐτυχισμένες μέρες, λέει ὁ Κύριος, καὶ θὰ συνάψω μὲ τοὺς Ἰσραηλίτες καὶ τοὺς Ἰουδαίους νέα Διαθήκη. Αὐτὴ δὲν θὰ εἶναι ὅμοια μὲ τὴν Διαθήκη, ποὺ συνάφθηκε μὲ τοὺς προγόνους τους κατὰ

14. «Ἐπ' ἐσχάτου τῶν διαβάσεων αὐτοῦ ἐλήφθησαν, καὶ τὰ συστήματα αὐτῶν ἐνέπρησαν ἐν πυρί, καὶ ἄνδρες αὐτοῦ οἱ πολεμισταὶ ἐξέρχονται» (Ἱερεμίου κή΄ 32).

τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ποὺ μὲ τὴν στοργή μου καὶ τὴν παντοδυναμία μου τοὺς πῆρα ἀπὸ τὰ χέρια καὶ τοὺς ἔβγαλα ἐλεύθερους ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, γιατὶ ἐκεῖνοι δὲν ἔμειναν πιστοὶ καὶ δὲν τήρησαν τὴν Διαθήκη μου, καὶ ἐγὼ τοὺς παραμέλησα ἐξ αἰτίας τῶν παρανομιῶν τους, λέει ὁ Κύριος. Αὐτὴ εἶναι ἡ Διαθήκη μου, ποὺ ἐγὼ θὰ συνάψω μὲ τὸν ἰσραηλιτικὸ λαὸ ἔπειτα ἀπὸ τὶς ἡμέρες ἐκείνες, λέει ὁ Κύριος. Θὰ δώσω ἀσφαλῶς καὶ βεβαίως νόμους κατανοητοὺς καὶ δεκτοὺς στὴν σκέψη τους· θὰ γράψω αὐτοὺς στὴν καρδίαν τους. Θὰ εἶμαι γι' αὐτοὺς ὁ Θεὸς τους καὶ αὐτοὶ θὰ εἶναι γιὰ ἐμένα ὁ λαός μου. Δὲν θὰ διδάξουν πλέον ὁ καθένας τὸν συμποπολίτη του καὶ ὁ ἀδελφὸς τὸν ἀδελφόν του λέγοντας· μάθε ἀπὸ ἐμένα καὶ γνώρισε τὸν Κύριο, γιατὶ ὅλοι θὰ μὲ γνωρίσουν ἀπὸ τὸν μικρὸ ἕως τὸ μεγάλο, ἐπειδὴ ἐγὼ θὰ εἶμαι γεμᾶτος ἔλεος καὶ συγγνώμη γιὰ τὶς ἁμαρτίες τους. Καὶ δὲν θὰ θυμηθῶ πιὰ τὶς ἁμαρτίες τους. Καὶ ἐάν, ἔστω,
120 ὑψωθεῖ ὁ οὐρανὸς στὸ χάος τοῦ διαστήματος, λέει ὁ Κύριος, καὶ ἐὰν ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς βυθισθεῖ κάτω, ἐγὼ δὲν θὰ ἀποδοκιμάσω πιὰ τὸ ἰσραηλιτικὸ γένος, λέει ὁ Κύριος, γιὰ ὅλες ἐκεῖνες τὶς παρανομίες, τὶς ὁποῖες διέπραξαν. Ἔτσι εἶπε ὁ Κύριος, ποὺ δίνει τὸν ἥλιο, ὥστε νὰ φωτίζεται ἡ ἡμέρα, τὴν σελήνη καὶ τοὺς ἀστέρες σὲ φῶς τῆς νύκτας, τὴν βουὴ τῆς θάλασσας, ὅταν συνταράσσει τὰ κύματά της ὁ Κύριος, ποὺ τὸ Ὄνομά Του εἶναι ὁ Παντοκράτωρ. Καὶ ἐὰν ἀτονήσουν καὶ παύσουν οἱ νόμοι, ποὺ διέπουν τὸν οὐρανὸ καὶ τὴν γῆ, λέει ὁ Κύριος, τότε καὶ τὸ ἰσραηλιτικὸ γένος θὰ παύσει πιὰ νὰ

εἶναι ἔθνος ἐνώπιόν μου ὅλες τὶς ἡμέρες. Νά, ἔρχονται ἡμέρες, λέει ὁ Κύριος, κατὰ τὶς ὁποῖες ἡ πόλη Σιὼν θὰ ἀνοικοδομηθεῖ σὲ δόξα τοῦ Κυρίου ἀπὸ τὸν πύργο τοῦ Ἀναμεὴλ μέχρι καὶ τῆς πύλης τῆς γωνίας. Καὶ θὰ ἐπεκταθοῦν τὰ ὅρια αὐτῆς ἕως τὰ ὑψώματα Γαρήβ, ἡ δὲ πόλη θὰ κλεισθεῖ ὁλόγυρα μὲ τεῖχος ἀπὸ πολύτιμους λίθους. Ὅλη ἡ ἀγροτικὴ περιοχὴ ἕως στὴν κοιλάδα τῶν Κέδρων καὶ μέχρι τῆς γωνίας τῆς πύλης τῶν ἵππων πρὸς τὴν Ἀνατολή, θὰ εἶναι ἀφιερωμένη στὸν Κύριο. Ποτὲ πιὰ δὲν θὰ παύσει νὰ ὑπάρχει ἡ νέα Σιὼν καὶ δὲν θὰ γκρεμισθεῖ στὸν αἰώνα τοῦ αἰῶνος»[15].

15. «Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, φησὶ Κύριος, καὶ διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ καὶ τῷ οἴκῳ Ἰούδα διαθήκην καινήν, οὐ κατὰ τὴν διαθήκην, ἣν διεθέμην τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, καὶ ἐγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, φησὶ Κύριος. ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη μου, ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, φησὶ Κύριος· διδοὺς δώσω νόμους εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν γράψω αὐτούς· καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεόν, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν. καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ λέγων· γνῶθι τὸν Κύριον· ὅτι πάντες εἰδήσουσί με ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν, ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. Ἐὰν ὑψωθῇ ὁ οὐρανὸς εἰς τὸ μετέωρον, φησὶ Κύριος, καὶ ἐὰν ταπεινωθῇ τὸ ἔδαφος τῆς γῆς κάτω, καὶ ἐγὼ οὐκ ἀποδοκιμῶ τὸ γένος Ἰσραήλ, φησὶ Κύριος, περὶ πάντων, ὧν ἐποίησαν. οὕτως εἶπε Κύριος ὁ δοὺς τὸν ἥλιον εἰς φῶς τῆς ἡμέρας, σελήνην καὶ ἀστέρας εἰς φῶς τῆς νυκτός, καὶ κραυγὴν ἐν θαλάσσῃ καὶ ἐβόμβησε τὰ κύματα αὐτῆς, Κύριος παντοκράτωρ ὄνομα αὐτῷ· ἐὰν παύσωνται οἱ νόμοι οὗτοι ἀπὸ προσώπου μου, φησὶ Κύριος, καὶ τὸ γένος Ἰσραὴλ παύσεται γενέσθαι ἔθνος κατὰ πρόσωπόν μου πάσας τὰς ἡμέρας. ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, φησὶ Κύριος, καὶ οἰκοδομηθήσεται πόλις τῷ

Ὁ Ἰεζεκιὴλ ἀναγγέλλει τὴν σύναψη μιᾶς αἰώνιας Διαθήκης:

«Αὐτὰ λέει ὁ Κύριος· ἐγὼ θὰ πράξω ἀπέναντί σου, ὅπως σὺ ἔπραξες ἀπέναντί μου, ὅπως σὺ κατεφρόνησες τὶς ἐντολές μου καὶ παρέβηκες τὴν διαθήκη μου. Ἐγὼ ὅμως δὲν θὰ λησμονήσω τὴν διαθήκη μου, τὴν ὁποίαν σύναψα μὲ σένα, ὅταν ἀκόμα ἤσουν νήπιο, καὶ θὰ κάνω νέα διαθήκη μὲ σένα αἰωνία. Τότε θὰ θυμηθεῖς τὴν σημερινὴ ἁμαρτωλὴ ὁδό σου καὶ θὰ ντροπιασθεῖς, ὅταν θὰ ἀναλάβεις τὶς ἀδελφές σου πόλεις, τὶς ἀρχαιότερες καὶ τὶς νεώτερες, τὶς ὁποῖες ἐγὼ θὰ δώσω σὲ σένα, ὥστε νὰ τὶς οἰκοδομήσεις καὶ μορφώσεις σὲ νέα πνευματικὴ ζωή, ὄχι πλέον μὲ τὴν παλαιὰ διαθήκη σου. Ἐγὼ θὰ σὲ ἀνεγείρω, θὰ σὲ ἀποκαταστήσω καὶ θὰ συνάψω τὴν νέα διαθήκη μου μὲ σένα καὶ θὰ μάθεις τότε καλά, ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ Κύριος»[16].

Κυρίῳ ἀπὸ πύργου Ἀναμεὴλ ἕως πύλης τῆς γωνίας· καὶ ἐξελεύσεται ἡ διαμέτρησις αὐτῆς ἀπέναντι αὐτῶν ἕως βουνῶν Γαρὴβ καὶ περικυκλωθήσεται κύκλῳ ἐξ ἐκλεκτῶν λίθων· καὶ πάντες Ἀσαρημὼθ ἕως Ναχὰλ Κέδρων, ἕως γωνίας πύλης ἵππων ἀνατολῆς ἁγίασμα τῷ Κυρίῳ, καὶ οὐκέτι οὐ μὴ ἐκλίπῃ καὶ οὐ μὴ καθαιρεθῇ ἕως τοῦ αἰῶνος» (Ἰερεμίου λῆ΄ 31-40).

16. «Τάδε λέγει Κύριος· καὶ ποιήσω ἐν σοὶ καθὼς ἐποίησας, ὡς ἠτίμωσας ταῦτα τοῦ παραβῆναι τὴν διαθήκην μου. καὶ μνησθήσομαι ἐγὼ τῆς διαθήκης μου τῆς μετὰ σοῦ ἐν ἡμέραις νηπιότητός σου καὶ ἀναστήσω σοι διαθήκην αἰώνιον. καὶ μνησθήσῃ τὴν ὁδόν σου καὶ ἐξατιμωθήσῃ ἐν τῷ ἀναλαβεῖν σε τὰς ἀδελφάς σου τὰς πρεσβυτέρας σου σὺν ταῖς νεωτέραις σου, καὶ δώσω αὐτάς σοι εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ ἐκ διαθήκης σου. καὶ ἀναστήσω ἐγὼ τὴν διαθήκην μου μετὰ σοῦ, καὶ ἐπιγνώσῃ ὅτι ἐγὼ Κύριος» (Ἰεζεκιήλ 59-62).

Αὐτὴ τὴν νέα Διαθήκη ἐξήγγειλαν οἱ Προφῆτες, ἡ ὁποία ὅμως θὰ περιλαμβάνει ὅλα τὰ ἔθνη καὶ θὰ ἔχει στυλοβάτη τὸν μυστηριώδη Δοῦλο, ὅπως τὸν περιγράφει ὁ προφήτης Ἡσαΐας, ποὺ ὁ Θεὸς κατέστησε *«εἰς διαθήκην γένους εἰς φῶς ἐθνῶν»*[17], δηλαδὴ τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό.

*

5. Ὁ Μυστικὸς Δεῖπνος.

Ἔχουμε τέσσερις διηγήσεις τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου ἀπὸ τὸν εὐαγγελιστὴ Ματθαῖο, ἀπὸ τὸν εὐαγγελιστὴ Μᾶρκο, ἀπὸ τὸν εὐαγγελιστὴ Λουκᾶ καὶ ἀπὸ τὸν ἀπόστολο Παῦλο.

α΄. Στὰ λόγια ποὺ ἀναφέρει ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς *«τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς Καινῆς Διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον»*[18] *«εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν»*[19] φαίνεται ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς βλέπει τὸν ἑαυτό Του σὰν τὸν πάσχοντα Δοῦλο τῆς Προφητείας τοῦ Ἡσαΐου[20] καὶ θεωρεῖ τὸν θάνατό Του ὡς ἐξιλαστήρια θυσία[21]. 123

Ἔτσι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς γίνεται ὁ μεσίτης τῆς Διαθήκης κατὰ τὸ μήνυμα τῶν Προφητῶν[22]. *«Τὸ αἷμα τῆς διαθήκης»* ὑπενθυμίζει, ὅτι ἡ διαθήκη τοῦ Σινᾶ εἶχε συναφθεῖ μὲ αἷμα[23]. Τὶς θυσίες τῶν ζώων ὑποκατέ-

17. Ἡσαΐου μβ΄ 6, μθ΄ 6.
18. Μάρκου ιδ΄ 24.
19. Ματθαίου κστ΄ 28.
20. Ἡσαΐου νγ΄ 1 καὶ ἑξῆς.
21. Ἡσαΐου νγ΄ 10.
22. Ἡσαΐου μβ΄ 6.
23. Ἐξόδου κδ΄ 8.

στησε μὲ τὴν νέα θυσία. Τὸ αἷμα τῆς θυσίας τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ πραγματοποιεῖ ἀποτελεσματικὰ μία ὁριστικὴ ἕνωση μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων.

Ἔτσι ἐκπληρώνεται ἡ ἐπαγγελία τῆς *«Καινῆς Διαθήκης»* ποὺ ἀνήγγειλαν ὁ Ἱερεμίας[24] καὶ ὁ Ἰεζεκιήλ[25] ὅτι χάρη στὸ αἷμα τοῦ Ἰησοῦ οἱ ἀνθρώπινες καρδιὲς θὰ ἀλλάξουν πιὰ καὶ θὰ δοθεῖ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ[26].

β΄. Ὁ θάνατος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι συγχρόνως θυσία τοῦ Πάσχα, θυσία διαθήκης καὶ θυσία ἐξιλαστήρια καὶ ὁδηγεῖ στὴν ἐκπλήρωση ὅλων τῶν προτυπώσεων ποὺ τὸν σκιαγραφοῦσαν στὴν διάρκεια τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Αὐτὸς ὁ θάνατος θὰ καθίσταται παρὼν στὴν τελετουργία ποὺ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς προστάζει νὰ ἐπαναλαμβάνουμε *«εἰς ἀνάμνησίν»* Του[27]. Οἱ πιστοὶ μὲ τὴν εὐχαριστιακὴ συμμετοχὴ ποὺ πραγματοποιεῖται μὲ πίστη, θὰ ἑνώνονται πολὺ συχνὰ μὲ τὸ μυστήριο τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ θὰ ἀπολαμβάνουν τὶς δωρεές της, ὅπως ἀναφέρονται στὴν εὐχὴ τῆς ἁγίας Ἀναφορᾶς τῆς θείας Λειτουργίας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

124

«Ὥστε γενέσθαι τοῖς μεταλαμβάνουσιν εἰς νῆψιν ψυχῆς, εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, εἰς κοινωνίαν τοῦ Ἁγίου σου Πνεύματος, εἰς βασιλείας οὐρανῶν πλήρωμα, εἰς παρρησίαν τὴν πρὸς σέ, μὴ εἰς κρῖμα ἢ εἰς κατάκριμα».

---

24. λή΄ 31-40.
25. ια΄ 60.
26. Ἰεζεκιήλ λστ΄ 26.
27. Πρὸς Κορινθίους Α΄ ια΄ 25.

Β΄. Ὁ χαρακτήρας τῆς θείας Λειτουργίας.

Ἡ τέλεση τῆς θείας Εὐχαριστίας εἶναι τὸ κέντρο τῆς λατρείας τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας. Τὴν πρώτη θεία Λειτουργία τέλεσε ὁ Ἴδιος ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ μετέδωσε τὸ ἅγιο Σῶμα Του καὶ τὸ Τίμιο Αἷμα Του στοὺς ἁγίους μαθητές Του καὶ Ἀποστόλους. Μετὰ τὸν Κύριο, καὶ κατὰ τὴν ἐντολὴ ποὺ ἔλαβαν, συγκεντρώνονταν οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι καὶ γύρω ἀπ' αὐτοὺς οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ γιὰ νὰ τελέσουν τὸ θεοπαράδοτο μυστήριο τοῦ ἁγιασμοῦ καὶ τῆς ἑνότητός μας[28]. Ἑπομένως θεωροῦμε, ὅτι εἶναι εὔκαιρο νὰ θυμηθοῦμε αὐτὰ ποὺ διδάσκει καὶ βιώνει ἡ Ἐκκλησία γιὰ τὴν θεία Εὐχαριστία.

*

1. Ἀνάμνηση τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὅταν τελοῦμε τὸ μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας θυμόμαστε τὸν Κυριό μας Ἰησοῦ Χριστὸ σύμφωνα μὲ τοὺς λόγους Του. 125

«Ὕστερα πῆρε ψωμί, καὶ ἀφοῦ ἔκανε εὐχαριστήρια προσευχή, τὸν ἔκοψε σὲ κομμάτια καὶ τοὺς τὸν ἔδωσε λέγοντας: Αὐτὸ εἶναι τὸ σῶμα μου, ποὺ παραδίνεται γιὰ χάρη σας· αὐτὸ ποὺ κάνω τώρα νὰ τὸ κάνετε σὲ ἀνάμνησή μου»[29].

---

28. Πράξεων β΄ 42.

29. «Καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἔδωκεν

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀναφερόμενος στὴν θεία Εὐχαριστία ἐπαναλαμβάνει τὰ ἱδρυτικὰ λόγια τοῦ Κυρίου, ποὺ εἶπε στὸν Μυστικὸ Δεῖπνο καὶ τὸν χαρακτήρα ποὺ ἔχει:

«Ἐγὼ αὐτὸ παρέλαβα ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Κύριο, κι αὐτὸ σᾶς παρέδωσα: Ὁ Κύριος Ἰησοῦς, τὴν νύχτα ποὺ ἦταν νὰ παραδοθεῖ στοὺς σταυρωτές του, πῆρε ψωμί, καὶ, ἀφοῦ ἔκανε εὐχαριστήρια προσευχή, τὸ τεμάχισε καὶ εἶπε: Λάβετε καὶ φάγετε· αὐτὸ εἶναι τὸ σῶμα μου, ποὺ τεμαχίζεται γιὰ χάρη σας. Αὐτὸ νὰ κάνετε στὴν ἀνάμνησή μου. Παρόμοια, ὅταν τελείωσε τὸ δεῖπνο, πῆρε τὸ ποτήρι καὶ εἶπε: Αὐτὸ τὸ ποτήριο εἶναι ἡ νέα διαθήκη ποὺ ἐπικυρώνεται μὲ τὸ αἷμα μου. Ὅποτε πίνετε ἀπὸ αὐτὸ τὸ ποτήριο, νά τὸ κάνετε στὴν ἀνάμνησή μου»[30].

*

αὐτοῖς λέγων· Τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν» (Λουκᾶ κβ΄19).

30. «Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδοτο ἔλαβεν ἄρτον καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ εἶπε· λάβετε, φάγετε· τοῦτό μού ἐστι τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκις ἂν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν» (πρὸς Κορινθίους Α΄ ια΄ 23-25).

2. Ὁμολογία τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος καλλιεργώντας τὸν ἀναμνηστικὸ χαρακτήρα τῆς θείας Εὐχαριστίας προσδίδει σ' αὐτὴ τὴν ὁμολογία καὶ μαρτυρία τοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου *«ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας»*.

«Γιατὶ ὡσότου νὰ ἔρθει ὁ Κύριος, πάντοτε, ὅποτε τρῶτε αὐτὸ τὸ ψωμὶ καὶ πίνετε αὐτὸ τὸ ποτήριο, διακηρύττετε τὸν θάνατο τοῦ Κυρίου μέχρις ὅτου ἔλθει»[31].

*

3. Εὐχαριστία.

Ὅπως ὅταν ὁ Κύριός μας τέλεσε τὴν πρώτη θεία Λειτουργία στὸ ὑπερῶο τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔκανε προηγουμένως εὐχαριστήρια προσευχὴ στὸν Θεὸ Πατέρα ἔτσι κι ἐμεῖς τηρώντας αὐτὴ τὴν παράδοση προσευχόμαστε εὐχαριστώντας τὸν Θεὸ Πατέρα γιὰ τὴν σωτηρία μας. Ὁ τελετουργὸς καλεῖ τοὺς πιστοὺς μὲ τὴν προτροπή *«Εὐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ»*. Ἐκεῖνος δὲ ἐξ ὀνόματος τῆς κοινότητας, τῶν συναγμένων πιστῶν ἀπαγγέλλει τὴν εὐχαριστία:

«Εὐχαριστοῦμεν ὑπὲρ πάντων ὧν ἴσμεν καὶ ὧν οὐκ ἴσμεν»[32].

31. «Ὁσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἂν ἔλθῃ» (πρὸς Κορινθίους Α΄ ια΄ 26).

32. Εὐχὴ τῆς Ἀναφορᾶς τῆς θείας Λειτουργίας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

4. Ἕνωση.

Ὅταν ἐσθίουμε τὸ Ἅγιο Σῶμα καὶ πίνουμε τὸ Ἅγιο Αἷμα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ σύμφωνα μὲ αὐτὰ ποὺ Ἐκεῖνος μᾶς δίδαξε ἑνωνόμαστε μὲ τὸν Κύριο καὶ κατὰ τὴν θεολογικὴ ὁρολογία θεωνόμαστε. Μὲ τὴν ἕνωσή μας μὲ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ ὑπερβαίνουμε ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν ἁμαρτία, γινόμαστε ἅγιοι καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸν θάνατο, γινόμαστε ἀθάνατοι. Ἐφ' ὅσον κοινωνοῦμε *«εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ ζωὴν αἰώνιον»*.

Αὐτὴ ἡ πίστη στηρίζεται στοὺς λόγους τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ:

«Κι ὁ Ἰησοῦς τοὺς εἶπε: «Σᾶς βεβαιώνω: ἂν δὲν φᾶτε τὴν σάρκα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Ἀνθρώπου καὶ δὲν πιεῖτε τὸ αἷμα του, δὲν ἔχετε μετοχὴ στὴν ζωή. Αὐτὸς ποὺ τρώει τὴν σάρκα μου καὶ πίνει τὸ αἷμα μου ἔχει ζωὴ παντοτινή, κι ἐγὼ θὰ τὸν ἀναστήσω τὴν ἔσχατη ἡμέρα. Γιατὶ ἡ σάρκα μου εἶναι ἀληθινὴ τροφὴ καὶ τὸ αἷμα μου
128 ἀληθινὸ ποτό. Ἐκεῖνος ποὺ τρώει τὴν σάρκα μου καὶ πίνει τὸ αἷμα μου εἶναι ἑνωμένος μαζί μου. Κι ἐγὼ μ' αὐτόν. Ὁ Πατέρας, ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς, μὲ ἔστειλε, κι ἐγὼ ζῶ ἐξαιτίας Του. Ἔτσι, κι αὐτὸς ποὺ τρώει ἐμένα θὰ ζήσει ἐπειδὴ ἐγὼ θὰ τοῦ δώσω τὴν ζωή. Αὐτὸς εἶναι ὁ ἄρτος ποὺ κατέβηκε πραγματικὰ ἀπὸ τὸν οὐρανό, κι ὄχι τὸ μάννα ποὺ ἔφαγαν οἱ πατέρες σας κι ὅμως πέθαναν· ἐκεῖνος ποὺ τρώει αὐτὸν τὸν ἄρτο θὰ ζήσει γιὰ πάντα»[33].

33. «Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν

5. Θυσία ἀναίμακτη.

Στὴν θεία Λειτουργία ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς προσφέρεται ὡς θυσία ἀναίμακτη *«ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν»* τοῦ λειτουργοῦ καὶ τῶν *«τῶν ἀγνοημάτων»* τοῦ συγκεντρωμένου λαοῦ.

Σὲ κάθε θεία Λειτουργία θύεται ὁ Ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, *«ὁ γὰρ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων προσέρχεται ἁγιασθῆναι καὶ δοθῆναι εἰς βρῶσιν τοῖς πιστοῖς»*[34]. Ὁ ἱερέας ὡς θύτης ἐπικαλεῖται τὴν δύναμη τοῦ ἁγίου Πνεύματος γιὰ νὰ ἐπιτελέσει τὴν ἀναίμακτη θυσία:

«Σύ, Κύριε, κατέδειξας ἡμῖν τὸ μέγα τοῦτο τῆς σωτηρίας μυστήριον, σὺ κατηξίωσας ἡμᾶς τοὺς ταπεινοὺς καὶ ἀναξίους δούλους σου, γενέσθαι λειτουργοὺς τοῦ ἁγίου σου θυσιαστηρίου, σὺ ἱκάνωσον ἡμᾶς, τῇ δυνάμει τοῦ Ἁγίου σου Πνεύματος, εἰς τὴν διακονίαν ταύτην, ἵνα, ἀκατακρίτως στάντες ἐνώπιον τῆς ἁγίας δόξης σου, προσάγωμέν σοι θυσίαν αἰνέσεως, σὺ γὰρ εἶ

μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθῶς ἐστι βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθῶς ἐστι πόσις. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνος ζήσεται δι᾽ ἐμέ. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων μου τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα» (Ἰωάννου στ΄ 53-58).

34. Χερουβικὸ Μεγάλου Σαββάτου.

ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσι. Δός, Κύριε, καὶ ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων ἁμαρτημάτων, καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων, δεκτὴν γενέσθαι τὴν θυσίαν ἡμῶν, καὶ εὐπρόσδεκτον ἐνώπιόν σου. Ὅτι πρέπει σοί, πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν»[35].

Ἡ Ἁγία Τράπεζα εἶναι τὸ θυσιαστήριο ποὺ ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ προσφέρει *«τὴν λογικὴν καὶ ἀναίμακτον θυσίαν»*[36].

Συνεχῶς στὶς εὐχὲς ἀναφέρεται αὐτὸς ὁ χαρακτήρας τῆς θείας Λειτουργίας ὡς θυσίας ἀναιμάκτου ποὺ ἐξασφαλίζει τὴν σωτηρία στοὺς μετέχοντες. Ὁ ἐξιλαστήριος θάνατος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ γίνεται πηγὴ ζωῆς. Ὅσοι κοινωνοῦν τὸ Τίμιο Αἷμα καὶ τὸ Ἅγιο Σῶμα τοῦ Χριστοῦ[37], τὴν πηγὴ τῆς αἰώνιας ζωῆς, ἑνώνονται σ' ἕνα σῶμα[38]. Μὲ τὴν θεία Λειτουργία πραγ-
130 ματοποιεῖται ἔμπρακτα ἡ ἰδεώδης θυσία ποὺ προφήτευσε ὁ Μαλαχίας[39], ἔγκυρη γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ γιὰ ὅλες τὶς ἐποχές.

---

35. Εὐχὴ Α΄ τῶν πιστῶν τῆ θείας Λειτουργίας τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

36. Εὐχὴ προσκομιδῆς τῆς θείας Λειτουργίας τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

37. Πρὸς Κορινθίους Α΄ ι΄ 16.

38. Πρὸς Κορινθίους Α΄ ι΄ 17.

39. Μαλαχίου α΄ 11.

7. Μεγαλη Παρασκευη

«Ἀφοῦ ἀνέτειλεν ἡ κγ΄ τοῦ Μαρτίου, ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος Παρασκευή, ἀποστέλλεται ὁ Ἰησοῦς δέσμιος ἀπὸ τοῦ Καϊάφα πρὸς τὸν τότε ἡγεμόνα τῆς Ἰουδαίας Πόντιον Πιλάτον τὸ ὄνομα· ὅστις πολυτρόπως ἀνακρίνας αὐτόν, καὶ ἅπαξ καὶ δὶς ὁμολογήσας ἀθῶον, πρὸς εὐχαρίστησιν ἔπειτα τῶν Ἰουδαίων, ψηφίζει θάνατον κατ᾽ αὐτοῦ· καὶ φραγγελώσας ὡς δοῦλον φυγάδα τὸν Δεσπότην τοῦ παντὸς παρέδωκεν εἰς τὸ σταυρωθῆναι. 131

Ἐντεῦθεν ὁ Ἰησοῦς παραδοθεὶς εἰς τοὺς στρατιώτας, γυμνοῦται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἐνδύεται χλαμύδα κοκκίνην, στεφανοῦται ἀκάνθαις, σκηπτροφορεῖ κάλαμον, προσκυνεῖται χλευαστικῶς, ἐμπτύεται, κρούεται κατὰ τοῦ προσώπου καὶ τῆς κεφαλῆς. Εἶτα ἐνδυθεὶς πάλιν τὰ ἑαυτοῦ ἱμάτια καὶ βαστάζων τὸν Σταυρόν,

ἔρχεται εἰς τὸν Γολγοθά, τόπον τῆς καταδίκης, καὶ ἐκεῖ περὶ ὥραν γ΄ τῆς ἡμέρας σταυροῦται μεταξὺ δύο ληστῶν, βλασφημεῖται ὑπὸ τῶν παραπορευομένων, μυκτηρίζεται ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων, ποτίζεται ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ὄξος μεμιγμένον μετὰ χολῆς. Περὶ δὲ τὴν θ΄ ὥραν, κράξας φωνῇ μεγάλῃ καὶ εἰπών, *«Τετέλεσται»*, ἐκπνέει *«ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου»*, καθ' ἣν ὥραν πανσελήνου οὔσης τῆς ἡμέρας, ἐσφάζετο κατὰ τὸν νόμον ὁ πασχάλιος ἀμνός, ὁ εἰς τύπον αὐτοῦ διαταχθεὶς τοῖς Ἰουδαίοις πρὸ 1043 ἐτῶν.

Τὸν δεσποτικὸν τοῦτον θάνατον καὶ ἡ ἄψυχος κτίσις πενθοῦσα τρέμει καὶ ἀλλοιοῦται ὑπὸ τοῦ φόβου· ἀλλ' ὁ Δημιουργὸς τῆς κτίσεως, καὶ νεκρὸς ἤδη ὤν, λογχίζεται προσέτι καὶ τὴν ἀκήρατον πλευράν, καὶ ρέει ἐξ αὐτῆς αἷμα καὶ ὕδωρ. Τέλος, περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ἔρχεται Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθείας καὶ Νι-
132 κόδημος μετ' αὐτοῦ, ἀμφότεροι μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμμένοι, ἀποκαθηλοῦσιν εἰς σινδόνα καθαράν, καὶ θάψαντες αὐτὸν ἐν μνημείῳ καινῷ, προσκυλίουσιν ἐπὶ τὸ στόμιον αὐτοῦ λίθον μέγαν.

Ταῦτα τὰ φρικτὰ καὶ σωτήρια πάθη τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιτελοῦμεν σήμερον καὶ εἰς ἀνάμνησιν αὐτῶν παρελάβομεν, ἐξ ἀποστολικῆς διαταγῆς, τὴν τῆς Παρασκευῆς νηστείαν»[1].

1. Ἐκ τοῦ Μεγάλου Ὡρολογίου.

Α΄. «Τετέλεσται».

«Ὅταν ἐκεῖνος γεύτηκε τὸ ξίδι εἶπε: «Ὅλα τώρα ἐκπληρώθηκαν. Ἔγειρε τὸ κεφάλι καὶ παρέδωσε τὸ πνεῦμα»[2].

Ἂς ἐμβαθύνουμε σ' αὐτὸ τὸν λόγο τοῦ Λυτρωτοῦ μας, ὁ ὁποῖος σημαίνει ὅτι:

1. Τετέλεσται ἡ ἀποστολή Του, ἡ διακονία Του

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἔγινε ἄνθρωπος καὶ ἦρθε στὸν κόσμο ἔχοντας μία συγκεκριμένη ἀποστολὴ νὰ πραγματοποιήσει. Ἐργαζόμενος γιὰ τὴν πραγματοποίηση αὐτῆς τῆς ἀποστολῆς δήλωσε:

«Ἀλλὰ ὁ Ἰησοῦς τοὺς εἶπε: Δική μου τροφὴ εἶναι νὰ ἐκτελῶ τὸ θέλημα ἐκείνου ποὺ μὲ ἔστειλε, καὶ νὰ φέρω σὲ πέρας τὸ ἔργο του»[3].

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς φανερώνει ποιὰ εἶναι ἡ ἀποστολή Του:

«Ἐσὺ τοῦ ἔδωσες ἐξουσία πάνω σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἔτσι θὰ δώσει κι αὐτὸς τὴν αἰώνια ζωὴ σὲ ὅλους αὐτοὺς ποὺ τοῦ ἐμπιστεύτηκες»[4].

2. «Ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς εἶπε· τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα» (Ἰωάννου ιθ΄ 30).

3. «Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον» (Ἰωάννου δ΄ 34).

4. «Καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον» (Ἰωάννου ιζ΄ 2).

«Ἐγὼ φανέρωσα τὴν δόξα σου πάνω στὴν γῆ, ἀφοῦ ὁλοκλήρωσα τὸ ἔργο ποὺ μοῦ ἀνέθεσες νὰ κάνω»[5].

Ὅσα εἶχαν γραφεῖ στὸν Νόμο καὶ τοὺς Προφῆτες συντελέσθηκαν. Ὁ ἐπίγειος βίος καὶ ἡ οὐράνια ἀποστολὴ τοῦ Ἀπεσταλμένου τοῦ οὐρανοῦ τελείωσαν. Ἡ ὑπέρτατη θυσία ὁλοκληρώθηκε. Ἡ ἀπολύτρωση τοῦ ἀνθρώπου ἐπιτεύχθηκε. Ἡ αἰώνιος δικαιοσύνη ἐπικράτησε. Τὸ μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου δημιουργηθὲν ἀπὸ τὴν ἁμαρτία χάσμα γεφυρώθηκε. Ἡ πρὸς τὸν οὐρανὸ ὁδὸς ἀνοίχθηκε. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Χριστὸς ἐκφωνεῖ τὸ *«τετέλεσται»* χαίροντας γιὰ τὸ κατόρθωμα, μειδιώντας γιὰ τὸν στέφανο τοῦ ἀγώνα, εὐφραινόμενος γιὰ τὴν σωτηρία τῶν ἀνθρώπων. Ἱκανοποιημένος πλέον μετὰ τὸ *«τετέλεσται»*, *«κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα»*[6].

Ὁ προφήτης Ἡσαΐας προαναγγέλλει τὶς εὐεργε-
134 τικὲς γιὰ τοὺς ἀνθρώπους συνέπειες τοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

«Γι' αὐτὸ Αὐτὸς θὰ πάρει σὰν δικὴ του πνευματικὴ κληρονομιὰ πολλούς· καὶ ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς θὰ πάρει καὶ θὰ διαμοιράσει λάφυρα, γιατὶ μὲ τὴν θέλησή Του παραδόθηκε ἡ ζωή Του στὸ λυτρωτικὸ γιὰ ἐμᾶς θάνατο. Κατατάχθηκε δὲ μεταξὺ τῶν παρανόμων καὶ τέτοιος θεωρήθηκε. Αὐτὸς ὅμως μὲ τὴν σταυρική Του

5. «Ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον ἐτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω» (Ἰωάννου ιζ΄ 4).

6. Ἰωάννου ιθ΄ 30.

θυσία πῆρε ἐπάνω του τὶς ἁμαρτίες πολλῶν καὶ παρεδόθηκε στὸν σταυρικὸ θάνατο γιὰ τὶς ἁμαρτίες τους»[7].

2. Τετέλεσται κάθε προφητεία.

Ὁλόκληρη ἡ ζωὴ τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸ ἀπολυτρωτικὸ ἔργο Του, τὸ Πάθος Του, ὁ θάνατός Του, ἡ ἀναστασή Του καὶ ἡ ἀνάληψή Του εἶχαν κατὰ γράμμα προφητευθεῖ. Τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο φώτιζε τοὺς ἱεροὺς ἐκείνους ἄνδρες νὰ προφητεύσουν περὶ τοῦ μέλλοντος νὰ ἔλθει στὸν κόσμο, ἔπειτα ἀπὸ αἰῶνες ὁλόκληρους, Μεσσία. Οἱ προφητεῖες ἐκπληρώθηκαν.

α΄. Πράγματι ὁ Χριστὸς πάτησε τὴν κεφαλὴ τοῦ ὄφεως. Ὁ δέ ὄφις, ὁ διάβολος μὲ τὸν τριήμερο θάνατό Του μόνο στὴν πτέρνα κατόρθωσε νὰ πλήξει τὸν Χριστὸ κατὰ τὴν προφητεία:

«Θὰ δημιουργήσω δὲ ἄσβεστη ἐχθρότητα μεταξὺ σοῦ καὶ τῆς γυναίκας, μεταξὺ τῶν ἀπογόνων σου καὶ τῶν ἀπογόνων της. Ἕνας δὲ ἀπόγονος τῆς γυναίκας, Αὐτὸς θὰ σοῦ συντρίψει τὸ κεφάλι καὶ σὺ θὰ κεντήσεις αὐτοῦ τὴν πτέρνα»[8].

β΄. Ὁ Χριστὸς ὑψώθηκε στὸν σταυρὸ γιὰ νὰ χα-

7. «Διὰ τοῦτο αὐτὸς κληρονομήσει πολλοὺς καὶ τῶν ἰσχυρῶν μεριεῖ σκῦλα, ἀνθ᾽ ὧν παρεδόθη εἰς θάνατον ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη· καὶ αὐτὸς ἁμαρτίας πολλῶν ἀνήνεγκε καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν παρεδόθη» (Ἡσαΐου νγ΄ 12).

8. «Καὶ ἔχθραν θήσω ἀνὰ μέσον σοῦ καὶ ἀνὰ μέσον τῆς γυναικὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματος αὐτῆς· αὐτός σου τηρήσει κεφαλήν, καὶ σὺ τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν» (Γενέσεως γ΄ 15).

ρίσει αἰώνια ζωή, ὅπως ὁ Μωυσῆς ὕψωσε τὸν χάλκινο φίδι στὴν ἔρημο γιὰ νὰ τὸ ἀτενίζουν οἱ Ἰσραηλίτες καὶ νὰ μὴν ἀποθνήσκουν ἀπὸ τὰ δαγκώματα τῶν φιδιῶν[9]. Ὅπως ἐπιβεβαίωσε ὁ Ἴδιος ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός, ὅτι μὲ τὴν ἐνέργειά του ὁ Μωυσῆς προτύπωσε τὸ δικό Του ἔργο:

«Ὅπως ὁ Μωυσῆς ὕψωσε τὸ χάλκινο φίδι στὴν ἔρημο, ἔτσι πρέπει νὰ ὑψωθεῖ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου, ὥστε ὅποιος πιστεύει σ' αὐτὸν νὰ μὴ χαθεῖ ἀλλὰ νὰ ζήσει αἰώνια»[10].

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς χαρίζει ζωὴ μὲ τὸν σταυρικὸ θάνατό Του σ' ὅσους δαγκώνει ἡ ἁμαρτία ποὺ μὲ τὰ θανατηφόρα πάθη ἐπιδιώκει νὰ θανατώσει τὶς ἀθάνατες ψυχές.

γ΄. Τὸ στόμα τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἀναφέρεται στὸ Δευτερονόμιο, ὑποσχέθηκε στοὺς Ἰσραηλίτες, ὅτι μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Μωυσῆ θὰ τοὺς ἀποστείλει ἕναν ἄλλο
136 προφήτη:

«Γι' αὐτὸ θὰ ἀναδείξω ἕνα προφήτη ἀνάμεσα στοὺς Ἰσραηλίτες ὅμοιο μὲ σένα, θὰ βάλω τὰ λόγια μου στὸ στόμα του καὶ αὐτὸς θὰ ἀναγγέλλει σ' ἐκείνους κάθε τί, τὸ ὁποῖο ἐγὼ θὰ δίνω σ' αὐτὸν ὡς ἐντολή μου»[11].

---

9. Ἀριθμῶν κα΄ 9.

10. «Καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον». (Ἰωάννου γ΄14-15).

11. «Προφήτην ἀναστήσω αὐτοῖς ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν,

Ὁ Προφήτης κατέβηκε ἀπὸ τὸν οὐρανό, τὸν Ὁποῖον ὅλοι θαύμαζαν γιὰ τὸ κήρυγμα Του, ποὺ ἦταν γεμάτο ἀπὸ τὴν χάρη τοῦ Θεοῦ:

«Ὅλοι συμφωνοῦσαν μαζί του· θαύμαζαν γιὰ τὰ γεμάτα χάρη λόγια ποὺ ἔβγαιναν ἀπὸ τὸ στόμα του, καὶ ρωτοῦσαν: «Αὐτὸς δὲν εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Ἰωσήφ;»[12].

δ΄. Ὁ Ἰούδας συνέφαγε μὲ τὸν Ἰησοῦ καὶ στὸ δεῖπνο ἔλαβε τὴν ἀπόφαση τῆς προδοσίας κατὰ τὴν προφητεία τοῦ Δαβίδ:

«Αὐτὸς ὁ ὁποῖος ἔτρωγε στὴν τράπεζά μου τὸ φαγητό μου, κατάφερε ἐναντίον μου μεγάλο λάκτισμα»[13].

ε΄. Συνελήφθη ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός, ὅπως εἶχε προφητευθεῖ ἀπὸ τὸν Ἱερεμία:

«Ἡ πνοὴ τοῦ προσώπου μας, ὁ ἄρχων χρισμένος ἀπὸ τὸν Κύριο, ὁ βασιλιάς μας, συνελήφθη στὶς καταστρεπτικὲς ἐνέδρες τους»[14].

στ΄. Προδόθηκε μὲ φίλημα, ὅπως δηλώνουν οἱ λό- 137
γοι:

«Οἱ λόγοι τοῦ ἀρχηγοῦ τους καὶ προδότου ἦταν

ὥσπερ σε, καὶ δώσω τὰ ῥήματα ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, καὶ λαλήσει αὐτοῖς καθ' ὅτι ἂν ἐντείλωμαι αὐτῷ» (Δευτερονομίου ιη΄).

12. «Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσὴφ» (Λουκᾶ δ΄ 22).

13. «Ὁ ἐσθίων ἄρτους μου, ἐμεγάλυνεν ἐπ' ἐμὲ πτερνισμόν» (Ψαλμοῦ μ΄ 10).

14. «Πνεῦμα προσώπου ἡμῶν χριστὸς Κυρίου συνελήφθη ἐν ταῖς διαφθοραῖς αὐτῶν» (Θρῆνοι Ἱερεμίου δ΄ 20).

γλυκεῖς, ἁπαλοὶ περισσότερο ἀπὸ τὸ λάδι. Στὴν πραγματικότητα ὅμως ἦταν φαρμακερὰ βέλη»[15].

ζ΄. Ὁ Πέτρος Τὸν ἀρνήθηκε, οἱ ἄλλοι μαθητὲς τὸν ἐγκατέλειψαν, ὅπως εἶχε ἀναγγελθεῖ ὅτι:

«Οἱ φίλοι μου καὶ ὅλοι οἱ γνωστοί μου μὲ πλησίασαν, ἀλλὰ σταμάτησαν σὲ ἀπόσταση, καὶ οἱ πλησιέστεροι ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς μου στάθηκαν πολὺ μακριά. Κανεὶς δὲν προθυμοποιεῖται νὰ μὲ βοηθήσει»[16].

η΄. Τὰ τριάκοντα ἀργύρια προφήτευσε ὁ προφήτης Ζαχαρίας:

«Ὅρισαν λοιπὸν καὶ πλήρωσαν τὸν μισθό μου, τριάκοντα ἀργυροὺς σίκλους»[17].

θ΄. Ἡ ἀπόρριψη τῶν ἀργυρίων στὸ χωνευτήριο προφητεύθηκε:

«Ἔλαβα πράγματι τοὺς τριάκοντα ἀργυροὺς σίκλους, τοὺς ἔρριξα στὸν οἶκο τοῦ Κυρίου στὸ χωνευτήριο»[18].

138 ι΄. Ὁ προφήτης Ἡσαΐας λέει περὶ τοῦ Συνεδρίου τῶν Πρεσβυτέρων:

«Αὐτὸς ὁ Κύριος θὰ ἔλθει, γιὰ νὰ δικάσει τοὺς

---

15. «Ἠπαλύνθησαν οἱ λόγοι αὐτοῦ ὑπὲρ ἔλαιον, καὶ αὐτοί εἰσι βολίδες» (Ψαλμοῦ νδ΄ 22).

16. «Οἱ φίλοι μου καὶ οἱ πλησίον μου ἐξ ἐναντίας μου ἤγγισαν καὶ ἔστησαν, καὶ οἱ ἔγγιστά μου ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν» (Ψαλμοῦ λζ΄ 12).

17. «Καὶ ἔστησαν τὸν μισθόν μου τριάκοντα ἀργυροῦς» (Ζαχαρίας ια΄ 12).

18. «Ἔλαβον τοὺς τριάκοντα ἀργυροῦς καὶ ἐνέβαλον αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον Κυρίου εἰς τὸ χωνευτήριον» (Ζαχαρίου ια΄ 13).

πρεσβυτέρους καὶ τοὺς ἄρχοντας τοῦ λαοῦ του»[19].

ια΄. Οἱ μάστιγες καὶ τὰ ραπίσματα ποὺ Τοῦ δόθηκαν προδιατυπώθηκαν:

«Ἔδωσα τὸν νῶτον μου σὲ μάστιγες καὶ τὰ σαγόνια μου σὲ χτυπήματα, τὸ πρόσωπό μου δὲν τὸ ἀπέστρεψα ἀπὸ τὴν ντροπὴ τῶν ἐμπτυσμάτων»[20].

ιβ΄. Ἡ σιωπή Του πρὸ τοῦ Πιλάτου διαμηνύθηκε:

«Ἀλλὰ ἐγώ, σὰν νὰ ἤμουν κωφός, δὲν ἤκουγα ὅσα ἐκεῖνοι ἔλεγαν ἐναντίον μου. Σὰν νὰ ἤμουν βωβὸς καὶ ἄλαλος, σὰν νὰ μὴ μποροῦσα νὰ ἀνοίξω τὸ στόμα μου»[21].

ιγ΄. Γιὰ τὸν ἀκάνθινο στέφανο λέει ὁ σοφὸς Σολομώντας:

«Κόρες τῆς Σιών, βγεῖτε καὶ δεῖτε τὸν βασιλιὰ Σολομώντα ποὺ φέρει στὸ κεφάλι του στεφάνι, μὲ τὸ ὁποῖο τὸν στεφάνωσε ἡ μητέρα του»[22].

ιδ΄. Τὴν χολὴ καὶ τὸ ὄξος προφήτευσε ὁ προφητάνακτας Δαβίδ: 139

«Ὅταν πείνασα μοῦ ἔδωσαν ἀντὶ φαγητοῦ χολή,

---

19. «Αὐτὸς Κύριος εἰς κρίσιν ἥξει μετὰ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ καὶ μετὰ τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ» (Ἡσαΐου γ΄ 14).

20. «Τὸν νῶτόν μου ἔδωκα εἰς μάστιγας, τὰς δὲ σιαγόνας μου εἰς ῥαπίσματα, τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ ἀπέστρεψα ἀπὸ αἰσχύνης ἐμπτυσμάτων».

21. «Ἐγὼ δὲ ὡσεὶ κωφὸς οὐκ ἤκουον καὶ ὡσεὶ ἄλαλος οὐκ ἀνοίγων τὸ στόμα αὐτοῦ» (Ψαλμοῦ λζ΄ 14).

22. «Θυγατέρες Σιών, ἐξέλθατε καὶ ἴδετε ἐν τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν ἐν τῷ στεφάνῳ, ᾧ ἐστεφάνωσεν αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ» (Ἆσμα Ἀσμάτων γ΄ 11).

καὶ ὅταν δίψασα, μοῦ ἔδωσαν νὰ πιῶ ξίδι»[23].

ιε΄. Ὁ προφήτης Ζαχαρίας λέει γιὰ τὸ σκότος ποὺ ἐπικράτησε τὴν ἡμέρα τῆς σταυρώσεως:

«Κατὰ τὴν ἡμέρα ἐκείνη δὲν θὰ ὑπάρχει ἡλιακὸ φῶς, οὔτε ψύχος, οὔτε πάγος. Θὰ εἶναι αὐτὴ μία ἐξαιρετικὴ ἡμέρα, ἡμέρα γνωστὴ μόνο στὸν Κύριο. Ἡ ἡμέρα αὐτὴ δὲν θὰ εἶναι, ὅπως οἱ ἄλλες ἡμέρες, καὶ ἡ νύκτα δὲν θὰ εἶναι ὅπως οἱ ἄλλες νύχτες. Κατὰ τὸ βράδυ θὰ ὑπάρχει φῶς»[24].

ιστ΄. Καὶ ὁ προφήτης Ἀμὼς προσθέτει:

«Ἐνῶ θὰ εἶναι μεσημέρι, ὁ ἥλιος θὰ δύσει, ἡ δὲ γῆ ἀπὸ πλήρη ἡμέρα θὰ γίνει σκοτάδι καὶ θὰ χάσει τὸ φῶς της»[25].

Γιὰ τοῦτο ἱκανοποιημένος, διότι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο δὲν διαψεύσθηκε καὶ διότι ὁ Πατέρας Αὐτοῦ φάνηκε πιστὸς στὶς ἐπαγγελίες Του, ἀναφωνεῖ λίγο πρὶν ἀπὸ τὸν θάνατό Του *«τετέλεσται»*.

140

3. Τετέλεσται ἡ ζωὴ τῆς ταπεινώσεώς Του.

«Γιατὶ σᾶς βεβαιώνω πὼς πρέπει νὰ ἐκπληρωθεῖ

---

23. «Καὶ ἔδωκαν εἰς τὸ βρῶμά μου χολὴν καὶ εἰς τὴν δίψαν μου ἐπότισάν με ὄξος» (Ψαλμοῦ ξη΄ 22).

24. «Καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ οὐκ ἔσται φῶς καὶ ψῦχος καὶ πάγος· ἔσται μίαν ἡμέραν, καὶ ἡ ἡμέρα ἐκείνη γνωστὴ τῷ Κυρίῳ, καὶ οὐχ ἡμέρα καὶ οὐ νύξ, καὶ πρὸς ἑσπέραν ἔσται φῶς» (Ζαχαρίου ιδ΄ 6-7).

25. «Καὶ δύσεται ὁ ἥλιος μεσημβρίας, καὶ συσκοτάσει ἐπὶ τῆς γῆς ἐν ἡμέρᾳ τὸ φῶς» (Ἀμώς η΄ 9).

γιὰ μένα αὐτὸ ποὺ εἶναι γραμμένο στὴν Γραφή: Καὶ μὲ τοὺς ἀνόμους συγκαταλέχθηκε. Ὅ,τι γράφτηκε γιὰ μένα ἐκπληρώνεται»[26].

Ἡ ἐνανθρώπηση ἦταν γιὰ τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστὸ κένωση καὶ ταπείνωση ὅπως γράφει ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὅτι:

«Ὁ Ὁποῖος, ἂν καὶ ἦταν Θεός, δὲν θεώρησε τὴν ἰσότητά του μὲ τὸν Θεὸ ἀποτέλεσμα ἁρπαγῆς, ἀλλὰ τὰ ἀπαρνήθηκε ὅλα, πῆρε μορφὴ δούλου κι ἔγινε ἄνθρωπος· καὶ ὄντας πραγματικὸς ἄνθρωπος ταπεινώθηκε θεληματικὰ ὑπακούοντας μέχρι θανάτου καὶ μάλιστα θανάτου σταυρικοῦ»[27].

Ταπείνωση ἦταν ποὺ γεννήθηκε στὸ σπήλαιο. Ταπείνωση ἦταν τὰ σπάργανα. Ταπείνωση ἡ περιτομή. Ταπείνωση τὸ βάπτισμα. Ταπείνωση τὸ νίψιμο τῶν ποδιῶν τῶν μαθητῶν Του. Ταπείνωση ἡ προδοσία. Ταπείνωση ἡ σύλληψη σὰν νὰ ἦταν ληστής. Ταπείνωση ἡ δίκη καὶ ἡ καταδίκη. Ταπείνωση ὁ ἐμπαιγμὸς τῶν στρατιωτῶν. Ταπείνωση ἡ ἄρνηση τοῦ μαθητοῦ. Ταπείνωση ἡ ἐγκατάλειψή Του ἀπὸ τοὺς δικούς Του. Ταπείνωση ἡ

26. «Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἔτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον ὅτι δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τὸ καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει» (Λουκᾶ κβ΄ 37).

27. «Ὅς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, ἀλλ᾽ ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ» (πρὸς Φιληππησίους β΄ 6-8).

σταύρωση καὶ μάλιστα ἀνάμεσα σὲ δύο ληστές. Ταπείνωση ἡ ταφὴ σὲ ξένο τάφο.

Ἡ ταπείνωση τελείωσε. Ἡ ταπείνωση νὰ ἔλθει στὸν κόσμο, ἐγκαταλείποντας τὴν δόξα ποὺ εἶχε πλησίον τοῦ Θεοῦ Πατέρα ἀπὸ καταβολῆς τοῦ κόσμου. Ἡ ταπείνωσή Του ἀπὸ τῆς γεννήσεως στὸ σπήλαιο μέχρι τῆς ἀνάμεσα σὲ δύο ληστὲς σταυρώσεώς Του. Ἡ ταπείνωση νὰ χλευάζεται καθημερινῶς ἀπὸ τὸν ὄχλο, ἀπὸ τοὺς Γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους. Ἡ ταπείνωση, νὰ ὁδηγεῖται στὸν λιθοβολισμό, νά θεωρεῖται πλάνος καὶ δαιμονισμένος, νὰ ὁδοιπορεῖ, νὰ πεινᾶ, νά διψᾶ, νὰ κακουχεῖται. Ἡ ταπείνωση, νὰ γίνει ὡς πρόβατο γιὰ σφαγή, ὁ συκοφαντούμενος, τὸ θῦμα.

4. Τετέλεσται τὸ μαρτύριο Του.

Ὁ σταυρικὸς θάνατος ἦταν θάνατος φρικτὸς μὲ ἀνυπόφορους πόνους. Οἱ Ρωμαῖοι στρατιῶτες γιὰ νὰ μήν ὑποφέρουν οἱ μελλοθάνατοι τοὺς ἔδιδαν ἕνα ἀναλγητικὸ ποὺ περιεῖχε *«ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον»*. Ὁ Κύριος δὲν δέχθηκε νὰ τὸ πιεῖ γιὰ νὰ ὑποστεῖ ὅλη τὴν ὀδύνη τοῦ μαρτυρίου μὲ τὴν ὁποία ἀντισταθμίστηκε ἡ ἡδονὴ τῆς ἁμαρτίας:

«Αὐτὸς ὅμως φέρει ἐπάνω Του τὸ βαρὺ φορτίο τῶν ἁμαρτιῶν μας»[28].

28. «Οὗτος τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται» (Ἡσαΐου νγ΄ 4).

5. Τετέλεσται ἡ θεμελίωση τῆς Ἐκκλησίας.

«Κι ἐγὼ λέω σ' ἐσένα, πὼς ἐσύ εἶσαι ὁ Πέτρος, καὶ πάνω σ' αὐτὴ τὴν πέτρα θὰ οἰκοδομήσω τὴν ἐκκλησία μου, καὶ δὲ θὰ τὴν κατανικήσουν οἱ δυνάμεις τοῦ Ἅδη»[29].

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς θεμελίωσε τὴν Ἐκκλησία μὲ τὸ τίμιο αἷμα Του. Ἀπὸ τὴν θυσία Του προέκυψαν τὰ μυστήρια, τὸ Βάπτισμα, ἡ Εὐχαριστία, ἡ Μετάνοια ποὺ συγκροτοῦν τὴν Ἐκκλησία.

6. Τετέλεσται ὁ θρίαμβος τῶν ἐσχάτων.

Ὁ θρίαμβος τοῦ Ἐσταυρωμένου Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ περιγράφεται στὰ ὁράματα τῆς Ἀποκαλύψεως. Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἀναφέρεται στὸν θριαμβευτὴ Κύριο Ἰησοῦ Χριστὸ ὡς *«Ἀρνίον ἐσφαγμένον»*[30]:

«Ἕνας ἀπὸ τοὺς πρεσβυτέρους μοῦ λέει τότε: Μὴν κλαῖς, γιατὶ τὸ λιοντάρι ἀπὸ τὴν φυλὴ τοῦ Ἰούδα, ὁ ἀπόγονος τοῦ Δαβίδ, νίκησε στὴν μάχη ποὺ ἔδωσε καὶ μπορεῖ νὰ σπάσει τὶς ἑπτὰ σφραγίδες καὶ ν' ἀνοίξει τὸ βιβλίο. Εἶδα τότε μπροστὰ στὸν θρόνο καὶ στὸ μέσο τῶν τεσσάρων ὄντων καὶ στὸ μέσο τῶν πρεσβυτέρων, νὰ στέκεται ἕνα Ἀρνίο. Ἔμοιαζε νὰ τὸ ἔχουν θυσιάσει. Εἶχε

29. Κἀγὼ δέ σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς» (Ματθαίου ιστ΄ 18).

30. Ἀποκαλύψεως ε΄ 5-14.

ἑπτὰ κέρατα κι ἑπτὰ μάτια - αὐτὰ εἶναι τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ ποὺ ἀποστέλλονται σ' ὅλη τὴν γῆ. Τὸ Ἀρνίο πῆγε καὶ πῆρε τὸ κυλινδρικὸ βιβλίο ἀπὸ τὸ δεξὶ χέρι ἐκείνου ποὺ κάθεται στὸν θρόνο. Ὅταν πῆρε τὸ βιβλίο, τὰ τέσσερα ὄντα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσερις πρεσβύτεροι ἔπεσαν μπροστὰ στὸ Ἀρνίο. Καθένας τους κρατοῦσε μία κιθάρα καὶ χρυσὰ θυμιατήρια γεμάτα θυμίαμα - αὐτὰ εἶναι οἱ προσευχὲς τῶν πιστῶν - κι ἔψελναν ἕναν καινούργιο ὕμνο: Εἶσαι ἄξιος νὰ πάρεις τὸ βιβλίο καὶ ν' ἀνοίξεις τὶς σφραγίδες του. Γιατὶ θυσιάστηκες καὶ μὲ τὸ αἷμα σου μᾶς ἐξαγόρασες γιὰ τὸν Θεό, ἀπὸ κάθε φυλή, γλώσσα, λαὸ καὶ ἔθνος. Βασιλιάδες τοὺς ἔκανες αὐτοὺς καὶ ἱερεῖς νὰ λατρεύουν τὸν Θεό μας· θὰ γίνουν κυρίαρχοι πάνω στὴν γῆ. Ὕστερα εἶδα κι ἄκουσα μία χορωδία γύρω ἀπὸ τὸν θρόνο, τὰ τέσσερα ὄντα καὶ τοὺς πρεσβύτερους· τὴν ἀποτελοῦσαν ἕνα ἀναρίθμητο πλῆθος ἀγγέλων, ποὺ ἔλεγαν μὲ δυνατὴ φωνή: Τὸ Ἀρνίο
144 ποὺ θυσιάστηκε εἶναι ἄξιο νὰ λάβει δύναμη, πλοῦτο καὶ σοφία, ἰσχύ, τιμή, δόξα κι εὐλογία. Κι ὕστερα ἄκουσα ὅλα τὰ πλάσματα τοῦ σύμπαντος στὸν οὐρανό, στὴν γῆ, κάτω ἀπὸ τὴν γῆ καὶ μέσα στὴν θάλασσα, ὅλα αὐτὰ τ' ἄκουσα νὰ ὑμνολογοῦν: Στὸν Θεὸ ποὺ κάθεται στὸν θρόνο καὶ στὸ Ἀρνίο ἀνήκει ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Καὶ τὰ τέσσερα ὄντα ἀπάντησαν· "Ἀμήν". Κι οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν καὶ προσκύνησαν»[31].

31. «Καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· Μὴ κλαῖε· ἰδοὺ

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφει, ὅτι πάνω στὸν σταυρὸ ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς «ἀφαίρεσε τὴν δύναμη ποὺ εἶχαν οἱ δαιμονικὲς ἀρχὲς καὶ ἐξουσίες καὶ τὶς διαπόμπεψε, σέρνοντάς τες νικημένες, στὸν θρίαμβο τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ»[32].

ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαυίδ, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ. Καὶ εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζῴων καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον ἑστηκὸς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχον κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτά, ἃ εἰσι τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ ἀποστελλόμενα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. καὶ ἦλθε καὶ εἴληφεν ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῷα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάραν καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων· καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες· Ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης καὶ ἠγόρασας τῷ Θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους, καὶ ἐποίησας αὐτοὺς τῷ Θεῷ ἡμῶν βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς, καὶ βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ 145
εἶδον καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζῴων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων, λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ· Ἄξιόν ἐστι τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ τὸν πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν. καὶ πᾶν κτίσμα ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἐστί, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα, ἤκουσα λέγοντας· Τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ τὰ τέσσαρα ζῷα ἔλεγον· Ἀμήν· καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν» (Ἀποκαλύψεως ε΄ 5-14).

32. «Ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ» (πρὸς Κολοσσαεῖς β΄ 15).

Ἡ Σταύρωσις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Ἱερὰ Μονή Παντοκράτορος. Ἅγιον Ὄρος.

Β΄. Διακονία τῆς ἐξαγορᾶς μας.

Ἡ ἁγία καὶ Μεγάλη Παρασκευὴ προβάλλει ἐνώπιόν μας τὴν ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου, ὅτι ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς μὲ τὴν σταυρικὴ θυσία τῆς ζωῆς Του διακόνησε τὴν λύτρωσή μας καὶ μᾶς ἐξαγόρασε ἀπὸ τοὺς αἰχμαλωτίσαντάς μας.

Μὲ τὸν θάνατό Του ὑπηρέτησε τὴν ἀπολύτρωσή μας ὅπως εἶπε:

«Ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου δὲν ἦρθε γιὰ νὰ τὸν ὑπηρετήσουν, ἀλλὰ γιὰ νὰ ὑπηρετήσει καὶ νὰ προσφέρει τὴν ζωή Του λύτρα γιὰ ὅλους»[33].

Θὰ συνθέσουμε μὲ κείμενα τῆς ἁγίας Γραφῆς τὴν ἀποστολικὴ διδασκαλία γιὰ τὴν διακονία τῆς ἐξαγορᾶς μας.

α΄. Ἡ κυριαρχία τοῦ θανάτου.

Ἡ παράβαση τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ συνεπάγεται θάνατο. Ὁ θάνατος δὲν ἐπιβλήθηκε ὡς τιμωρία ἀπὸ ἕνα αὐστηρὸ Θεὸ Δικαστή, ἀλλὰ εἶναι συνέπεια τῆς διακοπῆς τῆς κοινωνίας ἀνάμεσα στὸν ἁμαρτωλὸ ἄνθρωπο καὶ τὸν ἅγιο Θεό. Ἐπέρχεται αὐτόματα, ὅταν ὁ ἄνθρωπος περιφρονήσει καὶ παρακούσει τὸν Δημιουργό του. Γι' αὐτὸ ὁ Θεὸς προειδοποίησε τοὺς Πρωτοπλάστους λέγοντάς τους ὅτι: 147

33. «Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν» (Ματθαίου κ΄ 28).

«Κατὰ τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποία θὰ φᾶτε ἀπὸ τὸν καρπόν του, θὰ χάσετε τὸ δικαίωμα τῆς ἀθανασίας, θὰ πεθάνετε σωματικά»[34].

Πρῶτο θέμα ἀπ' ὅπου ἀρχίζουμε εἶναι ἡ καθολικὴ κυριαρχία τοῦ θανάτου στὸ ἀνθρώπινο γένος ἀκόμη καὶ σ' αὐτοὺς ποὺ δὲν ἁμάρτησαν. Τὸ θέμα αὐτὸ ἀναπτύσσει ὁ ἀπόστολος Παῦλος.

«Μέσω ἑνὸς ἀνθρώπου μπῆκε στὸν κόσμο ἡ ἁμαρτία καὶ μέσω τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος. Ἔτσι ἐξαπλώθηκε ὁ θάνατος σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, γιατὶ ὅλοι ἁμάρτησαν. Ἡ ἁμαρτία ὑπῆρχε στὸν κόσμο καὶ πρὶν νὰ δοθεῖ ὁ νόμος, χωρὶς ὅμως τὸν νόμο δέν μποροῦσε νὰ θεωρηθεῖ ὡς ἁμαρτία ἡ παράβαση τῶν ἐντολῶν Του. Ὡστόσο, ὁ θάνατος κυριάρχησε σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἀπὸ τὸν Ἀδὰμ ἕως τὸν Μωυσῆ, ἀκόμα καὶ σ' αὐτοὺς ποὺ δὲν ἁμάρτησαν ὅπως ὁ Ἀδάμ, ποὺ παράκουσε μία ρητὴ ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἀδὰμ
148 ἦταν προτύπωση τοῦ μελλοντικοῦ γενάρχη»[35].

Ὁλόκληρο τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων βρισκόταν κά-

---

34. «Ἧ δ' ἂν ἡμέρᾳ φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε». (Γενέσεως β΄ 17).

35. «Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθε καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον· ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογεῖται μὴ ὄντος νόμου· ἀλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, ὅς ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος» (πρὸς Ρωμαίους ε΄ 12-14).

τω ἀπὸ τὴν ἐξουσία τῆς ἁμαρτίας. Ὁ ἄνθρωπος ἦταν δοῦλος τῆς ἁμαρτίας «πουλημένος σὰν σκλάβος στήν ἁμαρτία»[36].

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐξηγεῖ πῶς εἶναι ὁ ἄνθρωπος δοῦλος τῆς ἁμαρτίας:

«Ἔτσι, δὲν ξέρω οὐσιαστικὰ τί κάνω· δὲν κάνω αὐτὸ ποὺ θὰ ἤθελα νὰ κάνω ἀλλά, ἀντίθετα, ὅ,τι θὰ ἤθελα νὰ ἀποφύγω. Κάνοντας ὅμως αὐτὸ ποὺ κατὰ βάθος δὲν θέλω, ἀναγνωρίζω ἔμπρακτα πὼς οἱ ἐντολὲς τοῦ νόμου εἶναι σωστές. Ἔτσι φτάνω πιὰ στὸ σημεῖο νὰ μὴ διαπράττω ἐγὼ ὁ ἴδιος τὸ κακὸ ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ποὺ ἔχει ἐγκατασταθεῖ μέσα μου. Καὶ μαρτυρεῖ γι' αὐτὸ ἡ ἴδια ἡ συνείδησή μου. Δὲν κατοικεῖ μέσα μου, δηλαδὴ στὸ εἶναι μου, τὸ καλό. Ἀπόδειξη, πὼς θέλω νὰ κάνω τὸ καλό, δὲν βρίσκω ὅμως τὴ δύναμη νὰ τὸ μεταστρέφω σὲ πράξη. Ἔτσι, δὲν κάνω τὸ καλὸ ποὺ θὰ ἤθελα, ἀλλὰ ὑπηρετῶ τὸ κακό, ποὺ δὲν τὸ θέλω. Ἂν ὅμως κάνω αὐτὸ ποὺ δὲν θέλω, τότε τὴν πράξη 149
μου δὲν τὴν καθορίζω πιὰ ἐγὼ ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ποὺ ἔχει θρονιαστεῖ μέσα μου. Συνεπῶς, ἡ πείρα δείχνει ὅτι, ἐνῶ θέλω νὰ κάνω τὸ καλό, οἱ πράξεις μου δείχνουν πὼς κάνω τὸ κακό. Ἐσωτερικὰ συμφωνῶ καὶ χαίρομαι μὲ ὅσα λέει ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ. Διαπιστώνω ὅμως πὼς ἡ πράξη μου ἀκολουθεῖ ἕναν ἄλλο νόμο, ποὺ ἀντιστρατεύεται τὸν νόμο μὲ τὸν ὁποῖο συμφωνεῖ ἡ συνείδησή μου. Εἶναι ὁ νόμος τῆς ἁμαρτίας ποὺ κυριαρ-

36. «Πεπραμένος ὑπό τὴν ἁμαρτίαν» (πρὸς Ρωμαίους ζ΄ 14).

χεῖ στὴν ὕπαρξή μου καὶ μὲ κάνει αἰχμάλωτό της. Τί δυστυχισμένος, ἀληθινά, ποὺ εἶμαι! Ποιὸς μπορεῖ νὰ μὲ λυτρώσει ἀπὸ τὴν ὕπαρξη αὐτή, ποὺ ἔχει ὑποταχτεῖ στὸν θάνατο;»[37].

*

β΄. Αὐτοπροσφορά.

Αὐτὸ ποὺ ἐπιθυμοῦσε ὁ ἄνθρωπος, τὴν πνευματικὴ ἐλευθερία του δὲν μποροῦσε νὰ τὴν ἐπιτύχει ὁ ἴδιος μὲ τὶς δικές του δυνάμεις. Τὴν χάρισε ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός.

Γιὰ νὰ ἐλευθερωθοῦν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὴν ἐξουσία τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου αὐτοπροσφέρθηκε θυσία ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς ποὺ εἶπε:

«Καὶ γιὰ χάρη τους ἁφιερώνω καὶ προσφέρω τὸν

150

37. «Ὃ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλ᾽ ὃ μισῶ τοῦτο ποιῶ. εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός. νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλ᾽ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ᾽ ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὐχ εὑρίσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλ᾽ ὃ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο πράσσω. εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλ᾽ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. εὑρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται· συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον, βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου. Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος! τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου;» (πρὸς Ρωμαίους ζ΄ 15-24).

ἑαυτό μου σ' ἐσένα, ὥστε κι αὐτοί, μὲ τὴν βοήθεια τῆς ἀλήθειας, νά εἶναι ἀφιερωμένοι σ' ἐσένα. Προσεύχομαι ὄχι μόνο γι' αὐτούς ἀλλὰ καὶ γιὰ κείνους ποὺ μὲ τὸ κήρυγμα αὐτῶν θὰ πιστεύουν σ' ἐμένα»[38].

Ἡ αὐτοπροσφορὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δείχνει τὸ μέγεθος τῆς ἀγάπης Του γιὰ τοὺς μαθητές Του.

«Κανεὶς δὲν ἔχει μεγαλύτερη ἀγάπη ἀπὸ ἐκεῖνον ποὺ θυσιάζει τὴν ζωή του γιὰ χάρη τῶν φίλων του»[39].

Μὲ τὴν ἑκούσια αὐτοπροσφορά Του συγκέντρωσε γύρω Του τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας.

«Ὅπως μὲ ἀναγνωρίζει ὁ Πατέρας, κι ἐγὼ ἀναγνωρίζω τὸν Πατέρα· καὶ θυσιάζω τὴν ζωή μου γιὰ χάρη τῶν προβάτων. Ἔχω κι ἄλλα πρόβατα, ποὺ δὲν ἀνήκουν σ' αὐτὴ τὴν μάντρα· πρέπει κι ἐκεῖνα νὰ τὰ ὁδηγήσω. Θὰ γνωρίσουν τὴν φωνή μου καὶ θὰ γίνουν ἕνα ποίμνιο μὲ ἕναν ποιμένα. Γι' αὐτὸ ὁ Πατέρας μὲ ἀγαπάει, γιατὶ ἐγὼ θυσιάζω τὴν ζωή μου, ὥστε νὰ τὴν ξαναπάρω. Κανεὶς δέν μοῦ τὴν παίρνει, ἀλλὰ ἐγὼ ἀπὸ μόνος μου τὴν προσφέρω. Ἀπὸ μένα ἐξαρτᾶται νὰ τὴν προσφέρω κι ἀπὸ μένα ἐξαρτᾶται νὰ τὴν ξαναπάρω.

38. «Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ὦσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ» (Ἰωάννου ιζ΄ 19-20).

39. «Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ» (Ἰωάννου ιε΄ 13).

Αὐτὴν τὴν ἐντολὴ ἔλαβα ἀπὸ τὸν Πατέρα μου»[40].

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐπισημαίνει τὸ μέγεθος τῆς ἀγάπης τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ποὺ πέθανε Αὐτὸς ὁ Δίκαιος καὶ Ἀθῶος γιὰ τοὺς ἔνοχους ἁμαρτωλούς.

«Γιατὶ ὁ Χριστός, παρ' ὅλο ποὺ ἤμασταν ἀκόμη ἀνίκανοι νὰ κάνουμε τὸ καλό, πέθανε γιὰ μᾶς, τοὺς ἀσεβεῖς ἀνθρώπους, στὸν προκαθορισμένο καιρό. Δύσκολα θὰ ἔδινε κανεὶς τὴν ζωή του ἀκόμα καὶ γιὰ ἕνα δίκαιο ἄνθρωπο. Ἴσως ἀποφάσιζε κανεὶς νὰ πεθάνει γιὰ κάποιον καλὸ ἄνθρωπο. Ὁ Θεὸς ὅμως ξεπερνώντας αὐτὰ τὰ ὅρια ἔδειξε τὴν ἀγάπη Του γιὰ μᾶς, γιατὶ ἐνῶ ἐμεῖς ζούσαμε ἀκόμα στὴν ἁμαρτία, ὁ Χριστὸς ἔδωσε τὴν ζωή Του γιὰ μᾶς»[41].

*

40. «Καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι, καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν. διὰ τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ· ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου» (Ἰωάννου ι΄15-18).

41. «Ἔτι γὰρ Χριστὸς ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανε. μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν. συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε» (πρὸς Ρωμαίους ε΄ 6-8).

γ΄. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς θυσίας, ἡ ἐξαγορὰ καὶ ἡ υἱοθεσία μας.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀναπτύσσει τὶς συνέπειες τῆς σταυρικῆς θυσίας τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐξηγεῖ, ὅτι ὁ θάνατος ἐπιβλήθηκε σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἐξαιτίας τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς ἀπὸ τοὺς Πρωτόπλαστους. Μὲ τὸν θάνατο τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καταστάθησαν δίκαιοι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι.

«Ἡ χάρη ὅμως τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἔφερε ὁ Χριστός, δὲν συγκρίνεται μὲ τὴν παράβαση τοῦ Ἀδάμ. Γιατὶ ἐὰν ἡ παράβαση ἑνὸς ἀνθρώπου εἶχε σὰν συνέπεια τὸν θάνατο ὅλων, πολὺ περισσότερο ἡ χάρη ποὺ μᾶς δώρισε, ἡ πλούσια δωρεὰ τῆς χάρης ποὺ ἔφερε στὸν κόσμο ὁ ἕνας ἄνθρωπος, ὁ Ἰησοῦς Χριστός, πλημμύρισε ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα. Δὲν συγκρίνεται ἡ πλούσια δωρεὰ τοῦ Χριστοῦ μὲ τὸ κακὸ ποὺ ἔκανε ἡ ἁμαρτία ἑνὸς ἀνθρώπου. Γιατὶ ἡ ἀπόφαση γιὰ τὸ ἕνα παράπτωμα ἦταν καταδικαστική, ἐνῶ ἡ χαριστικὴ πράξη γιὰ τὰ πολλὰ παραπτώματα ὁδήγησε στὴν ἀθώωση. Ἔφτασε, λοιπόν, τὸ παράπτωμα ἑνὸς ἀνθρώπου γιὰ νὰ κυριαρχήσει ὁ θάνατος σ' ὅλον τὸν κόσμο, ἐξαιτίας ἑνὸς ἀνθρώπου. Τὸ ἴδιο, κι ἀκόμα περισσότερο, ὁ ἕνας Ἰησοῦς Χριστὸς θὰ γίνει ἡ αἰτία νὰ κυριαρχήσουν μέσα στὴν ἀληθινὴ ζωὴ ὅσοι ἀποδέχονται τὴν ἄφθονη χάρη τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δωρεὰ τῆς λυτρώσεως. Τὸ συμπέρασμα εἶναι πώς, ὅπως τὸ ἕνα παράπτωμα ἔγινε αἰτία καταδίκης ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ἔτσι καὶ τὸ σωτήριο ἔργο ἔγινε αἰτία

σωτηρίας καὶ ζωῆς γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Κι ὅπως ἡ παρακοὴ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἔκανε ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα ἁμαρτωλή, ἔτσι καὶ μὲ τὴν ὑπακοὴ τοῦ ἑνὸς θὰ ἀναγνωριστοῦν ὅλοι δίκαιοι ἀπὸ τὸν Θεό. Ἀνάμεσα στοὺς δύο γενάρχες μπῆκε στὸ μεταξὺ ὁ νόμος, γιὰ νὰ φανοῦν πόσο πολλὰ ἦταν τὰ ἀνθρώπινα παραπτώματα. Κι ὅπου ἡ ἁμαρτία φάνηκε στὸ ἀληθινὰ τρομακτικό της μέγεθος, ἐκεῖ ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ τὴν ὑπερκάλυψε μὲ τὸ παραπάνω. Ὅπως μὲ τὸ ὅπλο τοῦ θανάτου κυριάρχησε στὸν κόσμο ἡ ἁμαρτία, ἔτσι θὰ κυριαρχήσει καὶ ἡ χάρη μὲ τὴν σωτηρία, ποὺ ὁδηγεῖ στὴν αἰώνια ζωὴ μέσω τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου μας»[42].

42. «Ἀλλ᾽ οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτω καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσε. καὶ οὐχ ὡς δι᾽ ἑνὸς ἁμαρτήσαντος τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα. εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε διὰ τοῦ ἑνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι διὰ τοῦ ἑνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄρα οὖν ὡς δι᾽ ἑνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτω καὶ δι᾽ ἑνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς. ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. νόμος δὲ παρεισῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα. οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις, ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ ἡ χάρις βασιλεύσει διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν» (πρὸς Ρωμαίους ε΄ 15-21).

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐξηγεῖ τὴν δύναμη τῆς σταυρικῆς θυσίας τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, μέσω τῆς ὁποίας μὲ τὴν πίστη τους μποροῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ σωθοῦν.

«Ὁ Χριστὸς μᾶς ἐξαγόρασε ἀπὸ τὴν κατάρα τοῦ νόμου, ἀφοῦ ἔγινε κατάρα γιὰ χάρη μας. Γιατὶ εἶναι γραμμένο: Καταραμένος ὅποιος κρεμιέται πάνω σὲ ξύλο. Ἡ εὐλογία, λοιπόν, τοῦ Ἀβραὰμ ἔρχεται μὲ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ στὰ ἔθνη, κι ἔτσι μὲ τὴν πίστη ἀποκτοῦμε τὸ πνεῦμα ποὺ ὑποσχέθηκε ὁ Θεός»[43].

«Ὅταν ὅμως ἔφτασε ἡ ὥρα ποὺ εἶχε καθορίσει ὁ Θεός, ἀπέστειλε τὸν Υἱό Του. Γεννήθηκε ἀπὸ μία γυναίκα καὶ ὑποτάχτηκε στὸν νόμο, γιὰ νὰ ἐξαγοράσει τοὺς ὑπόδουλους στὸν νόμο, γιὰ νὰ γίνουμε παιδιὰ τοῦ Θεοῦ. Κι ἐπειδὴ πραγματικὰ εἶστε παιδιά Του, ὁ Θεὸς ἀπέστειλε τὸ Πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ Του στὶς καρδιές μας, καὶ αὐτὸ φωνάζει: «Ἀββᾶ, Πατέρα μου!». Συνεπῶς, δὲν εἶσαι πιὰ δοῦλος, ἀλλὰ παιδὶ τοῦ Θεοῦ. Καὶ σὰν παιδί Του ποὺ εἶσαι, θὰ γίνεις κληρονόμος Του διὰ τοῦ Χριστοῦ»[44]. 155

43. «Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· γέγραπται γάρ· ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου· ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως» (πρὸς Γαλάτας γ΄ 13-14).

44. «Ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν. Ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ

Μὲ τὴν σταυρικὴ θυσία Του ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπέκτησε ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ὀφείλουν νὰ ἀνταποκριθοῦν σ' αὐτὴ τὴν φιλάνθρωπη ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ μὲ τὸν ἁγιασμό τους, ποὺ εἶναι ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ.

«Ἢ μήπως δὲν ξέρετε ὅτι τὸ σῶμα σας εἶναι ναὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τὸ ὁποῖο σᾶς χάρισε ὁ Θεὸς καὶ βρίσκεται μέσα σας; Δὲν ἀνήκετε στὸν ἑαυτό σας· σᾶς ἀγόρασε ὁ Θεὸς καὶ πλήρωσε τὸ τίμημα. Τὸν Θεὸ λοιπὸν νὰ δοξάζετε μὲ τὸ σῶμα σας καὶ μὲ τὸ πνεῦμα σας, ποὺ ἀνήκουν σ' αὐτόν»[45].

«Ἔχει καταβληθεῖ τὸ ἀντίτιμο γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσή σας. Γι' αὐτὸ μὴν ὑποδουλώνεστε σὲ ἀνθρώπους»[46].

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐπισημαίνει κι ἕνα πνευματικὸ κίνδυνο, δηλαδή, μερικοὶ νὰ καταστραφοῦν ἂν ἀρνηθοῦν τὸν ἐξαγοράσαντα αὐτοὺς Κύριο.

156 «Ὑπῆρχαν ὅμως καὶ ψευδοπροφῆτες ἀνάμεσα στοὺς Ἰσραηλίτες, ὅπως ἀνάμεσά σας θὰ ὑπάρξουν

εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, κρᾶζον· ἀββᾶ ὁ πατήρ. ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλος, ἀλλ' υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος Θεοῦ διὰ Χριστοῦ» (πρὸς Γαλάτας δ΄ 4-7).

45. «Οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου Πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν ἅτινά ἐστι τοῦ Θεοῦ» (πρὸς Κορινθίους Α΄ στ΄ 19-20).

46. «Τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων» (πρὸς Κορινθίους Α΄ ζ΄ 23).

ψευδοδιδάσκαλοι. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ θὰ διασπείρουν στὴν κοινότητά σας αἱρετικὲς διδασκαλίες ποὺ ὁδηγοῦν στὴν ἀπώλεια, καὶ θ' ἀπαρνοῦνται τὸν Κύριο, ποὺ τοὺς ἐλευθέρωσε ἀπὸ τὴν ἁμαρτία· ἔτσι θὰ φέρουν πάνω τους γρήγορα τὴν καταστροφή»[47].

Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης στὴν Ἀποκάλυψη βλέπει καὶ περιγράφει τὴν ὀφειλόμενη δοξολογία ἀπὸ τοὺς σεσωσμένους πρὸς τὸν θυσιασθέντα γι' αὐτοὺς Κύριο.

«Κι ἔψελναν ἕναν καινούργιο ὕμνο: Εἶσαι ἄξιος νὰ πάρεις τὸ βιβλίο καὶ ν' ἀνοίξεις τὶς σφραγίδες του. Γιατὶ θυσιάστηκες καὶ μὲ τὸ αἷμα σου μᾶς ἐξαγόρασες γιὰ τὸν Θεό, ἀπὸ κάθε φυλή, γλώσσα, λαὸ καὶ ἔθνος. Βασιλιάδες τοὺς ἔκανες αὐτοὺς καὶ ἱερεῖς νὰ λατρεύουν τὸν Θεό μας, θὰ γίνουν κυρίαρχοι πάνω στὴν γῆ»[48].

«Οἱ ἑκατὸν σαράντα τέσσερις χιλιάδες τραγουδοῦσαν μπρὸς στὸν θρόνο καὶ μπρὸς στὰ τέσσερα ὄντα καὶ στοὺς πρεσβυτέρους, ἕνα καινούργιο ἆσμα, ποὺ κανεὶς ἄλλος πάνω στὴν γῆ δὲν μποροῦσε νὰ μάθει, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἴδιους ποὺ εἶχαν λυτρωθεῖ. Εἶναι

47. «Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν» (Β΄ Πέτρου β΄ 1).

48. «Καὶ ἄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες· Ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης καὶ ἠγόρασας τῷ Θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους, καὶ ἐποίησας αὐτοὺς τῷ Θεῷ ἡμῶν βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς, καὶ βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς» (Ἀποκαλύψεως ε΄ 9-10).

ἐκεῖνοι ποὺ δὲν μολύνθηκαν μὲ γυναῖκες, δηλαδὴ οἱ παρθένοι. Εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ ἀκολουθοῦν τὸ Ἀρνίο ὅπου κι ἂν πάει. Ἀπ' ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοὶ ἔχουν λυτρωθεῖ ὡς πρώτη προσφορὰ στὸν Θεὸ καὶ στὸ Ἀρνίο. Δὲν ἀκούστηκε ἀπὸ τὸ στόμα τους κανένα ψέμα. Εἶναι ἀψεγάδιαστοι»[49].

*

δ΄. Μυστήριο ἀγάπης.

Τὸ μυστήριο τῆς λυτρώσεως καὶ ἐξαγορᾶς μας εἶναι οὐσιαστικὰ μυστήριο ἀγάπης.

Πρόκειται γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ Πατέρα, ὁ Ὁποῖος: «Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν»[50].

Εἶναι παράλληλα καὶ ἀγάπη τοῦ Υἱοῦ γιὰ τὸν Πατέρα καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Ὅλη ἡ ζωὴ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπῆρξε *«ἀγάπη πρὸς τοὺς ἰδίους»* ποὺ κορυφώθηκε στὸ πάθος Του, ποὺ *«εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς»*[51] ὡς τήν *«τελείωσιν τῆς ἀγάπης»*, ποὺ σημαίνει συγκεγκριμένα νὰ δεχθεῖ νὰ προδοθεῖ ἀπὸ ἕναν

49. «Καὶ ἄδουσιν ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζῴων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. οὗτοί εἰσιν οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ· καὶ οὐχ εὑρέθη ψεῦδος ἐν τῷ στόματι αὐτῶν· ἄμωμοι γάρ εἰσιν» (Ἀποκάλυψεως ιδ΄ 3-5).

50. Ἰωάννου γ΄ 16· ιζ΄ 23· Α΄ Ἰωάννου δ΄ 9.

51. Ἰωάννου ιγ΄ 1.

ἀπὸ τοὺς Δώδεκα[52], νὰ Τὸν ἀρνηθεῖ ὁ πρῶτος ἀπ' αὐτούς[53], νά καταδικασθεῖ σὰν βλάσφημος καὶ μάλιστα ἐν ὀνόματι τοῦ Νόμου[54], νὰ πεθάνει μὲ τὸ πιὸ ἀτιμωτικὸ μαρτύριο, τὸ μαρτύριο τοῦ Σταυροῦ, σὰν ἐγκληματίας, ποὺ τὸ κρεμασμένο στὸν σταυρὸ πτῶμα Του μόλυνε τὴν γῆ τοῦ Ἰσραήλ[55].

Ἔτσι πραγματοποιήθηκε ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ Πατέρα ποὺ θέλησε ὁ Υἱός Του ὁ ἀγαπητὸς ἀπὸ ἀλληλεγγύη πρὸς τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἀνθρώπους νὰ ὑποστεῖ τὶς ὀδυνηρὲς συνέπειες αὐτῆς τῆς θανατηφόρας δυνάμεως ποὺ εἶναι ἡ ἁμαρτία.

Μὲ τὴν ἠθελημένη προσφορὰ τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξαφανίσθηκαν οἱ συνέπειες τοῦ ἀνοσιουργήματος τῆς ἁμαρτίας, ἡ ἀνθρωπότητα ἀνορθώθηκε *«ἐξηγοράσθη»*, ἑνώθηκε μὲ τὸν Θεό, μετέχει στὴν θεία ζωή. Σύμφωνα μὲ τὴν παλαιὰ προφητεία[56] τὸ ἴδιο τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ μεταδόθηκε στὴν σάρκα. Αὐτὴ ἡ προφητεία ἐκπληρώθηκε τόσο ὁλοκληρωμένα ποὺ κανεὶς δὲν μποροῦσε νὰ τὸ ὑποψιαστεῖ μὲ τὴν μεσολάβηση τῆς ὑπέρτατης πράξεως ἀγάπης τοῦ Ἴδιου τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ποὺ ἐνανθρώπησε καὶ θυσιάσθηκε. 159

52. Ἰωάννου ιη΄ 2.
53. Ἰωάννου ιη΄ 25 καὶ ἑξῆς.
54. Ἰωάννου ιθ΄ 7.
55. Ἰωάννου ιθ΄ 31.
56. Ἰεζεκιήλ λστ΄ 27.

Ἡ Θεία Μετάληψις.
Ἱερὰ Μονὴ Σταυρονικήτα. Ἅγιον Ὄρος.

Γ΄. Ἰησοῦς Χριστός: Σοφία - Δικαιοσύνη - Ἁγιασμός - Ἀπολύτρωση

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀναφερόμενος στὴν σταυρικὴ θυσία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ διδάσκει ὅτι:

«Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἔγινε ἀπὸ τὸν Θεὸ σοφία δική μας καὶ δικαίωση καὶ ἐξαγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωση»[57].

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπειδὴ εἶναι σοφία μᾶς ἔκαμε σοφοὺς ἀφοῦ μᾶς δίδαξε ὅλη τὴν ἀλήθεια, μᾶς ἐλευθέρωσε ἀπὸ τὴν πλάνη τῆς εἰδωλολατρίας καὶ μᾶς δίδαξε τὴν ἀλήθεια τῆς θεογνωσίας, ἐπειδὴ εἶναι δικαιοσύνη, μᾶς ἔκαμε δίκαιους δίδοντας τὴν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν μας καὶ μᾶς ἀποκατέστησε στὸν πνευματικὸ κόσμο, καθ' ὃ ἁγιασμός, μᾶς ἔκαμε ἁγίους, μᾶς χάρισε τέλεια ἐλευθερία ἀπὸ ὅλα τὰ κακά, ἐπειδὴ εἶναι ἀπολύτρωση, μᾶς ἐλευθέρωσε ἀπὸ τὴν ἁμαρτία μὲ τὴν δωρεὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

Ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ εἴμασταν προηγουμένως μωροί, μᾶς ἔκαμε σοφούς, ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ εἴμασταν ἔνοχοι, μᾶς ἔκαμε δίκαιους, ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ εἴμασταν ἁμαρτωλοί, μᾶς ἔκαμε ἁγίους, ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ εἴμασταν δοῦλοι μᾶς ἔκαμε ἐλεύθερους. 161

Δὲν εἶπε ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὅτι ὁ Χριστὸς μᾶς σόφισε καὶ μᾶς δικαίωσε καὶ μᾶς ἁγίασε καὶ μᾶς ἐλευθέρωσε. Ἀλλὰ πὼς Αὐτὸς ἔγινε σὲ μᾶς σοφία καὶ δι-

57. «Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγεννήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις» (πρὸς Κορινθίους Α΄ α΄ 30).

καιοσύνη καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωση, γιὰ νὰ φανερώσει τὸν πλοῦτο καὶ τὴν ἀφθονία τῶν χαρισμάτων τούτων ποὺ μᾶς ἔδωσε καὶ σὰν νὰ ἔλεγε, ὅτι ὁ Χριστὸς ἔδωσε σὲ μᾶς ὅλο Του τὸν Ἑαυτό.

*

Σοφία.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐξηγεῖ, ὅτι ἡ εἰδωλολατρία εἶναι συνέπεια τοῦ σκοτισμοῦ τοῦ νοῦ τῶν ἀνθρώπων ὅταν ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὸν Θεό:

«Γιατὶ ἐνῶ γνώρισαν τὸν Θεὸ μέσα ἀπὸ τὴν δημιουργία, οὔτε τὸν δόξασαν οὔτε τὸν εὐχαρίστησαν ὡς Θεό. Ἀντίθετα, ἡ σκέψη τους ἀκολούθησε λαθεμένο δρόμο, καὶ ἡ ἀσύνετη καρδιά τους βυθίστηκε στὸ σκοτάδι τῆς πλάνης. Ἔτσι, ἐνῶ θριαμβολογοῦσαν γιὰ τὴν σοφία τους, κατάντησαν ἀνόητοι, ὡς τὸ σημεῖο, ἀντὶ γιὰ τὸν δημιουργὸ ἀθάνατο Θεό, νὰ προσκυνοῦν εἴδωλα ποὺ παρασταίνουν θνητοὺς ἀνθρώπους, πουλιά, τετράποδα ζῶα κι ἑρπετά»[58].

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν ἐπουράνιο Θεὸ καὶ Πατέρα στὴν ἀρχιερατικὴ προσευχή Του, ἀναφέρεται στὴν ἀποστολή Του ὅτι:

58. «Διότι γνόντες τὸν Θεὸν οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν ἢ εὐχαρίστησαν, ἀλλ᾽ ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία· φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν» (πρὸς Ρωμαίους α΄ 21-23).

«Σὲ ἔκανα γνωστὸ στοὺς ἀνθρώπους»[59].

«Τοὺς ἔμαθα ποιὸς εἶσαι καὶ θὰ συνεχίσω νὰ τοὺς τὸ μαθαίνω, ὥστε νὰ εἶναι μέσα τους ἡ ἀγάπη μὲ τὴν ὁποία μὲ ἀγάπησες, ὅπως κι ἐγὼ θὰ εἶμαι μαζί τους»[60].

Αὐτὴ ἡ γνώση εἶναι γνώση ἀληθινὴ ποὺ προέρχεται ἀπὸ Ἐκεῖνον ποὺ εἶναι ἑνωμένος μὲ τὸν Θεὸ Πατέρα.

Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης τονίζει ὅτι:

«Μόνο ὁ μονογενὴς Υἱός, ποὺ εἶναι μέσα στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Πατέρα, ἐκεῖνος μᾶς Τὸν ἔκανε γνωστό»[61].

Ὁ ἀπόστολος Φίλιππος στὸ ὑπερῶο τῆς Ἱερουσαλὴμ ζητεῖ ἀπὸ τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστὸ νὰ δείξει στοὺς μαθητές Του τὸν Θεὸ Πατέρα. Ὁ Κύριος τοῦ ἀπάντησε, ὅτι ὅποιος γνωρίζει καὶ κατανοεῖ τὸν Ἴδιο, γνωρίζει καὶ κατανοεῖ τὸν Πατέρα:

«Κύριε, τοῦ λέει ὁ Φίλιππος, δεῖξε μας τὸν Πατέρα, κι αὐτὸ μᾶς ἀρκεῖ». Τοῦ λέει ὁ Ἰησοῦς: Τόσον καιρὸ εἶμαι μαζί σας, Φίλιππε, καὶ δὲν μ' ἔχεις γνωρίσει; Αὐτὸς ποὺ ἔχει δεῖ ἐμένα ἔχει δεῖ τὸν Πατέρα. Πῶς μπορεῖς ἐσὺ νὰ λὲς δεῖξε μας τὸν Πατέρα; Δὲν πιστεύεις πὼς ἐγὼ εἶμαι ἀχώριστος ἀπὸ τὸν Πατέρα, κι

59. «Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις» (Ἰωάννου ιζ΄ 6, 26).

60. «Καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ᾖ κἀγὼ ἐν αὐτοῖς» (Ἰωάννου ιζ΄ 26).

61. «Ὁ μονογενὴς υἱὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς ἐκεῖνος ἐξηγήσατο» (Ἰωάννου α΄ 18).

ὁ Πατέρας ἀπὸ μένα; Τὰ λόγια ποὺ σᾶς λέω ἐγὼ δὲν τὰ λέω ἀπὸ μόνος μου, κι ὁ Πατέρας, ποὺ εἶναι ἕνα μ' ἐμένα, αὐτὸς πραγματοποιεῖ τὰ ἔργα»[62].

Ἑπομένως ὅποιος ἑνώνεται μὲ τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστὸ ἑνώνεται καὶ μὲ τὸν Πατέρα καὶ γίνεται, ὅπως ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, σοφὸς κατὰ Θεόν.

*

Δικαιοσύνη.

Μὲ τὸν σταυρικὸ θάνατό Του ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς δικαίωσε, ἔκαμε δίκαιους καὶ ἀποκατέστησε στὸν πνευματικὸ κόσμο τοὺς πιστούς.

Τὸ θέμα τῆς δικαιώσεως τὸ ἀναπτύσσει καὶ τὸ διαπραγματεύεται μὲ ἕνα μοναδικὸ τρόπο ὁ ἀπόστολος Παῦλος στὶς ἐπιστολές του πρὸς Ρωμαίους καὶ πρὸς Γαλάτας.

Τὸ διάγραμμα τῶν ἀποστολικῶν ἐπιχειρημάτων
164 ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ὁ ἄνθρωπος ἐπειδὴ ἁμαρτάνει στερεῖται τὴν χάρη τοῦ Θεοῦ καὶ καθίσταται ἔνοχος γιὰ τὴν παράβαση τῶν ἐντολῶν.

---

62. «Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τοσούτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστι; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα» (Ἰωάννου ιδ΄ 8-10).

«Γιατὶ ὅλοι ἁμάρτησαν καὶ βρίσκονται μακριὰ ἀπὸ τὴν δόξα τοῦ Θεοῦ»[63].

«Ἀποκαλύπτεται ὅμως καὶ ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ γιὰ νὰ τιμωρήσει κάθε ἀσέβεια καὶ ἀδικία τῶν ἀνθρώπων ποὺ μὲ τὰ ἄδικα ἔργα τους συγκαλύπτουν τὴν ἀλήθεια»[64].

Ἡ ἀποκατάσταση τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου δὲν ἦταν ἐφικτή, ἐπειδὴ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἦταν ἔνοχοι, ὑποκείμενοι στὶς συνέπειες τῶν παραβάσεών τους.

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς θυσιάσθηκε γιὰ νὰ ἀπαλλαγοῦμε ἐμεῖς ἀπὸ τὶς συνέπειες τῶν ἁμαρτιῶν μας. Γιὰ νὰ οἰκειοποιηθοῦμε ὅμως τὶς δωρεὲς τῆς σταυρικῆς θυσίας ἀπαιτεῖται ὡς προϋπόθεση ἡ πίστη μας, ποὺ ἀπαραιτήτως πρέπει νὰ ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν ἐνάρετη καὶ ἐν μετανοίᾳ ζωή μας.

«Ξέρουμε ὅμως πὼς ὁ ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ σωθεῖ μὲ τὴν τήρηση τῶν διατάξεων τοῦ νόμου. Αὐτὸ θὰ γίνει μόνο μὲ τὴν πίστη στὸν Ἰησοῦ Χριστό. Γι' αὐτὸ κι ἐμεῖς πιστέψαμε στὸν Ἰησοῦ Χριστό, γιὰ νὰ δικαιωθοῦμε μὲ τὴν πίστη στὸν Χριστὸ κι ὄχι μὲ τὴν τήρηση τοῦ νόμου· γιατὶ μὲ τὰ ἔργα τοῦ νόμου δὲν θὰ σωθεῖ κανένας ἄνθρωπος»[65]. 165

63. «Πάντες γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ» (πρὸς Ρωμαίους γ΄ 23).

64. «Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ Θεοῦ ἀπ᾽ οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων» (πρὸς Ρωμαίους α΄ 18).

65. «Εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν

Ἔτσι δικαιωθήκαμε ἐμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ μὲ τὸ αἷμα τοῦ Δικαίου.

«Ἀφοῦ, λοιπόν, ὁ Θεὸς μᾶς ἔσωσε ἐπειδὴ πιστέψαμε, οἱ σχέσεις μας μὲ τὸν Θεὸ ἀποκαταστάθηκαν μὲ τὴν μεσολάβηση τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ»[66].

*

Ἁγιασμός.

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς στὴν ἀρχιερατικὴ προσευχὴ ζητεῖ ἀπὸ τὸν ἐπουράνιο Θεὸ καὶ Πατέρα νὰ ἁγιάσει τοὺς μαθητές Του *«ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου»*[67] καὶ πρόσθεσε:

«Καὶ γιὰ χάρη τους ἁφιερώνω καὶ προσφέρω τὸν ἑαυτό μου σ' ἐσένα, ὥστε κι αὐτοί, μὲ τὴν βοήθεια τῆς ἀλήθειας, νὰ εἶναι ἀφιερωμένοι σ' ἐσένα»[68].

Ὁ καθαρισμὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν ἁμαρτία πραγματοποιήθηκε μὲ τὸ αἷμα τῆς σταυρικῆς θυσίας
166 τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τὸν ἀποστολικὸ λόγο: «Ἀφοῦ μὲ τὸν σταυρικό Του θάνατο μᾶς καθάρισε ἀπὸ τὶς ἁμαρτίες μας»[69].

Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, διότι οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σάρξ» (πρὸς Γαλάτας β΄ 16).

66. «Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» (πρὸς Ρωμαίους ε΄ 1).

67. Ἰωάννου ιζ΄ 17.

68. «Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ὦσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ» (Ἰωάννου ιζ΄ 19).

69. «Δι' ἑαυτοῦ καθαρισμὸν ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν» (πρὸς Ἑβραίους α΄ 3).

«Τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ἔχοντας τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ πρόσφερε τὸν ἑαυτὸ του ἀψεγάδιαστη θυσία στὸν Θεό, θὰ καθαρίσει τὴν συνείδησή μας ἀπὸ τὰ ἔργα ποὺ ὁδηγοῦν στὸν θάνατο, ἔτσι ὥστε νὰ μποροῦμε νὰ λατρεύουμε τὸν ἀληθινὸ Θεό»[70].

«Γι' αὐτὸ κι ὁ Ἰησοῦς, γιὰ νὰ ἐξαγνίσει τὸν λαό Του μὲ τὸ ἴδιο Του τὸ αἷμα, πέθανε ἔξω ἀπὸ τὴν πύλη»[71].

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀπευθύνεται στοὺς πιστοὺς τονίζοντάς τους, ὅτι ὁ ἁγιασμός τους συντελέσθηκε ἀπὸ τὸ ἅγιο Πνεῦμα στὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

«Ἀλλὰ μὲ τὴν δύναμη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ καὶ μὲ τὴν ἐνέργεια τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ καθαριστήκατε ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, γίνατε λαὸς τοῦ Θεοῦ καὶ σωθήκατε ἀπὸ τὴν ἐπερχόμενη ὀργὴ τοῦ Θεοῦ»[72].

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος προτρέπει τοὺς πιστούς:

«Νὰ ἐπιδιώκετε τὴν εἰρήνη μὲ ὅλους· ἐπιδιώκετε καὶ τὴν ἁγιότητα, χωρὶς τὴν ὁποία κανεὶς δὲν θ' ἀντικρίσει τὸν Κύριο»[73].

70. «Τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ Πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ Θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι» (πρὸς Ἑβραίους θ΄ 14).

71. «Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθε» (πρὸς Ἑβραίους ιγ΄ 12).

72. «Ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ καὶ ἐν τῷ Πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν» (πρὸς Κορινθίους Α΄ στ΄ 11).

73. «Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν Κύριον» (πρὸς Ἑβραίους ιβ΄ 14).

«Ἀφοῦ λοιπόν, ἀγαπητοί μου, ἔχουμε αὐτὲς τὶς ὑποσχέσεις, ἂς καθαρίσουμε τοὺς ἑαυτούς μας ἀπὸ καθετὶ ποὺ μολύνει τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχή. Ἂς ζήσουμε μία ἅγια ζωὴ μὲ φόβο Θεοῦ»[74].

*

Ἀπολύτρωση.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος εὐχαριστεῖ τὸν Θεὸ γιὰ τὴν μεγάλη δωρεὰ τῆς ἀπολυτρώσεώς μας ποὺ ἐνήργησε μὲ τὴν θυσία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ:

«Μᾶς λύτρωσε μὲ τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ»[75].

«Αὐτὸς ἔδωσε τὸν ἑαυτό Του γιὰ μᾶς, γιὰ νὰ μᾶς λυτρώσει ἀπὸ κάθε ἀνομία, νὰ μᾶς καθαρίσει καὶ νὰ μᾶς κάνει ἕνα λαὸ ποὺ νὰ ἀνήκει μόνο σ' Αὐτὸν καὶ νὰ καταγίνεται μὲ ζῆλο στὰ καλὰ ἔργα»[76].

Κατηγορηματικὰ τονίζει ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι δικαιώνονται χάρη στὴν ἀπολύτρω-
168 ση ποὺ πραγματοποίησε ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός:

«Γιατὶ ὅλοι ἁμάρτησαν καὶ βρίσκονται μακριὰ ἀπὸ τὴν δόξα τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς ὅμως τοὺς δικαιώνει χωρὶς ἀντάλλαγμα, μὲ τὴν χάρη Του. Γι' αὐτὸ ἔστειλε

74. «Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ» (πρὸς Κορινθίους Β΄ ζ΄ 1).

75. «Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ» (πρὸς Ἐφεσίους α΄ 7).

76. «Ὅς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων» (πρὸς Τίτον β΄ 14).

τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ νὰ μᾶς ἐλευθερώσει ἀπὸ τὴν ἁμαρτία»[77].

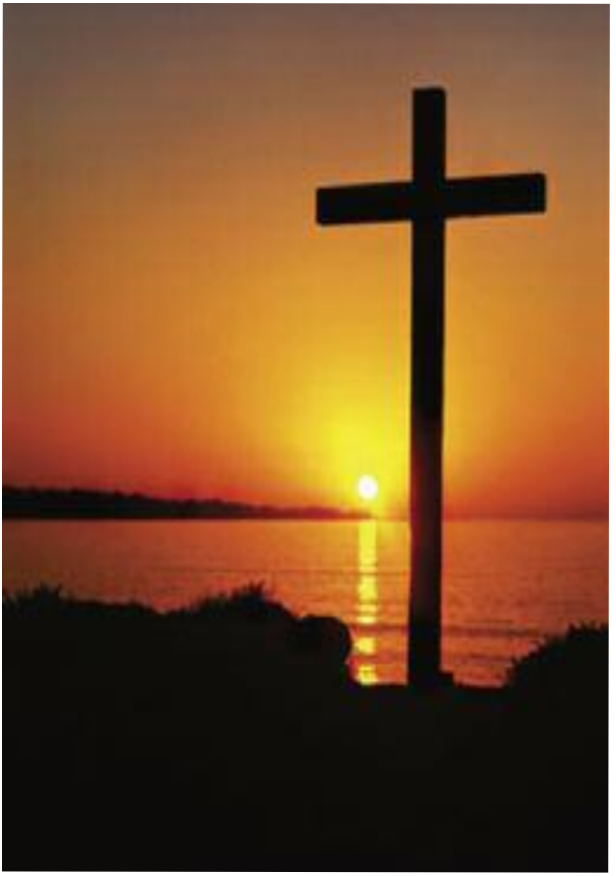
Ἔχοντες οἱ πιστοὶ τὸ δῶρο τῆς ἀπολυτρώσεως ὀφείλουν νὰ ἀγωνίζονται νὰ μὴν ὑποδουλωθοῦν στὴν ἁμαρτία νὰ μὴν γίνουν δοῦλοι τῶν παθῶν κατὰ τὴν προτροπὴ τοῦ ἀποστόλου Παύλου:

«Ὁ Χριστὸς μᾶς ἀπελευθέρωσε γιὰ νὰ εἴμαστε ἐλεύθεροι. Παραμένετε, λοιπόν, σταθεροὶ στὴν ἐλευθερία καὶ μὴν ξαναμπαίνετε κάτω ἀπὸ ζυγὸ δουλείας»[78].

77. «Πάντες γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (πρὸς Ρωμαίους γ΄ 23-24).

78. «Τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν, ᾗ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε, καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε» (πρὸς Γαλάτες ε΄ 1).

Σταυρός. Ὁ φύλαξ πάσης τῆς οἰκουμένης.
Τὸ ἀήττητον τρόπαιον καὶ ἡ χαρὰ τῶν πιστῶν.

Δ΄. Ἡ ἕλξις τοῦ Σταυροῦ.

«Κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν»[79].

Καμιὰ δύναμη στὸν κόσμο δὲν εἶναι τόσο θαυμαστή, μυστηριώδης καὶ ἰσχυρή, ὅσο ἡ δύναμη τοῦ Σταυροῦ. Ἐγκόσμιες δυνάμεις καὶ μηχανισμοὶ ἐξουσίας ὠθοῦν καὶ ἕλκουν τὸ πᾶν.

Τό κήρυγμα ὅμως τοῦ Σταυροῦ περιέχει ἀσύγκριτη δύναμη, ἐπειδὴ εἶναι τὸ μυστικὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ, ποὺ πραγματοποίησε γιὰ νὰ δοξασθοῦμε:

«Ἀλλὰ ἐγὼ μιλάω γιὰ τὸ σοφὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἔμεινε μυστικὸ καὶ κρυμμένο ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, τὸ σχέδιο ποὺ καθόρισε ὁ Θεὸς πρὶν ἀπὸ τὴν δημιουργία τοῦ κόσμου ἀποβλέποντας στὴν δόξα μας. Αὐτὸ καμιὰ ἀπὸ τὶς δυνάμεις ποὺ κυβερνοῦν αὐτὸν ἐδῶ τὸν κόσμο δὲν τὸ κατάλαβε· γιατὶ ἂν τὸ εἶχαν καταλάβει, δὲν θὰ σταύρωναν Τὸν χορηγὸ τῆς δόξας»[80].

Ὁ Σταυρωμένος Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς προσέδωσε στὸν Σταυρὸ τὴν καταπληκτικὴ καὶ ἀκαταμάχητη δύναμη ποὺ ἔχει.

---

79. Ἰωάννου ιβ΄ 32.

80. «Ἀλλὰ λαλοῦμεν σοφίαν Θεοῦ ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ Θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν, ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν Κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν» (πρὸς Κορινθίους Α΄ β΄ 7-8).

1. Τί ἦταν προηγουμένως ὁ Σταυρός; Ξύλο ἁπλό, ἰκρίωμα αἰσχύνης στὸ ὁποῖο οἱ ἔσχατοι τῶν ἀνθρώπων, οἱ παραβάτες τοῦ κοινοῦ δικαίου τιμωροῦνταν γιὰ τὶς πράξεις τους. Ἡ ἀνθρώπινη δικαιοσύνη εὕρισκε τὴν ἱκανοποίησή της ἐπάνω σ' αὐτόν. Ὕψωσε τοὺς σταυρούς. Ὕψωσε πολλοὺς καὶ ἐπάνω τους πολλοὶ κατάδικοι ἄφησαν τὴν τελευταία πνοή τους συνοδευόμενη μὲ τὶς ἀτέλειωτες κατάρες τους.

Ἀλλὰ τὸ ξύλο παρέμεινε ξύλο, ξύλο ἀτιμίας, ξύλο ἀδυναμίας, τό ὁποῖο ἀπωθοῦσε, δὲν προσέλκυε.

Ποιὸς θὰ αἰσθανόταν τιμὴ γιὰ ἕνα αἱματόβρεκτο σταυρό, ὁ ὁποῖος μὲ τοὺς τελευταίους ἐπιθανάτιους ρόγχους καὶ τὰ *«κατεαγμένα σκέλη»* τοῦ κατάδικου, σύντριμμα κι ἐκεῖνος, ριπτόταν στὴν φωτιὰ ὡς καύσιμη ὕλη;

Ποιὸς θὰ αἰσθανόταν συμπάθεια πρὸς τὸ φρικτὸ αὐτὸ ὄργανο ποὺ ἐξαφάνιζε τὴν ζωὴ τῶν ἀνθρώπων,
172 ἔστω κι ἂν αὐτοὶ ἔπασχαν δίκαια;

Ποιὸς θὰ σκεπτόταν, ὅτι ἦταν δυνατὸν νὰ ἐνδυναμωθεῖ ἀπὸ τὸ ξύλο αὐτό, ἀφοῦ ἔβλεπε τὴν ἀδυναμία τοῦ σταυρωμένου, ἀφοῦ ἔβλεπε νὰ παραλύουν οἱ δυνάμεις τοῦ ζωντανοῦ ὀργανισμοῦ του καὶ νὰ σβήνουν τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀνθρώπου;

Ἡ ἔλξις ἦταν κάτι ἄγνωστο στὸν σταυρό. Ἀντίθετα ἡ θέα του σκόρπιζε πόνο, δάκρυα, πένθος, ἐξευτελισμό. Ἦταν ἡ πληρωμὴ τῆς κακίας, τὸ φόβητρο, ὁ παραδειγματισμὸς καὶ τὸ σῆμα τῆς σκληρότητας.

2. Ὅταν ὅμως στὸν Σταυρὸ καρφώθηκε ὁ βασιλιὰς τῆς δόξης καὶ ἅπλωσε τὰ χέρια Του ὁ Πλάστης καὶ Δημιουργὸς καὶ τανύθηκε στὸ ὕψος Του ὁ Μεγαλώνυμος Κύριος, ἁγιάσθηκε καὶ ἔγινε πηγὴ εὐλογίας, ἁγιασμοῦ, ὄργανο σωτηρίας, καύχημα τῶν πιστῶν, ὅπλο τῶν ἀγωνιστῶν κατὰ τῆς ἁμαρτίας, τεῖχος καὶ ὀχύρωμα τῆς εὐσέβειας.

3. Ἀντλεῖ τὴν δύναμή του ὁ Σταυρὸς ἀπὸ τὴν θυσιασμένη ἀγάπη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀπὸ τὸν ἠθελημένο ἐξιλαστήριο θάνατο τοῦ Δικαίου ποὺ πέθανε γιὰ νὰ μᾶς ἐξαγοράσει, ἀπὸ τὸ ἀνείπωτο μαρτύριο ἑνὸς Ἀθώου ποὺ τιμωρήθηκε ὡς κακοῦργος, ἀπὸ τὴν νίκη Ἐκείνου ποὺ ἀνῆλθε σ' αὐτὸν νικητὴς τοῦ θανάτου, ἀπὸ τὴν θυσία ποὺ καθάρισε ὅλο τὸ ἀνθρώπινο γένος ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, ἀπὸ τὴν ἁγιότητα μιᾶς ζωῆς ποὺ προσφέρθηκε γιὰ νὰ μεταδώσει ζωή.

4. Ὁ Σταυρὸς εἵλκυσε τοὺς μαθητὲς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοὺς μεταμόρφωσε σὲ ἀληθινοὺς καὶ διαπρύσιους κήρυκες.

Τώρα δὲν ζητοῦν ἐπίγειες δόξες, οὔτε ὀνειρεύονται θρόνους ἢ πρωτοκαθεδρίες, ὅπως πρὶν σταυρωθεῖ ὁ Κύριος. Δὲν εἶναι ἕτοιμοι στὸ πρῶτο ἐμπόδιο νὰ Τὸν ἀρνηθοῦν καὶ νὰ Τὸν ἐγκαταλείψουν.

Ἡ δύναμη τοῦ Σταυροῦ μετέβαλε τὶς διαθέσεις τους καὶ τοὺς ἔκαμε νὰ σκέπτονται μόνο τὰ ὑψηλὰ καὶ τοὺς ἀνέδειξε θαρραλέους ὁμολογητὲς τοῦ Σταυρωμέ-

νου Κυρίου ἐνώπιον Βασιλέων, Ἀρχῶν, Συνεδρίων καὶ Συμβουλίων, ὁμοεθνῶν καὶ ἀλλοθρήσκων.

Ἀπὸ τὸ φωτοστέφανο τοῦ Σταυροῦ φωτίζονταν σὲ κάθε ἐποχὴ οἱ μάρτυρες τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ποὺ ὑπέμειναν μὲ καρτερία διωγμοὺς καὶ πολυώδυνα βάσανα γιὰ τὸν Χριστό, οἱ βιώσαντες ἰσάγγελη πολιτεία, οἱ ὅσιοι πατέρες καὶ ὅσιες μητέρες ποὺ σταύρωσαν τὴν σάρκα καὶ τὶς ἐπιθυμίες τους γιὰ νὰ ζήσουν ἐλεύθεροι ἀπὸ τὴν δουλεία τῶν παθῶν, οἱ ποιμένες καὶ διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας ποὺ κήρυξαν τὸ λυτρωτικὸ μυστήριο τοῦ Σταυροῦ.

Ἀπὸ τὸν Σταυρὸ ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ ἐνδυναμώνονται: Ὅσοι κλονίζονται. Ὅσοι πληγώνονται. Ὅσοι βρίσκονται σὲ ἀμηχανία. Ὅσοι ἀποροῦν. Ὅσοι ἀγνοοῦν. Ὅσοι πλανῶνται. Ὅσοι στεροῦνται, ἀπὸ τὸν Σταυρὸ θὰ λάβουν αὐτὸ ποὺ ποθοῦν.

8. Μεγα Σαββατο

«Τῇ ἐπαύριον μετὰ τὴν Παρασκευήν, ἡμέρα Σαββάτου, Μαρτίου κδ΄, συναχθέντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τὸν Πιλάτον παρεκάλεσαν αὐτὸν ἵνα ἀσφαλίσῃ τὸν τάφον τοῦ Ἰησοῦ ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας διότι, καθὼς ἔλεγον οἱ θεομάχοι, ἔχομεν ὑποψίαν μήπως οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, κλέψαντες διὰ νυκτὸς τὸ ἐνταφιασθὲν Αὐτοῦ σῶμα, κηρύξωσιν ἔπειτα εἰς τὸν λαὸν ὡς ἀληθινὴν τὴν ἀνάστασιν, ἣν προεῖπεν ὁ πλάνος ἐκεῖνος, ἔτι ζῶν· καὶ τότε ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. Ταῦτα εἰπόντες πρὸς τὸν Πιλάτον καὶ λαβόντες ἄδειαν παρ᾽ αὐτοῦ, ἀπῆλθον καὶ ἐσφράγισαν τὸν τάφο, διορίσαντες πρὸς ἀσφάλειαν αὐτοῦ καὶ κουστωδίαν, τουτέστι φύλακας ἐκ τῶν φυλασσόντων τὴν πόλιν στρατιωτῶν»[1] .

1. Ἐκ τοῦ Μεγάλου Ὡρολογίου

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Ἱερὰ Μονὴ Ὁσίου Γρηγορίου. Ἅγιον Ὄρος.

Α΄. Πάσχα καθαρότητας καὶ ἀλήθειας.

Κατὰ τὸν Ὄρθρο τοῦ Ἁγίου καὶ Μεγάλου Σαββάτου ἀκοῦμε τὴν προτροπὴ τοῦ ἀποστόλου Παύλου:

«Βγάλτε, λοιπόν, ἀπὸ ἀνάμεσά σας τὸ παλιὸ προζύμι γιὰ νὰ γίνετε καινούριο ζυμάρι – ἀφοῦ πραγματικὰ εἶστε χωρὶς τὸ προζύμι τῆς ἁμαρτίας. Γιατὶ ἡ δική μας ἑορτὴ τοῦ Πάσχα συνίσταται στὸ γεγονὸς ὅτι θυσιάστηκε γιὰ χάρη μας ὁ Χριστός.

Ἂς γιορτάζουμε, λοιπόν, τὸ Πάσχα ὄχι μὲ ψωμὶ ποὺ περιέχει τὴν παλιὰ ζύμη, τὴν ζύμη τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς πονηρίας, ἀλλὰ μὲ τὸ ἄζυμο ψωμὶ τῆς καθαρότητας καὶ τῆς ἀλήθειας»[2].

Ἡ ἑορτὴ τοῦ Χριστιανικοῦ Πάσχα συνδέεται μὲ τὴν ἑορτὴ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Πάσχα, ἀφοῦ ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός, σταυρώθηκε καὶ πέθανε μία Παρασκευὴ ποὺ ἦταν ἡ παραμονὴ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Πάσχα[3].

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς πέθανε τὴν ὥρα ποὺ οἱ Ἰουδαῖοι θυσίαζαν τὸν Πασχάλιο Ἀμνὸ στὸν Ναό, προετοιμάζονταν γιὰ νὰ ἑορτάσουν τὸ Πάσχα κατὰ τὸ τυπικὸ ποὺ εἶχε παραδοθεῖ ἀπὸ τὸν Μωυσῆ[4]. 177

2. «Ἐκκαθάρατε οὖν τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθώς ἐστε ἄζυμοι. καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη Χριστός· ὥστε ἑορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ᾽ ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας» (πρὸς Κορινθίους Α΄ ε΄ 7-8).

3. Ἰωάννου ιη΄ 28· ιθ΄ 14· ιθ΄ 31.

4. Ἐξόδου ιβ΄ 1 καὶ ἑξῆς.

Τὴν ἑορτὴ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Πάσχα ἀκολουθοῦσε ἡ ἑορτὴ τῶν Ἀζύμων καὶ διαρκοῦσε μία ἑβδομάδα[5].

«Κατὰ τὴν δεκάτη τετάρτη τοῦ πρώτου μηνὸς θὰ ἑορτάσετε τὸ Πάσχα πρὸς τιμὴ τοῦ Κυρίου. Τὴν δεκάτη πέμπτη ἡμέρα τοῦ μηνὸς αὐτοῦ θὰ εἶναι ἡ ἑορτή. Γιὰ ἑπτὰ ἡμέρες θὰ τρῶτε ψωμιὰ ἄζυμα. Ἡ πρώτη ἡμέρα θὰ εἶναι γιὰ σᾶς ἡ κατ᾽ ἐξοχὴν ἐπίσημος, Ἁγία ἡμέρα. Κανένα βαρὺ ἔργο δὲν θὰ κάμετε κατὰ τὸ διάστημα αὐτῆς»[6].

Σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου οἱ Ἰουδαῖοι ἔπρεπε νὰ καταστρέψουν τὸ προζύμι ποὺ διατηροῦσαν καὶ κάθε ἔνζυμο στὸ σπίτι τους καὶ γιὰ ἑπτὰ ἡμέρες ὑποχρεοῦνταν νὰ τρῶνε ἄζυμα.

Αὐτὰ εἶχε ὑπ᾽ ὄψη του ὁ ἀπόστολος Παῦλος στὶς προτροπὲς αὐτές, ἐνῶ συγχρόνως δίνει νέο νόημα στὴν ἑορτή. Θεωρώντας, ὅτι ἡ ἑορτὴ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἦταν τύπος τῆς ἑορτῆς τῆς Ἐκκλησίας καθορίζει τὸν
178 πνευματικὸ χαρακτήρα τῆς ἑορτῆς, ὅτι οἱ πιστοὶ ὀφείλουν νὰ ἑορτάζουν τὸ Πάσχα μὲ πνευματικὴ καθαρότητα ἀφαιρώντας τὴν ἁμαρτία ἀπὸ τὶς ψυχές τους, διότι ὅπως τὸ προζύμι μεταδίδει σ᾽ ὅλο τὸ ζυμάρι τὶς ἰδιότητές του ἔτσι συμβαίνει καὶ στὴν πνευματικὴ ζωὴ καὶ

5. Ἔξοδος ιβ΄ καὶ ιγ΄. Δευτερονομίου ιστ΄ 1-8.

6. «Καὶ ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς πάσχα Κυρίῳ. καὶ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τούτου ἑορτή· ἑπτὰ ἡμέρας ἄζυμα ἔδεσθε. καὶ ἡ ἡμέρα ἡ πρώτη ἐπίκλητος ἁγία ἔσται ὑμῖν, πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε» (Ἀριθμῶν κή΄ 16-18).

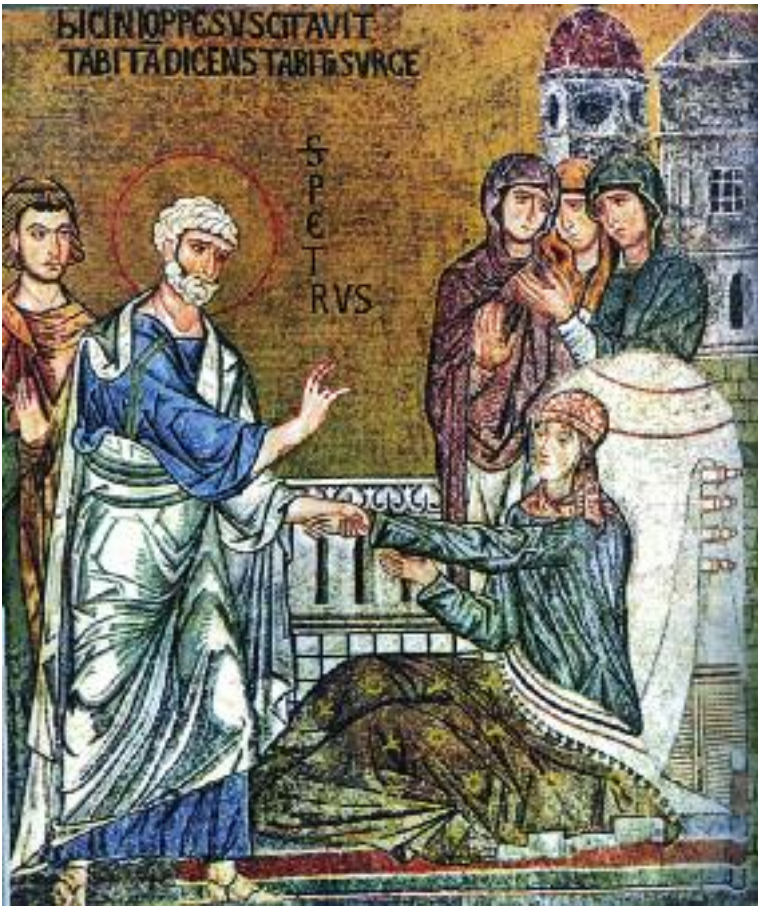
ἡ παραμικρὴ ἁμαρτία μολύνει ὁλόκληρο τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν καθιστᾶ ἁμαρτωλό.

Κατὰ τὸν ἀπόστολο Ἰάκωβο τὸν ἀδελφόθεο:

«Ὅποιος τηρήσει ὅλες τὶς διατάξεις τοῦ νόμου καὶ παραβεῖ μία, θεωρεῖται παραβάτης ὅλου τοῦ νόμου»[7].

7. «Ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον τηρήσῃ, πταίσῃ δὲ ἐν ἑνί, γέγονε πάντων ἔνοχος» (Ἰακώβου β΄ 10).

Ἡ ἀνάστασις τῆς κόρης τῆς Ταβιθᾶ.

Β΄. Ἡ πάλη μὲ τὸν θάνατο.

«Ἐξηγέρθη ὁ Κύριος ὡς ὁ ὑπνῶν»[8].

Κατὰ τὸ Ἅγιο καὶ Μεγάλο Σάββατο ὁ Κύριος βρίσκεται στὸν Ἅδη παλεύοντας μὲ τὸν θάνατο, ποὺ ἀποδείχθηκε ἀνίσχυρος νὰ κρατήσει τὸν *«ἀρχηγὸ τῆς ζωῆς»*[9] κατὰ τὸν ἀποστολικὸ λόγο.

«Ὁ Θεὸς ὅμως Τὸν ἀνάστησε (δηλαδὴ τὸν Ἰησοῦ Χριστό), ἐλευθερώνοντάς Τον ἀπὸ τὰ δεσμὰ τοῦ θανάτου, γιατὶ ἦταν ἀδύνατο νὰ Τὸν κρατήσει ὁ θάνατος»[10].

Δραττόμεθα τῆς εὐκαιρίας νὰ μελετήσουμε τὸ θέμα τοῦ θανάτου μὲ ὁδηγό μας τὴν διδασκαλία τῆς ἁγίας Γραφῆς.

1. Ἡ ἐμπειρία τοῦ θανάτου.

Κάθε ἄνθρωπος ὑπόκειται στὴν ἐμπειρία τοῦ θανάτου. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ὄχι μόνο δὲν τὸν ἀποφεύγει γιὰ νὰ καταφύγει σὲ ἀπατηλὰ ὄνειρα, ἀλλὰ τὸν ἀντιμετωπίζει κατὰ μέτωπο καὶ μὲ ἀπόλυτη διαύγεια.

Ὁ θάνατος εἶναι κοινὴ μοίρα τῶν ἀνθρώπων *«ὁδὸς πάσης τῆς γῆς»*[11]. Βάζοντας τέλος στὴν ζωὴ τοῦ

8. Ψαλμοῦ οζ΄ (οη΄) 77, 65.

9. Πράξεων γ΄ 15.

10. «Ὅν (δηλαδὴ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν) ὁ Θεὸς ἀνέστησε λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ᾽ αὐτοῦ» (Πράξεων β΄ 23).

11. Γ΄ Βασιλειῶν β΄ 2.

καθενὸς ἀνθρώπου θέτει μία σφραγίδα στὴν φυσιογνωμία του ὅπως π.χ.

θάνατος τῶν πατριαρχῶν ποὺ εἶναι *«πλήρεις ἡμερῶν»*[12],

θάνατος μυστηριώδης τοῦ Μωυσῆ[13],

θάνατος τραγικὸς τοῦ βασιλιᾶ Σαούλ[14].

Ὁ ζωντανὸς ἄνθρωπος αἰσθάνεται τὸν θάνατο ὡς ἐχθρικὴ καὶ ὕπουλη δύναμη ποὺ τοῦ προκαλεῖ ἀποτροπιασμό. Ὁ θάνατος καὶ ὁ Ἅδης ἂν καὶ εἶναι πραγματικότητες τοῦ ἐπέκεινα ἐν τούτοις εἶναι δυνάμεις ποὺ δροῦν ἐδῶ στὴν γῆ καὶ ἐξοντώνουν ὅποιον ὑποπέσει στὴν ἐξουσία τους.

Ὁ ἄνθρωπος σ' ὁλόκληρη τὴν ζωή του παλαίει μὲ ἀγωνία στὴν διαμάχη του μὲ τὸν θάνατο.

*

2. Τὸ νόημα τοῦ θανάτου.

182 Ἀφοῦ ἡ ἐμπειρία τοῦ θανάτου ἔχει τέτοιες ἀπηχήσεις στὸν ἄνθρωπο, εἶναι ἀδύνατο νὰ τὸν θεωρήσει κανεὶς ὡς ἕνα ἁπλὸ φυσικὸ φαινόμενο, ποὺ ἡ φυσικὴ παρατήρησή του θὰ ἐξαντλοῦσε ὁλόκληρο τὸ περιεχόμενό του. Ὁ θάνατος δὲν μπορεῖ νὰ μὴν ἔχει κάποιο νόημα. Ἐπειδὴ βρίσκεται σὲ βίαιη ἀντίφαση μὲ τὸν πόθο μας γιὰ ζωή, βαραίνει πάνω μας σὰν τιμωρία.

---

12. Γενέσεως κε΄ 7.
13. Δευτερονόμιον κδ΄.
14. Α΄ Βασιλειῶν λα΄.

Τὸ αἴνιγμα τῆς παρουσίας τοῦ θανάτου στὴν ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου λύνεται ἀπὸ τὴν θεία ἀποκάλυψη ποὺ ἑρμηνεύει τὴν ἐμφάνισή του.

Ἀρχικὰ ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν Θεὸ ποὺ προειδοποίησε τοὺς Πρωτοπλάστους, ὅτι ἂν παραβοῦν τὴν ἐντολή Του *«θανάτῳ ἀποθανοῦνται»*[15]. Ἡ θεία ἀποκάλυψη διευκρινίζει, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν δημιούργησε τὸν θάνατο[16], διότι ἔπλασε τὸν ἄνθρωπο γιὰ τὴν ἀφθαρσία. Ὁ θάνατος ὅπως τὸν γνωρίζουμε, εἰσῆλθε στὸν κόσμο μόνο ἀπὸ φθόνο τοῦ Διαβόλου[17].

Ἡ ἐξουσία τοῦ θανάτου πάνω μας εἶναι συνέπεια τῆς ἁμαρτίας μας καὶ φανερώνει τὴν παρουσία της ἐδῶ στὴν γῆ. *«Ὁ μισθὸς τῆς ἁμαρτίας εἶναι ὁ θάνατος»*[18].

Ὁ θάνατος ἀγκαλιάζει ὅλη τὴν δημιουργία, ζῶα, φυτά ἀκόμη καὶ τὰ ἄψυχα καὶ τὸ νερὸ πεθαίνει, βρωμάει.

*

3. Ἡ ὁδὸς τοῦ θανάτου.

Ἡ ἀνακάλυψη τοῦ δεσμοῦ τῆς ἁμαρτίας μὲ τὸν θάνατο συντελεῖ, ὥστε μία ὁλόκληρη πλευρὰ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου ν' ἀποκαλύψει τὸ ἀληθινό της πρόσωπο.

---

15. Γενέσεως β΄ 17· γ΄ 19.
16. Σοφία Σολομῶντος α΄ 13.
17. Σοφία Σολομῶντος β΄ 24.
18. «Τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος» (πρὸς Ρωμαίους στ΄ 23).

Ἡ ἁμαρτία εἶναι κακὸ ὄχι μόνο γιατὶ εἶναι ἀντίθετη μὲ τὴν φύση μας καὶ στὸ θεῖο θέλημα, ἀλλὰ γιατὶ εἶναι καὶ γιὰ μᾶς συγκεκριμένα ἡ *«ὁδὸς τοῦ θανάτου»*. Ὅποιος ἀκολουθεῖ τὴν ἁμαρτία βαδίζει πρὸς τὸν θάνατο[19].

*

4. Ἡ ἀπελευθέρωση ἀπὸ τὸν θάνατο.

Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔχει τὴν δύναμη νὰ σωθεῖ μόνος του ἀπὸ τὸν θάνατο, χρειάζεται ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ, ποὺ μόνο Αὐτός εἶναι ἀπὸ τὴν φύση Του ὁ Ζῶν. Γι' αὐτό, ὅταν μὲ ὁποιοδήποτε τρόπο ἐκδηλώνεται ἡ ἐξουσία τοῦ θανάτου πάνω στὸν ἄνθρωπο τότε ἐπικαλεῖται τὸν Θεό[20].

Ὁ Θεὸς ὅμως δὲν δίνει αὐθαίρετα αὐτὴ τὴν ἀπελευθέρωση ἀπὸ τὸν θάνατο κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἐπίγειας ζωῆς. Ὁ ἁμαρτωλὸς πεθαίνει ἐξαιτίας τῆς ἁμαρτίας του, ἀλλὰ ὁ Θεὸς δὲν εὐχαριστεῖται μὲ τὸν θάνατό του, προτιμᾶ νὰ μεταστραφεῖ καὶ νὰ ζήσει[21]. Συνεπῶς ὁ Θεὸς ἀπελευθερώνει τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸν θάνατο ἀλλὰ ὄχι χωρὶς τὴν συνεργασία τους.

*

5. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς νικητὴς τοῦ θανάτου.

Ὡστόσο ἡ ἐλπίδα ἀπελευθερώσεως ἀπὸ τὸν θά-

19. Παροιμιῶν ια΄ 19.
20. Ψαλμοῦ στ΄ 5· ριε΄ 3.
21. Ἰεζεκιήλ ιη΄ 33· λα΄ 11.

νατο θὰ ἦταν ἀνώφελη, ἂν περιοριζόταν στὴν διάρκεια τῆς παρούσας ζωῆς.

Ἔτσι ὁ πάσχων Δοῦλος τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν Ἡσαΐα, δηλαδὴ ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς θανατώνεται καὶ *«αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ»*. Ὁ θάνατός Του εἶναι ἱλαστήρια θυσία, ποὺ προσφέρεται γιὰ τὶς ἁμαρτίες τῶν ἀνθρώπων[22].

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἔρχεται καὶ μὲ τὸν θάνατό Του κατανικᾶ τὸν θάνατο *«θανάτῳ θάνατον πατήσας»*. Τὸν ἀντιμετώπισε μέσα στὸν ἴδιο του τὸν χῶρο καὶ τὸν νίκησε τὴν στιγμὴ ποὺ ὁ θάνατος νόμιζε ὅτι Τὸν νικοῦσε. Εἰσῆλθε στὸν Ἅδη ὡς Κύριος καὶ ἐξῆλθε μὲ τὴν θέλησή Του, ἀφοῦ ἔλαβε *«τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ Ἅδου»*[23]. Διακήρυξε ὅτι:

«Γι' αὐτὸ ὁ Πατέρας μὲ ἀγαπάει, γιατὶ ἐγὼ θυσιάζω τὴν ζωή μου, ὥστε νὰ τὴν ξαναπάρω. Κανεὶς δὲν μοῦ τὴν παίρνει, ἀλλὰ ἐγὼ ἀπὸ μόνος μου τὴν προσφέρω. Ἀπὸ μένα ἐξαρτᾶται νὰ τὴν προσφέρω κι ἀπὸ μένα ἐξαρτᾶται νὰ τὴν ξαναπάρω. Αὐτὴν τὴν ἐντολὴ ἔλαβα ἀπὸ τὸν Πατέρα μου»[24]. 185

Αὐτὴ ἡ ἀνάσταση τῶν νεκρῶν ποὺ τὴν ἀνήγγει-

22. Ἡσαΐου νγ΄ 8-12.

23. Ἀποκαλύψεως α΄ 18.

24. «Διὰ τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ· ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου» (Ἰωάννου ι΄17-18).

λαν οἱ Γραφὲς πραγματοποιήθηκε[25] καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἔγινε ὁ «πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν»[26]. Τώρα ποὺ ὁ Θεὸς ἀνέστησε Αὐτὸν *«λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου»*[27] καὶ τῆς νεκρικῆς φθορᾶς[28], εἶναι φανερὸ ὅτι ὁ θάνατος ἔχασε κάθε ἐξουσία ἐπάνω Του[29].

*

6. Ὁ χριστιανὸς ἐνώπιον τοῦ θανάτου.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς λαμβάνοντας τὴν φύση μας, δὲν ἀνέλαβε μόνο τὸν θάνατό μας γιὰ νὰ γίνει ἀλληλέγγυος πρὸς τὴν ἁμαρτωλὴ καταγωγή μας. Ὡς ἀρχηγὸς τῆς νέας ἀνθρωπότητας, ὡς νέος Ἀδάμ[30] μᾶς περιέλαβε ὅλους στὸ πρόσωπό Του, ὅταν πέθανε πάνω στὸν σταυρό. Ἔτσι μὲ τὸν θάνατό Του *«πάντες ἀπέθανον»* κατὰ κάποιο τρόπο[31].

Ὡστόσο αὐτὸς ὁ θάνατος χρειάζεται νὰ γίνει γιὰ τὸν καθένα ἄνθρωπο ἁπτὴ πραγματικότητα. Αὐτὸ πραγματοποιεῖται μὲ τὸ μυστήριο τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος ποὺ μὲ τὴν μυστηριακὴ δύναμή του μᾶς ἑνώνει μὲ τὸν σταυρωμένο Χριστό.

25. Πρὸς Κορινθίους Α΄ ιε΄ 4.
26. Πρὸς Κολοσσαεῖς α΄ 18· Ἀποκαλύψεως α΄ 5.
27. Πράξεων β΄ 24.
28. Πράξεων β΄ 31.
29. Πρὸς Ρωμαίους στ΄ 9.
30. Πρὸς Κορινθίους Α΄ ιε΄ 45 καὶ πρὸς Ρωμαίους ε΄ 14.
31. Πρὸς Κορινθίους Β΄ ε΄ 14.

«Ἢ μήπως λησμονεῖτε πὼς τὸ βάπτισμα στὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ σημαίνει συμμετοχὴ στὸν θάνατό του; Πραγματικά, τὸ βάπτισμά μας σημαίνει πὼς συμμετέχουμε στὸν θάνατο καὶ στὴν ταφὴ τοῦ Χριστοῦ»[32].

«Ὅ,τι ἐπιθυμῶ εἶναι νὰ γνωρίσω τὸν Χριστὸ καὶ τὴν δύναμη τῆς ἀναστάσεώς του, νὰ μετάσχω στὰ παθήματά Του ἀκολουθώντας Τον στὸν θάνατο»[33].

Τὸ βάπτισμα εἶναι ἕνας μυστηριώδης θάνατος, ποὺ πεθαίνουμε

ὡς πρὸς τὴν ἁμαρτία[34],
ὡς πρὸς τὸν παλαιὸ ἄνθρωπο[35]
ὡς πρὸς τὴν σάρκα[36],
ὡς πρὸς τὸ σῶμα[37].
ὡς πρὸς τὸν Νόμο[38],
ὡς πρὸς τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου[39].

Αὐτὸς ὁ θάνατος μαζὶ μὲ τὸν Χριστὸ εἶναι στὴν πραγματικότητα ἕνας θάνατος ὡς πρὸς τὸν θάνατο.

32. «Ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον» (πρὸς Ρωμαίους στ΄ 3-4)

33. «Τοῦ γνῶναι αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ τὴν κοινωνίαν παθημάτων αὐτοῦ, συμμορφούμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ» (πρὸς Φιλιππησίους γ΄ 10).

34. Πρὸς Ρωμαίους στ΄ 11.

35. Πρὸς Ρωμαίους στ΄ 6.

36. Πρὸς Γαλάτας ε΄ 24.

37. Πρὸς Ρωμαίους στ΄ 6 καὶ η΄ 10,

38. Πρὸς Γαλάτας β΄ 19.

39. Πρὸς Κολοσσαεῖς β΄ 20.

7. Ἡ μετάβαση ἀπὸ τὸν θάνατο στὴν ζωή.

Ὅταν εἴμαστε αἰχμάλωτοι τῆς ἁμαρτίας τότε εἴμαστε νεκροί[40]. Τώρα εἴμαστε ζωντανοὶ *«ἐκ νεκρῶν ζῶντες»*[41] καὶ ἀπαλλαγμένοι *«ἀπὸ νεκρῶν ἔργων»*[42].

Ὅπως τὸ εἶπε ὁ Χριστός: Ὅποιος ἀκολουθεῖ τὸν λόγο Του περνᾶ ἀπὸ τὸν θάνατο στὴν ζωή[43]. Ὅποιος πιστεύει σ' Αὐτὸν δὲν φοβᾶται τὸν θάνατο διότι κι ἂν πεθάνει θὰ ζήσει[44]. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πίστεως.

Ἀντίθετα, ὅποιος δὲν πιστεύει θὰ πεθάνει μέσα στὶς ἁμαρτίες του[45]. Ἡ *«εὐωδία Χριστοῦ»* θὰ γίνει γι' αὐτὸν «ὀσμὴ θανάτου»[46].

Τὸ δρᾶμα τῆς ἀνθρωπότητας στὴν πάλη της μὲ τὸν θάνατο συντελεῖται ἔτσι στὴν ζωὴ τοῦ καθενὸς ἀνθρώπου. Ἡ λύση του ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐκλογή μας σχετικὰ μὲ τὸν Χριστὸ καὶ τὸ εὐαγγέλιο. Γι' ἄλλους θὰ εἶναι ἡ αἰώνια ζωή, ὅπως εἶπε ὁ Ἰησοῦς:

«Ἂν κάποιος τηρήσει τὸν λόγο μου, ποτὲ δὲ θ' ἀντικρίσει τὸν θάνατο»[47].

---

40. Πρὸς Κολοσσαεῖς β΄ 13.
41. Πρὸς Ρωμαίους στ΄ 13.
42. Πρὸς Ἑβραίους στ΄ 1· θ 14.
43. Ἰωάννου ε΄ 24.
44. Ἰωάννου ια΄ 25.
45. Ἰωάννου η΄ 21, 24.
46. Πρὸς Κορινθίους β΄ 16.
47. «Ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα» (Ἰωάννου η΄ 51).

Γι' ἄλλους θὰ εἶναι ἡ φρίκη τοῦ «θανάτου τοῦ δευτέρου»[48].

Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἀναφέρει στὴν Ἀποκάλυψη τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ποὺ τοῦ εἶπε ὅταν Τὸν εἶδε σὲ ὅραμα ἔνδοξο:

«Ὅταν τὸν εἶδα, ἔπεσα μπροστὰ στὰ πόδια Του σὰν νεκρός. Ἐκεῖνος τότε ἀκούμπησε πάνω μου τὸ δεξί του χέρι καὶ μοῦ εἶπε: Μὴ φοβᾶσαι! Ἐγὼ εἶμαι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος. Ἐγὼ εἶμαι ὁ ζωντανός· μὲ θανάτωσαν, μὰ νὰ ποὺ τώρα ζῶ γιὰ πάντα κι ἐξουσιάζω τὸν θάνατο καὶ τὸ βασίλειό του»[49].

*

Ὁ προφήτης Ἰωνᾶς τύπος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὅταν οἱ Ἰουδαῖοι ζητοῦσαν ἀπὸ τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστὸ ἀπόδειξη γιὰ τὴν ταυτότητά Του καὶ τὴν ἀποστολή Του ὁ Κύριος ἀπάντησε καὶ εἶπε:

«Κι αὐτὸς τοὺς ἀποκρίθηκε: «Μία γενιὰ πονηρὴ καὶ ἄπιστη ζητάει νὰ δεῖ θαυματουργικὸ σημάδι! Μὰ δὲν θὰ τῆς δοθεῖ ἄλλο σημάδι παρὰ μόνο τὸ σημάδι τοῦ προφήτη Ἰωνᾶ. Ὅπως δηλαδὴ ὁ προφήτης Ἰωνᾶς ἦταν τρεῖς ἡμέρες καὶ τρεῖς νύχτες στὴν κοιλιὰ τοῦ κή-

48. Ἀποκαλύψεως β΄ 11· κ΄ 14· κα΄ 8.

49. «Καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός, καὶ ἔθηκε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα ἐπ' ἐμὲ λέγων· Μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρός, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου» (α΄ 17-18).

τους, ἔτσι θὰ εἶναι κι ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὴν γῆ τρεῖς ἡμέρες καὶ τρεῖς νύχτες. Οἱ κάτοικοι τῆς Νινευῆ θ' ἀναστηθοῦν στὴν τελικὴ κρίση μαζὶ μὲ τὴν γενιὰ αὐτὴ καὶ θὰ τὴν κατηγορήσουν, γιατὶ ἐκεῖνοι μετάνιωσαν ὅταν ἄκουσαν τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰωνᾶ· κι ὅμως ἐδῶ ὑπάρχει κάποιος μεγαλύτερος ἀπὸ τὸν Ἰωνᾶ»[50].

Ἡ παραμονὴ τοῦ προφήτη Ἰωνᾶ στὴν κοιλιὰ τοῦ κήτους ἦταν ἕνα *«σημεῖο»* ἢ τύπος τῆς ἐνταφιάσεως καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Γι' αὐτὸ ἡ σχετικὴ προφητεία διαβάζεται στὴν θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Σαββάτου. Προσωπικὰ ὁ Ἰωνᾶς ἦταν ἕνας ζηλωτὴς Ἑβραῖος, ἀπρόθυμος νὰ κηρύξει σὲ μία πόλη ποὺ κατοικοῦσαν εἰδωλολάτρες καὶ θύμωσε ὅταν ὁ Θεὸς μακροθύμησε καὶ δὲν τὴν κατέστρεψε.

Εἶναι ἕνας τύπος τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡς ἀπεσταλμένου, ποὺ ἀναστήθηκε ἀπὸ τοὺς νεκροὺς
190 καὶ ποὺ ἔφερε σωτηρία στὰ ἔθνη.

*

50. «Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰμὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. ὥσπερ γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς ὁ προφήτης ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε» (Ματθαίου ιβ΄ 39-41).

9. Κυριακη του Πασχα

«Αἱ εἰς τὸν ἐνταφιασμὸν τοῦ Σωτῆρος, κατὰ τὴν ἑσπέραν τῆς Παρασκευῆς, παρευρεθεῖσαι γυναῖκες, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ μετὰ τῶν λοιπῶν, ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ Γολγοθᾶ εἰς τὴν πόλιν, ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα, ἵνα ἐλθοῦσαι μετὰ ταῦτα ἀλείψωσι τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ τῇ μὲν ἐπαύριον, διὰ τὴν περὶ τῆς ἀργίας τοῦ Σαββάτου ἐντολὴν ἡσύχαζαν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας. Κατὰ δὲ τὸν βαθὺν ὄρθρον τῆς ἐφεξῆς Κυριακῆς, ἥτις ὑπὸ τῶν Εὐαγγελιστῶν ὀνομάζεται πρώτη Σαββάτου καὶ μία Σαββάτων, ἤγουν πρώτη τῆς ἑβδομάδος ἡμέρα, Μαρτίου τότε κε΄ μετὰ τριάκοντα ἓξ ὥρας σχεδὸν ἀπὸ τῆς τοῦ ζωοδότου Λυτρωτοῦ νεκρώσεως, ἔρχονται μετὰ τῶν νεκρωσίμων ἀρωμάτων εἰς τὸ μνημεῖον. Καὶ ἐνῶ διαλογίζονται τὴν δυσκολίαν τῆς τοῦ λίθου ἀποκυλίσεως ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου, γίνεται

σεισμὸς φοβερὸς· καὶ Ἄγγελος ἀστραπηφόρος τὴν ὄψιν, χιονόφωτος τὴν στολήν, ἀποκυλίσας τὸν λίθον καὶ καθεσθεὶς ἐπ᾽ αὐτοῦ ἀπενέκρωσεν ἀπὸ τοῦ φόβου τοὺς φύλακας, καὶ ἔτρεψεν αὐτοὺς εἰς φυγήν. Αἱ δὲ γυναῖκες εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, βλέπουσιν ἄλλους δύο Ἀγγέλους λευκοφοροῦντας, ἐν σχήματι ἀνδρικῷ, οἳ καὶ μηνύσαντες τὴν ἔγερσιν τοῦ Σωτῆρος ἀποστέλλουσιν αὐτὰς ἵνα, δραμοῦσαι ταχέως, ἀπαγγείλωσιν εἰς τοὺς μαθητὰς τὰ φαιδρὰ εὐαγγέλια. Ἐν τοσούτῳ φθάνει καὶ ὁ Πέτρος μετὰ τοῦ Ἰωάννου, μαθόντες τὰ γενόμενα παρὰ τῆς Μαγδαληνῆς, ὡς εἴρηται, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν τάφον εὑρίσκουσι μόνα τὰ σάβανα. Διὸ ἐπανέρχονται πάντες εἰς τὴν πόλιν μετὰ χαρᾶς, κήρυκες τῆς ὑπερφυοῦς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὃν καὶ εἶδον ζῶντα πραγματικῶς πεντάκις κατὰ τὴν σήμερον ἑορτήν.

Ταύτην οὖν τὴν χαρμόσυνον ἀνάστασιν ἑορτάζοντες σήμερον, ἀσπαζόμεθα ἀλλήλους τὸν ἐν Χριστῷ ἀσπασμόν, δεικνύοντες διὰ τούτου τὴν κατάλυσιν τῆς πρώην ἔχθρας μεταξὺ ἡμῶν καὶ τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς πάλιν αὐτοῦ διαλλαγὴν διὰ τοῦ πάθους τοῦ Σωτῆρος. Καὶ ἡ μὲν ἑορτὴ ὀνομάζεται Πάσχα, ὁμωνύμως τῷ Πάσχα τῶν Ἑβραίων ὅπερ, κατὰ τὴν γλῶσσαν αὐτῶν, σημαίνει διάβασιν. Διότι ὁ παθὼν καὶ ἀναστὰς Ἰησοῦς διεβίβασεν ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρας τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς δουλείας τοῦ Διαβόλου εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐλευθερίαν καὶ μακαριότητα. Ἡ δὲ παροῦσα τῆς ἑβδομάδος ἡμέρα, ἥτις ἐστὶν ἡ πρώτη τῶν λοιπῶν, ἀφιερωθεῖσα εἰς

τὴν τιμὴν τοῦ Κυρίου, ἐπωνομάσθη ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ Κυριακή, καὶ εἰς αὐτὴν μετετέθη ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων ἡ ἀργία καὶ ἡ ἀνάπαυσις τῆς ἑορτῆς τοῦ Σαββάτου τοῦ παλαιοῦ νόμου»[1].

1. Ἐκ τοῦ Μεγάλου Ὡρολογίου.

Τὸ Χαῖρε τῶν Μυροφόρων.
Ἱερὰ Μονὴ Σταυρονικήτα. Ἅγιον Ὄρος.

Α΄. Εἰρήνη – Θάρρος – Χαρά.

τά δῶρα τοῦ ἀναστάντος Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὅταν ἐμφανίσθηκε ὁ Κύριος μετὰ τὴν ἀνάστασή Του, στὶς Μυροφόρες γυναῖκες πρῶτα καὶ στοὺς μαθητές Του ὕστερα, τοὺς ἔδωσε τὰ πρῶτα δῶρα Του.

α΄. Θάρρος.

«Τότε λέει σ' αὐτὲς ὁ Ἰησοῦς: Μὴ φοβᾶστε! Πηγαίνετε νὰ πεῖτε στοὺς ἀδερφούς μου νὰ φύγουν γιὰ τὴν Γαλιλαία, κι ἐκεῖ θὰ μὲ δοῦν»[2].

Τὰ γεγονότα τῆς σταυρώσεως τοῦ Κυρίου εἶχαν γεμίσει τὶς ψυχὲς τῶν Μαθητῶν τοῦ Κυρίου μὲ φόβο. Εἶχαν κλεισθεῖ μέσα στὰ σπίτια καὶ δὲν κυκλοφοροῦσαν γιὰ νὰ προφυλαχθοῦν ἀπὸ τοὺς φανατισμένους Ἰουδαίους. Προφανῶς ἐφοβοῦντο νὰ μὴ συλληφθοῦν κι αὐτοὶ καὶ ὑποστοῦν μαρτύρια ὅπως ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός. Ἡ ἴδια ψυχολογία διακατεῖχε καὶ τὶς γυναῖκες Μαθήτριες. Ἦταν κι αὐτὲς τρομοκρατημένες. Πιὸ ψύχραιμος ἦταν ὁ Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας ποὺ μετεῖχε στὸ Μεγάλο Συνέδριο ποὺ καταδίκασε τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστὸ σὲ θάνατο. Αὐτὸς ἀνέλαβε πρω-

2. «Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κἀκεῖ με ὄψονται» (Ματθαίου κη΄ 10).

τοβουλία νὰ ζητήσει τὸ σῶμα τοῦ Ἐσταυρωμένου Κυρίου ἀπὸ τὸν Ρωμαῖο Ἡγεμόνα Πιλᾶτο γιὰ νὰ τὸ ἐνταφιάσει. Γι' αὐτὸν γράφουν οἱ Εὐαγγελιστὲς ὅτι *«τολμήσας»*[3] ἐμφανίσθηκε στὸν Ρωμαῖο Διοικητὴ τῆς Ἰουδαίας. Προφανῶς ἡ ἰδιότητά του ὡς μέλους τοῦ Μεγάλου Συνεδρίου τῶν Ἰουδαίων, ἡ κοινωνική του θέση ποὺ ἦταν ἀξιοσέβαστος καὶ πολὺ ἐπίσημος καὶ ἡ οἰκονομική του κατάσταση τοῦ δημιουργοῦσαν αἴσθημα ἀσφάλειας. Ὡστόσο ὅμως καὶ αὐτὸς διέτρεχε ἕνα σοβαρὸ κίνδυνο, γι' αὐτὸ οἱ Εὐαγγελιστὲς σημειώνουν ὅτι *«τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς Πιλᾶτον»*. Αὐτοὺς τοὺς καταπτοημένους ἐμψυχώνει ὁ ἀναστὰς Κύριος καὶ τοὺς προτρέπει νὰ ἔχουν θάρρος. Ὁ Κύριος εἶχε ἐπισημάνει στοὺς μαθητές Του, ὅτι τὰ γεγονότα ποὺ θὰ συνέβαιναν θὰ τοὺς προκαλοῦσαν φόβο:

«Σὲ λίγο δὲν θὰ μὲ βλέπετε πιά, ἀλλὰ καὶ πάλι σὲ λίγο θὰ μὲ δεῖτε, διότι πηγαίνω στὸν Πατέρα»[4].

196 «Αὐτὴ τὴν νύχτα ὅλοι σας θὰ χάσετε τὴν ἐμπιστοσύνη σας σὲ μένα, ὅπως ἄλλωστε τὸ λέει ἡ Γραφή: Θὰ θανατώσω τὸν ποιμένα, καὶ θὰ σκορπιστοῦν τὰ πρόβατα τοῦ κοπαδιοῦ»[5].

«Νὰ ποὺ ἔρχεται ἡ ὥρα, ἔφτασε κιόλας, νὰ σκορ-

3. Μάρκου ιε΄43.

4. «Μικρὸν καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με, ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα» (Ἰωάννου ιστ΄ 16).

5. «Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται γάρ, πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης» (Ματθαίου κστ΄ 31).

πιστεῖτε ὁ καθένας στὸ σπίτι του κι ἐμένα νὰ μ' ἀφήσετε μόνον. Δὲν εἶμαι ὅμως μόνος, γιατὶ εἶναι μαζί μου ὁ Πατέρας»[6].

Μετὰ τὴν φοβερὴ δοκιμασία τοὺς ἐνισχύει προτρέποντάς τους νὰ μὴν φοβοῦνται[7].

β΄. Χαρά.

«Καὶ καθὼς πήγαιναν νὰ ποῦν τὰ νέα στοὺς μαθητές Του, τὶς συνάντησε ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπε σ' αὐτές: «Χαίρετε!» Αὐτὲς τὸν πλησίασαν, ἔπεσαν στὰ πόδια Του καὶ Τὸν προσκύνησαν»[8].

Τὸ δεύτερο δῶρο ποὺ ἔδωσε ὁ ἀναστὰς Κύριος στὶς Μυροφόρες καὶ στοὺς μαθητὲς Του ἦταν ἡ χαρά. Εἶχαν πονέσει γιὰ τὰ ὅσα ὑπέστη ὁ Κύριος, ἂν καὶ ὁ Κύριος τοὺς εἶχε προειδοποιήσει γιὰ τὰ γεγονότα:

«Ἀλλὰ ἐπειδὴ σᾶς τὰ εἶπα αὐτά, ἡ λύπη ἔχει γεμίσει τὴν καρδιά σας»[9].

«Σᾶς βεβαιώνω πὼς ἐσεῖς θὰ κλάψετε καὶ θὰ

6. «Ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια καὶ ἐμὲ μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστι» (Ἰωάννου ιστ΄ 32).

7. Ἰωάννου ιστ΄ 33.

8. «Ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦς ἀπήντησεν αὐταῖς λέγων· Χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ» (Ματθαίου κη΄ 9).

9. «Ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκε ὑμῶν τὴν καρδίαν» (Ἰωάννου ιστ΄ 6).

θρηνήσετε, ἐνῶ ὁ κόσμος θὰ χαρεῖ. Ἐσεῖς θὰ λυπηθεῖτε, ἡ λύπη σας ὅμως θὰ μετατραπεῖ σὲ χαρά»[10].

«Κι ἐσεῖς, λοιπόν, τώρα λυπόσαστε· ἀλλὰ θὰ σᾶς δῶ καὶ πάλι καὶ θὰ χαρεῖ ἡ καρδιά σας, καὶ τὴν χαρά σας κανεὶς δὲν θὰ μπορέσει νὰ σᾶς τὴν ἀφαιρέσει»[11].

Ὁ χωρισμὸς ἀπὸ τὸν Κύριο προκαλεῖ λύπη. Ἀντίθετα ἡ κοινωνία μαζί Του γεμίζει χαρὰ τὸν πιστό.

«Καὶ καθὼς πήγαιναν νὰ ποῦν τὰ νέα στοὺς μαθητές Του, τὶς συνάντησε ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπε σ' αὐτές: Χαίρετε! Αὐτὲς τὸν πλησίασαν, ἔπεσαν στὰ πόδια Του καὶ Τὸν προσκύνησαν»[12].

γ΄. Εἰρήνη.

Οἱ μαθητὲς ἦταν ταραγμένοι ἀπὸ τὴν ἀχαριστία τῶν Ἰουδαίων πρὸς τὸν εὐεργέτη τους, ἀπὸ τὴν δική τους συμπεριφορὰ ποὺ τὸν ἐγκατέλειψαν στὸ πρῶτο ἐμπόδιο παρὰ τὶς διαβεβαιώσεις τους, ἀπὸ τὴν προδοσία τοῦ μαθητοῦ, ἀπὸ τὴν ἄρνηση τοῦ κορυφαίου, διότι δὲν τοῦ συμπαραστάθηκαν στὸ μαρτύριό Του.

10. «Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς δὲ λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται» (Ἰωάννου ιστ΄ 20).

11. «Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν» (Ἰωάννου ιστ΄ 22).

12. «Ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦς ἀπήντησεν αὐταῖς λέγων· Χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ» (Ματθαίου κη΄ 9).

Ὁ Κύριος ὅμως ὑπόσχεται ὅτι θὰ τοὺς δώσει τὴν εἰρήνη: «Φεύγω καὶ σᾶς ἀφήνω τὴν εἰρήνη. Τὴν δική μου εἰρήνη σᾶς δίνω. Δὲν σᾶς τὴ δίνω ὅπως τὴν δίνει ὁ κόσμος. Μὴν ἀνησυχεῖτε καὶ μὴ δειλιάζετε»[13].

Ἀμέσως μετὰ τὴν Ἀνάστασή Του, ὅταν τοὺς συναντᾶ, τοὺς εὐλογεῖ χαρίζοντάς τους τὴν εἰρήνη.

«Τήν ἴδια ἐκείνη ἡμέρα, δηλαδὴ τὴν πρώτη ἡμέρα μετὰ τὸ Σάββατο, ὅταν βράδιασε κι ἐνῶ οἱ μαθητὲς ἦταν συγκεντρωμένοι κάπου μὲ κλειστὲς τὶς πόρτες, ἐπειδὴ φοβοῦνταν τὶς ἰουδαϊκὲς ἀρχές, ἦρθε ὁ Ἰησοῦς, στάθηκε στὴν μέση καὶ τοὺς λέει: Εἰρήνη σ' ἐσᾶς»[14].

13. «Εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω» (Ἰωάννου ιδ΄ 27).

14. «Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνη ὑμῖν» (Ἰωάννου κ΄ 19).

Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἡ ἀνὰ τοὺς αἰῶνας διωκομένη
καὶ πάντοτε νικῶσα.

Β΄. Ὁ σκοπὸς τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

«Ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν»[15].

Στὴν φράση αὐτὴ τοῦ ἀποστόλου Παύλου συνοψίζεται ὅλο τὸ μυστήριο τῆς θείας οἰκονομίας γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ποὺ κορυφώθηκε μὲ τὸν σταυρικὸ θάνατο καὶ τὴν ἔνδοξη ἀνάσταση τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

1. Παραδόθηκε γιὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν.

Ἡ παράβαση τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ συνεπάγεται τὸν θάνατο τοῦ παραβάτη κατὰ τὸ *«θανάτῳ ἀποθανεῖσθε»*[16]. Σύμφωνα μὲ αὐτὸ τὸν νόμο, ὅταν ἁμάρτησαν οἱ πρωτόπλαστοι ἐπῆλθε ὁ πνευματικὸς θάνατος, ἡ διακοπὴ τῆς κοινωνίας μὲ τὸν Θεό, ὁ χωρισμὸς ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ ἀκολούθησε ὁ σωματικὸς θάνατος, ὁ χωρισμὸς τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὸ σῶμα.

Ὁ νόμος αὐτὸς εἶναι καθολικὸς καὶ ἰσχύει γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

«Ὅσοι τὸν παρέβηκαν (ἐννοεῖται τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ) ἢ δὲν ὑπάκουσαν σ᾽ αὐτόν, δέχτηκαν τὴν τιμωρία ποὺ τοὺς ἔπρεπε»[17].

15. Πρὸς Ρωμαίους δ΄ 25.

16. Γενέσεως β΄ 17.

17. «Πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν» (πρὸς Ἑβραίους β΄ 2).

«Γιατὶ ὁ μισθὸς ποὺ δίνει ἡ ἁμαρτία εἶναι ὁ θάνατος, ἐνῶ τὸ δῶρο ποὺ χαρίζει ὁ Θεὸς εἶναι ἡ αἰώνια ζωή, τὴν ὁποία ἔφερε ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Κύριός μας»[18].

Ἀπὸ αὐτὸ τὸν νόμο κανένας δὲν ἐξαιρέθηκε κατὰ τὸν ἀποστολικὸ λόγο:

«Ὁ Θεὸς δηλαδή, τοὺς ἄφησε ὅλους νὰ πέσουν στὴν ἀνυπακοή, γιὰ νὰ δείξει σ' ὅλους τὸ ἔλεός του»[19].

«Ἡ Γραφὴ ὅμως διακηρύττει πὼς ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι ὑπόδουλοι στὴν ἁμαρτία. Κι αὐτὸ σημαίνει πὼς ἡ ὑπόσχεση γιὰ τὴν σωτηρία δόθηκε σ' ὅσους πιστεύουν στὸν Ἰησοῦ Χριστό»[20].

Γι' αὐτὸ οἱ πάντες βρέθηκαν ὑπὸ τὴν ἐξουσία τοῦ θανάτου σύμφωνα μὲ τὸν ἀποστολικὸ λόγο:

«Ὡστόσο, ὁ θάνατος κυριάρχησε σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἀπὸ τὸν Ἀδὰμ ὡς τὸν Μωυσῆ, ἀκόμα καὶ σ' αὐτοὺς ποὺ δὲν ἁμάρτησαν ὅπως ὁ Ἀδάμ, ποὺ παρά-
202 κουσε μία ρητὴ ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἀδὰμ ἦταν προτύπωση τοῦ μελλοντικοῦ γενάρχη»[21].

---

18. «Τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος, τὸ δὲ χάρισμα τοῦ Θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν» (πρὸς Ρωμαίους στ΄ 23).

19. «Συνέκλεισε γὰρ ὁ Θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ» (πρὸς Ρωμαίους ια΄ 32).

20. «Συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσι» (πρὸς Γαλάτας γ΄ 22).

21. «Ἀλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, ὅς ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος» (πρὸς Ρωμαίους ε΄14).

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς «ὑπήχθη» (ὑποτάχθηκε) μὲ τὴν θέλησή Του στὸν νόμο τοῦ θανάτου ὄντας *«ἐν νεκροῖς ἐλεύθερος»*[22] γιὰ τὰ δικά μας παραπτώματα. Τιμωρήθηκε, ἔπαθε καὶ ἀπέθανε γιὰ τὶς δικές μας ἁμαρτίες.

«Αὐτὸς πῆρε τὶς ἀσθένειές μας καὶ βάσταξε τὶς ἀρρώστιες»[23].

«Μὲ τὶς πληγὲς τοῦ Χριστοῦ γιατρευτήκατε»[24].

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐξηγεῖ τὸ μέγεθος τῆς θυσίας τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ:

«Γιατὶ ὁ Χριστός, παρ' ὅλο ποὺ ἤμασταν ἀκόμη ἀνίκανοι νὰ κάνουμε τὸ καλό, πέθανε γιὰ μᾶς, τοὺς ἀσεβεῖς ἀνθρώπους, στὸν προκαθορισμένο καιρό. Δύσκολα θὰ ἔδινε κανεὶς τὴν ζωή του ἀκόμα καὶ γιὰ ἕνα δίκαιο ἄνθρωπο. Ἴσως ἀποφάσιζε κανεὶς νὰ πεθάνει γιὰ κάποιον καλὸ ἄνθρωπο. Ὁ Θεὸς ὅμως ξεπερνώντας αὐτὰ τὰ ὅρια ἔδειξε τὴν ἀγάπη του γιὰ μᾶς, γιατὶ ἐνῶ ἐμεῖς ζούσαμε ἀκόμα στὴν ἁμαρτία, ὁ Χριστὸς ἔδωσε τὴν ζωή Του γιὰ μᾶς»[25].

22. Ψαλμοῦ πή΄ 5.

23. «Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν» (Ματθαίου η΄ 17).

24. «Τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε» (Α΄ Πέτρου β΄ 14).

25. «Ἔτι γὰρ Χριστὸς ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανε. μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν. συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε» (πρὸς Ρωμαίους ε΄ 6-8).

Οἱ ἄνθρωποι πολὺ δύσκολα ἀναλαμβάνουν τὶς εὐθύνες τῶν πράξεών τους καὶ τῶν ἐπιλογῶν τους. Πολὺ εὔκολα ἐπιρρίπτουν τὶς εὐθύνες σὲ ἄλλους καὶ τοὺς καθιστοῦν ἔνοχους.

Ὁ Κύριός μας ὅμως, ἂν καὶ ἦταν ἀθῶος καὶ ἀνεύθυνος, ἀφοῦ ἦταν ἀναμάρτητος, δέχθηκε νὰ ὑποστεῖ τὶς συνέπειες τῶν ἁμαρτιῶν ὅλου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Αὐτὸ συνιστᾶ τὸ μεγαλεῖο τῆς θυσίας Του.

2. Ἀναστήθηκε γιὰ τὴν δικαίωση.

Ὑπάρχει καὶ δεύτερη ἐνέργεια τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ποὺ ἐπιτείνει τὸ μεγαλεῖο τῆς θείας ἀγάπης, ὅτι ἀναστήθηκε γιὰ νὰ ἀποκατασταθοῦμε καὶ νὰ δοξασθοῦμε ἐμεῖς.

«Ἡ χάρη ποὺ μᾶς δώρισε, ἡ πλούσια δωρεὰ τῆς χάρης ποὺ ἔφερε στὸν κόσμο ὁ ἕνας ἄνθρωπος, ὁ Ἰησοῦς Χριστός, πλημμύρισε ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα»[26].

Οἱ ἄνθρωποι συνήθως κοπιάζουν, προσπαθοῦν, ἐπιδιώκουν νὰ ἐπιτύχουν, νά διακριθοῦν, νά δοξασθοῦν. Στὴν προσπάθειά τους γιὰ προβολὴ καὶ καταξίωση δὲν διστάζουν νὰ πατοῦν ἐπί τῶν πτωμάτων τῶν ἄλλων, τοὺς ὁποίους καταπατοῦν, ἀδικοῦν καὶ ἐξουδετερώνουν χωρὶς οἶκτο.

---

26. «Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσε» (πρὸς Ρωμαίους ε΄ 15).

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς θυσιάσθηκε γιὰ νὰ δοξασθοῦμε ἐμεῖς, γιὰ νὰ ὑψώσει ἐμᾶς στὴν βασιλεία τοῦ Θεοῦ Πατέρα.

«Ὁ Θεὸς ὅμως μᾶς ἀγάπησε, γιατὶ εἶναι πλούσιος σὲ ἔλεος κι ἔχει ἀπέραντη ἀγάπη. Κι ἐνῶ εἴμασταν πνευματικὰ νεκροὶ ἐξαιτίας τῶν παραπτωμάτων μας, μᾶς ξανάδωσε ζωὴ μαζὶ μὲ τὸν Χριστό. Μὲ τὴν χάρη του ἔχετε σωθεῖ. Μᾶς ἀνάστησε μαζὶ μὲ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ καὶ μᾶς ἔβαλε νὰ καθίσουμε μαζὶ μ᾽ αὐτὸν στὰ οὐράνια»[27].

27. «Ὁ δὲ Θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι συνεζωοποίησε τῷ Χριστῷ· χάριτί ἐστε σεσῳσμένοι· καὶ συνήγειρε καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (πρὸς Ἐφεσίους β΄ 4-6).

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Ἔργον τῶν ἀδελφῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου
Προδρόμου - Καρέα.

Γ΄. Ὁ θρίαμβος τῆς ἀναστάσεως.

Ὁ Χριστὸς ἀνέστη! Μ' αὐτὴ τὴν νικηφόρα κραυγὴ τὸ εὐαγγέλιο διαδόθηκε στὴν οἰκουμένη. Τὸ κήρυγμα τοῦ σταυροῦ εἶναι συγχρόνως καὶ κήρυγμα τῆς ἀναστάσεως[28].

Σ' αὐτὸ ὀφείλεται ἡ ἀκατάβλητη δύναμη. Ἡ ἐπάνοδος τοῦ Λυτρωτοῦ στοὺς οὐρανοὺς χωρὶς τὴν ἀνάσταση τοῦ σώματός Του ἦταν αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν κατανοητή. Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ θὰ παρέμενε ὁ Ζῶν, ἐὰν ἐπέστρεφε εὐθὺς μετὰ τὸν θάνατο στὴν δόξα τοῦ Πατέρα ὡς πνευματικὴ ὑπόσταση. Πρὸ τῆς ἐνσαρκώσεώς Του ὑπῆρχε προαιώνια στοὺς οὐρανοὺς χωρὶς ἀνθρώπινο σῶμα καὶ παρ' ὅλα αὐτὰ ἦταν ἡ πηγὴ καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς ζωῆς ὅλης τῆς δημιουργίας.[29] Ἡ συνέχεια τῆς ὑπάρξεως μετὰ τὸν θάνατο καὶ ἡ ἀνάληψη στὸν ἐπουράνιο θρόνο δὲν ἦταν τόσο ἀναγκαία ὅσο ἡ ἀνάσταση τοῦ σώματος.

Ἡ ἀνάσταση τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ προαπητεῖτο γιὰ τὴν πραγματοποίηση τῆς λυτρώσεως, ἐπειδὴ αὐτὴ ἦταν:

1. Ἡ πλήρης ἐξασφάλιση τῆς νίκης τοῦ Λυτρωτοῦ κατὰ τοῦ θανάτου.

Μὲ τὴν ἐπάνοδό Του στοὺς οὐρανοὺς χωρὶς τὸ ἀναστημένο σῶμα Του ὁ Χριστὸς δὲν θὰ ἀποδεικνυό-

28. Πράξεων α΄ 22 καὶ β΄ 32.
29. Πράξεων γ΄ 15 καὶ Ἰωάννου α΄ 14.

ταν πλήρως ὡς ὁ νικητὴς τοῦ θανάτου. Θὰ εἶχε θριαμβεύσει κατὰ τοῦ θανάτου κατὰ τὸ ἥμισυ μόνον πνευματικῶς καὶ ἠθικῶς. Ἔπρεπε νὰ θριαμβεύσει καὶ κατὰ τοῦ φυσικοῦ θανάτου.

Διότι ὁ θάνατος δὲν εἶναι ἡ παύση τῆς ὑπάρξεως, ἀλλὰ εἶναι ἡ διάλυση τῆς ἀνθρώπινης προσωπικότητας, δὲν εἶναι ἡ ἐξόντωση τῆς ὑπάρξεως, ἀλλὰ εἶναι ἡ διάσπαση τῆς συνοχῆς μεταξὺ ψυχῆς καὶ σώματος.

Ἡ νίκη ἑπομένως κατὰ τοῦ θανάτου ἔπρεπε νὰ ἐπιδειχθεῖ ἀπὸ τὴν ἀποκατάσταση τῆς ἑνότητας καὶ τῆς συνοχῆς σώματος καὶ ψυχῆς μὲ τὴν ἐπανασύνδεση τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος.

Γι' αὐτὸ χωρὶς τὴν ἀνάσταση τοῦ σώματος δὲν ὑπάρχει τρόπος θριάμβου τῆς ζωῆς[30]. Χωρὶς τὴν ἀνάσταση τοῦ σώματος δὲν ὁλοκληρώνεται ἡ νίκη.

Μόνο μὲ τὴν ἀνάσταση τοῦ σώματος ἀποδείχθηκε, ὅτι νικήθηκε ὁ θάνατος πλήρως. Ἀλλὰ ἡ ἀνάσταση
208 τοῦ σώματος ἦταν ἀναγκαία γιὰ τὴν πληρότητα τῆς σωτηρίας.

2. Ἡ προϋπόθεση γιὰ τὴν ἀνόρθωση τῆς πίστεως τῶν λυτρουμένων.

«Ἑπομένως, γιὰ νὰ πιστέψει κανεὶς χρειάζεται ν' ἀκούσει τὸ κήρυγμα καὶ τὸ κήρυγμα γίνεται μὲ τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ»[31].

---

30. Πρός Κορινθίους Α΄ ιε΄ 54-57.

31. «Ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος Θεοῦ» (πρὸς Ρωμαίους ι΄ 17).

Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἕνας ἄνθρωπος πιστεύει ἀπὸ τὴν μαρτυρία ἐκείνων ποὺ ἔχουν πιστεύσει προηγουμένως. Ἀπὸ τὴν μαρτυρία τῶν Μαθητῶν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι ἀναστήθηκε ἀπὸ τοὺς νεκροὺς ἐπίστευσαν τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς οἱ πρῶτοι πιστοί. Χωρὶς τὴν ἀνάσταση κανεὶς ἀπὸ τοὺς σκεπτομένους ἀνθρώπους δὲν θὰ πίστευε ποτὲ στὸν Ἐσταυρωμένο, ἐπειδὴ ὁ θάνατός Του θὰ βρισκόταν σὲ ἀντίθετες μὲ τὶς προηγούμενες προσωπικὲς διαβεβαιώσεις Του περὶ τῆς ἀναστάσεως καὶ τοῦ θριάμβου Του[32].

Ἡ ἀνάσταση λοιπὸν τοῦ Κυρίου εἶναι ἡ σφραγίδα τοῦ Θεοῦ Πατέρα στὸ πρόσωπο καὶ στὸ ἔργο τοῦ Υἱοῦ[33]. Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπέδειξε, ὅτι εἶναι ὁ Προφήτης καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ[34]. Ἡ ἀνάστασή Του εἶναι σφραγίδα ἐπί:

α΄. Τῆς μαρτυρίας τῶν προφητῶν, ὅπως κήρυξε ὁ ἀπόστολος Πέτρος στοὺς συγκεντρωμένους τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς:

«Ὁ Θεὸς ὅμως τὸν ἀνάστησε, ἐλευθερώνοντάς Τον ἀπὸ τὰ δεσμὰ τοῦ θανάτου, γιατὶ ἦταν ἀδύνατο νὰ Τὸν κρατήσει ὁ θάνατος. Πραγματικά, ὁ Δαβὶδ λέει γι' Αὐτόν: βλέπω τὸν Κύριο πάντοτε μπροστά μου· εἶναι στὰ δεξιά μου γιὰ νὰ μὲ προστατέψει. Γι' αὐτὸ χαίρεται ἡ καρδιά μου καὶ τραγουδάει ἡ γλώσσα μου· Κι

32. Ματθαίου ιστ΄ 21· ιζ΄ 23· κ΄ 19· Ἰωάννου β΄ 19.
33. Πράξεων β΄ 32.
34. Πρὸς Ρωμαίους α΄ 4.

ὅταν τὸ σῶμα μου πάει στὸν τάφο, θὰ ἔχει τὴν ἐλπίδα συντροφιά. Γιατὶ δὲν θὰ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχή μου στὸν ἅδη, οὔτε θ' ἀφήσεις τὸν ἅγιό σου νὰ γνωρίσει τὴν φθορά. Μοῦ ἔδειξες τὸν δρόμο πρὸς τὴν ζωή. Θὰ μὲ γεμίσεις εὐφροσύνη, ὅταν θὰ εἶμαι κοντά σου. Ἀδελφοί, μπορῶ νὰ σᾶς πῶ ἐλεύθερα γιὰ τὸν προπάτορα, τὸν βασιλιὰ Δαβίδ, ὅτι καὶ πέθανε καὶ θάφτηκε καὶ τὸ μνῆμα του ὑπάρχει ἐδῶ μέχρι σήμερα. Ἐπειδὴ ὅμως ἦταν προφήτης καὶ γνώριζε ὅτι ὁ Θεὸς τοῦ ὑποσχέθηκε μὲ ὅρκο πὼς ἀπὸ ἕναν ἀπόγονό του θὰ ἀναστήσει τὸν Χριστὸ ὡς ἄνθρωπο γιὰ νὰ καθίσει στὸν θρόνο του, μίλησε προφητικὰ γιὰ τὴν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος, οὔτε ἐγκαταλείφθηκε στὸν ἅδη, οὔτε στὸ σῶμα του γνώρισε φθορά»[35].

«Ἔκλεισαν τελείως τὰ σπλάγχνα τους καὶ ἔγινε

35. «Ὃν ὁ Θεὸς ἀνέστησε λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. Δαυῒδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν· προορώμην τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μού ἐστιν ἵνα μὴ σαλευθῶ. διὰ τοῦτο ηὐφράνθη ἡ καρδία μου καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι, ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδου οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου. Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαυῒδ ὅτι καὶ ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ Θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν Χριστὸν καθίσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, προϊδὼν ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ ὅτι οὐ κατελείφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς ᾅδου οὔτε ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν» (Πράξεων β΄ 24-31).

σκληρὴ ἡ καρδιὰ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν ἀπέναντί μου. Τὸ στόμα τους εἶπε λόγους ἀλαζονικοὺς καὶ θρασεῖς ἐναντίον μου»[36].

«Μπορεῖ αὐτὸς ἐντὸς δύο ἡμερῶν νὰ μᾶς ἀποδώσει τὴν ὑγεία μας καὶ κατὰ τὴν τρίτη ἡμέρα θὰ ἐγερθοῦμε ἀπὸ τὸ κρεββάτι τῆς ἀσθένειάς μας καὶ θὰ ζήσουμε ἐνώπιόν του καὶ ἀπὸ τὴν προστασία του»[37].

Τό «σημεῖον Ἰωνᾶς»[38].

«Θὰ ταραχθοῦν οἱ πρέσβεις, ποὺ θὰ στείλετε γιὰ εἰρήνη. Θὰ τοὺς καταλάβουν ὠδίνες δυνατὲς σὰν τῆς γυναίκας, ποὺ πρόκειται νὰ γεννήσει, θὰ κλαῖνε μεταξύ τους τὴν συμφορά τους, θὰ μείνουν κατάπληκτοι, τὸ πρόσωπό τους θὰ μεταβληθεῖ, θὰ γίνει κατακόκκινο σὰν τὴν φλόγα. Γιατί, νὰ ἔρχεται ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου γεμάτη θυμὸ καὶ ὀργή, ποὺ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ τὴν ἐξιλέωσει, καὶ ἡ δίκαιη αὐτὴ ὀργή του θὰ καταστήσει ἔρημη τὴν οἰκουμένη· καὶ θὰ καταστρέψει τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἀπὸ αὐτὴ. Οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ, ὁ 211
Ὡρίων καὶ ὅλος ὁ ἔναστρος κόσμος τοῦ οὐρανοῦ δὲν θὰ δώσουν πιὰ τὸ φῶς τους. Ὁ ἀνατέλλων ἥλιος θὰ σκοτισθεῖ καὶ ἡ σελήνη δὲν θὰ δώσει τὸ φῶς της»[39].

---

36. «Τὸ στέαρ αὐτῶν συνέκλεισαν, τὸ στόμα αὐτῶν ἐλάλησεν ὑπερηφανίαν» (Ψαλμοῦ ιστ΄ 10).

37. «Ὑγιάσει ἡμᾶς μετὰ δύο ἡμέρας, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἐξαναστησόμεθα καὶ ζησόμεθα ἐνώπιον αὐτοῦ» (Ὡσηέ στ΄ 2).

38. Ματθαίου β΄ 39, 40.

39. «Καὶ ταραχθήσονται οἱ πρέσβεις καὶ ὠδῖνες αὐτοὺς ἕξουσιν, ὡς γυναικὸς τικτούσης· καὶ συμφοράσουσιν ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον καὶ ἐκστήσονται καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῶν ὡς φλὸξ με-

β΄. Τῆς μαρτυρίας τοῦ Ἰδίου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

«Ἀπὸ τότε ἄρχισε ὁ Ἰησοῦς νὰ φανερώνει στοὺς μαθητές Του πὼς πρέπει νὰ πάει στὰ Ἱεροσόλυμα καὶ νὰ πάθει πολλὰ ἀπὸ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς γραμματεῖς καὶ νὰ θανατωθεῖ καὶ ν' ἀναστηθεῖ τὴν τρίτη ἡμέρα»[40].

«Ὁ Ἰησοῦς ἀπάντησε: Γκρεμῖστε αὐτὸν τὸν ναό, καὶ σὲ τρεῖς ἡμέρες θὰ τὸν ξαναχτίσω. Εἶπαν τότε οἱ Ἰουδαῖοι ἄρχοντες: Σαράντα ἕξι χρόνια δουλειᾶς χρειάστηκαν γιὰ νὰ χτιστεῖ ὁ ναὸς αὐτός, κι ἐσὺ σὲ τρεῖς ἡμέρες θὰ τὸν ξαναχτίσεις; Ἐκεῖνος ὅμως μιλοῦσε γιὰ ναὸ ἐννοώντας τὸ σῶμα του. Ὅταν, λοιπόν, ἀναστήθηκε, θυμήθηκαν οἱ μαθητές Του πὼς γι' αὐτὸ μιλοῦσε καὶ πίστεψαν στὴν Γραφὴ καὶ στὰ λόγια ποὺ εἶχε πεῖ ὁ Ἰησοῦς»[41].

---

212 ταβαλοῦσιν. ἰδοὺ γὰρ ἡμέρα Κυρίου ἔρχεται ἀνίατος θυμοῦ καὶ ὀργῆς θεῖναι τὴν οἰκουμένην ἔρημον καὶ τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἀπολέσαι ἐξ αὐτῆς. Οἱ γὰρ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὁ Ὠρίων καὶ πᾶς ὁ κόσμος τοῦ οὐρανοῦ τὸ φῶς οὐ δώσουσι, καὶ σκοτισθήσεται τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φῶς αὐτῆς» (Ἡσαΐου ιγ΄ 8-10).

40. «Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀπελθεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι» (Ματθαίου ιστ΄ 21).

41. «Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Τεσσαράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθη-

γ΄. Τῆς μαρτυρίας τῶν Ἀποστόλων Του.

«Κι ἀκόμα παρουσιαζόμαστε ψευδομάρτυρες ἀπέναντι στὸν Θεό, ἀφοῦ εἴπαμε γι' Αὐτὸν ὅτι ἀνάστησε τὸν Χριστό, ἐνῶ δὲν τὸν ἀνάστησε, ἂν βέβαια δεχτεῖ κανεὶς πὼς οἱ νεκροὶ δὲν ἀνασταίνονται»[42].

δ΄. Τῆς ἀλήθειας ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

«Ἀποδείχτηκε ὅμως Υἱὸς Θεοῦ μὲ δύναμη ἀπὸ τὸ Πνεῦμα ποὺ ἁγιάζει, ὅταν ἀναστήθηκε ἀπὸ τοὺς νεκρούς»[43].

«Ὅπως εἶναι γραμμένο στὸν δεύτερο Ψαλμό: Ἐσὺ εἶσαι ὁ Υἱός μου, σήμερα ἐγὼ σὲ γέννησα»[44].

ε΄. Τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος τοῦ Ἰησοῦ.

«Τὸ ὅτι τὸν ἀνάστησε ἀπὸ τοὺς νεκροὺς καὶ δὲν πρόκειται ποτὲ πιὰ νὰ ἐπιστρέψει στὴν φθορὰ τοῦ θανάτου, τὸ ἔχει πεῖ μὲ τὰ παρακάτω λόγια: θὰ σᾶς δώσω τὰ ἅγια δῶρα ποὺ ὑποσχέθηκα στὸν Δαβίδ, δῶρα ποὺ δὲ χάνονται ποτέ»[45].

ταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγε, καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς» (Ἰωάννη β΄ 19-22).

42. «Εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ ὅτι ἤγειρε τὸν Χριστόν, ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται» (πρὸς Κορινθίους Α΄ ιε΄ 15).

43. «Τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ Θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν» (πρὸς Ρωμαίους α΄ 4).

44. «Ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ τῷ δευτέρῳ γέγραπται· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε» (Πράξεων ιγ΄ 33).

45. «Ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα

ς΄. Τῆς ἀπόλυτης ἐξουσίας Του ὡς παγκόσμιου Κριτοῦ.

«Γιατὶ καθόρισε μία ἡμέρα ποὺ θὰ κρίνει τὴν οἰκουμένη μὲ δικαιοσύνη, μέσω ἑνὸς ἀνδρὸς ποὺ τὸν ὅρισε γι' αὐτό. Κι ἔδωσε βέβαιη ἀπόδειξη σὲ ὅλους, ὅτι αὐτὸς θὰ εἶναι ὁ κριτής, ἀναστα ίνοντάς τον ἀπὸ τοὺς νεκρούς»[46].

Ἡ ἀνάσταση τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγγυᾶται καὶ τὴν ἰδική μας μέλλουσα ἀνάσταση καὶ δόξα.

«Ὁ καθένας σας νὰ μάθει νὰ διατηρεῖ τὸ σῶμα του ἁγιασμένο καὶ τιμημένο»[47].

Γι' αὐτὸ ἡ ἀνάσταση εἶναι τὸ πλέον ἐπιβεβαιωμένο γεγονός στὴν ἱστορία τῆς σωτηρίας.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος στὴν Α΄ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολή θέτει ἐνώπιον τῶν ἀναγνωστῶν της τὰ ἑξῆς τέσσαρα ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τῆς ἀναστάσεως.

✺ Τὸ ἐπιχείρημα τῆς πείρας

Οἱ ἴδιοι οἱ Κορίνθιοι εἶχαν πεισθεῖ μὲ τὸ κήρυγμα τοῦ ἀναστάντος Κυρίου, ποὺ εἶχε τὴν πεῖρα τῆς ἀναστάσεως τοῦ σώματος[48].

ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἴρηκεν, ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυὶδ τὰ πιστά» (Πράξεων ιγ΄ 34).

46. «Διότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισε, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν» (Πράξεων ιζ΄ 31).

47. «Εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ» (Α΄ Θεσσαλονικεῖς δ΄ 14).

✺ Τὸ ἐπιχείρημα ἀπὸ τὶς Γραφές. Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ὄχι μόνο εἶχε πεθάνει ἀλλὰ καὶ εἶχε ἀναστηθεῖ κατὰ τὶς Γραφές[49].

✺ Τὸ ἐπιχείρημα τῶν μαρτύρων.

Περισσότεροι ἀπὸ πεντακόσιοι ἄνθρωποι καὶ ὑπὸ τὶς πλέον ἀντίξοοες περιστάσεις εἶχαν δεῖ προσωπικῶς τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστὸ μετὰ τὴν ἀνάστασή Του.[50]

✺ Τὴν ἀπόδειξη ἀπὸ τὴν ἀναγκαιότητα τοῦ γεγονότος στὴν ἱστορία τῆς σωτηρίας. Ἂν ὁ Χριστὸς δὲν ἀναστήθηκε μάταιο ἄρα εἶναι τὸ κήρυγμα, μάταιη καὶ ἡ πίστη. Ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπωλέσθηκαν. Ἐάν σ' αὐτὴ τὴν ζωὴ μόνο ἐλπίζουμε στὸν Χριστὸ εἴμεθα ἐλεεινότεροι πάντων τῶν ἀνθρώπων. Τά σωτήρια ἀποτελέσματα τῆς λυτρώσεως συσχετίζοντο πάντοτε μὲ τὸν σταυρὸ καὶ τὴν ἀνάσταση ὅπως:

✺ Ἡ συμφιλίωση μὲ τὸν Θεὸ Πατέρα ἐκείνων ποὺ πρέπει νὰ ὁδηγηθοῦν στὴν πίστη ἐν Χριστῷ.

«Παρ' ὅ,τι εἴμασταν ἐχθροὶ μὲ τὸν Θεό, μᾶς συμφιλίωσε μαζί του ὁ σταυρικὸς θάνατος τοῦ Υἱοῦ του· πολὺ περισσότερο τώρα ποὺ συμφιλιωθήκαμε, ἡ ζωή Του θὰ μᾶς χαρίσει τὴν σωτηρία».[51]

✺ Ἡ ἀποβολὴ τῆς ἁμαρτίας ἀπὸ τὴν ζωὴ τῶν πιστῶν.

48. Πρός Κορινθίους Α΄ ιε΄ 1,2.
49. Πρός Κορινθίους Α΄ ιε΄ 3,4.
50. Πρός Κορινθίους Α΄ ιε΄ 5-12.
51. «Εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ» (πρὸς Ρωμαίους ε΄ 10).

«Πέθανε γιὰ νὰ νεκρώσει μία γιὰ πάντα τὴν ἁμαρτία μὲ τὸν σταυρικό του θάνατο, καὶ ἡ τωρινή Του ζωὴ εἶναι ζωὴ κοντὰ στὸν Θεό. Ἔτσι νὰ σκέφτεστε κι ἐσεῖς γιὰ τὸν ἑαυτό σας: Ἔχετε πεθάνει γιὰ τὴν ἁμαρτία, καὶ ἡ ζωή σας εἶναι πιὰ κοντὰ στὸν Θεὸ χάρη στὴν ἕνωσή σας μὲ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ τὸν Κύριό μας»[52].

✺ Ἡ ζῶσα κοινωνία μὲ τὸν Λυτρωτή.

«Πέθανε γιὰ μᾶς, ὥστε, ὅταν ἔρθει, εἴτε μᾶς βρεῖ ζωντανοὺς εἴτε νεκρούς, νὰ ζήσουμε μαζί Του»[53].

✺ Ἡ κυριότης τοῦ Χριστοῦ.

«Αὐτὸς εἶναι ἄλλωστε ὁ σκοπὸς τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ: πέθανε καὶ ἀναστήθηκε καὶ ξανάζησε, γιὰ νὰ γίνει Κύριος καὶ νεκρῶν καὶ ζωντανῶν».[54]

✺ Ἡ αἰώνιος ἱερωσύνη Του.

«Καὶ ποιὸς θὰ τοὺς καταδικάσει; Κανείς, γιατὶ ὁ Χριστὸς πέθανε γιὰ μᾶς. Καὶ ὄχι μόνο αὐτό, ἀλλὰ καὶ ἀναστήθηκε καὶ βρίσκεται τώρα στὰ δεξιὰ τοῦ Θεοῦ, ὅπου μεσολαβεῖ γιὰ μᾶς»[55].

52. «Ὅ γὰρ ἀπέθανε, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ, ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ Θεῷ. οὕτω καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς νεκροὺς μὲν εἶναι τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν» (πρὸς Ρωμαίους στ΄ 10-11).

53. «Τοῦ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν» (Α΄ πρὸς Θεσσαλονικεῖς ε΄ 10).

54. «Εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς καὶ ἀπέθανε καὶ ἀνέστη καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ» (πρὸς Ρωμαίους ιδ΄ 9).

55. «Τίς ὁ κατακρινῶν; Χριστὸς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ καὶ ἐγερθείς, ὃς καὶ ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν» (πρὸς Ρωμαίους η΄ 34).

✺ Ἡ μέλλουσα ἕνωσή Του μὲ τὴν δοξασμένη Ἐκκλησία Του.

«Γιατί, ἀφοῦ πιστεύουμε ὅτι ὁ Ἰησοῦς πέθανε κι ἀναστήθηκε, ἔτσι κι ὁ Θεὸς αὐτοὺς ποὺ πέθαναν πιστεύοντας στὸν Ἰησοῦ θὰ τοὺς ἀναστήσει γιὰ νὰ ζήσουν μαζί του»[56].

✺ Ἡ διαιώνιση τῆς ἀγάπης τοῦ οὐρανίου Πατέρα Του.

«Γι' αὐτὸ ὁ Πατέρας μὲ ἀγαπάει, γιατὶ ἐγὼ θυσιάζω τὴν ζωή μου, ὥστε νὰ τὴν ξαναπάρω»[57].

3. Τό θεμέλιο τῆς νέας ζωῆς γιὰ τοὺς πιστούς.

Τά προηγούμενα δείχνουν ὅτι ἡ ἀνάσταση ἐν συνδυασμῷ μὲ τὸν σταυρὸ συνθέτουν τὸ σταυροαναστάσιμο φρόνημα τῶν πιστῶν μὲ τὸ ὁποῖο περιπατοῦν καὶ συμπεριφέρονται.

«Μὰ δὲ σταματᾶ ἐκεῖ ἡ καύχησή μας· καυχόμαστε ἀκόμα καὶ στὶς δοκιμασίες, ἐπειδὴ ξέρουμε καλὰ πὼς οἱ δοκιμασίες ὁδηγοῦν στὴν ὑπομονή, ἡ ὑπομονὴ στὸν δοκιμασμένο χαρακτήρα, κι ὁ δοκιμασμένος χαρακτήρας στὴν ἐλπίδα»[58].

56. «Εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ Θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ» (πρὸς Θεσσαλονικεῖς δ΄ 14).

57. «Διὰ τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν» (Ἰωάννου ι΄ 17).

58. «Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλῖψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα» (πρὸς Ρωμαίους ε΄ 3-4).

Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ θυσία τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι δυνατὸν νὰ ὠφελήσει τὸν ἁμαρτωλὸ μόνο ὅταν πιστεύσει σ' Αὐτόν, ἄρει τὸν σταυρό του καὶ γίνει κοινωνὸς τῶν παθημάτων Του.

Μὲ τὴν πίστη ἀφ' ἑνὸς στὸ πρόσωπο τοῦ ἀναστηθέντος καὶ ὑπερυψωθέντος Λυτρωτοῦ καὶ τὴν μετάνοια ἀφ' ἑτέρου γίνεται προσιτὴ γιὰ μᾶς ἡ σωτηρία ποὺ κερδήθηκε ἐπί τοῦ σταυροῦ.

Ἡ πίστη στὸ πρόσωπο τοῦ ἐξυψωθέντος στὴν δόξα τοῦ Θεοῦ Πατέρα ποὺ ἐπιβεβαιώνεται ἀπὸ τὰ *«ἔργα τῆς μετανοίας»* καθιστᾶ ἐνεργὴ τὴν χάρη τῆς σωτηρίας ποὺ ἐπισφραγίζεται μὲ τὴν δωρεὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἡ πίστη σ' Αὐτὸν δὲν εἶναι μία ἐξωτερικὴ συγκατάθεση, ἀλλὰ μία βαθειὰ κοινωνία μὲ Αὐτόν.

«Ὅλοι οἱ προφῆτες βεβαιώνουν γι' αὐτόν, ὅτι καθένας ποὺ πιστεύει σ' αὐτὸν θὰ λάβει μέσω αὐτοῦ συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν του»[59].

218 «Ἀφοῦ ὅμως ἡ ζωή μου σ' αὐτὸν τὸν κόσμο μοῦ δίνει τὴν εὐκαιρία γιὰ ἕνα καρποφόρο ἔργο, δὲν ξέρω τὶ νὰ διαλέξω»[60].

«Τὸν Χριστὸ τὸν ἀγαπᾶτε, ἂν καὶ δὲν τὸν ἔχετε γνωρίσει κατ' ὄψη. Τώρα δὲν τὸν βλέπετε, πιστεύετε ὅμως σ' αὐτόν, καὶ αὐτὸ σᾶς γεμίζει ἀνείπωτη χαρὰ

59. «Τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν» (Πράξεων ι΄ 43).

60. «Εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω» (πρὸς Φιλιππησίους α΄ 22).

καὶ ἀγαλλίαση, καὶ προγεύεστε τὴν τελικὴ δόξα»[61].

Ἡ λύτρωση προσφέρεται σ' ὅσους ἑνωθοῦν μαζί Του καὶ ζήσουν *«ἐν Χριστῷ»*.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀναπτύσσει στὶς ἐποστολὲς τὶς διάφορες πτυχὲς τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς τοῦ πιστοῦ.

Στὴν πρὸς Ρωμαίους τὴν δικαίωση ἐν Χριστῷ
Στὴν πρὸς Κορινθίους τὸν ἁγιασμὸ ἐν Χριστῷ
Στὴν πρὸς Γαλάτες τὴν ἐλευθερία ἐν Χριστῷ
Στὴν πρὸς Ἐφεσίους τὴν ἑνότητα ἐν Χριστῷ
Στὴν πρὸς Φιλιππησίους τὴν χαρὰ ἐν Χριστῷ
Στὴν Κολοσσαεῖς τὸ πλήρωμα ἐν Χριστῷ
Στὴν πρὸς Θεσσαλονικεῖς τὸν δοξασμὸ ἐν Χριστῷ

Ὁ ἀναστὰς Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι *«αἴτιος αἰωνίου σωτηρίας»*[62] τῶν πιστῶν ποὺ εἶναι «ἀναγεννημένοι εἰς ἐλπίδα ζῶσαν»[63], ἑνωμένοι στὴν Ἐκκλησία ὡς μέλη Της[64].

Ἑνωμένοι μαζί Του μποροῦν νὰ ἔχουν τὴν πεῖρα τῆς δυνάμεως τῆς ἀναστάσεως Αὐτοῦ[65] καὶ νὰ περιπατοῦν ἐνώπιον Αὐτοῦ σὲ νέα ζωὴ ὡς ἀναστημένοι μαζί Του[66] καὶ νὰ εἶναι ζωοποιημένοι μαζί Του[67], ὅπως

61. «Ὃν οὐκ εἰδότες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντες, πιστεύοντες δὲ ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ» (Α΄ Πέτρου α΄ 8).
62. Πρὸς Ἑβραίους β΄ 10.
63. Α΄ Πέτρου α΄ 3.
64. Πρὸς Ἐφεσίους δ΄ 15-16.
65. Πρὸς Φιλιππησίους γ΄ 10.
66. Πρὸς Ρωμαίους στ΄ 5-11.
67. Πρὸς Ἐφεσίους β΄ 5.

ἐπίσης καὶ νὰ μποροῦν μὲ νέο πνεῦμα νὰ λατρεύσουν Αὐτὸν τὸν ζῶντα Θεό.

«Σκεφτεῖτε, λοιπόν, πόσο περισσότερο τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ἔχοντας τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ πρόσφερε τὸν ἑαυτό του ἀψεγάδιαστη θυσία στὸν Θεό, θὰ καθαρίσει τὴν συνείδησή μας ἀπὸ τὰ ἔργα ποὺ ὁδηγοῦν στὸν θάνατο, ἔτσι ὥστε νὰ μποροῦμε νὰ λατρεύουμε τὸν ἀληθινὸ Θεό»[68].

«Σκεφτεῖτε πόσο μεγάλος ἦταν ὁ Μελχισεδέκ, ὥστε ὁ προπάτοράς μας Ἀβραὰμ τοῦ ἔδωσε τὸ ἕνα δέκατο ἀπὸ τὰ λάφυρα. Καὶ οἱ ἀπόγονοι τοῦ Λευί, ποὺ γίνονται ἱερεῖς, ἔχουν ἐντολὴ σύμφωνα μὲ τὸν νόμο νὰ παίρνουν τὸ ἕνα δέκατο ἀπὸ τὴ σοδειὰ τοῦ λαοῦ, δηλαδὴ ἀπὸ τοὺς ὁμοεθνεῖς τους, μολονότι κι αὐτοὶ κατάγονται ἀπ' τὸν Ἀβραάμ. Ὁ Μελχισεδὲκ ὅμως, χωρὶς νὰ εἶναι ἀπόγονος τοῦ Λευί, πῆρε τὸ ἕνα δέκατο ἀπὸ τὸν Ἀβραὰμ καὶ εὐλόγησε αὐτὸν στὸν ὁποῖο ὁ Θεὸς
220 εἶχε δώσει τὶς ἐπαγγελίες»[69].

---

68. «Πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ Πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ Θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι;» (πρὸς Ἑβραίους θ΄ 14).

69. «Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευῒ τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἔστι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ· ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκε τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκε» (πρὸς Ρωμαίους ζ΄ 4-6).

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης στὴν Ἀποκάλυψη περιγράφει τὸ ἀμέτρητο πλῆθος τῶν σεσωσμένων ποὺ δοξάζονται στὸν οὐρανό.

Εἶναι αὐτοὶ ποὺ ἔπλυναν καὶ λεύκαναν τὶς ψυχές τους στὸ αἷμα τοῦ ἐσφαγμένου - θυσιασμένου Ἀρνίου, δηλαδὴ τοῦ Ἐσταυρωμένου Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐφ᾽ ὅσον «Αὐτός, ἀφοῦ ἔγινε ἄνθρωπος, μὲ τὴν θυσία τοῦ αἵματός Του καθάρισε ὁ ἴδιος τὶς ἁμαρτίες μας»[1] γι᾽ αὐτὸ «τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ θὰ καθαρίσει τὴν συνείδησή μας ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς ἁμαρτίας ποὺ φέρνουν στὴν ψυχὴ νέκρωση»[2].

Καταγράφουμε τὴν μεγαλειώδη περιγραφὴ τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τῶν δοξαζομένων στὸν οὐράνιο πνευματικὸ κόσμο:

---

1. «Δι᾽ ἑαυτοῦ καθαρισμὸν ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν» (πρὸς Ἑβραίους α΄ 3).

2. «Τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ... καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ἡμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων» (πρὸς Ἑβραίους θ΄ 14).

«Ὕστερα ἀπ᾽ αὐτὰ εἶδα, καὶ ἰδού, ἕνα μεγάλο πλῆθος λαοῦ, ποὺ κανεὶς δὲν μποροῦσε νὰ τὸ ἀριθμήσει. Κι ὁ ἀναρίθμητος αὐτὸς λαὸς ἦταν ἀπὸ κάθε ἔθνος καὶ ἀπ᾽ ὅλες τὶς φυλὲς καὶ τοὺς λαοὺς καὶ τὶς γλῶσσες. Στέκονταν μπροστὰ στὸν θρόνο τοῦ Θεοῦ καὶ μπροστὰ στὸ Ἀρνίο. Φοροῦσαν λευκὲς στολὲς καὶ κρατοῦσαν στὰ χέρια τους φοίνικες. Οἱ φοίνικες αὐτοὶ ἦταν σύμβολα τῆς νίκης τους ἐναντίον τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ καὶ σύμβολα τῆς νέας ἁγίας ζωῆς καὶ ἔκραζαν μὲ δυνατὴ φωνή: "Ἡ σωτηρία εἶναι στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ μας, ποὺ κάθεται στὸν θρόνο, καὶ τοῦ Ἀρνίου!"

Ὅλοι οἱ ἄγγελοι ποὺ στέκονταν γύρω ἀπὸ τὸν θρόνο, ἀπὸ τοὺς πρεσβυτέρους κι ἀπὸ τὰ τέσσερα ὄντα, ἔπεσαν μπροστὰ στὸν θρόνο μὲ τὰ πρόσωπα καταγῆς καὶ προσκύνησαν τὸν Θεό, λέγοντας:

"Ἀληθινά, εὐλογία καὶ δόξα καὶ σοφία, εὐχαριστία καὶ τιμὴ καὶ δύναμη καὶ ἰσχὺς ἀνήκουν γιὰ πάντα στὸν Θεό μας. Ἀμήν".

Τότε ἕνας ἀπὸ τοὺς πρεσβυτέρους μοῦ εἶπε: "Ποιοί εἶναι αὐτοὶ ποὺ φοροῦν τὶς λευκὲς στολὲς καὶ ἀπὸ ποῦ ἦρθαν;" Κι ἐγὼ τοῦ ἀπάντησα: "Κύριέ μου, ἐσὺ γνωρίζεις". Τότε αὐτὸς μοῦ εἶπε: "Αὐτοὶ εἶναι οἱ πιστοὶ καὶ οἱ μάρτυρες ποὺ ἔρχονται ἀπὸ μεγάλη θλίψη. Αὐτοὶ ἔπλυναν τὶς στολές τους καὶ τὶς λεύκαναν μὲ τὸ αἷμα τοῦ Ἀρνίου. Γι᾽ αὐτὸ στέκονται μπροστὰ στὸν θρόνο τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν λατρεύουν ἡμέρα καὶ νύχτα στὸν ναό του. Κι αὐτὸς ποὺ κάθεται στὸν θρόνο θὰ σκηνώσει μέσα τους καὶ θὰ τοὺς κάνει κατοικητήριά του.

Δὲν θὰ πεινάσουν πιά, οὔτε ποτὲ θὰ διψάσουν· οὔτε θὰ πέσει ἐπάνω τους καυστικὸς ἥλιος, οὔτε ὁποιοσδήποτε καύσωνας. Διότι τὸ Ἀρνίο ποὺ εἶναι στὴν μέση τοῦ θρόνου θὰ τοὺς ποιμαίνει ὡς λογικὰ πρόβατα καὶ θὰ τοὺς ὁδηγήσει σὲ πηγὲς νερῶν ποὺ μεταγγίζουν ζωή. Καὶ ὁ Θεὸς θὰ ἐξαλείψει ἀπὸ τὰ μάτια κάθε δάκρυ''»[3].

Εὔχομαι κι ἐμεῖς νὰ εὑρισκόμεθα ἀνάμεσα σ' αὐτὸ τὸ ἀναρίθμητο πλῆθος τῶν σωζομένων ἀπὸ τὴν σταυρικὴ θυσία τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3. «Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολύς, ὃν ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ φοίνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν· καὶ κράζουσι φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· ἡ σωτηρία τῷ Θεῷ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἀρνίῳ. καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι εἱστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζῴων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ λέγοντες· ἀμήν· ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν. Καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι· οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκὰς τίνες εἰσὶ καὶ πόθεν ἦλθον; καὶ εἴρηκα αὐτῷ· κύριέ μου, σὺ οἶδας. καὶ εἶπέ μοι· οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου. διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ. καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς. οὐ πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδ' οὐ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῦμα, ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτούς, καὶ ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ ζωῆς πηγὰς ὑδάτων, καὶ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν» (Ἀποκαλύψεως ζ΄ 9-17).

Έκδοτική Παραγωγή

ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.

Αρδηττού 12-16, 116 36 Αθήνα

Τηλ.: 210.921.7513, 210.921.4830 • Fax: 210.923.5893

www.eptalofos.gr • e-mail: info@eptalofos.gr